

מבחר עלונים

בא
שנת תש"פ

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
06:30	06:08	05:51	04:36	ירושלים
06:26	06:04	05:52	04:51	בני ברק
06:27	06:05	05:51	04:40	חיפה
06:27	06:05	05:53	04:52	אשדוד
06:29	06:07	05:52	04:35	בית שמש
06:29	06:07	05:53	04:53	קרית גת
06:27	06:05	05:49	04:43	נוף הגליל

כסףסו ושירות נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 📍 שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצון, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ g5337722@gmail.com

מארכפוט
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

אויפרוף?

מזמינים "פעקאלאך"?

יש לכם הזדמנות לשמח ילדים חולים ולעשות אתם מעשה חסד מיוחד, שוודאי יהיה לזכות החתן והכלה!

בשיתוף פעולה ייחודי של פעקאלאך נברוצקי ו"מאוחדים" בעלי השמחה יכולים להקדיש כמות פעקאלאך בעת ההזמנה, והם יועברו בעז"ה לילדים בבתי חולים, ובכך נשמח אותם ונשכיח מהם ולו לכמה דקות את הכאב ואת הצער.

אתם אכאיניק
אצלם נברוצקי
והפעקאלאך
אזיניק לבתי
החוליקי!!!

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

זיינו ההזמנה כאה פעקאלאך להעביר לבתי החוליקי
להזמנת פעקאלאך לשבת אויפרוף - נברוצקי:

02-9999968

לפניות בנוגע לפעילות מאוחדים חייגו: 054-845-8815

בשורה טובה! היצירה הנפלאה "מדות טיש" למכירה בהניות הספרים המבחרות!

גיליון מס' 391

פרשת בא, ו' בשבט תש"פ

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

בא אל פרעה בראי הכבדתי (י, א) - ראשי תבות באה אבה, שמפת כבורות באה פחרון אה ח' על שהקשה פרעה את לבו. (שלח מלכים) ולמען תספר באנינו בנד (י, ב) - במדרש מובא שזה נאמר על מפת ארבה, שעליה נאמר ביזאל, לבניכם ספרו ובניכם לבניהם ובניהם לדור אחר. ורמז לזה, שתבת תספר בגימטריה אני מביא ארבה בגבל מצרים. (ספר הזכרון)

ולכל בני ישראל היה אור (י, כג) - ראשי תבות אוהבי, כפי שנקראו ישראל. ולכל בני ישראל סופי תבות ליל, לרמז לבדיקת חמץ שנעשית בליל ארבעה עשר ונקרא אור. (פרי המגדל)

לחדשי השנה (יב, ב) - ראשי תבות לפני חג דורשים שלשים יום. (פרפראות לתורה)

ויקחו להם איש שיה לבייתאבת (יב, ג) - לא נגאלו אלא ישראל אלא בזכות האבות. ורמז לזה, כי איש הוא יעקב אבינו שנקרא איש תם וכן ראשי תבות יעקב אבינו שלם, שיה מרמז על עקדת יצחק שנקרא בו אלקים יראה-לו השיה לעלה בני, שיה לבייתאבת ראשי תבות אש"ל, מרמז לאברהם שנטע אשל בבאר שבע, ועל פלם נאמר לבייתאבת שבזכותם נגאלו ישראל ממצרים. (שפה ברורה)

אליתאכלו ממנו נא (יב, ט) - אין נא אלא לשון בקשה, כי אם צ"ל ראשי תבות צדק לפניו יתלה, רמז מקאן שצריך לתת צדקה לפני התפלה ואז יזכה לאש התפלה. (שארית מנחם)

תשביתו שאר מצותיכם (יב, טו) - חז"ל במקסת פסחים אמרו שיש שלשה דרכים לבעור חמץ, בשרפה, מפרר וזורה לזוה, או מטיל לים. וכך עשה הקב"ה למצרים, בעמוד אש, ברוח קדים עזה ובתוך הים. (החת"ם סופר)

ואמרתם זבח-פסח הוא לח' (יב, כז) - פסח במלואו פ"ה, סמ"ך, ח"ת, בגימטריה תרי"ג, שקל יציאת מצרים היתה בשבילך. (פנינים ימות) שלשה שמות יש להר סיני שבו קבלו את התורה ושלשתם רמזים בתבת פסח, ראשי תבות פארן, סיני, חורב. (חודש האביב)

ספורים בפרשה

החדש הזה לכם ראש חדשים (יב, ב)

באחת מדרשות התוכחה שלו, אמר רבי יוסף ענגל מקראקא: "דרכם של בני אדם לדאג לגשמיות של עצמם ולרוחניות של הזולת, ונמצא רמז לזה בדרך צחות בברכת החדש, בו אומרים 'שתתן לנו חיים ארפים', ולאחר מכן אומרים 'חיים שיש בהם וראת שמים' - חיים ארפים לנו, וזהם וראת שמים... אולם הדרך הנכונה צריכה להיות להפך, לדאג לגשמיות של השני ולרוחניות של עצמי".

שבעת ימים תאכל מצת, מצות יאכל את שבעת הימים (יג, וז)

פעם נמנו גבאי העיר וילנא ונמרו, להפחית לעניי העיר את התמיכה הקבועה לרכישת מצות, עקב היקר שהאמיר באותה שנה. דבר ההחלטה הגיעה לאזניו של הגר"א מוילנא, והוא פגס את הגבאים כדי להניא אותם מהחלטתם לפגע בעניי העיר. "מה טעם", שאל הגר"א את הפרנסים, "נאמר בתורה 'שבעת ימים תאכל מצת' - מצת חסר בלי וא"ו, ובפסוק שלאחריו נאמר 'מצות יאכל' - מצות מלא? נבוכו הנאספים והגר"א המשיך: "ללמדנו בא הכתוב, שבשעה שהאדם דואג לעצמו, אזי תאכל מצת בקתיב חסר, כי יכול הוא להפחית ולצמצם את הוצאות עצמו. אולם כאשר מצות יאכל לאחרים, אזי אנו רשאי להפחית, ועליך לתת בשפע".

וכל בכור אדם בבניו תפדה (יג, יג)

אחר פטירתו של רבי צבי הירש מאדיטשוב, רבו ודודו של רבי יצחק איזיק מקומרנא, נסע רבי איזיק לראשונה להנגרין והתקבל בכבוד רב בעיר מנקטש. בשבת פדוהו בקריאת התורה כפי שהיה רגיל, וכשהעלו את הלוי לתורה והלה בקש להתחיל לברך, פנה אליו רבי איזיק והביט בו בחמרה: "האם גם אביך היה לוי?" חורו פניו של האיש, ובבשת פנים הודה שאינו אלא ישראל, אלא שבהגיעו מפולין חשש שלא יכבדוהו כראוי בבית הפנסט, ולכן הציג עצמו כלוי. לאחר רגע קט טען האיש: "מה פשעי מה חטאתי? וכי נטלתי מעשרות כליו?" גער בו הצדיק ואמר: "האם את בנד בכורך פדית בדין התורה?" נקהל האיש ובשפלות קול הודה שלא עשה כן. למחרת השבת, נערך פדיון בנו של אותו אדם, שפכר הגיע למצות, ותהום כל העיר מנקאטש מראיתו הזכה של הצדיק מקומרנא.

והיה לאות עלי-ידכה ולטוטפת בין עיניך (יג, טז)

ספר החסיד רבי דוד סופר, כי מדי שנה בשנה, היה רבי יצחק איזיק מקומרנא נוהג למסר את התפלין שלו לבדיקה לאביו רבי זליג סופר, והוא היה השליח בדרך. פעם, החזיר רבי דוד את התפלין לאחר הבדיקה, כשהן בדוקות, תפורות ומשחרות פדיון, אולם לאחר התפלה החזיר הצדיק לרבי דוד את התפלין ואמר לו: "לך מהר לבייתך ושאל את אביך אם לא שכח להתחזיר את הפרשיות בתפלין של רבנו תם". חזר הפן הבייתה, ולמרבה השתאותו מצא את הפרשיות מנחות על השלחן, משמע שהאב שכח להתחזיר לתוך התפלין וסגרו כשהן ריקות. בהתפעמות רץ רבי דוד ושאל את הצדיק: "מהיכן ידע מר שאין הפרשיות מנחות בביתם?" והצדיק השיב: "ודל, לא חשתי בקדשת התפלין בשעה שהנחתי אותן עלי".

לרפואת הילדה מרים בת חיה ברכה יהודית תחי' ולרפואת הנער אושר אמיל בן ברטה שיחי'

זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 4.36 צאת השבת 5.51 רבנו תם 6.30

לקבלת הגיליון ותמצות
או"ח: 5806777@gmail.com

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכוי הרבים בנדבת ידידינו היקרים הי"ו לע"נ ג'מילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה ושמעון בן ג'מילה ע"ה - למשפחת אוהיון. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה ולע"נ מרת רחל בת אביה ע"ה למשפחת גטו, ולע"נ סמי בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט, ולע"נ מסגנאו בן יצחק טדלה ולרפואת: הבחור גבריאל זנטי בן חנינה שיחי, חוקיה בן כאפי שיחי' ואורה בת במוני יפה למשפחת מגן תחי' - בתושח"י

וַהֲיָה לְאוֹת עַל-יָדְכָה וּלְטוֹטְפַת בֵּין עֵינֶיךָ

פְּנִינֵי אוֹר הַחַיִּים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

אני יצא וגו' - פרוש, הגם שיש לי כמה משרתים, אף-על-פי-כן אני בעצמי אצא בתוך מצרים. והטעם לשתי סבות: אחת, לחתת הבנים שתהיה יציאתם על ידו בכבודו ובעצמו; שניה, כי אין מלאך מכהו ההבנה הגדולה מי הוא שנוצר מטפה ראשונה של אדם שיקרא גס-כף כבוד, הגם שהוא שני ושלשי לבטן, וזאת הוא היוצר הוא הבורא ברוך הוא, מכיר הטפות שצד, מי ומי הבכור:

ויקם פרעה לילה - טעם אומר לילה, ויבאר על דרך אומרם ז"ל, כי אותו לילה היה ביום יאיר, בצחות היום, ומזוהי רמז זה בפסוק והגדת לבנה ביום ההוא, כי כיון לומו שיגיד לו גם נס הלילה שנגעשה יום. ושמא תאמר כי ויהי אויב פילה דרך כלל לרעים ולטובים, לזה אומר ויקם פרעה לילה, כשקם הוא לקרא למשה ולאהרן מנע ה' מרשע אוהר, והיה לילה, פרוש חשד, באומרם ולחשד קרא לילה:

והגדת לבנה ביום ההוא לאמר - צריך לדעת אומר לאמר, והלא כבר אמר והגדת... עוד יוצא באומר לאמר, להיות שאמר והגדת לבנה תינח אם ישלחו בן, אם אין לו בן ויהיה פטור? תלמוד לומר לאמר, שעל-כפניו צריך להגיד אפילו בינו לבין עצמו, ואם תאמר ביון שעל-כפניו הוא צריך להגיד אפילו בינו לבין עצמו, אם בן קמה אומר לבנה? ואולי שבאמצעות היתור אני מבין בן ולא בלא יתור.

ואפשר עוד שירמוז באומר והגדת לבנה, שאם יגיד הגדה האמורה בענין, יזכרו ה' שיגיד לבנו, וכדי שלא תטעה לומר דוקא, לזה אומר לאמר:

דְּבַרֵי הַיָּמִים

יציאת מצרים היתה בט"ו בניסן שנת ב'תמ"ח, לאחר 210 שנה של גלות מצרים, במקום 430 שנה שהיו צריכים להיות במצרים, והקב"ה הוציא אותם לפני זמנם וחישב את השנים מאז ברית בין הבתרים, ומניין 400 שנה הוא מאז לידת יצחק.

השעבוד החל לאחר פטירת לוי בן יעקב בט"ז בניסן ג'ש"א, שהאריך ימים יותר מכל אחיו שבטי ישראל ונפטר בהיותו בן 137 שנה. מפטירתו עד יציאת מצרים היו 117 שנה, מתוכן היו 31 שנות שעבוד לפרעה, ומאז לידת מרים היו 86 שנות עבודת פרך, שנקראו כן על שם שמאז לידתה מיררו המצריים את חיי אבותינו במצרים.

בי' בניסן שחל בשבת קודש, נצטוו בני ישראל להכין שה לקרבן פסח, והמצריים רצו להורגם מפני שהכבשים היו האילילים שלהם, ובני ישראל ניצלו בדרך נס, ולכן נקראת אותה שבת 'שבת הגדול'.

י"ד בניסן חל באותה שנה ביום רביעי, ובו ביום שחטו את קרבן הפסח. ביום רביעי בלילה בחצות, היתה מכת בכורות ותהי הצעקה בכל ארץ מצרים. למחרת, ביום חמישי בבוקר, יצאו בני ישראל ממצרים בעצם היום הזה ביד חזקה.

פרעה שלח עם בני ישראל שומרים, וכשהללו חזרו וסיפרו לו שבני ישראל לא חוזרים למצרים, יצא לרדוף אחריהם ובליל היום השביעי של חג הפסח, שחל בליל יום רביעי כ"א בניסן, הגיעו המצרים לים סוף ועמדו כל הלילה כדי להלחם עם ישראל. נחשון בן עמינדב קפץ הראשון למים ואחריו שאר השבטים, ולדעת רבי מאיר קפץ שבתו של בנימין הראשון לים, ואז זכו לנס קריעת ים סוף ובבוקר אמרו את שירת הים.

חכה יתרה הגה רבי ישראל מטשורטקוב, לתלמידו המפורסם רבי מאיר שפירא מלבלין. בשבת חנכה תרצ"א, הגיע רבי מאיר לבקר את רבו, והרבי כפדו באפן מיחד והזמינו להתועד עמו ביחידות בחדרו. שעה ארפה נמשכה שיהתם של הרב והתלמיד, וכשיצא, היה רבי מאיר נרגש עד עמקי נשמתו. עד מהרה התאספו סביבו נוכחים רבים שבקשו לשמוע את תבן השיחה, ורבי מאיר החל לספר ספור נפלא ששמע זה עתה מהצדיק. לאחר פטירתו של הסבא קדישא רבי ישראל מרוז'ין, התחלקו הבנים בירשותו. אחד מחפצי הקדש שלו, היו התפלין שבירשותו, שפרשיותיהן נכתבו בידי הסופר המפורסם רבי משה מפשוורסק, וערפן לא יסלא בפז. כל היורשים חפצו בתפלין מקדשות אלו, ורבי אברהם יעקב מפדיגורא אף הביע בפיו את רצונו והשתוקקותו לשם כך, אלא שהחלט להטיל גורל על-כף והתפלין נפלו בחלקו של רבי דוד משה מטשורטקוב, אביו של רבי ישראל. זמורה לאחר חלקת הירשה, באשר נפגשו שני האחים, פנה הצדיק מפדיגורא לאחיו ושאלו: "האם הנה חש קדשה בתפלין של אבא?" התנצל הצדיק מטשורטקוב ואמר בשפלות כולי: "למרה צערי לא חשתי מאומה בעת שהתעטרתי בתפלין, והסקתי מכה שאין אני ראוי להן ואין הן שייכות לי". התשובה הרעישה מאד את הצדיק מפדיגורא והוא נענה ואמר כי הענין צריך בדיקה. נערכה חקירה ודרשה בענין, ולמרה החרדה נודע, כי פמה מחסידיו של הרבי מפדיגורא, שידעו פמה חשקה נפש רבם באותן תפלין, הוציאו בחשאי את הפרשיות של רבי משה מפשוורסק מאותן התפלין, והכניסו תחתיהן פרשיות אחרות. כששמעו אותם חסידים את דברי הצדיק מטשורטקוב שחש כי קדשתן של התפלין פנה מהן, נבהלו לנפשם ומהרו להשיב את האבדה לבעליה.

לאחר פטירתו של אבי, ספר הצדיק מטשורטקוב לרבי מאיר שפירא, שמרתי על התפלין הקדשות כעל בבת עיני, והחזקתי אותן באוצר מצור. אמנם אבי מזרי נהג להתפלל בהן פעמים בשנה, בערב יום הכפורים וביום הפורים, אולם אני ראתי לנפשי לעשות בן, ומעולם לא הנחתי אותן עלי מרב קדשתן. פעם נקרע קצהו של אחת מן הרצועות, וחשבת מה לעשות עם הרצועה הקרועה. לבסוף פתחתי את קפסת התפלין של ראש, והכנתי בתוכה את הרצועה. ופעלה זו היא שסובבה מן השמים, שהתפלין שבו אלי לאחר שאבדו ממני, ומעשה שהיה כך היה. עם פרץ מלחמת העולם הראשונה, גרשו יהודי גליציה ממקומם והם נאלצו לטל את מקל הנודים. גם הרבי עזב את עירו והוא נודד בדרךים עד שהשתקע, כמו רבים מצדיקי בית רוז'ין, בעיר וינה שבאוסטריה. טרם צאתו, נטל עמו הרבי פמה מחפצי הקדש הגנוזים עמו, אולם את התפלין המקדשות חש לטל עמו, מפני הסכנות שבדרךים, והפקיד אותן אצל סופר הסת"ם שבקהלת טשורטקוב, שהיה איש מהימן. למרה הצער, נאלץ גם הסופר לברח מהעיר לאחר שהיא נכבשה בידי האויב, ומרב חפזון הותר הסופר את התפלין הקדשות בביתו. כששמע הרבי על יציאתו של הסופר, מהר לשלח רצים דחופים כדי לחפש את התפלין בביתו של הסופר, אך בכאב קודר התקבנה הבשורה האיימה כי התפלין נעלמו ואינן, לאחר שבנזון בידי החילים. "מים רבים התאבלתי על התפלין היקרות", המשיך הרבי את ספורו באוני תלמידו, ועתה, בימי התנבשה, בהם מברכים על הנסים והנפלאות, ארע גם לי נס, והתפלין היקרות חזרו לבעליהן בדרך פלא.

לפני זמן-מה, הגיע אל אותו סופר סת"ם מטשורטקוב, אצלו הונחו התפלין למשמרת, יהודי כפרי אחד וקריו שקיק עם תפלין ישנות. בני עומד להגיע לגיל מצות, ספר הכפרי, ומפני שיש עמדי תפלין ישנות שהגיעו אלי בדרך-לא-דרך, מכנש אני מקף שתבדק אותן אם פשרות הן, ולא אצטרך לרפש תפלין אחרות בעבורי. נטל הסופר את התפלין, וכשפתח את התפלין של ראש, פמעט התעלף מרב התרגשות. בתוך הבית, היתה מנחת חתיכת הרצועה הקרועה שהרבי הניח בה למשמרת, וזה היה סמן לסופר כי בידיו אותן תפלין מקדשות של הסבא קדישא מרוז'ין. "מהיכן הגיעו לידך התפלין?" שאל הסופר הנדהם את הכפרי התמים, והלה ספר: "בעצומה של מלחמת העולם הראשונה, הגיע גודל גדול של חילי מלחמה רוסיים אל פפר מגורי, ומפנין שלהוטים היו אחר משקאות חריפים, החלו בחפשים נרחבים בבתי הכפר, עד שאחד התושבים פנן אותם אל ביתי, בטענה שרק אצל הפנדיקאי היהודי יעלה בידם למצא משקה חריף כלשהו. לאשרי, לא פגעו בי החילים לרעה, וטרם צאתם מן הפנדיק, שלף אחד החילים השתויים חפץ מתוך נתיקו והציע לי לרפש אותו. כשגליתי כי מדבר בתפלין שעוללות לבוא ליד ביון, פדיתי אותן בכסום גדול שהחיל דרש, ומן השמים השיבו לי את גמולי באותה שנה. שנים רבות פלתה נפשי לבן זכר, לאחר שנולדו לי רק בנות, ובאותה שנה זכיתי ונפקדתי בבן זכר, ובן זה עומד עתה להגיע למצות ובעבורו חפץ אני להשתמש בתפלין אלו".

"מובן מאלי", סים הרבי את ספורו הנפלא באוני רבי מאיר, "שהסופר מהר לרפש מהפפרי את התפלין בתמורה לתפלין אחרות, ומהר לשגרן אלי לוונה". כשפים רבי מאיר את דבריו באוני קהל הנאספים אמו: "בזאת שהרבי ספר לי בשבת קודש וביחידות את כל הספור הנפלא על כל פרטיו ודקדוקיו, טמונה פונה קדושה, כדי להורות לנו כי כל דבר שבקדשה אינו הולך אף פעם לאבוד."

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת בא תש"פ

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריאה

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: agedank@gmail.com

וראייתי שהרב מפרשבורג לא הבין אותי, ולא נחה דעתו. רציני בכל זאת להפיס דעתו, ושאלתי אותו אם הנו רוצה לשמוע ממני מה שחידש האדמו"ר בש"ק בסעודה שלישית, אחרי הסכמתו מסרתי לו, שהאדמו"ר דקדק בפ' השבוע פ' בא, עה"פ "ולמען תספר באזני בנך וכו' וידעתם כי אני ה'" התחיל בלשון יחיד: ולמען תספר באזני בנך, וסיים בלשון רבים: "וידעתם כי אני ה'?" ותיירץ, דהנה לכאורה הלא מצות סיפור יציאת מצרים והגדת לבנך חלה על בני ישראל מיד בשנה הראשונה, כשיצאו ממצרים, ומי מכל ישראל יכול הי' לקיים מצוה זו? אז הלא כולם היו שם, וכולם יצאו ממצרים, נמצא שנשאר רק משה רבנו היחידי שאשתו ובניו היו אז מחוץ, הוא הי' יכול לספר לבניו ולקיים "והגדת לבנך" גם בשנה הראשונה, ומכיון שבנשמת משה רבנו נכללו נשמות כל כלל ישראל, הוציא הוא את כל ישראל במצוה זה.

וימתק מאד לפי זה, "ולמען תספר" - אתה דוקא "באזני בנך", ועיי"ז "וידעתם" - כולכם "כי אני ה'" כי הוא יוציא בזה את כל ישראל. "כשגמרת" מספר רבנו, "פנה הרב מפרשבורג ואמר למשמשו: "לך מיד תזמין כרכרה, אנו נוסעים אל האדמו"ר מבעלזא"

(שאלו בחירי ה')

ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותנו בצאנו ובקברנו נלך כי חג ה' לנו (י, ט) אפשר לבאר פסוק זה, בהקדם פירוש נפלא הנמצא ב"בית הלוי" (כת"י), עה"פ בתהילים (קייב, א ב) "הללויה אשרי איש ירא את ה' במצותיו חפץ מאד: גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יברך", ובגמ' ע"ז (י, ב) איתא: "במצותיו חפץ מאוד ולא בשכר מצותיו". ומה הכוונה בדרש זה? וביאר, ידידע שמידות טובות עוברות בירושה מאב לבן, אמנם לפעמים יתכן שיהיה אחד שדבוק בתורה או אוהב מצוות, ואעפ"כ לא יהיה ניכר בזרעו אחריו. הטעם לזה, מפני שהאב עשה את המצווה לשם כבוד או ממון, כך שמוריש לבנו במידות ותכונות נפשו את החיבה לממון או לכבוד, והן אמנם שהאב בחר להגיע לדברים אלו ע"י התורה, אבל בחירתו זו, לא עוברת בירושה, רק החיבה לממון או לכבוד זה מה שמוריש לבנו. ויותר מזה, שאם האדם עושה את המצווה כיוון שהגיע למסקנה שההשקעה הטובה והמשתלמת ביותר היא עמל התורה, שכן שכרה היא נצחי, הרי, שעיקר הסיבה שלכן בחר בתורה היא משום ה"ריווחיות" שבדבר, זאת אומרת, שהוא "סוחר" טוב, אמנם בנו, אכן יירש ממנו את התכונה להיות "סוחר", אבל לא בהכרח שיעגיע לאותה מסקנה אמיתית שלהשקיע בתורה זהו ההשקעה הטובה ביותר, ואולי בעיניו ייטב להשקיע בנדל"ן...

אמנם, באם מקיים את המצוות אך ורק לשם שמים ולא לשום תכלית אחרת הרי יומשך דבר זה לזרעו אחריו. בזה יתבאר הפסוק הנ"ל: "אשרי איש ירא את ה' ובמצוותיו חפץ מאד" ובגמ' "במצותיו - ולא בשכר מצותיו", לאיש כזה מובטח לו: "גבור בארץ יהיה זרעו" כגבור הכובש את יצרו, ו"דור ישרים יבורך". וזה מה שאמר משה רבנו, מתי נזכה ש"בנערינו ובזקנינו נלך" "בבנינו ובבנותינו" - דהיינו שיהיו זרענו יראי ד', - "כי חג ה' לנו" זהו רק כשכל שמחתנו מלשון "חג", שכל השמחה והמטרה בעבודת השי"ת - "ד' לנו". רק לשם השם ולא לשום כוונה אחרת.

(ציוני תורה)

וגם מקננו ילך עמנו לא תשאר פרסה כי ממנו נקח לעבד את ה' אלקינו ואנחנו לא נדע מה נעבד את ה' עד באנו שמה (י, כה) כתב המלבי"ם עפ"י דברי הגמ' (עירובין ק, ב) "אמר רבי יוחנן אילמלא לא ניתנה תורה היינו למידין צניעות מחתול וגזל מנמלה ועריות מיונה דרך ארץ מתרגול", והוא ע"ד הכתוב (איוב לה, יא) מלפנו מבהמות ארץ, שהבהמות מאלפות אותנו דרך ארץ. וזה שאמר משה רבינו לפרעה, גם מקננו ילך עמנו, כי "ממנו נקח לעבוד אלוהינו", שנלמד מהבהמות הדרך הארך להתנהג, ואם תשאל מדוע נזקקים אנו ללמוד מהבהמות, מפני

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אותתי אלה בקרבו: ולמען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אותתי אשר שמתי בם וידעתם כי אני ה' (א, ב) המפרשים תמיהים, מהיכן ידע משה לומר לפרעה על מכת ארבה, והרי הקב"ה לא אמר לו כלום על המכה. נביא כאן תירוצים אחדים: **בדעת זקנים לבעלי התוספות** כתבו, שהיו חקוקות על המטה דצ"ך עד"ש באח"ב וראה שכעת מגיע מכה המתחילה עם א'. ומקשה על זה, שא"כ במכות האחרונות אמאי הוצרך שוב להודיעו? לכן נ"ל דהבין משה המכה מדאמר לו הקב"ה למשה "ולמען תספר" ודרך הוא לספר על מכת הארבה, שהרי גם במכת הארבה דיואל כתיב עליה "לבניכם ספרו". ובי"ר יוסף בכור שור, וכן הוא ב"הגדת המהר"ל" ועוד, הרחיבו בזה שבכל המכות עד עתה היו מעל הטבע, ולכן שוב אין מקרה שבו ידברו מהמכה. אבל מכת ארבה הרי שכחה בכל הזמנים, ודרך האנשים שמשווים תמיד את מה שעייניהם רואות, למקרים הקודמים. לכן מובן שכשאמר הקב"ה למשה שבמכה זו יתקיים "ולמען תספר" הבין שזו מכה שתמשיך להגיע וכל פעם יאמרו שזה לא כמו שהיה במצרים, וזה דווקא במכת ארבה.

(דעת זקנים)

בחידושי הרד"ל (על מדרש רבה), הוסיף על רעיון זה, [כפי שמובא במדרש: "ולמען תספר באזני בנך גלה הקב"ה למשה מה מכה יביא עליהן וכתב משה ברמז ולמען תספר באזני בנך זו מכת ארבה כמה דתימא (ויאל א) עליה לבניכם ספרו"] לפי מאמר הכתוב "ולמען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים" "התעללתי" הוא לשון שחוק, והנה בגמ' שבת ספ"ט איתא ש"מצניעין את החגב לקטן לשחוק בו", הרי שדרך הקטנים לשחק עם חגבים, ולכן דרך הבנים לספר ממכת ארבה ביותר. (חידושי הרד"ל על מדרש רבה)

בשם הגאון רבי שמשון מאוסטרופולי זי"ע אומרים (ומובא בחת"ס עה"ת), שהנה ידוע כי אותיות "בומף" (אותיות השפתיים) ואותיות "אהחע" (הגרונות) מתחלפות זו בזו, לפי שמוצא המבטא הוא אחד. ואם נחליף את ה"פ" של "פרעה" ל"ב", ואת ע' ל"א" יצא האותיות "ארבה", וזה רמז הקב"ה "בא" אל "פרעה" הכנס את המלה "בא" לתוך "פרעה". ובזה מבאר ההמשך "ולמען שתי אותתי אלה בקרבו" תשית את האותיות הללו של "בא" במקום שתי אותיות אצל "פרעה" ויצא לך "ארבה", כי היא המכה שעליך להכות עתה מצרים.

(הגה"ק ר"ש מאוסטרופולי זי"ע)

ולמען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אותתי אשר שמתי בם וידעתם כי אני ה' (י, ב)

בספר "שאלו בחירי ה'" - תולדותיו של הגה"ק רבי שאול בראך מקאשוי זצ"ל (ונכתב ע"י תלמידו הרה"ח ר' ישראל ארליך ז"ל) מספר כך: האדמו"ר האמצעי מבעלזא (כ"ק מהר"י) נתבקש לשייבה של מעלה בשנת תרנ"ד ביום כ"ג בשבט, בהתגבר חליו, נסע לוינא לדרוש ברופאים, ונתקבל שם בבית החולים. וכפי שידוע נסתלק בווינא והובילוהו לבעלזא. רבנו (הגה"ק רבי שאול בראך מקאשוי זצ"ל) שמע שהאדמו"ר מבעלזא נמצא בווינא, נסע ממאגנדארף [שם כיהן כרב] לשב"ק 'פרשת בא' אל האדמו"ר מבעלזא.

רבנו הי' רגיל לספר הרבה מביקורו אצל כ"ק האדמו"ר מבעלזא אז בווינא, בין היתר סיפר: "ביום ראשון נודע לי שהגאון מפרשבורג בעל השבט סופר זצ"ל נמצא ג"כ בווינא לדרוש ברופאים, הלכתי לבקר את הרב מפרשבורג, הוא שאלני על מעשי בווינא, ענית לו שכ"ק האדמו"ר מבעלזא נמצא כאן, ובאתי אליו על ש"ק. על זה שאלני הרב: האם מניחים ת"ת דברים ונוסעים אל רבי? רבינו הוסיף שהרב מפרשבורג ידע שבמאגנדארף למדו בהתמדה גדולה, וע"כ תמה ושאלני כן.

ממשיך הגה"ק מקאשוי וכתב: "אמרתי להרב מפרשבורג "הגמרא אומרת (עירובין יג) אמר רבי האי דמחדדנא מחבראי דחזיתיה לרבי מאיר מאחוריו, אני זכיתי והסתכלתי אל פני האדמו"ר מבעלזא". התבוננתי

ויש להביא ראיה לזה, שהסיבה שהוציא רפעה את בני" במכת בכורות היתה מפני שהסיר ה' את כבודות הלב ממנו, דהנה לאחר שיצאו בני ישראל ממצרים נאמר: "ויהפך לבב פרעה" (שמות יד, ה), כלומר: שלאחר מכת בכורות סר ממנו חיזוק הלב - ועתה נהפך לבבו ושב ונתחזק ליבו.

וכן כתוב: "וחזקתי את לב פרעה ורדף אחריהם" (שם ד') הרי דהיה ה' צריך לחזק מחדש את לבו של פרעה על מנת שיוכל להניקם מהמצריים. הרי לנו שאף אחר שראו והרגישו את מכת בכורות, וכנענו ושלחו את ישראל - מ"מ אחר שחזק ה' את לב פרעה חזר לרדוף אחריהם!!

כי מכת בכורות כשלעצמה לא הועילה כנגד הקשיות שהקשה ה' את לב פרעה, אלא שה' הסיר מפרעה במכת בכורות את חזוק הלב - ולפיכך שילח את ישראל!!

ומפני זה כששב חזוק הלב - לא נודע כי באו אל קירבם של מצרים כל המכות, הם יצאו לרדוף אחרי בני" ולא זו בלבד - אלא שאף כשראו את הים נפער לפניהם - נכנסו לתוכו...

והרי הם ממש כמו חסר דעת שרואה את לוע הארי פתוח למולו - ומכניס את ראשו לתוכו...

כך נכנסו המצרים לים שלפניהם, נכנסו - וטבעו בו...

כי ה' ניהג את לבב פרעה וכל מצרים כזכוכית ביד הזוג, ברצותו מניח את כובד הלב - וברצותו מסירו...

נמצא שהרי זה ממש כמו שאם תשים על האש זמן רב סיר מהודק היטב (הנקרא סיר לחץ) ולפתע תסיר הפקק - הכל יעוף בין רגע, כך נהג ה' עם פרעה...

ה' הכביד את לבו ולא הניח לו להכנע בכל המכות, וע"כ כאשר הסיר את כובד לבבו במכת בכורות - היה זה כמסיר מכסה הסיר, שלא רק את מכת בכורות הרגישו פרעה ועבדיו - אלא שאז הרגיש ולפתע את כל המכות יחד... פתאום צפו ועלו כל מכאוביהם ממעמקי לבם...

כעת הרגישו המצרים כאילו הוכו בבת אחת בדם, צפרדע, כינים, ערוב, דבר, שחין, ברד, ארבה, חושך, ובכורות... וממילא הצעקה שהיתה שם אף היא לא היתה צעקת מכת בכורות בלבד - אלא צעקת דם, וצפרדע וכו' - כל עשרת המכות כאחד!!

ומעתה אין כל קושי בטעם הזכרת הצעקה שבמכת בכורות, שכן צעקה זו לא היתה כצעקת שאר המכות, אלא צעקה של כל המכות כולן!! לקיים מה שנאמר: "היתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים אשר כמוהו לא נהיתה וכמוהו לא תוסיף"!!

(לב שלום)

והיה הדם לכם לאות על הבתים (יב, יג)

כתב בשו"ת הרשב"א חלק ד סימן קפז, וזה לשונו הקדוש:

ללמד את בני יהודה, להשיב אמרים אמרי אמת וכתוב ישר, ישר בעיני לכתוב לפניכם, על כי אמר באזני אחד נכבד עבר עליכם עתה מקרוב. כי דבר בתוך העדה ביום הקהל אחד מחכמי האומות ישמעלים ומלא אזנים בדבריו. ואמרתם לאמר לכם תשובה על דבריו. על כן ראיתי לכתוב בספר את אשר נתווכח עמי אחד מחכמיהן באותן הדברים ויותר מהמה בדומה מה שמעתי.

[כותב באריכות את כל הויכוח, ובהמשך כתב:] חזר ובא עלי מצד אחר ואמר, הנה הכתוב אומר שאין בית אחר הבית השני, שכן כתוב (חגי ב, ט) גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון. הנה שקראו אחרון, ואם יש אחר לאחריו לא יקרא זה אחרון:

אמרת, לא קראו אחרון אלא בהצטרף אל הראשון. וכמוהו (בראשית לג, ב) "וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשונה ואת לאה וילדיה אחרונים ואת רחל ואת יוסף אחרונים". הנה קראה ללאה וילדיה אחרונים אע"פ שרחל ויוסף אחרונים להם, אלא שקראו אחרונים בהצטרף אל השפחות וילדיהן:

אמר, זה בדיבור בני אדם שאינם יודעים ולא בידם האיחור. אבל בדברי הנביא שיועד האמת לא יבא: אמרת, יבא אפילו במה שיאמר לנביא מפי הגבורה. שכן כתוב במה שאמר הוא יתעלה למשה (שמות ד, ח-ט) "והיה אם לא יאמינו ולא ישמעו לקול האות הראשון והאמינו לקול האות האחרון. והיה אם לא יאמינו גם לשני האותות האלה, ולקחת (גם) ממימי היאור" ויהפך לדם. הנה שקרא לאות השני אחרון אע"פ שבא אות המים - הדם.

על פי זה יודע לפרש הפסוק: "והיה הדם לכם לאות על הבתים" והיה הדם - מה שנאמר למשה לעשות את המצרים את עם הדם אם לא ישמעו לאות ה'אחרון" - "לאות על הבתים" - אות על בניית בתי המקדש השלישי אחרי ה'אחרון' דהיינו הבית השני.

(ספרים)

(ארץ חמדה להמלבי"ם)

דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב (יא, ב)

המפרשים שואלים שאלה. בפסוק כתוב (ג כב) "ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה כלי כסף וכלי זהב ושמלת" מה, בגדים של גויים? כל ילד יודע כי זכות שלא שינו את שמם, לבושם ולשונם - נגאלו ממצרים, ואיך אומרת התורה שהם שאלו מהשכנים הגויים ביגוד, אתמהה?! אך אם תביטו שוב בפסוק, חייך הרב גלינסקי ואמר:

בפסוק כתוב "ושאלה אשה וכו' כלי כסף וכלי זהב ושמלות ושמתם - על בניכם ועל בנותיכם". בגד של אשה מצרית קצר, ואכן, אשה יהודית משליכה אותו לפח, אלא שלא הן עצמן לבשו את הבגדים, הן הלבישו את הילדים בבגדים של המבוגרים "ושמתם על בניכם ועל בנותיכם" להם, לילדים הקטנים, היה הבגד ארוך... "ובזכות נשים צדקניות נגאלו אבותינו ממצרים".

(להגיד)

דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב (יא, ב)

נשאלת השאלה - מה פירוש "רעהו ... רעותה" - הרי המצרים לא היו רעים של עם ישראל?!

אומר הגאון מוילנא - זו היתה הבקשה שבקש משה: "וישאלו איש מאת רעהו", שיהיו בני ישראל משאילים אחד לשני, שיהיו עצמם עוסקים ביניהם בגמילות חסדים (שם) יתפעלו בני ישראל את מידת החסד למטה - הקב"ה יתפעל אותה גם למעלה - ובכך יגאלו!; שכן תיבת רעהו מוסבת על רע מבני ישראל {"רעהו ולא של נכרי" - בבא קמא לז} ולפיכך נאמר: "דבר נא באזני העם" אין נא' אלא בקשה. שכן כדי שיהיו שואלים אצל המצרים לא היה צריך לבקשם ביותר. הבקשה היתה, שהם עצמם יהיו גומלים חסדים ביניהם, ואז ובגלל כך - {שם ג} ויתן ה' את חן העם בעיני מצרים. וזאת מעיר רש"י: משום ששמעו בני ישראל למשה "וישאלו איש מאת רעהו", גמלו להם - "וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלות".

(ברוך שאמר)

"והיתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים אשר כמוהו לא נהיתה וכמהו לא תסף" (יא, ו) "והיתה צעקה גדולה במצרים כי אין בית אשר אין שם מת" (יב, ל)

אין ספק שגם אם לא היתה צעקה גדולה בכל המכות הראשונות, מ"מ שקט גדול לא היה במצרים מזה שנה שלימה בזמן המכות...

די לנו בדמיון קל כדי להבין שכשצפרדע קטנה מזנקת לתוך הפה, או שבשעשה שעקרת הבית מסיטה את החלון ובין רגע נשאבים על פניה נחילים של מעופפים במכת ארבה - שקט גדול לא שרר שם... וכן בכל המכות.

הן אמת שבמכת בכורות היתה צעקה גדולה יותר, והטעם: "כי אין בית אשר אין שם מת" (יב, ל), אך אם זהו הטעם - תמוה ההפרש הגדול בין מכת בכורות לשאר המכות, שלא מצינו שהזכירה התורה את ענין הצעקה אלא במכת בכורות!

וביותר, שהרי לא תיארה התורה כלל את פרטי הכאב בכל שאר המכות, האיך התנהגו המצרים וכיצד הגיבו על המכות, ומדוע נשתנה בזה מכת בכורות בה הוזכר שתהיה "צעקה גדולה במצרים"?

הדבר יבואר בע"ה בהקדמת שאלה נוספת.

הרי לאחר חמש מכות שבהן לא נכנע פרעה ולא שילח את בני" - הכביד ה' את לבו לבל ישלח. וא"כ צריך להבין איך הצליחה מכת בכורות להקחות את קושי הלב שנעשה משמים?

ואם נפשך לומר שמכת בכורות היתה קשה יותר משאר המכות במה ש"אין בית אשר אין שם מת" - הנה לנו במדרש שגם בשאר מכות היו מתים בהן המצרים, ולא רק בכור הבית - אלא אפי" כמה מבית אחד!!

שכן כך מתארים לנו חז"ל במדרש: "שלח בהן ערוב- אריות זאבים נמרים ודובים ונשרים. היה למצרי חמשה בנים והיה נותן ליהודים להוציאן לשוק בידו. בא ארי- נוטל אחד, זאב - נוטל אחד, דוב - אחד, נמר - אחד, נשר - אחד. היה נכנס לתוך ביתו של מצרי לבדו. אומר לו: היכן בני? הוא אומר לו: אעשה חשבון, בא הארי- נטל אחד, והזאב - אחד, הדוב - אחד, ונמר - אחד, ונשר - אחד" (תנחומא בא פ"ד)

הרי לנו שלא היה במכת בכורות בעצמה קושי הרבה יותר גדול משאר המכות, וא"כ איפוא שוב חוזרת השאלה: כיצד הקהתה מכת בכורות את קושי הלב שמשמים?

אלא שהשינוי והחידוש שבמכת בכורות היה שבמכה זו רצה ה' שיגיע הקץ, ולפיכך הסיר מפרעה את כבודות הלב - כדי שישלח ויוציא את בני" בפועל!!

שבועת ימים תאכל מצת וביום השביעי חג לה': מצות יאכל את שבועת הימים (יג, ו ז)

דייק הגר"א זצ"ל בפסוק זה: מדוע נכפלה מצות אכילת מצה שבועת ימים? ועוד מפני מה בתחילת הפסוק כתוב "תאכל" ובסופו כתוב "יאכל", ועוד מדוע בפסוק ראשון כתוב "מצת" (בלא ו) ובפסוק השני כתוב מצות (מלא)?

ופירש, שהפסוק בא לרמז על המנהג לקנות חטים לחלקן לעניים לצורך פסח, וא"כ י"ל שהפסוק הראשון הוא ציווי על אכילת מצה בפסח וז"ש הכתוב "שבועת ימים תאכל מצת", דהיינו כל אחד לעצמו יאכל מצות שבועת ימים, ומלבד זאת אתה מחוייב להשתדל שמצות "יאכל" (בצירי) היינו שיאכל ע"י אחרים כלומר שידאג שיהיה לעניים מצות ועפ"ז מובן שלגבי האדם שיש עליו חיוב אכילת מצה כתוב "מצת" שלעצמו רשאי לדקדק ולצמצם אכילתו עד כזית וכביצה, ולכן כתוב חסר. משא"כ כאשר מדובר לתת לעניים אינו רשאי לצמצם ולכן כתוב "מצות" מלא דהיינו שיתן להם כדי שביעה ממש כמש"כ "ואכלו בשערך ושבעו".

(הגר"א)

וכל בכור אדם בבנין (יג, יג)

הרמ"א פסק (י"ד סימן שה סעיף י) "ואין האב יכול לפדות על ידי שליח. וגם אין ב"ד פודין אותו בלא האב (ריב"ש סי' קל"א)". המפרשים מתקשים (ראה ש"ך וט"ז שם), מה הטעם שא"א לפדות ע"י שליח. מאי שנא מכל המצוות כמילה וכדומ' שאפשר ע"י שליח?

בשו"ת חת"ס (יור"ד רצד) כתב שהוא לפי שבמכת בכורות היה "אני ולא אחר" זכר לזה, האב בעצמו יש לו לפדות את בנו.

כעין זה כתב בשו"ת דברי יציב (יור"ד סימן קצט) ובתוספת נופך: "אך יותר נראה להרמ"א שבא הכתוב למעט "וכל בכור בנין תפדה" בעצמך ולא ע"י שליח ויבואר בטוב טעם בהמשך הכתוב "והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת" כלומר מה נשחנה מצוה זו דלא מהני ע"י שליח, "ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים" בכבודו ובעצמו לא ע"י מלאך ולא ע"י שליח כיון שרצה לפסוח על בכורי ישראל, ומשניתן רשות למשחיה אינו מבחין בין טוב לרע וכזכר לזה גם בפדית הבכורים אנכי מצוך לעשות בעצמך ולא ע"י שליח".

בספר ברכת יצחק כתב לפ"ד הרבינו בחיי הטעם של פדיון הבן הוא על מכירת יוסף שנמכר בעשרים שקלים שהם ה' סלעים, וכיון ששם עשו בעצמם המכירה ועשו חשרם שלא לשתף אחרים, לכן גם הפדיון מוכרח האב בעצמו בלי לשתף אחרים.

בספר ציוני תורה כתב לבאר עפ"י דברי המדרש, "למכה מצרים בבכוריהם. בשעה ששלח הקב"ה מכת בכורות, א"ל, כחצות הלילה ומת כל בכור. נכנסו כל הבכורות אצל אבותיהם, ואמרו להם, כל מה שאמר משה הביא עלינו, אין אתם מבקשים שנחיה? בואו והוציאו את העברים האלו מבנינו, ואם לאו אנו מתים. השיבו להם ואמרו, אפילו כל המצרים מתים אינן יוצאים מכאן. מה עשו, נכנסו כל הבכורות אצל פרעה והיו מצווחין לפרעה ואומרים, בבקשה ממך הוציא את העם הזה שבשבילם רעה תבוא עלינו ועליך. אמר לעבדיו, צאו וקפחו שוקיהם של אלו. מה עשו הבכורות, מיד יצאו ונטלו כל אחד חרבו והרג את אביו, שנאמר, למכה מצרים בבכוריהם. למכה בכורי מצרים אין כתיב כאן, אלא למכה מצרים בבכוריהם. ששים רבוא הרגו הבכורות באבותיהם. חזינן שמתו גם האבות במצרים.

והנה בספר בזהרי חמה למהר"א גאלאנטי (על הזוה"ק דף יד) כתב: אפשר הטעם משום שהקב"ה הרג בכורי מצרים נשאר לו לס"מ משטמה עם ישראל, ולכן צריך שהפדיון יהיה ה' סלעים וכו' כי בחמש סלעים שהאדם פודה בהם ממש פודהו מהמות וכו' עיי"ש וא"כ היה תביעה לשטן אף על האבות, וכדי לתקן את חלק זה, קבעו שדייקא האב יפדהו ולא אחר.

(ציוני תורה)

מאוצרות המגידים

למען תספר באזני בנך את אשר התעללתי במצרים'

כתב הר"ש תאומים בספרו אור התורה, בן אחיו של הפרי מגדים, תלמיד תלמידי המגיד, על מה שבפ' בא כתוב 'למען תספר באזני בנך את אשר התעללתי במצרים', פרש"י התעללתי - שחקתי, פשוט עשו מהם צחוק. לכאור' כשמכים אחד את העצמות שלו זה לא נקרא צחוק, חזיק לשון בחזק יד, וצריך להראות איזה שחוק בכל מכה. לדוגמא מכת דם, כתוב [ז, יז] 'הנה אנכי מכה במטה אשר בידי על המים אשר ביאור ונהפכו לדם'. מהו 'ונהפכו?' מר נהפך למתוק, רע נהפך לטוב, מה שייך לומר על השתנות להתהפכות, האם מים ודם הם הפוכים זה מזה כמר ומתוק, מהו לשון ונהפכו? הרי אי אפשר לומר 'ונהפכו לצפרדעים' כי מים הם לא הפוך מצפרדע, גם שם במדרש כתוב שבכל מקום שהיה טיפת דם במצרים נעשה מזה צפרדע, למה כאן כתוב לשון הפיכה. היאור היה נראה להם כמים, כשנגשו אליו לקחת מים נהפך לדם, וחזר חלילה.

וכתב שהגוי היה קם בבוקר והלך ליאור לשאוב מים, היה בא ורואה מים ביאור, לא דם, כיון שהגיע אל היאור ראה שזה דם, כשהלך משם והסתכל עוד פעם ראה שזה מים, חזר אל היאור, והוא שוב דם. הסתובב שוב וראה שזה

מים, וכך היה נעשה הנס מליארים פעמים כל יום, ממש השתגעו מרוב תמהון לבב, הוא כבר התבייש מעצמו אחר חמש דקות הוא חוזר, והוא צמא, רץ אל היאור וראה שזה מים, ושאל את החבר האם גם אתה משוגע כמוני, זה לקח כמה שעות עד שהבינו שהשגעון תפס את כולם, עד שחשב אולי זה לא דם וזה באמת מים, וא"כ יכולים לשתות, אך היה סרחון כזה, וזהו 'ונלאו מצרים לשתות מים מן היאור', היו מתעייפים מלשתות מים? כי עשו שם הרבה ריצות הלך חזור עד לאחר כמה שעות חזר הביתה ונפל באפיסת כוחות מרוב שגעון, נרגע קצת ונצמא שוב למים, וחזר כמשוגע אל היאור.

ובזה פ"י לשון רש"י 'ונלאו לבקש רפואה למי היאור שיהיו ראויים לשתיה', כי ראו שצריך איזה רפואה, אם היה דם היה פשוט שזה דם, ואי אפשר לרפאות. אך כשראו לרגע שזה מים, זה היה קללה בפני עצמה ונהפכו לדם' שהיה להט החרב המתהפכת דם מים דם דם מים דם, עד שנשתוללו אבירי לב כולם היו צריכים בית חולים לעצבים, אלא שלא התאבדו כדי לזכותם בעוד תשעה מכות.

גם לאחר מכת דם, מרוב תסכול וטראומה לא שתו מהיאור מים לעולם וזהו דיוק הכתוב 'כי לא יכלו לשתות ממימי היאור', והקשה האור החיים הק' מהו 'ממימי היאור' והלא הכל היה דם. ועוד למה חפרו השוטים סביבות היאור, הרי הרקיקה שלהם היה דם, מה להם לחפור עוד ועוד. ופ"י שזה לא לשבוע של מכת דם, אלא לאחר השבוע של מכת דם, הרי אם אכניס לך לחם כמה דגים מתים עם זבובים מתים, ואח"כ נוציא את הדגים המתים, האם תוכלו לשתות מהכוס הזה. הם הוכו פסיכולוגית כמה חדשים שנכנס להם רושם ברעיונם שביאור הזה היה סרחון כזה, דגים מתים, לכן גם לאחר מכת דם לא היה יכול לשתות מזה. היו חולים פסיכולוגית מזה. ולכן חפרו כל מצרים סביבות היאור מים לשתות, כי לא יכלו לשתות ממימי היאור גם כשהיה מים, זה היה עד יציאת מצרים. וזהו התעללתי נורא, שיחקתי הן בשעת המכה והן לאחר המכה, שחוק נורא ונפלא.

א"י במדרש רבה ובמכילתא מחלוקת, לרבי יהודה היה התראה בכל מכה כ"ד ימים ובשבוע אחרון של החודש היה המכה. דעת רבי נחמיה הפוך, שבועה ימים התרה בהם וג' שבועות היה המכה. והוכיחו כשיטת רבי יהודה שנאמר וימלא שבועת ימים אחרי הכות ה' את היאור. וצ"ע איך ירש רבי נחמיה זה הפסוק. ועוד הרי אלו ואלו דברי אלקים חיים ואיך שניהם אמת, שבע או ג' שבועות?

והסתייפלער כתב בברכת פרץ וכן כתבו הקדמונים, כמה היה הגוי משלם בשביל כוס מים? היהודי לא היה אומר מחיר, הגוי היה משלם מאה דולר ונשאר דם, והיה מוסיף עוד ועוד עד שנהפכו הדם למים, כל גוי לפי רשעותו היה משלם ביוקר, כי כל המכות מדה כנגד מדה, גם בקריעת ים סוף נאמר כקש כאבן בעופרת, כל רשע סבל לפי רשעותו, כך העבירו את ישראל באופן מרושע מאד, כל אחד לפי ערכו שילם מחיר אחר.

אך הר"ש תאומים פ"י שהשבוע האחרון של החודש היה מכה שבוע אחת לכלל מצרים, כי הרשע הקטן היה לו עדיין מים מן היאור עד כ"ד לחודש, המצרי השני קיבל את המכה קודם לדם, עד השבוע האחרון היה לכלל מצרים דם. ונמצא שכל אחד שילם לפי מה שהוא, היה גוי שהיה צריך לקנות שבוע אחד מים והיה גוי שהיה צריך לקנות ג' שבועות דם. וכן היה מכת שחין, הרשע הגדול היה שבוע אחד התראה וג' שבועות מכה. ומשה רבינו היה ממשך להתרות, מי שאין לו שחין עדיין יקבלנו עד כ"ד לחודש... כל אחד לפי הרשעות והאכזריות שלו, מדה כנגד מדה.

לגבי חושך למדנו לפני שנתיים מהדברי יואל זצוק"ל שלא היה שייך במכת חושך להאריך, שהרי הדיבור של החודש הזה לכם היה לפני מכת חושך כמ"ש הרמב"ן, מכת חודש היה ו' ימים לפני יציאת מצרים, כשאנו מדליקין אור לי"ד נר לחפש, אז חיפשו ישראל בבתי מצרים, ושבת הגדול היה הפסקה בין חושך לחושך.

גם בשאר המכות הרוויחו בני ישראל ממון רב במכת ערוב נכנסו חיות רעות, ביקש המצרי תעמוד לפני להגן עלי מהאריה, אמר לו היהודי תשלם ואני יעמוד, אם לא שילם זה לא עבד. כמו במכת דם לא עזר שהיהודי נתן בחינם לפני ששילם לא נהפך למים, וכך עשו כסף גם במכת ערוב. וכן בכל שאר המכות עשו הרבה כסף קל.

וזהו שנאמר והפליתי ביום ההוא את ארץ גושן אשר עמי עומד עליה לבלתי היות שם ערוב, אפי' למצרים כששילמו ביוקר. אין לך התעללתי גדול מזה, שאותו רשע שהיה מענה אותו כל השנים, עומד ורועד מהדובים והתנינים, והוא עומד לצדו ומקבל שלושים ושש אלף דולר לשעה. למען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים.

(הגרמ"י רייזמן)

לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים ולכל בני ישראל היה אור במושבתם (י, כג)

הגאון הקדוש רבי מרדכי בנעט זצוק"ל. היה לו בביתו חדר ששימש כבית מדרש. שם למד עם התלמידים וענה תשובות.

כל יום שיש, לפני שבת, היתה הרעבעצין מכינה בחדר של בית המדרש נרות גדולים שיאירו שם בחדר כל הלילה. הנרות עליהם בירכה דלקו בחדר בו אכלו, ובבית המדרש היו נרות נוספים, אותם הדליק השמש.

אחד מן הספורים המופלאים שנתרו לעדות מאותם ימים, הוא ספורה של משפחה חרדית בעלת ילדים קטנים, אשר אביה התעקש בכל כוחו להמנע מחלול שבת בכל מחיר.

מדי שבוע נאלץ לחפש עבודה חדשה, עד שהצליח למצוא עבודה שלא תדרוש ממנו לחלל את השבת - והפך לשומר בנין. מתוקף תפקידו זכה לקבל את חדרון השמירה למגורים, ועובדה זו סיעה לחסוך כמה פרוטות נוספות, משום שהוא הביא את כל משפחתו להתגורר ביחד אתו, ולא נאלץ לשלם מדי חודש סכום גדול כדמי שכירות. אולם אליה וקוף בה - בחדר הקטן הזה היו, בנוסף למשפחה ולכל הילדים, גם הפחמים שנועדו לחמום ולהסקה, ואט אט החל עורם של הילדים להתלכלך והם נצבעו בשחור.

באחד הימים עבר יהודי ברחוב, והנה הוא רואה תופעה מדהימה: שני ילדים כושים מדברים ביניהם ב...אידיש. אידיש אצל כושים? - סימן שאלה גדול הצטייר מול עיניו, וגרם לו לשוב על עקבותיו ולבחון שוב את המראה הבלתי שגרתי. לבסוף החליט לגשת אל הילדים ולברר את הענין מקרוב, הוא פתח בשיחה עם הילדים, והופתע לשמוע שהם כלל אינם כושים, אלא ילדים יהודים המתגוררים בלית ברירה במחסן פחמים.

לבו הרחום של אותו יהודי התכווץ למראה המצוקה הכלכלית הקשה שבה הם שרויים, והוא בקש מהם לקרוא לאחד מן ההורים. כשהגיעה האם הוא הוציא מכיסו חמשה שטרות בני מאה דולרים כל אחד: "קחי ומצאי לכם דירה אחרת", אמר בנדבנות, כשהסכום העצום, שהיה בו כדי מחיה לחודשים רבים, מתנפנף בידי.

עיניה המתעגלות מהפתעה היו בעיני התודה הגדולה ביותר, אולם האם לא הסתפקה בכך, אלא החלה להמטיר על ראשו צרור ברכות על המחווה המיוחדת.

רגע לפני שנטלה את הכסף, בקשה לברר ענין נוסף: "האם אתה שומר שבת?". היהודי נענע ראשו לשלילה.

שבריר רגע של מבוכה עמד באויר, אולם לאחריו פסעה האם אחורנית, החזירה את ידה המושטת ואמרה: "אנחנו כאן, משום שאנחנו שומרי שבת, ואיני רוצה לקחת כסף מיהודי שאינו שומר שבת".

הוא נד בראשו לסכלותה, ומבלי לומר מלה סב על עקבותיו והלך לו לביתו. "מה דעתך על הטפשה שפגשתי היום?" שאל את אשתו, מיד בכניסתו הביתה, וגולל באזניה את כל ספור המעשה.

הוא לא היה מוכן כלל לתגובתה הסוערת. "אנחנו כל כך נוראים, עד שאפילו הכסף שלנו אינו טוב?", התקצפה "גויים לכל דבר... או לנו... הרי הבטחת לי, כשהתחלת לעבוד בשבת, שאתה עושה זאת רק עד שנתבסס מעט, והנה - כמה שנים חלפו! התבססנו היטב ואנחנו נחשבים לאנשים אמידים אפילו, אבל את העבודה בשבת מעולם לא הפסקת! או לנו... גויים שכמותנו!..."

וכתוצאה מאותו מעשה, קם לו האיש ושב בתשובה שלמה! מעשה מופלא נוסף מאותה תקופה:

בשכנותו של רבי משה פינשטיין זצ"ל התגוררו שתי משפחות ששמרו שבת במסירות נפש, ומדי יום ששי פוטרו האבות מעבודתם ונתרו ללא מקור מחיה, אך בעוד שבמשפחה אחת יצאו כל הילדים שומרי תורה ומצוות, במשפחה השנייה - פרקו כולם את עול המצוות והפכו לחלוניים גמורים. אביהם בא לפני רבי משה ושטח לפניו את כאבו: כיצד יתכן שכך ארע לי? הלא שמרתי שבת במסירות נפש, ממש כמו שכני... מדוע הוא זכה שכל ילדיו ימשיכו את דרכו, ואני נותרתי כך?...

נענה רבי משה ואמר לו: שכנך בא הביתה מדי יום ששי שמח ומאושר ואמר: "ילדים, ברוך ה', גם השבת זכינו למסור את נפשנו! הבה נעשה קדוש בשמחה ונודה לבורא עולם, על שהסכים לקחת מאתנו את הקרבן שהקרבנו לו!"

נקל לשער את התרוממות הרוח שאותה חשו בני הבית למשמע הדברים, הם חשו כי השבת אינה אלא זכות עצומה, וכדאי להם לשמרה בדקדוק רב, אף מתוך מסירות נפש והקרבה עצמית.

אבל אתה לעומת זאת חזרת הבית השבור ורצוץ, כתפיך שחוחות, ובשפל קול הודעת לילדיך: "מי יודע מה יהיה אתנו? בגלל שבת שוב אני מפוטר! אין לנו פרנסה... אין לנו אוכל..."

ילדיך אשר הבינו כי השבת היא מקור הבעיה, הרהרו בינם לבין עצמם: "מי צריך את השבת הזו?... אבא המסכן חונך כך, אבל אנחנו, למה שלא נותר על הכל?...". ואכן, בהזדמנות הראשונה השליכו אחרי גיוסם את כל התורה כולה, והפכו למחללי שבת ר"ל. הם העדיפו חיים קלים על פני קשי העבודה בקיום התורה והמצוות.

הרי לנו ששמחה בעבודת ה' והתיחסות לעול תורה ומצוות כאל "חג" היא הבסיס לחינוך הדורות הבאים על אדני התורה והמצוות!

(ומתוק האור)

המצוה, ושכרה.

פעם בליל שבת ישב רבי ברוך עם משפחתו לסעודת שבת. כשנגמרה הסעודה נכנס לחדר ללמוד. כעבור מספר שניות יצא משם וקרא: "רעבעצין, שכחנו להדליק נרות בבית המדרש!" צרה שכזו! חושך!

"כיצד יתכן הדבר", תממה הרבנית, "והלא אני במיוחד נכנסתי לפני שבת לחדר וראיתי שיש בו נרות מוכנים להדלקה והכל בסדר. איך יכול להיות שחושך?"

היא נכנסת פנימה ורואה שהחדר מואר. בכל ארבעת הצדדים יש נר! נבהלה הרבנית: "מה קורה פה? למה הרב אומר שאין אור? הלא החדר מואר כולו!"

"היכן יש אור?" שאל הרב, והרבנית משיבה לעומתו: "בא תראה". הוא נכנס שוב לחדר ושואל: "היכן האור? הרי חושך מצרים כאן, לא רואים כלום!"

פחד גדול אחז ברבנית: שמא בעלה התעוור. אבל הרי הוא ישב בשולחן והכל היה בסדר... נכנסה להיסטריה.

ראה הרב שהיא כל כך מבוהלת, פנה אליה ואמר: "רעבעצין הרגעתי, תכף נברר את הענין".

שאל את השמש: "מתי הדלקת את הנרות, בזמן או אחרי הזמן?" השמש הודה על האמת: "באמת אחרתי, אבל היה זה זמן שמוטר עדיין להדליק. בטוח שעוד היה יום".

אמר הרב בנעט: "דע לך שכשהדלקת את הנרות היה זה מאוחר מידי, וצריך הנך כפרה על חילול השבת. וזו הסיבה שאיני רואה את האור, כי כל דבר שנעשה שלא על פי דין - אינני רואה!"

ללמדנו כי אפשר שלאחד יהיה אור ולשני חושך. הכל תלוי במדרגתו!

ויאמר משה בנעריו ובזקניו נלך בבנינו ובבנותנו... כי חג ה' לנו (י ט)

במלים אלו משיב משה על הצעתו של פרעה: "לכו נא הגברים ועבדו את ה' כי אתה אתם מבקשים" (שם יא), אשר הוצגה קודם לכן: "לכו עבדו את ה' אלתיכם מי ומי ההלכים" (שם ח).

הייחוד בין משה לפרעה - אומר הרב שלמה זאיד - לא היה ויכוח בעלמא, כי אם ויכוח עקרוני, שבו טען פרעה את טענותיו והציג את עמדתו, ומשה הסביר לו מהי עמדת היהדות בעניינים הללו ובמה שונה היא מכל דת אחרת.

פרעה מתייחס לעבודת ה' יתברך כאל עבודה ומשימה שיש בה קושי, ממש כמו הבן הרשע מההגדה של פסח ששואל "מה העבודה הזאת לכם".

פעם בשבוע יש יום חופש - טוען הבן הרשע - מדוע אי אפשר להנות ממנו אלא צריכים לקום להתפלל בבית המנסת?

אחת לכמה חדשים יש חג - הוא ממשיך בטענותיו - וכמה עבודת הכנה הוא דורש מכם? כמה צריך להתאמץ כדי לחג אותו כהלכתו: בפסח - בהכשרת הבית לפסח ובאפיק מצות, בסוכות, בבניית סכה וקניית ארבעה מינים - לשם מה כל העבודה הזו?

משום כך, טוען פרעה: "לכו נא הגברים ועבדו את ה'", עבודה קשה כזאת מתאימה לגברים ולא לנשים וילדים, ולכן אין טעם שתוציאו את כלם ממצרים!

לעומתו טוען משה רבנו: "בנעריו ובזקניו נלך בבנינו ובבנותנו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג ה' לנו". כלומר, את מה שאתה רואה כעבודה, עול ומשא כבד - אנחנו רואים כחג, ומאחר ששמחה גדולה היא לנו, גם נשים, גם ילדים וגם זקנים חוגגים ושותפים בשמחה.

הוכחה לכך הביא הרב מרדכי חילו מהמשך הפסוקים:

פרעה 'נכנע' לבקשת משה והסכים לשלוח את הנשים והטף, אולם עדין מתקשה לשלוח את הצאן, ומודע למשה: "רק צאנם ובקרקם יצא" (י, כד).

משה משיב לו: "גם אתה תתן בידנו זבחים ועלת" (שם כה), ומנמק את הסיבה לכך: "ואנחנו לא נדע מה נעבד את ה' עד באנו שמה", ומפרש רש"י: "כמה תכבד העבודה".

האם יעלה על הדעת שעבודת ה' היא ענין כבד, אשר משה מתבטא עליו "תכבד העבודה"? - מקשה הרב מרדכי חילו, ומתרץ כי כל זאת נאמר רק בהתאמה לעמדת פרעה, ותו לא, לשיטתו של פרעה עבודת ה' היא ענין כבד, ולכן השתמש משה בביטוי הזה.

כדי לדאוג שעבודת ה' תהפך להיות משהו שמח ולא כבד, נדרשת מכל אחד ואחד מאתנו עבודה אישית, שתגרום לנו להתייחס לכל מאמץ באופן חיובי ולא לראות בו עול כבד.

כאשר יש בבית לחץ עבודה לקראת החג, עלול הדבר לגרום להתפרצות רגשות, אשר ממנו יכולים הילדים להבין שקשה לנו עם העבודה ועם העול.

בשנות העשרים של המאה הקודמת, עם הגירת היהודים מאירופה לחופי ארצות הברית, הם נאלצו להתמודד עם נסיון קשה בשמירת שבת, כשבכל עבודה שמצאו הם חויבו לעבוד גם ביום השבת, ואם לא עשו כך מצאו את עצמם ביום שני בבוקר מפוטרם וחסרי מקור פרנסה.

רבים מהם לא הצליחו לעמוד בנסיון, המצוקה הכלכלית היתה בלתי נסבלת והם נאלצו לחלל את השבת, ומכאן קצרה היתה הדרך להתדרדרות רוחנית חמורה ביותר.

"בראשון [היינו בחודש ניסן, הראשון לחדשי השנה (שמות יב, ב)] בארבעה עשר יום לחדש בערב תאכלו מצות" (שמות יב, יח). הכתוב קבעו חובה (פסחים פב ע"א). וכן פסק הרמב"ם (הלכות מצה פ"י ה"א): "מצות עשה מן התורה לאכל מצה בליל חמשה עשר, שנאמר: בערב תאכלו מצות, ומשאכל כזית יצא ידי חובתו".

ספר לי הגאון רבי יצחק שלמה אונגר זצ"ל, ראש ישיבת "מחנה אברהם" ורב חוג חתם סופר בבני ברק: יום אחד הופיע אצלו אחד מבני הקהילה, נרעש כולו. היה בפיו סיפור מרעיש, אבל רקעו התרחש כשלושים שנה לפני כן, במחנה המוות אושוויץ.

יהודי הונגריה הגיעו לאושוויץ בשלהי מלחמת העולם. ממש בשנה+ האחרונה. כשהצוררים נחלו מפלה אחרי מפלה בשדה הקרב וממשלת הונגריה בקשה לפרוק על הגרמנים שהפכו לבת חסותם, השתלטו הגרמנים על הונגריה, תחמו את הגטאות ותוך כחודשים ימים שלחו כמיליון יהודים להשמדה. ה' יקום דמם. אותו יהודי היה ביניהם. הפרידו בינו לבין אשתו ואת ילדיו שלחו למשפחות. הטביעו מספר כחול על זרועו וחיינו נתנו לו לשלל תמורת עבודת פרך. התקיים על פרוסת לחם ופנכת מרק ליום. שכנו לדרגש היה 'בנן של קדושים' צאצא לגזע צדיקים, שושלת מפוארת עתירת יחס. חזקו בלא הרף באמונה ובטחון, ונצל כל שעת פנאי ללמוד תורה ואמרות צדיקים. יום אחד פנה אליו בהתרגשות עצורה: חג הפסח מתקרב, 'מרורי' יש בשפע, אובעור או נעמט מען א' כזית' מצה, מאין ישיגו ולו כזית מצה!?

וברוך השם, אין מעצור לה' מהושיע, ברב או במעט. בעלות הברית הפציצו ממגורת מזון. היו שם שקי תבואה מבוקעים, אוצר בלום במחנה הריכוז, אבל מי שינסה לשים בכליו מתחביב בנפשו. ספר לחברו, שהמריצו למסור נפשו. החביא במקום מסתור כמה גרגרים. בהפסקה הקצרה שהיתה להם מדי יום שייף שתי אבנים וטחן באמצעותן את הגרגרים. לבן פיסת מתכת, ערב את הקמח במעט מים, נקב במסמר ואפה על טס המתכת המלובן. יצא ריקק עבה ונוקשה, גדלו כפיסת יד. מחמת עביו היו בו שני 'כזיתים', אחד עבורו ואחד עבור חברו. עכשיו צריך להגיבו למחנה. אם יתפס, אחת דתו - הניח את הרקיק בין כותנתו לבשרו, הצמיד זרועו לגופו. עבר את הביקורת בשער המחנה, והמשיך אל הבלוק. בפתח הביתן עמד שומר גרמני שהבחין בתנוחה המאולצת של ידו. "מה אתה מחביא שם", נבח. משך את ידו, והרקיק נפל -

דרך עליו בעקב מגפו בחמת זעם, ואלו הצלפות הצליף בפרגולו! היהודי נפל מעורף, והזקיף מצא בנתיים קרבן חדש. בשארית כוחותיו אסף היהודי את הפרורים שסביבו, שעבורם מסר נפשו. גרר עצמו לדרגשו, והתעלף. חברו עוררו, רחץ פניו במים, הגיר מעט לגרונו, השיב נפשו, פתח ידו, והראה לחברו את האוצר. אלו היה בכף ידו חופן יהלומים, לא היה החבר מתרגש יותר. אח, הייליגע מצה, מצה קדושה בעמק הבכא, בגיא צלמות, קרן אור בחשכה! אבל, כמה חבל, בכל הפרורים, אין יותר מכזית אחד!

התחנן החבר: "בבקשה ממך, תן לי את ה'כזית', מימי לא עבר עלי ליל סדר בלי 'כזית' מצה!" ענהו: "מה פתאום, ה'כזית' שלי הוא. מסרתי עליו את נפשי, הוכיית עליו מכות נמרצות, לא אותך עליו!" והלה מתחנן: "אנא ממך, אני אקריא לך את ההגדה - אני יודע אותה בעל פה - מ"הא לחמא עניא" עד "חד גדיא". גם את "שיר השירים" אומר, תאמר אחרי מילה במילה. רק את ה'כזית' תתן".

והשני מסרב. "את כל חלקי לעולם הבא אתן עבור ה'כזית'! ראה", התייפח, "את משפחתי אבדתי, כל מה שהיה לי אבד. מה נשאר לי?! לפחות, 'כזית' מצה!" וחברו מתייפח לעומתו: "הלא כמוני כמוך, והמצה שלי היא!" סוף דבר, וכל עמד בהפצרותו והגיעו לפשרה: חברו יאמר את ההגדה, ויזכה בשכרו למצה. אבל שכר המצות - לפום עזרא אגרא, וכמה היתכן והצטער בגינה, שייך לו. וכך היה. בערב לחש לו חברו את ההגדה, יחדו בכו ב"השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין", שוררו את ההלל וקראו "לשנה הבאה בירושלים". את המצה, אכל החבר.

למחרת יצאו לעבודה. החבר התפלל בלחש, זמזם ב"הקל בתעצומות, עצם עיניו בקריאת שמע, גחן בכריעות תפילת העמידה, ובהגיעו להלל לא עצר כו להבליג. הזדקף ושאג את הברכה, ובאותו רגע השיגו כדור המרצחים ונפל שדוד. השם יקום דמו.

חברו שרד, והגיע ליום השחרור. עלה ארצה ובנה את חייו מחדש. הקים משפחה לתפארת ונמנה על בני קהלת "חוג חתם סופר" בבני ברק. כל זה סיפר בבואו, כהקדמה - כי הלילה הופע החבר בחלומו.

עטוי בגדי לבן, פניו מאירות כזהר הרקיע, ובקשה בפיו: "הזוכר אתה שנתת לי את המצוה, בתנאי שאתה תקבל את שכר המצוה?" זכר, ודאי זכר. "אז באתי לבקשך. אנא, ותר לי על שכר המצוה - כל המצוות עשיתי, קבלתי עליהן שכר. חוץ ממצוה זו. המעשה היחיד, עליו לא קבלתי שכר. אנא בטובך, הענק לי גם את שכר המעשה!"

נדהם לבקשה. לעיוות שבה. הזכיר לחברו: "הלא המצה שלי היתה. אני סכנתי נפשי בלקיחת הגרגרים, בטחינתם ואפיתם, ובהגנתם למחנה. אני הוכיית

עבורם, כמעט שלמתי בחיי. התחננת, בכית, ויתרתי על המצוה, לפחות, אזכה בשכר!" והחבר ידע והסכים, אבל הזכיר שהוא זה ששמר חשבון הלוח וסיפר שהלילה ליל החג, והוא זה שזרז להשיג המצה, והוא שהקריא את ההגדה, ומבקש בתמורה את שכר המצוה. עבורו, ירד מהעולם העליון. עבורו התגלה, זה חשוב עבורו כל כך -

והחבר טרב. פני חברו הקדוש התכרכמו בפחי נפש, באכזבה עמוקה, ונעלם. קם, והנה חלום. התפעמה רוחו. לא ידע האם טוב עשה. מצד אחד, "חייך קודמים". ואין שום הצדקה, ממש עזות מצדו. מצד שני, בכל זאת. אין מתגרים בנשמה קדושה, ובקשתו של נפטר... "והגיע אלי", סיפר הרב אונגר. "ביקש אישור לסרובו, או הוראה ליתור. אמרתי לו שאין זו שאלה עבור רב, זה ענין עבור רבי. שלחתי אותו לרבי ממכונבקה, ובקשתי שיחזור ויספר מה אמר לו".

"ומה אמר", הסתקרנתי. "הוא חזר למחרת", ספר הרב אונגר, "ובפיו סיפור מופלא" - בקוצר רוח חכה לערב, לשעות קבלת הקהל של הרבי. נכנס אל הקודש פנימה, וספר את ספורו.

שמע הרבי, והפטיר: על פי יושר, עליך לוותר"... התקומם: על פי יושר?! על פי יושר ודאי אינו צריך לוותר! כל שאלתו, האם לנהוג לפני משורת הדין! הסביר הרבי: "הלא תבין, חברך נפטר. מה שיש לו, יש לו. המצוות שסיגל עומדות לזכותו. יותר מהן, אינו יכול להשיג. מצוה אחת קים ולא קבל עליה שכר, והיא חסרה לו - אבל אתה חז'!

אתה מניח תפילין, מתעטף בטלית, מתפלל שלוש תפילות ומברך מאה ברכות ליום. ושבתות, וחגים, ומצוות לאין ספור! ובנים לך, ואתה מחנכם למצוות, וכל מצוה שהם מקיימים נוקפת גם לזכותך, לזכות החינוך שהענקת - האין זה מן היושר, שתוותר למענו על שכר מצוה אחת?!" "טוב, אם הרבי אומר, אוותר" -

"לא כך. לותר צריך בלב שלם", פסק הרבי. הוציא מכיסו צרור מפתחות. "הכנס לבית המדרש הסמוך" אין שם איש עתה. תפתח את הדלת במפתח הזה. תדליק את האורות, ותפתח את ארון הקודש, במפתח הזה. תכניס את הראש לארון הקודש, ותשפוך לבך לפני הקדוש ברוך הוא. תספר על הכרותכם, על האחוה הנפלאה ששררה ביניכם, על החיזוק שקבלת ממנו. על ההמרצה שהמריץ אותך לאפות את המצה. על ליל הסדר ההוא, בעלטה, על הדרגש. תחיה את הלילה ההוא, הלילה האחרון לחייו, ואז תאמר שאתה מותר לו בלב שלם על שכר המצוה, לעשות נחת רוח לנשמתו בעולם העליון -

אחר כך, תחזור אלי"... עשה כן, והמראות והמאורעות שבו והציפוהו, הכל חי מחדש, והמעמד סחט ממנו את כל כוחותיו. בקושי גרר רגליו משם. סגר את ארון הקודש ונשק לפרוכת, כיבה את האור ונעל את בית הכנסת. החזיר את המפתחות לגבאי, לא היה לו כח להכנס אל הרבי. בקש מהגבאי להודיע שיבוא למחרת. התנהל באפס כח לביתו, וקירס למיטתו.

וחברו הופיע בחלומו. פניו מאירות וזוהרות, בא להודות על היענותו לבקשתו. בבוקר הלך להתפלל במנינו של הרבי. לאחר התפילה סיפר על ההתגלות השנייה. הרבי לא הופתע, אבל פתח ואמר: "ראה נא - חברך היה בן של קדושים, גדל בבית מלא תורה ויראה. אין ספק, שסיגל מצוות ומעשים טובים לאין שיעור. וזכה ומת על קידוש השם, ואם היו עליו תביעות ונמחקו בכך כליל. מצוות כה רבות ואפס עברות - וחז"ל העידו בהרוגים אלו שאין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתם בגן העדן העליון - וכדאי היה לו לעזוב אלו שאין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתם מזיו השכינה, ולרדת לכאן, כדי להתחנן ולהעתיר, ממש לפשוט יד, כדי לזכות בשכר מצוה אחת - ואנו - כמה מצוות מתגלגלות למרגלותינו, ואין אנו גוחנים לאספן! כל פרשה בתורה, כל משנה, כל עמוד גמרא. בכל שיעור תורה, כה הרבה מצוות. ובאיזו קלות ראש אנו מבזבזים את השעות! כל עזרה לזולת, כל עידוד ומחמאה. וכמה אנו אטומים, כמה מתעלמים - איזה שיעור מוסר הוא!" "ואת כל זה" - סיים הרב אונגר זצ"ל - "חזר היהודי הוותן לספר..." אכן, איזה שיעור מוסר!

(והגדת)

כח המעשה

בפרשתנו נאמר דיני קרבן הפסח, ובספר ה"חינוך" כתב בעינים כדרכו את שרשי המצוות וטעמן: "אל תאכלו ממנו נא ובשל מבשל במים כי אם צלי אש" (שמות יב, ט), לפי שכך דרך בני מלכים ושרים לאכול בשר צלי, לפי שהוא מאכל טוב ומוטעם, אבל שאר העם אינם יכולים לאכול מעט בשר שתשיג ידם כי אם מבושל, כדי למלא בטנם. ואנו, שאוכלים הפסח לזכרון שיצאנו לחרות להיות ממלכת כהנים ועם קדוש, ודאי ראוי לנו להתנהג באכילתו דרך חרות ושרות (מצוה ז).

מסע השכנוע

"ויאמר ה' אל משה ואהרן זאת חקת הפסח, כל בן נכר לא יאכל בו" (שמות יב, מג), שנתנכרו מעשיו לאביו שבשמים, ואחד נכרי ואחד ישראל מומר במשמע (רש"י). עברין, מותר לאכול בו. "ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא" (סנהדרין מד ע"א), והבן הרשע הוא אחד המסובין לבילי הסדר, שלא נדע. אבל המומר והנכרי, כרותים ומובדלים. ואספר - בשלהי החורף תשכ"ז הגיע הטנדר שהביא את הירקות לשיבתנו בחדרה. הבחנתי שפני הנהג חורים, ועיגולים כהים מכתרים את עיניו הטרוטות. נבהלתי. שאלתי לשלומו, ומעין הדמעות נפרץ: אוי לו ואבוי לו, חייו אינם חיים, טוב מותו מחייו. מה קרה, מה ארע?

בתו ברחה עם צעיר ערבי לכפרו, בקא אל גריבא. מה יעשה, אנה ישא חרפתו! רבי אלחנן פרלמוטר זצ"ל, ראש הישיבה מסתכל עלי ואני משיב לו מבט, ואומר לנהג: "אסע לשם, ואדבר אתה". "איך תסע, זה כפר עוין, יסקלו אותך באבנים", נבהל הנהג. "איני פוחד מהם, אני פוחד רק מהשם", לשבתי לו. נובהרדוקער או לא?! בררתי מתי יוצא משם האוטובוס חזור, לכוון חדרה. והלוך? שנת תשכ"ז היתה השנה הראשונה שלאחר השמיטה. ירקות קנינו מאותו נהג. אבל בפרות נהגה עדין קדושת שביעית וקנינו מערבי שהביא מהמטע שלו, מאזור המשולש. כשהגיע, אמרתי לו: "אני מצטרף אליך בדרך חזור". "אין בעיה", ענה ברוחב לב. "לאן?" "לבקא אל גריבא", עניתי. "לא, לשם לא! יהרגו אותך ויתנכלו גם לי!" התחלתי להבין לאיזו סכנה אני מכניס את עצמי. "טוב, תוריד אותי לפני שתכנס אל הכפר". לכך, הסכים. נסענו, ועצר. אמר: "מאחורי העיקול, נמצא הכפר". ירדתי, והתחלתי ללכת, וכמו שאמר, מאחורי העיקול התעופפה האבן הראשונה. פניתי אל הנוער הזורק: "איפה גר כאן הקאדי", כהן הכפר המוסלמי. אה, אל הקאדי מועדות פני? מיד התלוה אלי להורותני, והסביר לכולם שאני אורח של הקאדי, אין לפגוע בי. הגיע לבית אחד, ואמר: "כאן". הודיתי לו, ועליתי. התקבלתי בכבוד. כן, הוא דובר עברית. במה יוכל לעזור? אמרתי: "אני רב, אצל היהודים הרבנים הם מסדרי הקידושוין. האם גם אצל הערבים כך?"

אישר. הוא מסדר הנשואין בכפר. אמרתי: "אם יבוא לפני יהודי וירצה להנשא לנכריה, לא אסדר לו קידושוין. עליה להתגיר גרות אמת כדי להנשא ליהודי. האם גם אצל הערבים כך?" ענה: "גם האיסלאם אינו מכיר בנישואין מעורבים". הזכרתי: "על הגרות להיות גרות אמת. אם חשקה נפשה ביהודי לא נגיירנה. התהליך אורך לפחות שנה!" אמר: "אצלנו אין מדקדקים כל כך, אבל ברור שלא נשיא בלי המרת דת!" "אני שמח לשמוע", אמרתי. אני מאחל לעצמי שמחות שמחות יותר. "יש כאן נערה יהודיה שחשקה בבחור ערבי. אני רוצה להודיעה שתבין, ששתי הדתות שוללות נשואין מעורבים. עליה להתאסלם לשם כך". "בהחלט", שתף פעולה. סר אתי לחלון והראה לי את בית הבחור. השבאב שנקהל למטה ראנו ביחד, והצבעתי לעיניהם על הבית. "כן, זהו", אישר. נפרדנו בכבוד, ויצאתי. עיניהם ירקו משטמה, אבל לא פגעו בי לרעה. הקאדי עמד בחלון וליוה אותי במבטו. התדפקתי על דלת הבית, ופתחה לי ערביה קשישה. לא איתה רציתי לדבר. אמרתי: "עברית" -

עברית? הביאו את הנערה שתהיה מתורגמנית. התפלאה לראות דמות רבנית בלוע הארץ. "דרישת שלום מאביך. אמללת אותו. הוא עומד למות בגללך", בשרתי לה. התפרצה: "הוא עומד למות? על מה? במשך שנה היה לי חבר מעין שמר - קיבוץ השומר הצעיר - הסתובב בבית ואבי היה כה מרוצה. החבר הצהיר שאינו מאמין באלוקים, עפר לפיו, לא צם בכיפור, ולאבי לא היה אכפת. והבחור הזה בחור מאמין, למה שלא אנשא לו?! אתה רב, אתה תבין אותי. תסביר לו: מה עדיף: להנשא לכופר, או למאמין?" הערביה עמדה בצד, חשדנית ועוקבת, מנסה להבין את הנאמר. אמרתי: "בואי ואסביר לך מה ההבדל. אם היד נקטעת, רחמנא לצלן. כל זמן שהגידים מחוברים יש תקוה, אפשר לאחות. אמנם אינה מתפקדת, והיסורים אינתיים, אבל יש תקוה, היא חלק מהגוף. כשנקטעה כליל, אין לה תקנה! - בחור יהודי, גם אם חילוני, אינו שומר מצוות, אף אינו מאמין לחילה, 'ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא' (סנהדרין מד ע"א). שייך הוא לעם ישראל, והוא או צאצאיו עוד ישוּבו בתשובה. אבל ערבי, גם אם מאמין בכורא עולם, בן נכר הוא. והמצטרף אליו כורת עצמו מעם ישראל!" "לדעתי, אתה טועה", פסקה.

אמרתי: "לא אוכל להתעכב. אני מעורר חשד, ועוד מעט יגיע האוטובוס שאני חוזר איתו. אבל אם את רוצה הוכחה, דעי: כשתפרוץ מלחמה, אותו בחור מעין שמר יתגייס כדי להציל את אביך, והבחור הערבי יצחצח חרבו כדי לשחוט אותו! חשבי על כך", והלכתי.

לא שערתי שבתוך חדשים יסגור נאצר את מצרי טיראן ויגרש את חילי האו"ם מרצועת עזה, הארץ תכנס ל'תקופת ההמתנה' הנודעת ומדינות ערב יערכו למלחמה כוללת. ואז, יום אחד, הגיע טנדר הירקות והנהג בישר בשמחה: "היא חזרה!" בהתרגשות סיפר שהקאדי סרב להשיא אותה לפני שתשהה שם תקופה ותכיר את אורחות האיסלאם. וכשהחלה המתיחות שמעה את הבחור בו בחרה מצהיר שכבר הכין את השאבריה לשחוט את כל היהודים - נזכרה במה שאמר לה אותו רב אלמוני, ודמייה לעצמה את בחירי ליבה משסף את גרונו של אביה בעיניים בורקות. הבינה לאן נקלעה, וברחה!

(הגדת) ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשנו למאיש ועד בהמה למען תדעון אשר יפלה ה' בין מצרים ובין ישראל. ()

יש כאן שתי בשורות: האח' בלילה הזה הכלבים לא ינבחו. והשני, תהיה הבדלה בין ישראל למצרים. שואלים המפרשים - מה פירוש שתהיה הבדלה, הרי בכל מכות מצרים היתה הבדלה בין ישראל למצרים? לפחות 10 - 15 תירוצים יש ברבותינו הראשונים, מהי 'הבשורה הגדולה' של לא יחרץ כלב לשנו. אבל הייתי רוצה להביא 2-3 תירוצים, וממה להיכנס לעומק הדברים:

אומרת הגמרא {מסכת ב"ק ס, ב} - ת"ר כלבים בוכים מלאך המות בא לעיר. כלבים משחקים אליהו הנביא בא לעיר. אשתי תל אביבית במקור. שבת ראשונה לאחר החתונה, נסענו להתארח בתל אביב. הלכתי לישון בלילה, וכל שניה אני שומע מישהו אחר מתניע את הרכב; בבני ברק אם אתה שומע שמתניעים את הרכב, אתה יודע שזה יולדת - אמרתי לעצמי: "בן פורת יוסף, כמה יולדות יש כאן בלילה אחד!" ☺, ולא רק המכוניות, אלא גם הכלבים; בבני ברק עד היום מקוים הפסוק 'לא יחרץ כלב לשנו', לעומת זאת שם בתל אביב, מכל בית נבח משהו אחר ☺ בבוקר הלכתי עם חמי לבית הכנסת, ואז הוא שואל אותי: "נו, איך ישנת בלילה ???"

"יחסית לא רע. אבל תדע לך, במוצ"ש יהיו כאן הרבה לוויית!" "למה לוויית??" "תשמע, כל הלילה נבחו כלבים, והגמרא הרי אומרת - כלבים בוכים מלאך המות בא לעיר!"

אמר לי חמי: "לא לוויית... מלאך המוות פשוט גר במקום הזה - הכלבים כאן רגילים אליו" ☺ ויש לשאול - איך בכלל הגיע מלאך המוות למצרים, הרי על אותו הלילה נאמר 'ועברתי בארץ מצרים - אני ולא מלאך. והכיתי כל בכור - אני ולא שרף. ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים - אני ולא שליח. אני ה' - אני הוא ולא אחר' - אם ככה, מה עשה שם מלאך המוות ?!

כותב הגאון, שר התורה ר' חיים קנייבסקי שליט"א {סידור תפילה למשה} - כל בכוריהם הרגת. "כל" לאתווי בכור בהמה (כדכתיב בתורה). ומה שבתפילת שחרית אין אומרים 'בעברתו', (וכמו שבערבית אומרים 'המכה בעברתו'), כי המכה היתה בלילה והמיתה ביום, כמו שאמרנו בריש מסכת שמחות - אעפ"י שהכה אותם מכת מות בחצי הלילה, היתה נפשם מפרפרת בהם עד הבוקר וכו' כדי שיראו בני בשונאיהם", ורק ה"מכה" היתה בעברתו. אם ככה, הקב"ה הוא שנתן את המכה - אח"כ הגיע מלאך המוות עם הטירנספורטר השחורה ו'לקח אותם' ☺

כותב תוספות השלם - לא יחרץ כלב לשנו. ותימא, מה רבותא היא הוא הרבה בני אדם הולכים ואין הכלבים חורצים לשונם, וי"ל דקאי אסיפיה דקרא 'ומקלכם בידכם' - ולעולם כשכלבים רואים אדם ומקלו בידו, נובחים. משפחת ברקוביץ' חוגגת ליל הסדר בבית, עם המקלות ביד - מנגד, הכלבים נמצאים אצל מוסטפה השכן;

נשאלת השאלה - איך בדיוק ידעו הכלבים, שמשפחת ברקוביץ' מחזיקה מקלות בידיים?! התשובה היא - שגם ליהודים היו כלבים! - ומאפה אנחנו יודעים? כותב המדרש {ילקוט שמעוני, בשלח, רמז ר"מ} - וירא ישראל את מצרים מת - מה היו עושיין? היה כל אחד ואחד מישראל נוטל את כלבו, והולך ונותן את רגלו על צווארו של מצרי, והיה אומר לכלבו: 'אכול מן היד הזו שנתעבדה בי, אכול מן הזורעים הללו שלא חסו עלי. תדע לך שכן הוא, שכן כתיב: למען תמחץ ורגלך בדם לשון כלבין מאויבים מנהו. אמרו ישראל: עשית לנו כל הניסים האלו, אף אנו לא נהיה כפויי טובה.

ומה יש לנו לומר? שירות ותשבחות וכו' אז ישיר משה. מכאן הייתי רוצה לעבור לידיעה חשובה' לבעלי כלבים: ☺ כותב הבן איש חי {שנה ראשונה, פר' צו אות ל"ט} - אין מכין את הכלבים בפסח ובפרט ביום א' וביום ב' וכו' כי לבילי יציאת מצרים כתוב 'לא יחרץ כלב

לשנו', ששמרו גזירתו יתברך באותו לילה דלכן אמרה תורה לכלב תשליכון אותו.
צריך לדעת שהבן איש חי, חי לפני כמה עשרות שנים. כיום כבר יש לכלבים עמותה שמגינה עליהם – ברגע שמכים אותם, הם יודעים לצלצל מיד ובאים להושיע אותם ☺

כותב הספר אגרא דכלה – ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשנו. תרין [מופיע פעמיים בתורה] – {שמות י, כג} ולכל בני ישראל היה אור במושבם, {יא ז} ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשנו, נלמדין זה מזה; במכת בכורים בלילה ולכל בני ישראל היה אור, כמ"ש בזהר {ח"ב ל"ח ע"א} שהלילה היתה מאירה להם כיום תקופת תמוז, ובזמן מכת חושך הנה הישראל חיפשו בבתי מצרים לראות כספם וזהבם וכליהם, כמו שאמרו רז"ל {שמו"ר פ"ד ג'}, והגויים לא ראו, והנה מדרך הגויים לגדל הכלבים, כי המה מרגישים גם באישון לילה וחושך בבוא אדם אל הבית ואז נובח ויודע הבעל הבית שבא איש אל הבית. הנה באה המסורה אשר גם במכת חושך – **ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשנו.**

(ברוך שאמר) **ושמרתם את המצות כי בעצם היים הזה הוצאתי את צבאותיכם מארץ מצרים ושמרתם את היים הזה לדרתכם חקת עולם (יב, יז)** עומד יהודי על פי התנור עם מקל המצות בידו. במקום זה, חובה למהר! נצרכת שם מהירות מיוחדת כיון שהתנור פולט חום. והוא, לא ממחרת אלא נעמד לעצמו בדבקות גדולה, המצות בידו, והוא צועק בתפילה, מתנדנד ומאריך ביחודים: ל-ש-ם מ-צ-ת מצוה....

איזה לשם? איזה מצוה ואיזה מצוה? עד שיחדת יחודים המצה כבר הפכה לחמץ גמור!...
הוא מה שרמוזו כאן בפסוק וברש"י: "ושמרתם את המצות – רבי יאשיה אומר: אל תהי קורא 'את המצות' אלא את המצות, כדרך שאין מחמיצין את המצה כך אין מחמיצין את המצוה, אלא אם באה לידך עשה אותה מיד", אין מחמיצין את המצוה. אין צורך בפעולה מיוחדת בשביל להחמיץ מצוה, כי כמו שמצות מחמיצות מאליהן כך מחמיצים מצוה בשב ואל תעשה, לא שומרים אותה והמצוה בורחת. מנמנמים וחלילה מאבדים זמן קריאת שמע וכדומה.

אני אוהב לספר סיפור שהיה, והלימוד מהמעשה הוא גיוואלדיג:
יהודי נסע לארה"ב ונחת בשדה התעופה קנדי. ירד מהמטוס, המתין שתעבור מונית לקחתו למחוז חפצו. בדרך כלל נהגו המוניות הם שחורים [שלא תדעו, אבל אתם מכירים את הערבים פה? משהו כזה, הצד השוה בהם שדרכם להזיק ושמירתם עליך]. האיש עומד עם שתי מזודות וממתין, עד שעצרה מונית לידו. הוא ניגש. לא ידע היטב את השפה האנגלית, אבל עם מה שכן ידע – הציף להסתדר. "נשא ונתן" עם נהג המונית שנקב בתחילה במחיר מופקע. סוף הגיעו לעמק השווה, לפתע אמר לו הנהג איזו קללה באנגלית וברח מהמקום, נסע ונעלם. "בריה משונה, מה הוא ברוח אחרי שסיכמנו? צריך עכשיו לעצור נהג שני" – חשב לעצמו.

בינתיים הוא הסתובב ובדק מה עם החבילות שלו, ו-אין חבילות! גנזו לו את המזודות. בהלה גדולה – שתי מזודות, טלית ותפילין! הארנק שהיה לו! התחיל לרוץ לכאן ולשם. בינתיים עבר שם יהודי, בעל חסד גדול. והאורח סיפר לו את צערו הרב ועל מה שקרה לו.
אמר לו היהודי האמריקני: "וכי אינך מודע לכך? זה היה מתוכנן מראש, כך מתנהגים השוודים הללו. הם שולחים נהג שיעמוד ויבלבל לך את המוח: מחיר גבוה, מחיר נמוך, בורו פארק, פלטבוש, לא מבין כן מבין... וכאשר אתה עסוק אתו, מגיע מאחור גזלן, נוטל את החבילות ובורח..."
את התפילין הוא מצא בסוף בדרך מעניינת, פלאי פלאים. בזכות שהוא מעולם לא דיבר דברים בטלים עם תפילין. ואכמ"ל, אבל המזודות נגנבו.

זו כוונת הכתוב: "ושמרתם את המצות" – את המצוות. אותה התכסיס, כי ממש אותה העצה יש ליצר הרע כיצד לגנב בערמה מהיהודי את המצוה: יהודי מתחיל לברך ברכת המזון ואומר: "ברוך אתה ה'" מיד מגיע ה"שווארצער" [- השחור - היצר הרע] ומכניס לו לראש: "לגמרי שכחת! אתה

אז מה אתה רוצה?" - זעם השודד.
"תעשה לי טובה. יש לך אקדח, תירה על החליפה שלי, כדי שבעל הבית יראה שבאמת ירו". היהודי הוריד מיד את החליפה והניח. והגוי יורה.
"תהיה ברוך! האם אפשר גם פה למעלה, תעשה לי טובה, עוד כדור נוסף גם בחלק העליון של החליפה, כדי שבעל הבית יאמין לי שנאבקתי עם השודד, אם יראה שבגדי מחוררים מרוב כדורים"
"אין לי, נגמרו לי הכדורים" - התנצל השודד. "אין לך? אם כן תן לי בחזרה את הכסף!" מהר ו'כיבד' אותו במכות רצח נאמנות. שבר לו ידים ורגליים, חטף את הכסף וברח.
צעק השודד המוכה: "יהודי שקרן, רמאי! היהודים הרמאים"....
אתם מבינים, הוא הרמאי....
עד כאן המעשה היפה ששמעתי מהרב לנדא. הוא דיבר אז בדרשת מחאה על תעלולים של חילוניים במדינת ישראל, וסיים "מסכנים הם היהודים החיים את חייהם בחושך - ללא תורה, בלי מצוות, בלי אמונת חכמים רובם דרובם תינוקות שנשבו, חלקם מרמים אותנו ועודים צרות רבות, ואם אנחנו מצליחים מעט להמלט מהם ולהחכים על מזימותיהם, מיד עולה צעקתם ונשמעת ברמה: החרדים מרמים, גונבים!..." הם עוברים על כל התורה כולה, כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש - ומאשימים אותנו שאנחנו מרמים אותם. הקב"ה ירחם עליהם ועלינו ובמהרה ישלח משיח צדקנו - גואל צדק ו'כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" במהרה בימינו.

(יחי ראובן)

בדרך הדרוש

קושיית הרמב"ם למה לקו המצרים הא גזירת ה' היה דישעבדו את ישראל, ותי שהיו חייבין מיתה על סירובם לשלחם בציוו ד', ולפ"ו מיושב שפיר, דהרי החיוב מיתה בא רק בשעת הסירוב אבל חיוב הממון כבר נתחייבו קודם מדין הענקה לעבד כהבטחת הקב"ה, ושפיר נדונו בשניהם כנ"ל. והנה בפ"ק דקידושין מבואר דמצות הענקה בצאן ובקר ולא כספים, וא"כ א"ש דלקיים ההבטחה של ויצאו ברכוש גדול, דהחיוב הוא משום דין הענקה נתקיים בצאן ובקר אבל שאילת כלי כסף וזהב הוא רק כדי שלא יתרעם אותו צדיק שלא ידע כוונתי שהיי רק משום דין הענקה וסי' בצאן ובקר כנ"ל. אמנם אם כן הדק"ל על כסף וזהב שלי"ה בכלל ההבטחה, א"כ הו"ל מיתה ותשלומים כאחד, וקיי"ל קלב"מ, וז"ש אילו הרג את בכוריהם ולא נתן לנו את

דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב: (יא, ב)
ידוע מאז"ל (ברכות ז') על הפסוק (שמות י"א) דבר נא וכו' בבקשה וכו' שלא יאמר אותו צדיק וכו'. התמי כפורסמת ת"ל משום לקיים הבטחתו שהבטיח ואח"כ יצאו ברכוש גדול. ובדרך אנג נבאר את מאמר בעל ההגדה "אילו הרג את בכוריהם ולא נתן לנו ממונם דיינו". ונראה דהנה הקשה הפרשת דרכים היא קיי"ל אין מת ומשלם אף בב"כ כמ"ש התוס' (ע"ז: ע"א וע"ב) ולמה דן הקב"ה את המצרים גם במיתה וגם בממון ע"ש, ונ"ל דהא קיי"ל, נמו דרק אם מיתה ותשלומין באין כאחת אמרינן קם ליה בדרכה מנייה לפטור מממונו, וה"נ לפמ"ש הפר"ד עצמו בכיבור הספרי דהבטחת יצאו ברכוש גדול ה' על צאן ובקר, מדין הענקה, ולתי הראב"ד בהלכות תשובה על

ליקוטים נפלאים פרשת בא

הצאן לא צריכים ללכת עם כל כלל ישראל, אבל זה אמר משה דאף שהוא מוכן להשאיר אותם אבל הם לא מסכימים כיון שרצונם הגדול של כל כלל ישראל להתקרב להקב"ה משפיע אף על הילדים הקטנים וכן אף על כל הצאן וזהו הכל בגלל הרצון של הגדולים זהו אף משפיע על כל הקטנים, וזהו מה שאמר משה לפרעה שכולם ילכו. (חתם סופר)

"כאשר אשלח אתכם ואת טפכם" (י, י)

כאשר אשלח אתכם ואת טפכם?! בלשון שאלה ותמיהה - אם אשלח אתכם ואת טפכם גם יחד, הלא הטף יטרד ויבלבל אתכם מעבודת הבורא! ועל זה השיב משה כי חג ה"לנו" - עבודת שמחה, והיא נעשית בהקהל, עם כל בני המשפחה! אם כך, אמר פרעה, "ראו כי רעה נגד פניכם", דעתכם ודאי לברוח מעבודתכם, כי אם לא - שמחה כזו, שנעשית רק על ידי בני חורין, מה זו עושה?! (ומתוק האור)

"דבר נא באזני העם וישאלו וגו'" (יא, ב)

"אין נא אלא לשון בקשה אמר ליה הקב"ה למשה בבקשה ממך לך ואמור להם לישראל בבקשה מכם שאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב כדי שלא

יאמר אותו צדיק ועבדום וענו אותם קיים בהם ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם". רש"י.
וכבר צווחו קמאי וכי בלאו הכי אין הקב"ה צריך לקיים את דבריו, ורק משום שלא יאמר אברהם עליו לקיים את דבריו?
עוד יש לדקדק, מאי האי דקאמר "שלא יאמר אותו צדיק וכו'" הלא בלאו ביזת מצרים היה להם רכוש גדול בביזת הים. אלא י"ל דבאמת קאי הבטחת הקב"ה של רכוש גדול על ביזת הים, אלא שאין ראוי לקרותו רכוש 'גדול', רק אם הוא גדול בהשוואה לגבי דבר אחר.

זהו שאמר הכתוב "שלא יאמר אותו צדיק" שהגם שהיה להם ביזת הים מ"מ לא קיים בהם רכוש 'גדול' כי איך נדע כי גדול הוא, ולכן ציוה ה' שיזהירם על ביזת מצרים כי לעומת ביזה זו אכן יחשב ביזת הים לרכוש גדול...
(בנין אריאל, בית מועד)

"עד מתי מאנת לענות מפני...?" (י, ג)

ישנן עבירות חמורות שעל העובר עליהן נאמר: "אין מספיקין בידו לעשות תשובה", זאת אומרת סוגרים לפניו כל דרכי התשובה. בכל זאת אם הוא מתבונן במצבו העלוב והמיואש, רואה כי תהום פעורה לפניו ואין לו מנוס ומפלט, כל האפשרויות להצלת נפשו נמנעו ממנו, ולבו נשבר בקרבו ונעשה שפל בעיניו, השם יתברך מרחם עליו ופותח שער מיוחד לתפילותיו ותחנוניו, כמו שאמרו חז"ל "חותר חתירה מתחת כיסא הכבוד לקבלו בתשובה". שפלותו והכנעתו סוללות לו את הדרך לתשובה במחותרת, לפי שהדרך הרגילה חסומה לפניו. אבל אם "מאנת לענות מפני", אם גם שברון הלב וכניעה על שאין מספיקין בידך לעשות תשובה אין לך, אז אפסה כל תקוה ונשאר ה"אין מספיקין". (ישמח ישראל)

"כי חג ה' לנו"

(י, ט)

פרעה לא הבין אם הולכים לזבוח ולעבוד את ה' שילכו רק הגברים שיכולים לעבוד "לכו נא הגברים ועבדו את ה'" למה צריכים כולם ללכת? זהו שענה לו משה כי חג ה' לנו. אם המטרה הייתה בשביל לעבוד את ה' כי זה חג בשבילו - אתה

צודק רק הגברים צריכים ללכת. אבל מכיוון שה' אמר שחג לנו ממילא כולם חייבים לבוא... (ספר דברי ירמיהו)

"ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותינו..." (י, ט)

פרעה אמר למשה רבינו ע"ה שאין הדרך של קטנים לזבוח זבח ולכן הם צריכים להשאר במצרים, ועל זה השיב משה בנעורינו ובזקנינו נלך וכו'.

ולכאורה קשה מה תשובה יש בדברי משה הרי זה מה שטען פרעה? וזה קשה גם כן על בקשת פרעה "צאנכם ובקרכם יוצג" (ישאר במקומו) ועל זה אמר משה "גם מקנינו ילך עמנו" וזה קשה כי פרעה בקש שלא ילכו הצאן ומה השיב משה שהם כן ילכו, אבל ההסבר הוא שמשה רבינו הסכים עם פרעה שבאמת הקטנים וכן

"ואני קרבת אלוקים לי טוב"

חושך שקט של שלוש וחצי לפנות בוקר, זעקה מפלחת את השקט. לוקח לך מעט זמן כדי להתפכח מהחלום המתוק ולהבין שהזעק הוא אינו אחר מאשר ילדך שאתה כה אוהב...
ילדך שהינך כה מחבב, דואג לו תדיר, דווקא עכשיו בשקט ובשלוה, ברגעים המתוקים 'מציק' לך, מטריד את מנוחתך, מפר את שלוותך.
אתה מנסה להתעלם, חושב אולי בכל זאת זהו המשך של החלום, אך היבבות רק מתחזקות, ומתחזקות, ומתגברות. אין לך ברירה, אתה מוכרח לפעול...

כעת, עומדות בפניך שלוש אפשרויות...:

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת בא

"ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערביים" (יב, ו)

שעת בין הערביים נתפסת בעינינו כשעת דמדומי חמה, לפנות ערב, בטרם שקיעה. אבל אין זה כך. קרבן תמיד של בין הערביים, מוקרב בשש שעות ומחצה, כלומר מיד לאחר חצות היום, ותיכף לאחריו מקריבים את קרבן הפסח, שזמנו בין הערביים. הגאון רבי משה שמעון זצ"ל, רבה של פיטסבורג, ראה בכך אות ולקח מאלף. הוא אמר: נכון הוא, שבשעת הצהריים, מיד לאחר חצות היום, עדיין קופחת השמש במלוא עוזה, והחום לוהט. אבל כבר נעשה הצעד הראשון לקראת השקיעה. הכל יודעים שהערב מתקרב, ובסופה של הדרך תשרור חשכה נוראה. משל למה הדבר דומה, לאנייה השטה בלב ים. עת הקברניט יודע, שאם ייסע בכיוון מסוים, לפי המצפן ויקפיד לשייט במעלה פלונית, יגיע לנמל, מחוז חפצו. הוא אחז בהגה ביד אמונה, אבל לא

הקפיד לדייק ככלות הכל, מעלה אחת פחות או אחת יותר, מה? הוא סטה בשבריר מעלה, אבל הקפיד לשייט בקו ישר. בתחילה הייתה הסטייה קלה ובלתי מורגשת. באמת שלא הייתה משמעותית. אך כעבור כמה מיליון הפריד מרחק ניכר בינו לבין המסלול הנכון. ככל שהרחיק, הלך המרחק וגדל.

בסופו של דבר, לא זו בלבד שהחטיא את נמל האי שאליו בקש להגיע, אלא שהחטיא את האי כולו, והמשיך לשייט במרחבי הים, תועה ואובד דרך, עד שכלתה הצידה ואזלו המים, וכל יבשה לא נראתה באופק. כל דרך תועה, מתחילה בסטייה קלה. הצעד הראשון אינו מורגש. הוא צמוד כמעט לדרך הישרה. אבל המרחק הולך וגדל עד הניתוק המוחלט, ואבדן הדרך. לפיכך אמר המדרש: "ויהי ערב אלו מעשיהם של רשעים". אנו רואים אותם ברשעותם, בשיא החשכה והאופל של מעשיהם. אבל עלינו לדעת, שדרכם התחילה בסטייה הראשונה לעבר האופק, בצהרי היום, כאשר נטו אל "בין הערביים". אשרי מי שמפקח על צעדיו, ושב מבעוד מועד אל המסלול הנכון, אל הדרך הסלולה. (חקר דעת)

"ויאמר משה כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים" (יא, ד)

"ולא אמר בחצות שמא יטעו אצטגניני פרעה ויאמרו משה בדאי הוא, אבל הקב"ה יודע עתיו ורגעיו לכך אמר בחצות" (רש"י). עוד יש להקדים דברי המדרש (מכילתא פ"ז) על הפסוק "ועברתי מארץ מצרים", "כמלך העובר ממקום למקום". ויש לפרש דלפי שחצות הלילה הוא הרגע האמצעי שבין השקיעה לזריחה, ובמקום שנוטה יותר למזרח העולם שם השקיעה והזריחה מוקדמים יותר ממה שהמה במערב, ולפי זה נראה דמכת בכורות ה' בכל מקום ברגע ועת מיוחד, ובכל בכור כשלעצמו ברגע המכוון שהוא החצות לפי האופק דשם, והתחילה במזרח של מצרים תחילה ואחר כך הלכה ממקום למקום היכן ששם הוא חצות עכשיו. ועל כן אמר המדרש, שהוקשה לו למה הוצרך הקב"ה לעבור בכל ארץ מצרים לפי שהוא "כמלך העובר ממקום למקום", כן היה הוא מוכרח לעבור ממקום למקום בכל מקום ששם מגיע חצות עכשיו, ולפי זה יש לומר שמשה ופרעה בהתראתם לא היו עומדים במזרח של מצרים רק באמצעו, על כן אמר משה "כחצות", דהיינו כאשר יהי כאן מעט קודם לחצות... ועל כן בסיפור המעשה קאמר "ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור" כל בכור במקומו ובזמנו המיוחד למקומו... (בשם הגאון ר' ארי' ליב ליפקין זצ"ל)

אתה יכול להתעלם, **להתכסות היטב בשמיכה הסמיכה**, להטביע את אוזניך בתוך הכרית ולא לשמוע יותר את הזעקות קורעות הלב. אתה עלול **חלילה** גם לקום אל בנך ולהוכיח לו בצורה פיזית **מי כאן מחליט מתי הוא זמן שינה ומתי זמן יבנה**. גש אליו והבהר לו בצורה של "חכמת כף היד" על "חכמת הפרצוף" שכעת י-ש-נ-י-ם ששששש.... ואין אף אחד שיטריד את מנוחתך ויציק לך. אתה יכול גם לנהוג באחריות, **לקום כמו אבא מסור, להרים את בנך היקר** ולשאול אותו בניגון של חמלה ואמפתיה למה הוא בוכה. להרהר בעצמך **מה בעצם יקירי רוצה ממני, איזו תגובה תרגיע אותו**, ולמה הוא מצפה, בוודאי יש סיבה לבכי, סיבה לכך שילדי הזעיק אותי. אתה תרגיע אותו, תדבר בשפתו, תגיב לבקשתו בהתאם, ותייחס לו חשיבות מירבית. **כיצד אנו נוהגים כשבורא עולם מאותה לנו וקורא לנו? (נקודות של אור - ספינקא)**

"לא יחרץ כלב לשונו" (יא, ז)

אאמו"ר הגאון רבי שמואל זצ"ל, שח לי בהזדמנות שמרן רבינו הגרי"ש אלישיב זצוק"ל התבטא באוזניו שאותו לא מעסיק מה הבריות אומרות עליו - גם לא מה שצועקים. אבל - הוסיף מרן רבינו זצוק"ל - אני יודע שיש אנשים שזה כן מפריע להם. מניין לי זאת? יש ראייה מן התורה! הפסוק אומר "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו" ואני שואל: שישים ריבוא יוצאים ממצרים עם כאלו גילויים של אותות ומופתים - אז מה איכפת לך שאיזה כלב נובח?! משמע מכאן שיש כאלו שזה בכל זאת מפריע להם!

סיפורים נפלאים פרשת בא

"וידעתם כי אני ה'" (י, ב)

הידיעה כי אני ד' פוטרת את כל המצבים ובכל הזמנים. 'המגיד מדובנא' נשא משלו לשלושה רעים שעמדו ושוחחו ביניהם, תוך כדי שיחתם השקיף אחד מהם בקוקע"ר (משקפת) שהיתה בידו, וראה שבמרחק מרחקים יש התקהלות גדולה של אנשים, וסיפר זאת לחבריו. ברשות אחד מהם היה כלי רכב, עלו כולם על רכבו ומיהרו לנסוע אל מקום קיבוץ האנשים. בהגיעם לאותו מקום ראו שהקהל עומדים בחצרו של המלך, שם שוכבת בתו היחידה על ערש דוי, כשעדת הרופאים העומדים בסמוך למיטתה אומרים שלא נותרו לה כי אם דקות ספורות לחיות. מיד התקרב השלישי שבחברים שהיה רופא מומחה נתן לה כמה מסמי המרפא שלו וראה זה פלא, הבת התעוררה וחייה ניצלו, בשובה לבריאותה האיתנה.

פנה המלך אל השלושה והודה להם עמוקות על כך שבזכותם נרפאה בתו, והוסיף ואמר שהרי הוא נותן את בתו לאשה למי שהציל את חייה. פרצה תגרה ביניהם כשכל אחד טען שלו יאתה תהילה להיות 'חתנא דבי מלכא', הראשון עמד ונימק, שלולא הקוקער שלו לא היו רואים כלל את ההתקהלות, וכלל לא היינו מגיעים הנה. לעומתו טען השני ואמר, הרי אני הבאתי ברכבי את כולנו אל המקום הזה. עמד השלישי ונענה כי הוא זה אשר ריפא אותה בפועל.

בראות המלך שכל אחד טוען שהכתר שלו, שלח להחיש את בתו וביקש ממנה שתחליט למי רוצה להינשא. השיבה הבת שאכן כולם שווים לטובה, ולכולם חלק ונחלה בהצלחת חייה, אמנם, בכל זאת ברצוני להינשא לרופא, וכל זאת למה, כי אף שאלו השניים האחרים נטלו חלק ברפואתי, מכל מקום אם חלילה שוב אחלה לא יהא בידם לרפאותי, משא"כ אם הרופא יהיה עמדי הרי יהא בידו שוב לרפאותיני.

על פי זה אמר 'המגיד מדובנא', כי הנה אמרו חז"ל (קידושין ל'): 'שלושה שותפין הן באדם, הקב"ה, אביו ואמו', והנה אף שאת כל חייו חייב האדם לאביו ואמו שהם הביאוהו לעולם, אך אדם אשר יש לו ידיעה בינה והשכל הרי הוא בוחר בהקב"ה להיות קרוב אליו בכל מקום, כי הרי הקב"ה הוא 'כל יכול', והוא אשר בידו תמיד להושיעו מכל צרה וצוקה.

"ולמען תספר באזני בנך וכן בנך" (י, ב)

הסיפור אירע לפני למעלה מ-70 שנה. השלג נערם לגובה שמונים ס"מ! סופת שלגים השתוללה בצפון אמריקה, הטמפרטורה בחוץ עמדה על מינוס 20 מעלות! הרחובות היו ריקים מאדם. גם ביישובת "תורה ודעת" נשארו תלמידי הישיבה בחדרם בלי יכולת לצאת מהפנימייה אל עבר בית המדרש השוכן במרחק מה מהמקום. כעבור יומיים של מצור החלו שלושה בחורים מבני הישיבה לדאוג: מחר השיעור הכללי של ראש הישיבה, רבי שלמה היימן, מעניין מה יעשה ראש הישיבה? ידועה הייתה מסירות נפשו להרבצת תורה, ובוודאי גם מחר

יגיע לישיבה במסירות נפש, בשלג ובקור, אך הוא לא ימצא שם איש. החליטו השלושה: גם אנו נמסור נפש ונגיע לשיעור. בקשיים גדולים הם צלחו את דרכם בשלג ללא פגע, והגיעו לבית מדרש ריק מאדם, כפי ששיערו. המתינו השלושה, והנה בדיוק בזמן הקבוע הם שומעים את קול פסיעותיו של ראש הישיבה, מגיע כשכולו לבן, נוטף פתיתי שלג, אך פניו מאירות. הביט ראש הישיבה בחיוך בשלושת הגיבורים, פסע אל עבר מדרגות ארון הקודש, ופתח את השיעור כרגיל. הוא מסר את השיעור כאילו הוא עומד בפני מאות תלמידים. פניו האירו כלפידים, ורידי מצחו האדמו ממאמץ מחשבתו, מידי פעם דפק בחוזקה על הסטנדר, כל כולו אש להבה. בסיום השיעור נגשו שלשת הבחורים אל ראש הישיבה ושאלוהו: "מדוע התאמץ הרב כל כך, הלא רק שלושה בחורים אנו. יכולנו להקשיב גם אם היה לוחש...?!". הרצין ראש הישיבה והשיב: "אתם חושבים שאני מוסר את השיעור לכם בלבד? אני מוסר בידכם את לפיד התורה! לכם, לילדיכם, לנכדיכם ולכל צאצאי צאצאיכם, לתלמידיכם ולתלמידי תלמידיכם. אם לא אצעק, איך הם ישמעו".

נאמר בתורה: "למען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתתי אשר שמתים בם, וידעתם כי אני ה'" (שמות י, ב). מדוע התורה לא מסתפקת בכך שרק האב יספר את כל אשר קרה במצרים, והחיוב מוטל גם על הסב? התשובה היא שהעברת לפיד האמונה מאב לבנו תלויה בכך שהאב רואה בבנו את בבואתם של נכדו ושל נינו. אם יעבור המסר היהודי באופן הנכון, בעוצמה, בחום ובאהבה, תהיה ההצלחה לא רק עם הבן, אלא גם עם הדורות הבאים.

"בנערינו ובוקננו נלך" (י, ט)

מסופר שבעיירה קטנה ברוסיה, התנהל בבית הכנסת המקומי "חידר" לילדים. בין הילדים היה ילד שהרבה להפריע. מדי יום ביומו היה ממציא תעלול חדש אשר הוציא את הכיתה משלוותה.

באחד הימים השכים הילד מוקדם בבוקר, לקח תיש צעיר והביא אותו לבית הכנסת. הילד השובב החביא את התיש בתוך ארון הקודש, מאחורי הדלתות הסגורות. כאשר הגיעו 'המלמד' ותלמידיו למקום, קולות הילדים הפחידו את התיש הכלוא, ועד מהרה נשמעו געיות נואשות מתוך ארון הקודש. הילדים נבהלו והחלו לבכות, בצעדים מהוססים פסע 'המלמד' לעבר ארון הקודש ופתח את דלתות הארון... תיש צעיר התפרץ מתוכו וכמעט התנגש בו והפילו ארצה! מסביב השתררה מהומה רבת, כשהילדים מאבדים את עשתונותיהם, מתרוצצים אנה ואנה ונסים על נפשם. לא נדרש זמן רב כדי לברר מי אשם. 'המלמד' הכועס אחז בילד ולקח אותו עמו אל הרב המקומי. הרב נזף בילד והוכיחו על הפרעותיו החוזרות ונשנות, ובמיוחד על מעשהו האחרון שהגדיש את הסאה. הוחלט לסלק את הילד מן ה"חידר" אחת ולתמיד. הילד השובב פנה אל הרב ברצינות

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת בא

הנמשל: הקב"ה הבטיח לאברהם אבינו ע"ה, "גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה ואחרי כן יצאו ברכוש גדול". זה יעד להם הקב"ה בביזת הים. לפיכך, לא היה צורך לצוות על העם לשאול כלי כסף וכלי זהב, כי הם עתידים לנחול את ביזת הים בלא כל טורח. אבל אברהם אבינו לא בא בסוד התוכנית, ועלול הוא להצטער בראותו את בניו יוצאים ממצרים בלא הרכוש הגדול. לפיכך, ציווה הקב"ה על ביזת מצרים, כדי להפיס ולהניח את דעתו.

תשובה נוספת על אותה שאלה, ועמה משל, בעל חנות הוצרך לנער שליח לשאת משלוחים לבתי הלקוחות. הימים ימי חופשה מלימודים, והוא הציע לבנו של מכר לעבוד בשירותו תמורת שכר נאה. שמח הנער הצעיר להצעה, עבד בנכונות רבה, ובסוף השבוע הושיט לו בעל החנות את שכרו בשטר בחתימת ידו, צ'ק עובר לסוחר. סירב הנער לקבלו. נפגע המעביד וקבל בפני מכרו, אבי הנער: "הנשמע כזאת, לסרב לקבל שטר עובר לסוחר", אמר לו האב: "אל באפך. אנו המבוגרים, סוחרים בשטרות, אבל הנערים אינם מכירים אלא במטבעות. עליך להבין לרוחו של הנער הרגיל במטבעות קטנות, ולשלם בהן את שכרו". והנמשל: כי באמת "הרכוש הגדול", שהובטח ליוצאים ממצרים, היה רוחני הזדככות שתביאם למרגלות הר סיני ולקבלת התורה, שאין רכוש גדול ממנה. אבל אברהם אבינו, האב הרחמן, עמד וטען: "ועבדום וענו אותם קיים בהם", והעבודה והעינוי שחקו את מושגיהם הרוחניים ודרדרו אותם למ"ט שערי טומאה, ומעתה אינם מסוגלים להבין, שהרכוש הגדול יקיים בהם ברוחניות גרידא. ובעיניהם ידמה כי "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם", במושגיהם. על כן, ניתן להם גם רכוש גשמי רב ועצום. (אמת ליעקב)

"ויאמר ה' אל משה ואל אהרן... דברו אל כל עדת ישראל" (יב, א)

רש"י מקשה: והרי נאמר למשה ואתה תדבר אם כן, אהרן לא דיבר? אלא, משיב רש"י: שמושה ואהרן חלקו כבוד זה לזה, והדיבור יצא מבין שניהם כאילו שניהם מדברים. מובא סיפור בספר "וקראת לשבת עונג". פעם אחת נסעו ר' עקיבא איגר ור' יעקב מליסא לוורשא, לאסיפת רבנים גדולה שנערכה בעיר. כל הדרך ישבו ודברו דברי תורה. יהודי וורשא הגיעו בהמוניהם לשערי העיר כדי לקבל את פני שני גדולי הדור, והובילו במרכבה מפוארת רתומה לסוסים בכבוד מלכים. ברצונם היה לכבדם, ולכן התירו תלמידי חכמים את הסוסים ומשכו בעצמם את העגלה במקום הסוסים. כשראה ר' עקיבא את כל הכבוד הזה, חשב כי הוא לר' יעקב ולכן ירד מן המרכבה ומשך גם הוא את העגלה. וכשראה ר' יעקב את הכבוד הזה חשב גם הוא כי הוא לכבודו של ר' עקיבא ולכן גם הוא ירד מהמרכבה ומשך אותה בגופו. וכך נשארה העגלה ריקה כשתלמידי חכמים ובתוכם ר' עקיבא איגר ור' יעקב מליסא מושכים אותה. כך חלקו גדולי ישראל כבוד זה לזה.

שאינה אופיינית לגילו הצעיר: "רבי, אם אתה מסלק אותי, אתה מסלק גם את בני, את נכדי ואת ניני עד סוף הדורות". הדברים הדהימו את הרב. מילים כאלו מפי אותו ילד, הייתה בהם ראייה מעמיקה הרבה מעבר לגילו. חשב הרב מעט, והחליט שיש להעניק לו הזדמנות נוספת ולקבלו חזרה ללימודים.

הילד היהודי הוא הפוטנציאל היחיד להעברת המסורת וערכי התורה לדור ההמשך. הגישה אל אוזנו, אל ליבו ואל נשמתו של הילד צריכה להיות בפרספקטיבה של דורות!! לא רק הילד עומד כאן, כי אם כל הדורות הבאים אחריו. מסר זה חשוב הוא גם לילד עצמו! כאשר הוא מגיע אל גיל הבחורות, גיל הבחירה בהמשך דרכו, על ההורים להבהיר לו: עליך להפנים את העובדה כי בהחלטותיך הנוגעות לעיצוב חיך הרוחניים, אתה חורף גם את גורל ילדיך ונכדיך לדורי דורות. במשך שלושת אלפים ושלוש מאות שנה, עובר לפיד האש של מסורת התורה מאב לבן עד אליך. הוא מגיע במסירות נפש בל תתואר. אבותיך הקריבו את חייהם כדי שהלפיד יעבור הלאה. אנא ממך, בפרשת הדרכים שהנך ניצב, ראה את דור העתיד מול עיניך, היה גם אתה חלק מהעברת לפיד האש הנצחי, ללא כל סטייה או שיבוש.

"וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב" (יא, ב)

בהגיע מועד הגאולה, אמר הקב"ה למשה רבינו: "דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב". אמרו חכמינו ז"ל (ברכות ז. א) אין "נא" אלא לשון בקשה, שלא יאמר אותו צדיק (אברהם אבינו): "ועבדום וענו אותם" (בראשית טו-יג) קיים בהם, "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול" (שם) לא קיים בהם.

וכבר התעוררו המפרשים להקשות: וכי לולא תרעומתו של אברהם אבינו, לא היה הקב"ה מקיים, חלילה, את דברו, אלא, משל למה הדבר דומה? לשני מלכים שנלחמו זה בזה. דם רב נשפך, מערכות רבות נטשו, והמלחמה לא באה לידי הכרעה. החליטו המלכים לבחור איש חיל מכל מחנה. השנים יאבקו, והמנצח יכתיר את מלכו בניצחון וינחילו עטרת תהילה. בחרו בשדה ההאבקות, וכוונו בפאת השדה בור עמוק. מי שיגבר על רעהו וישליכו הבורה לו הניצחון. ישבו המלכים על בימות שניצבו בצד השדה, והשקיפו על ההאבקות. נאבקו השניים בכל כוח, עד שהאחד גבר, נשא את יריבו וקרבו עמו אל הבור. ברגע האחרון נחלץ הלה, התעשת, הניף ידיו והפיל את יריבו הבורה, מהעבר האחד נשמעו תשואות, מן העבר השני אנקות צער. קרב המנצח אל מלכו לקבל את ברכתו על הניצחון שהנחיל לו, אבל המלך היה חיוור כסיד. בקושי העלה חיוך על פניו. "אני מודה לך על נצחונך", אמר, "אבל לא אמחל לך על רגעי החרדה הנוראים. לא אסלח לך על שאפשרת ליריבך לגבור עליך ולשאתך עד לשפת הבור באותם רגעים איומים, חששנו כי נכשלנו ואבדנו, כי הפסדנו והובסנו".

גליון 398
שנה ט' תש"פ

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קליימן על האישור לשריטמש בתמונה

סיפורי חז"ל

זאת חקת הפסח בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה "זאת חקת הפסח כל בן נכר לא יאכל בו", אמר להם משה לישראל, מי שאין חותמו של אברהם בבשרו לא יטעם מן הפסח. מיד נמולו רובם של ישראל בשעה קלה, אלא שעדיין היו שם מעטים שלא נענו לדבר ה' ביד משה, ולא היו מקבלים עליהם למול. מה עשה הקדוש ברוך הוא, ציווה למשה שיעשה את הפסח, כיוון שעשה הפסח, גור לארבע רוחות העולם ובאות ונושבות מן הריחות שבגן עדן, והלכו ונדבקו באותו הפסח של משה, והיה ריחו הערב הולך מהלך ארבעים יום. נתכנסו כל ישראל אצל משה, אמרו לו האכילנו שאנו עייפים מריחו הטוב, והיה משה אומר להם, הקדוש ברוך הוא אומר "וכל ערל לא יאכל בו", אם אין אתם נמולים אין אתם אוכלים. מיד נתנו עצמם ומלו, ונתערב דם הפסח בדם המילה. ומשעבר הקדוש ברוך הוא במצרים בלילה ההוא וראה דם מילה שנתערב בדם הפסח, היה נוטל כל אחד ואחד מישראל ונושקו ומברכו. (שמו"ר י"ט ה')

פרשת השבוע

והכלב זינק ממקומו ובשצף קצף התנפל על ר' דוד. הסכנה היתה גדולה מאד, בעל האחוזה נבהל ויצא מהר להרגיע את הכלב, אבל הוא היה כל כך זועם ובשום אופן הוא לא רצה לצייט לאדונו, והמשיך להתקרב לר' דוד. ר' דוד נבהל בתחילה וניסה למצוא אבן להבריח את הכלב, אולם מיד התבונן בנפשו ודן דין בעצמו ואמר, הכלב הזה הלא עושה את רצון בוראו, ולכן גם עלי ברגע זה לעשות את רצון בוראי ולעורר מחשבת תשובה בלבי. באותו רגע פסק זעמו של הכלב והוא התחמק וחזר לחצרו.

מי ומי ההולכים וגר' בנערנו ובזקננו נלך (י' - ח - ט) מסופר: היה זה שנים אחדות אחר השואה, כאשר השתתף הרה"ק בעל ה"הלב שמחה" מגור זיע"א בסעודת הילולת הרה"ק ה"שפת אמת" זיע"א, יחד עם תלמידי ישיבת "שפת אמת". אמר להם: פרעה מלך מצרים בשאלתו למשה רבנו "מי ומי ההולכים" הציע למשה רבינו פשרה. מי בגימטריא 50 ומי שוב 50 רצה לומר, חצי מהעם יצאו, ומחציתם ישארו במצרים. ומשה רבינו משיבו חד משמעית "בנערינו ובזקנינו נלך" נלך בגימטריא 100, היינו ההליכה תהיה במלוא מאת האחוזים. רמיזה ברורה לשלמות שהוא חותר אליה.

ופסח ה' על הפתח (י"ב - כ"ג) מסופר: כאשר כיבד הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק את הרה"ק רבי משה ליב מסאסוב זיע"א שיאמר דברי תורה, אמר רבי משה לייב: כתוב בתוה"ק "ופסח ה' על הפתח". אין הכוונה בפשוטו שהרי מלא כל הארץ כבודו. אלא הכוונה היא, שכאשר מצא השי"ת בין בני המצרים בית יהודי אחד, אזי "ופסח ה' על הפתח" היה פוסח ורוקד וקורא, כאן גר יהודי! כאן גר יהודי!

ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב את לשנו (י"א - ז') מסופר: פעם עבר רבי דוד בודניק זיע"א שהיה מגדולי תלמידיו של הגה"ק רבי יוסף יוזל הסבא מנוהברדוק זיע"א ע"י בית אחד של בעל אחוזה, ע"י הבית היה קשור כלב גדול שחצן ורתחן כזאב איום, הכלב היה קשור בשלשלאות של ברזל. כאשר ר' דוד עבר בקרבתו נקרעה פתאום השלשלת שלא כדרך הטבע,

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 5:51 ת"א: 5:52 ר"ת: 6:26

פרשת בא

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:36 ת"א: 4:51

לקראת סוף הערב, כשהקהל כבר היה קטן, והאירוע הפך להתוועדות קטנה, סיפר הרב העכט סיפור אישי, שלדבריו עד היום אינו יודע את פשרו.

לפני שנים רבות היה הרב העכט ב"יחידות" אצל כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע. לפתע, תוך כדי ה"יחידות" שלו, מספר לו הרבי הריי"צ, דבר מאד לא רגיל, אודות ה"יחידות" של הרב ברוין, שהיה אצל הרבי לפניו.

הרב ברוין היה יהודי מודרני, רב אמריקאי טיפוסי, שלא הי' לו לפני כן שום קשר לליובאוויטש. הייתה זו התקופה שאחרי השואה, והמאורעות האיומים של השואה הוציאו אותו משלוותו. הוא גמר אומר לעזור ולסייע ככל שיוכל לפחות לפליטי השואה. הפרוטה הייתה מצויה בכיסו בהרחבה ב"ה, והוא החליט להשתמש בכספו כדי לעזור לפליטים להשתקם. הוא נסע במיוחד לאירופה ושהה בה כמה חודשים, עבר ממקום למקום, וניסה לעזור לשקם את ההריסות, להקים מוסדות חסד צדקה וחינוך, ולסייע גם לאנשים פרטיים לבנות את חייהם מחדש.

באחד המקומות פגש הרב ברוין ילד בגיל 10-9, ילד שנותר לבדו ללא משפחה שכולם ניספו בשואה, וללא בית, והותיר עליו רושם עז. מה אוכל לעשות למענך, שאל אותו.

תשובתו של הילד הותירה את הרב ברוין נפעם: כל ימי חיי, אמר הילד, חלמתי לנסוע אל הרבי מליובאוויטש ולהתראות עמו. אם תוכל למלא את חפצי ותשוקתי זו ולאפשר לי לעשות זאת, אודה לך בכל לבי.

הרב ברוין עמד כשכולו תימהון ופליאה: ראו נא, ילד שלא נותר לו בעולמו מאומה. בקושי יש לו מה לאכול ומה ללבוש. ומה נוגע לו ומה הוא מבקש, לנסוע אל הרבי!

ככל שהעמיק הרב לחשוב על כך לא היה יכול להירגע. בסופו של דבר גמלה בלבו ההחלטה: בשובו לארה"ב הוא חייב להכיר את הרבי, אותו רבי שתופס מקום חשוב כל כך בלבם של חסידיו, ואף בלב ילד קטן שנותר לבדו אחרי השואה.

ואכן, בשובו ממסעו באירופה, הזמין הרב ברוין תור להתקבל ל"יחידות" אצל הרבי הריי"צ.

היה לך בעזרת השם נחת יהודי מן הנכדים.

ליומא הדילולא (י' שבט) של הרה"ק הרי"צ מליובאוויטש זיע"א לאחת מהנערות שהתקרבו לבית חב"ד אי שם בארה"ב, היו, כמו בהרבה פעמים במקרים כאלו, עליות וירידות. היא השתתפה באופן די פעיל בשיעורי היהדות והחסידות שהתקיימו שם, ואפילו מאד נהנתה. במיוחד מצאו חן בעיניה סעודות השבת שהיו בבית חב"ד והיו מלאות שמחה והתלהבות וספוגות בתוכן יהודי חסידותי. אבל יחד עם זה היו לה גם מחשבות אחרות. היא הייתה פתוחה לשמוע הכל, ובין השאר נפלה ברשתו של המיסיון הנוצרי. כמוכן מבלי שיידעו על כך מאומה בבית חב"ד. הדברים הגיעו לידי כך שהיא כבר החליטה ללכת רחמנא ליצלן לשהות במנזר זמן מה וללמוד שם אודות הנצרות. אך לפני שתלך, החליטה לבלות עוד שבת בבית חב"ד ולהיפרד מהדברים ומהאנשים שהותירו עליה רושם כה עמוק.

ואכן כך עשתה. מבלי להודיע מאומה על כוונתיה האמיתיות, אמרה בבית חב"ד, שנוסעת היא למקום אחר לזמן בלתי מוגבל ולכן באה לבלות עוד שבת יחד עם החסידים. איש לא ידע שם על תוכניותיה ולכן גם לא ניסו כלל להגיא אותה מכך. השבת עברה כרגיל מתוך התרוממות נפש, כאשר בתוך תוכה היא חושבת שיתכן מאד כי זו הפעם האחרונה שלה במקום כזה.

עם תום השבת באה הנערה להיפרד מן השלוחים המקומיים לפני שהיא נוסעת מכאן. לא, אמרו לה השלוחים, את עדיין לא נוסעת. כדאי לך לדחות בכמה ימים את הנסיעה: עומד להגיע לכאן להרצאות והתוועדויות רב חשוב מניו יורק, הרב שלמה זלמן העכט. הרב העכט הוא יהודי מאד מעניין, פה מפיק מרגליות, יש לו סיפורים מרתקים בעלי מסר נשגב והוא מעביר רעיונות בצורה מעניינת. את חייבת, ממש חייבת, לשמוע אותו.

בתחילה ניסתה הנערה לסרב, אבל כאשר ניסו לשכנע אותה שוב ושוב, אמרה לעצמה במחשבה שנייה שלא יזיק לה לדחות את התוכניות לכמה ימים כדי לשמוע את דבריו המעניינים של אותו רב.

הרב העכט הגיע, התוועד, דיבר וסיפר ואכן הרשים את הנוכחים וגם אותה, אבל בכל זה לא הי' די כדי לשכנע את הנערה לזותר על כוונותיה.

משל ונמשל

מידות האבות משתקפות בנו

משל למלך שבנה ארמון כלול בהדרו, החומות, הגנים והמדשאות, המורקות והבריכות, האכסדראות והקשתות, הצריחים הנישאים לשם ולתהילה, אך מובן שהשיא אמור להיות טרקלין המלוכה, "היהלום שבכתר". קרא המלך לארבעה גדולי הציירים, והציע הצעה: כל אחד מהם מקבל קיר מארבעה הקירות, ישקיע בו כל כישוריו, תהא זו פסגת הישגיו, פאר יצירותיו, חודש ימים לפניהם, עד מועד חנוכת הבית, תשביע עבודתם את רצון המלך, יעשירם עושר רב, מאה אלף זהובים תמורת עמל חודש ימים, אך אם לאו, יסיר ראשם מעליהם, אין הוא כופה עליהם, הברירה בידם. הסכימו בהתלהבות, מאה אלף זהובים, הון עתה הם. עלו לטרקלין, שלושה מהם החלו מיד במלאכה, ערכו תכניות, שרטטו רשומים, הרביעי עבר מאחד לשני, הביע דעה, הציע שיפורים, תמהו. אמרו לו: עסוק בשלך, הזמן קצרו, התעלם מהצעתם, סיימו את שלב הרישומים וניגשו לעבודה, כל אחד בסגנונו, כמעוף דמיונו, כיד כשרונו, והרביעי מעלה רעיונות ומציע עזרה. נדו לו ולבטלתו, עברו במרץ, בשקידה, הוציאו מתחת ידם יצירות פאר מדהימות ביופיו, רק הקיר הרביעי נותר בכיעורו, הבולט שבעתיים לנוכח הקירות המקיפים אותו. שלושה שבועות ארכה עבודתם, רק שבוע נותר למועד שהמלך קצב, ריחו על חברם העצל, שישלם בחייו על בטלתו, ארוז את כליהם ונפרדו מנו בעצב רב. לכך חיכה. אך התפנה הטרקלין, ניגש לעבודה בכל המרץ. שייף ושייף את קיר הרביעי, החליקו עד שהיה חלק כזכוכית, ואז מרח שכבה אחר שכבה של צבע כסף מבריק, שהפך את הקיר לראוי. ביום המיועד באו המלך ושריו לסקור את המלאכה, עמדו ליד הקיר הראשון ונדהמו מיופיו: "תנו לו את הכסף", אמר המלך בסיפוק. עברו לקיר השני, ונפעמו, סגנון אחר, אוירה אחרת, ועם זאת אמנות במיטבה, "תנו גם לו", אמר המלך, ועברו לקיר השלישי, התפעל מחדש ואמר: "תנו גם לשלישי". עברו לקיר הרביעי ועצרו בתדהמה, כל שלושת הקירות השתקפו בו יחדיו, במיוזג נפלא, בשילוב מהמם, לא היה כיופי הזה. עמד המלך ושקל, לא נעלם מעיניו תחכמו של האמן, למעשה, קטף במאמץ קל את פירות עמלם של חבריו, אבל במבחן התוצאה, שלו יפה מכולם. "תנו גם לו" פסק המלך.

והנמשל: אבות העולם יגעו כל כך, עמלו כל כך, כל אחד על מידתו: רחמנות, ביישנות, גמילות חסד, ושלושתם יחד על האמונה האיתנה כצור חלמיש. מה נותר לנו לעשות, רק "לשייף" את עצמנו, להחליק מכל חיספוס ועקמומיות, להסיר גבשושיות, ולראות שתכונותיהם ומידותיהם הטובות ישתקפו בנו.

בשם הרה"ק ר"י מרוזין זיע"א

כשהגיע הזמן והוא נכנס אל הרבי, קידם אותו הרבי בברכה, ומיד החל לשאול פרטים ופרטי פרטים אודות פעילותו באירופה. הוא נענה וסיפר על כל ההרס החורבן והתלאות שמצא שם ועל פעולותיו לשיקום וכו'.

תוך כדי שהוא מקשיב לסיפורו ושואל ממנו פרטים שונים, פרץ הרבי הריי"צ בבכי סוער. מצב היהודים נגע לעומק לבו הטהור, ורגשותיו העמוקים באו לידי ביטוי בדמעות שזלגו ללא הפוגות מעיניו הקדושות. הוא חשב להפסיק, אבל הרבי ביקש ממנו לספר עוד ועוד, כשתוך כדי כך דמעותיו זולגות מעיניו ללא הרף.

הרב ברוין התרשם מאד מאד מהרבי, עד שהחליט לבקש את ברכתו: הילדים שלי, אמר הרב, אינם הולכים בדרך התורה והיהדות, והייתי רוצה מאד לקבל את ברכתו של הרבי לכך.

להפתעתו, ענה הרבי: יהיה לך בעזרת השם נחת יהודי מן הנכדים.

כשנכנסתי לאחר מכן, מספר הרב העכט, אל הרבי הריי"צ ל"יחידות", אמר לי הרבי: זה עתה הי' כאן הרב ברוין. הוא ביקש ברכה לכך שילדיו אינם הולכים בדרך התורה, ואמרתי לו שבעזרת השם יהי' לו נחת יהודי מן הנכדים.

התפלאתי מאד על הדברים. זהו דבר מאד לא רגיל שהרבי יספר למישהו אודות מי שהי' כאן לפניו. אבל ידעתי שהרבי הוא רבי ודבר ה' בפיו, ובוודאי ישנה כוונה עמוקה בדבריו אלו אליי.

תוך כדי שהרב העכט מספר את הסיפור, נשמע קול בכי מעזרת הנשים. התברר שאותה נערה הייתה נכדתו של הרב ברוין!

אין צורך לומר שדברי נבואה כה מופלאים אלו, שהגיעו אלי' בדיוק ברגע בו הייתה זקוקה לכך ביותר, שינו את כל התוכניות שלה. כל המחשבות אודות המיסיון התבטלו לחלוטין. אכן, התברר כי הייתה כוונה עמוקה ביותר בכך שהרבי הריי"צ סיפר זאת לרב העכט. והרבי גם דאג לכך שהדברים יגיעו למי שצריך בדיוק באותו רגע בו הוא זקוק לכך ביותר.

צ'ין אדם לחברו

כעס הפנים ולא כעס הלב

מסופר על הגה"ק רבי ישראל מסלנט זיע"א, שהלך פעם לבקר חולה שהיה מבני הישיבה, ומצאו שוכב על ערש דוי, ולא היה אפילו אחד מבעלי הבתים חברי ועד הקהילה שהיה מתעניין בחולה, לדעת מה שלומו, האם יש תרופה לחוליו, או שמא יש לדאוג לרופא מומחה שיבוא לבדוק אותו? אלא היה מונח בקרן זוית מבלי חוקר ודורש, כששאל אותם רבי ישראל מדוע הם מזניחים נפש מישראל? ענו לו כי אין מעות. אז הרים הרב את קולו בכעס גדול וצווח ככרוכיא: "חייבים למכור את הפרוכת של ארון הקודש כדי לרפא את החולה" ובתוך הצעקה הסב פניו אל הקיר ושינן לעצמו כמה וכמה פעמים "כעס הפנים ולא כעס הלב".

מסופר: פעם כשבא ר' אליהו לביתו, הבחין מבחוץ שהעוזרת סיימה עתה לשטוף את הרצפה, עמד בכניסת הבית וניקה את נעליו בקפידה מרובה, ולא נתקררה דעתו עד שנעמד על רגל אחת, ובדק היטב את סוליית הנעל אם לא נשתייר עליה שמץ של לכלוך, העלול לגרום לכתמים ברצפה הנקייה, ואח"כ נעמד על רגלו השנית ובדק את הנעל האחרת, ורק לאחר שכבר היה בטוח שנעליו נקיות כמו שצריך, נכנס פנימה לביתו. העוזרת התפעלה מזהירותו ואמרה: מימי לא ראיתי אדם שידקדק כל כך במעשיו, וכל זאת למה, כדי שלא לגרום אולי עגמת נפש לעוזרת, שבוודאי תצטער אחרי שכל כך עמלה.

עמם אנוכי בצרה

כמה חודשים לאחר שחרורו של הרה"ק הר"י"צ מליובאוויטש זיע"א (יומא דהילולא י' שבט) ממאסרו ברוסיה, נאלץ לעזוב את המדינה ועבר ללטוויה. כאשר הגיע יום השנה הראשון לשחרורו, בי"ב בתמוז תרפ"ח, שהה באתר מרפא ליד ריגה, והחסידיים התאספו לחגוג את חג-הגאולה. במהלך ההתוועדות החלו החסידיים לשיר את הניגון "פדה בשלום נפשי". הרבי הורה לחדול משירת הניגון ואמר: "כל זמן שליהודי רוסיה לא-טוב - עדיין לא הייתה הפדייה השלמה. עמם אנוכי בצרה.

להתחשב ברגשות הזולת

דק מן הדק הייתה עירנותו של הרה"צ רבי אליהו לופיאן זיע"א עמוד היראה והמוסר כלפי כל אדם שסובב אותו, הוא חשב והתעמק ברגשות הזולת עד להפליא, כשהיה נכנס אליו אדם, היה מקבלו בסבר פנים יפות ומשוחח עמו בנעימות ובחיבה, לא פעם קרה כי לאחר שיצא ממנו האורח היה שואל וחוקר את בני ביתו האם דברתי עמו כראוי, האם כיבדתיו כיאות? לא פגעתי בכבודו? כי היה חרד שמא לא נהג באורח במידה הראויה של כבוד ויקר, הדברים אמורים גם כלפי צעיר שנכנס לחדר.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ו' שבט הרה"ק רבי יצחק מקאליש ב"ר אהרן אריה מפרעמישלאן (ת"ר) הרה"ק רבי חיים צבי ב"ר חנניא יו"ט ליפא (עצי חיים - תרפ"ז)

יום ראשון ז' שבט הרה"ק רבי ישראל חריף מסטאנוס ב"ר שלמה (תלמיד הבעש"ט - תפארת ישראל) הרה"ק רבי דוד מלעלוב ב"ר שלמה-תקע"ג

יום שלישי ט' שבט הרה"ק רבי יוסף יוסקא הלוי מיאסי ב"ר אריה לייב מוואלשטיסק (תקס"ז) רבי ישראל יעקב מבילקאמין ב"ר מנחם מענדל מרימינוב (תקפ"ז) הרה"ק רבי ראובן הלוי ב"ר יעקב הורוויץ מדזארנאווא (דודאים בשדה - תקפ"ט)

יום רביעי י' שבט הרה"ק רבי מאיר קאצינעלבוין ב"ר יצחק (מהר"ם פדווא - שכ"ה) הרה"ק רבי שלום מזרחי ידיע שרעבי (סידור הרש"ש - תקמ"ב) הרה"ק רבי יוסף יצחק הר"י"צ מליובאוויטש ב"ר שלום דובער (תשי"י)

יום חמישי י"א שבט רבי יהודה צבי הכהן מסאמבור ב"ר אורי מסאמבור (תרע"ט)

יום שישי י"ב שבט הרה"ק רבי דוד יהודה לייב מקאזאטין ב"ר אברהם יהושע העשיל מסקווירא (תר"פ)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

צ'וונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "גם אני אורח" רשפים יוסף הדרים" על המעשים.

האוכל בשוק (ט"ו)

א) יש אומרים שבמקרים שעל תלמיד חכם להקפיד [הגר"ש רונברג] - לצורך גדול אפשר לאכול שם [רמב"ם דעות שם] [שלמי חיים, להג"ר חיים מלין שליט"א]
ב) אדם שהתחיל לאכול בביתו, ונצרך לצאת לרשות הרבים, ראוי שיגמור קודם את האוכל שבפיו, ורק לאחר מכן יצא. ואם נחוץ מאד לצאת, ואי אפשר לו באופן אחר, אינו נפסל בכך לעדות [דברר"מ שבת כ טז]. (שם)
ג) אב שמצווה על בנו שיאכל בשוק (כגון שיצאו לטייל כל בני המשפחה והתיישבו לאכול בשוק) יסביר הבן לאביו שאין זה דרך ארץ [הגר"ח קניבסק]. ואם לא הועיל, אם אין לאב שום צורך בוה, לא ישמע לו כלל. וגם אם ישמע לו, לא יקיים בוה שום מצוה [הגר"י זילברשטיין]. ומכל מקום הכל לפי הענין מדוע האב מצווהו, ואם זה באופן חד פעמי או קבוע, וצריך לשקול הדברים לפי הענין [הגר"י טשורנר]. (שם)

בחסות רשת חנויות

גל פז

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

התקבלה תרומה

לישועת הכלל והפרט

גליון

316

פרשת בא תש"פ

האלימות גברה... וניצחה... והובטח להם שמיד ישלחו שליח מיוחד לגרמניה בטיסה מיוחדת להביא את הסכין המיוחדת, ותוך עשרים וארבע שעות יתבצע הניתוח.

ואכן כך היה!

"אין לי כל ספק כי כל ענין הכושים שהתגלגל לבית החולים ביום הזה - היה כולו למעננו", אומר בעל המעשה.

"אך הסיפור עדיין לא הסתיים. לאחר גמר הניתוח יוצאים הרופאים, וכמנהגם מוסרים דו"ח על שביעות רצונם מהצלחת הניתוח. וכאן היתה לנו עוגמת נפש נוספת. לפי ההסכם היה מדובר שמבצע הניתוח יהיה הפרופסור שבעבורו טרחנו כ"כ בנסיעה והוצאותיה, והנה הופתענו לשמוע שהניתוח נערך ע"י סגנו, והפרופסור היה רק נוכח שם. אך שוב, את הנעשה אין להשיב והתחזקנו ש'גם זו לטובה'.

עשר שנים עברו, ול"ע הוצרכה שוב הילדה לטוס לארה"ב לאותו בית החולים, המתמחה בענין זה במיוחד. ההוצאות עצומות, עלויות הניתוח והאשפוז אמורים להסתכם בהון עתק, אבל כמובן, עושים הכל למען הצלת נפש מישראל.

אך כאן נכונה לנו הפתעה... נתגלתה לעינינו שוב יד ההשגחה העליונה. הפרופסור המומחה שהיה בזמנו, בפעם הראשונה שהגענו, ראש המחלקה - התפטר במשך השנים, ובמקומו עלה סגנו לכהן כראש המחלקה. היה זה הסגן שלפני עשר שנים ביצע את הניתוח, ומכיון שהוא ביצע את הניתוח הראשון, הוא היה אמור לבצע זאת גם בשנית, כניתוח חוזר, לכן כמעט ולא לקח תמורה על הניתוח הנוכחי, ועשרות אלפי דולר נחסכו לנו, ובסייעתא דשמיא הניתוח עבר בהצלחה.

האמונה בדברים אלו ברורה היא לכל יהודי, ובפרט באותה שעה שנמצאים בצרה, רח"ל, והכל בגדר 'נעלם', והדאגות מכרסמות... פתאום מתבוננים וחשים במוחש את 'לטיפתו ונשיקת פיו' של ה' יתברך, דבר הנוסך כוחות חדשים ורעננים להמשיך לשאת בנטל, בתחושה כי כל מצעדי גבר מתוכננים מה', וכבר לפני עשר שנים דאגו משמים לכל העתיד. וכשהעבר ההווה והעתיד הכל יחידה אחת, נוצרת תמונה נפלאה שמכריזה בקול גדול - "וידעתם כי אני ה'".

[מתוך 'נוטרי אמן']

וְלַמַּעַן תִּסְפָּר... וַיִּדְעוּתֶם כִּי אֲנִי ה' (י, ב)

וידעתם כי אני ה'. לשעה ולדורות, כי מתוך המוסר הזה שנתן הקב"ה במצרים - יכירו ישראל לדורות וידעו שמו הגדול (רבינו בח"י)

סיפור מפי בעל המעשה: המדובר בילדה בת ארבע שהתגלה גידול בראשה, רח"ל. לאחר התייעצויות ועל פי עצת גדולים הוחלט לנסוע לארה"ב לבית חולים מסוים, בו נמצא פרופסור בעל שם עולמי שהינו מומחה מיוחד לביצוע הניתוח הנדרש. למרות הקשיים הכספיים, ובפרט הקושי להשאיר את המשפחה, משפחה ברוכת ילדים, לתקופה בלתי נודעת, היה ברור שנוסעים, ובסייעתא דשמיא, הכל יבוא על מקומו בשלום.

גלות בארה"ב היתה קשה, וכדי לחסוך ימי אשפוז העולים הון עתק התאכסנו אצל אנשי חסד, כשהבדיקות הדרושות כהכנה לניתוח נעשות במרפאות חוץ. והנה הגיע ערב הניתוח, הילדה אושפזה בתקוה שלמחרת יערך הניתוח בשעטו"מ.

יום הניתוח הגיע. זמן מה קודם השעה המיועדת, קבלתי הודעה דחופה לגשת למשרד ראש המחלקה, שם לאחר התנצלויות רבות נמסר לי שמכיון שהסכין המיועדת לניתוח נפגמה, לכן הניתוח נדחה!.

לתומי חשבתי שמדובר בכמה שעות, אולם מיד נתנו לי להבין שאני טועה, המדובר הוא בסכין מיוחדת ונדירה, כך שנדרש לכל הפחות שבוע ימים עד שייבאו סכין כזו מגרמניה.

מיותר להסביר מה גדולה היתה עגמת הנפש מכל הבחינות, נפשית, גופנית ופיננסית, ועוד הרבה גורמים ועניינים התלויים ומסתעפים מכל זה. אך יהודים אנחנו ומאמינים שיש מנהיג לעולם, וגם זו לטובה.

באותה שעה היו שם בביה"ח כושים שגם הם הוזמנו לתאריך זה, לצורך ביצוע אותו סוג ניתוח, ולאחר שיצאתי מחדרו של ראש המחלקה נקראו אף הם לקבלת מידע זה.

אולם לא עברו רגעים ספורים... ובית החולים נראה כמו לאחר 'פוגרום', שולחנות הפוכים, מכשירים שבורים,

להבין, הכל משמים. הבן שלי שם לב לדבר לפני שחילקנו את הדיסקים. אנחנו נחזיר לכם אותם ואתם תדפיסו מחדש. תהיה לנו בעיה עם חלוקת הדיסק, כי חשבנו לחלק לכל בן משפחה באולם, עכשיו נצטרך לשלוח את הדיסקים בדואר. אני מקווה שתעזרו לנו בהוצאות של המשלוח'.

באותו לילה לא הצלחתי לישון וחשבתי לעצמי: 'האם העסק שהקמתי ביצע בשתי ידי הולך להתפורר בשל טעות אנוש מצערת?'

מיד נזפתי בעצמי: 'תירגע, יש מי שמנהל את העולם. זו שגיאה שקרתה, ואנחנו נפיק את הלקחים. את מנהל המוסד אפצה אחרי שיירגע במקצת, ואם גרמתי נזק למוסדות התורה והפסידו תרומות לטווח ארוך, הרי הכל מאתו יתברך'.

ואז שוב טרדה מחשבה את מוחי: 'הרי נאמר ש'מגלגלים חובה ע"י חייב', וא"כ אני חייב, חלילה'.

אבל אז אמרתי לעצמי בנחישות: 'למרות זאת, מה שקרה ויקרה - הכל מאיתו יתברך, אין עוד מלבדו', וזהו ניסיון באמונה'. במחשבות חיוביות אלו נרדמתי.

את סופו המדהים של הסיפור לא הצלחתי להעלות על דעתי. רק בורא עולם מסוגל ליצור עלילה שכזו.

למחרת מתקשר אלי אותו אדם שנזף וצעק והדיר את שנתו. 'לא תאמין מה קרה פה!', הוא אומר כשהוא לא מצליח לכבוש את התפעלותו.

- 'מה קרה?'

- 'נס!'

- 'האם התוכן של הדיסקים השתנה פתאום?', שאלתי.

- 'לא, אתה חייב לשמוע. יש לך סייעתא דשמיא מיוחדת אפילו בטעויות שלך... היום בבוקר מצלצל אלינו אחד מהתורמים הכבדים, מיליונר כזה שלא האמנו שיגיע, כי הוא בקושי מגיע לדינרים, אבל אחד משלנו, איזה חברהמן, הצליח לסחוב אותו. יכולתי ממש לשמוע את ההתרגשות בקולו.

'תגיד לי, מאיפה לכם ההספדים של הרב אוברמייסטר', הוא שואל אותי.

התחלתי להתנצל ולהסביר לו שזו היתה טעות מצערת שאינה תלויה בנו, והדיסק המקורי ישלח לביתו בקרוב, אבל הוא קטע אותי: 'לא, לא! אני מכיר אותך! הוא היה הרב שלי בגיל צעיר, המלמד שלי! הייתי יתום מאב, והוא היה לי כמו אבא, ההשפעה של דבריו מחלחלת בי עד היום, מה שאני כיום שומר מצוות זה רק בזכותו. כבר שנים אין לי קשר אתו. לא ידעתי שהוא נפטר... לא יכולתי לישון כל הלילה...'

בעל המעשה מספר: "יש לי עסק גדול להדפסות וצריבות על גבי דיסקים. רבים משתמשים בשירותי: בעלי שמחות, מנהלי תזמורות, מנהלי אולפנים, וכן אלו שרוצים מזכרות לבר מצוה, מסיבות, אירועי התרמות וכינוסים של הספדים על צדיקים. באותו יום עליו נסוב סיפורנו, היה עלי להכין שתי הזמנות: אחת, למוסד גדול שערך דינר לתורמים. והשניה, למשפחה שביקשה שישים דיסקים של הספד על סבם, שרצו לחלק ביום השלושים עם נוסח מיוחד על גבי הדיסק.

גמרתי להכין את ההזמנות, ובשעה ארבע אחה"צ שלחתי שליח לאולם עם חבילת הדיסקים לתורמים. כל דיסק הכיל שיר מיוחד ומרגש, שהוקלט על ידי בעל מנגן ידוע והוצג כמצגת מרכזית לבאי האירוע. עטיפת הדיסק הודפסה כחלק מהעיצוב הכללי המרהיב של שולחנות ערוכים ובארים, והונחה בקפדנות על כל צלחת לכל מוזמן.

שעה לאחר מכן הגיע נער לקחת את ההזמנה של דיסק ההספדים ל'שלושים' של הסב הצדיק. הכנו לו ערימת דיסקים בשקית גדולה, שילם ואץ לדרכו. נעלתי את העסק והלכתי לביתי.

בשעת ערב מאוחרת אני מקבל טלפון קולני וזועם: 'מה אתה חושב לך? אין לך טיפת אחריות! הרסת לנו את הערב!' - היה זה מנהל המוסד שערך את ערב ה'דינר'.

'מה קרה?', גיששתי, 'האם הצבעים לא יצאו כמו שהזמנתם?'

'צבעים, מה צבעים!' נשף הדובר בזעם, 'חילקנו לתורמינו היקרים הספדים באידיש במקום השיר המרכזי של האירוע, שיר שרצינו שייחקק לתורמים בעצמות! בדיסק שחולק לתורמים לא נמצא השיר שביקשנו, שומעים שם הספדים על איזה רב... אני חושב על תורם שיוצא מהאירוע, מכניס את הדיסק שקיבל לטייפ של הרכב, ומה הוא ישמע שם?! אתה מבין את משמעות הדברים?! טעות כזו עושה רושם עלוב, חובבני. התדמית שלנו נפגמה ללא תקנה - בגללך! מי יודע כמה תרומות נפסיד בשל הטעות שלך!'

כיסיתי את אוזניי בשתי ידי. לא הייתי מסוגל לשמוע. איני מדבר על אובדן של לקוח טוב כמו המוסד הגדול הזה שמספק לי עבודה רבה, אלא רק מצד עצם המחשבה על הנזק הגדול שגרמתי.

'אני אפצה אתכם', מלמלתי.

'שום תגמול שתיתן לא יפצה על ריסוק התדמית!'. הוא טרק את הטלפון, ואני נאנחתי עמוקות.

עכשיו צריך לברר מה קרה אצל משפחת המספידים, ומיד צלצל הנייד שלי, הפעם היה על הקו אחד מבני משפחת הסב הנפטר. הוא היה יותר עדין, אך את הכאב בקולו אי אפשר היה שלא לשמוע: 'טעות, טעות מצערת, אני יכול

הכל עמד לי מול העיניים. מאיפה קיבלתם את ההספדים עליו? אני אומר לך שכל מילה אמת. הם לא הגזימו, היושר שלו, התמימות, הענוה, הרצון לתת משלו לאחרים כמה שיותר, איפה יש אנשים כאלה היום?! וכך הוא משתפך ומשתפך שעה ארוכה'.

'ואז הוא אומר לי', ממשיך בהתלהבות מנהל האירועים של המוסדות: 'אני רוצה לתרום לכם. אתם גרמתם לי להתרגשות גדולה. הדיסק שלכם הוא כמו צוואה מהרב שלי. יש לכם זכות!'.

הוא הבטיח לשלוח שליח עם צ'ק, ותוך שעה קיבלנו תרומה בסדר גודל שלא חלמנו עליו... יותר מכל מה שחשבנו שנשיג בדינר הזה'.

את חלקי בפאזל מילאתי בכך שסיפרתי את הסיפור לבן הרב כשבא ליטול את הדיסקים המתוקנים. עיניו מלאו דמעות. 'זה כל כך מתאים לאבא', מלמל לעצמו, 'ואתה זכית, שהרי נאמר 'מגלגלים זכות על ידי זכאי'!...

[הרב צבי נקר-מתוך 'ליקוטי שמואל']

וּלְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִזְרֹן כָּלֵב לְעֵזֹ (יא, f)

לפיכך אמרה תורה בטריפה 'לכלב תשליכון אותו',
ללמדך שאין הקב"ה מקפח שכר כל בריה (מכילתא)

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, מעשה ששמע מ'המגיד מישרים' הרה"ג רבי יעקב שיש שליט"א: בערב שבת חול המועד סוכות בשנה זו, שנת תש"פ, נסתלקה לעולם שכולו טוב הרבנית החשובה אלמנת הרה"ג רבי נחמן צוקר זצ"ל, וסופר עליה מעשה נפלא. בבעלות הרבנית היתה דירה גדולה בבני ברק, שהיתה מושכרת דרך קבע לאשה בודדה שגרה שם יחד עם צאצאיה.

מחיר השכירות נקבע בשעתו ל-3,000 ש"ח, וכך נשאר המחיר, למרות שברבות השנים עלה מחיר השוק לדירה כזאת לסכום של 5,000 ש"ח. וזה היה בגלל שבכל שנה כשבאו לחדש את החוזה שביניהם, היתה האשה מבקשת מחדש שירחמו עליה, הואיל וכל הכנסותיה הם מה'מזונות' שמקבלת מאבי ילדיה, ואין לה אפשרות לתת יותר מ-3,000 ש"ח לשכירות הדירה.

חתנה של הרבנית שהיה מטפל בשכירות הדירה, לא הסכים בהתחלה לקבל את בקשתה, אבל כשבא לשאול את חמותו הרבנית - בעלת הבית, היתה היא מוותרת משלה, ומצווה על חתנה לרחם על אותה שוכרת ולהמשיך עם המחיר הישן. ולא עוד, אלא שכל תיקון חלון וכיו"ב היתה האשה דורשת מבעלי הבית לתקן על חשבונם [למרות שהיא

כביכול מקבלת מהם כל חודש מתנה בשווי 2,000 ש"ח], וגם על זה היתה הרבנית מצווה לוותר ולהמשיך הלאה...

כל הזמן, ובפרט לאחרונה כשהזקינה בעלת הבית, היה החתן רגיל לומר לאותה שוכרת, שעליה להתפלל היטב על בעלת הבית שתאריך ימים ושנים, כי ברגע שהדירה עוברת לבעלות הבנים - הם מיד יעלו את מחיר השכירות כפי המחיר המקובל בשוק, כי הם אינם וותרנים כאותה צדקת...

וראה זה פלא, בערב ראש השנה תש"פ הודיעה האשה ברוב שמחה על שזכתה לבוא שוב בקשרי אירוסין ובקרוב היא עוזבת את הדירה ועוברת לגור לדירת בעלה החדש. לא ארכו הימים והרבנית שבקה חיים לכל חי...

וראו הכל בעליל, כי בעוד שעד עתה היה נראה שהרבנית היא הוותרנית לאותה אשה, הרי שאדרבה, אותה שוכרת החזיקה את הרבנית בין החיים, כי הויתור - הוא היה כל זכות קיומה בחיים, וכמבואר הרבה בדברי חז"ל (עי' שבת קנו:): שהצדקה והחסד מאריכים ימיו ושנותיו של האדם, 'ואין הקב"ה מקפח שכר כל בריה'.

עוד מביא הגה"צ רבי אלימלך שליט"א, כמה גדול שכרם של גומלי חסדים: המעשה אירע לפני כחודש. משפחה אחת קבעה לעשות 'מסיבת חנוכה' בליל נר ראשון של חנוכה בשעה 8:00 בערב. קבעו לעשות זאת אצל הסבא שגר בקרית צאנז שבנתניה. הסבא הזמין את כל בניו ויוצאי חלציו, וביניהם הזמין גם את נכדו הגדול שהתחתן לפני כמה חודשים, ומתגורר בשכונת 'רמת שלמה' בעיה"ק ירושלים. וכמובן, 'איש בל יעדר'... ממסיבה זו.

והנה לקראת חנוכה פונה חמיו של אותו נכד ושמו ר' דוד דרוק שליט"א [הוא שסיפר לי מעשה זה], ואומר לו: "הרי גיסך [חתני] המתגורר בשכונת 'נוה יעקב' שבירושלים, נמצא כעת בשווייץ. אמנם הוא היה כבר אמור לחזור, אלא שמכורח הנסיבות נאלץ להתעכב שם. ובבית יושבת אשתו עם ארבעת ילדיהם לבדם בימי החנוכה. תעשו מצוה ותיכנסו לשמחם ולהעלות את האור' בליבם בליל ראשון של חנוכה".

הסכים האברך הצעיר לעשות 'ששון ושמחה' בבית גיסתו. ברם, כיצד יספיק גם את המסיבה בבית הסבא? לכן הדליק את נר החנוכה בביתו מיד עם תחילת זמן ההדלקה, ומשם מיהר לשכונת 'נוה יעקב', כשבדעתו לשהות שם זמן מה, ולנסוע משם לנתניה בקו 947 בשעה 6:15 בערב [זהו קו שנסע מירושלים לחיפה דרך כמה ערים וביניהן גם נתניה].

כשהגיע לבית גיסו התחיל לרקוד עם הילדים ולשמחם, ואכן נעשה שם 'אורה ושמחה'.

כעבור זמן מה אמרה לו אשתו שעליהם לצאת ולמהר כדי שלא יפסידו את האוטובוס שיוצא לנתניה, אלא שהילדים הקטנים הפצירו בו שיישאר ולא יעזוב אותם. נכמרו רחמיו ואמר לאשתו: "במסיבה בנתניה יוכלו להסתדר גם בלעדינו,

לעומת זאת כאן זקוקים לנו, מוטב שנישאר כאן". ואכן ויתרו ולא נסעו.

וכידוע, אירעה תאונה לאותו אוטובוס שהיו אמורים לנסוע בו בהיותו בדרך [על יד לוד], כשהנהג איבד את השליטה, סטה מהכביש ונכנס בחזקה בתחנה שעמדה שם והיא עשויה מבטון, ול"ע נהרגו ארבעה יהודים מהנוסעים ועוד רבים נפצעו, רח"ל.

וראו אותם בעלי חסד את גודל ההשגחה העליונה שמילטה אותם לארץ החיים בזכות החסד שעשו באותה שעה ממש, וכיצד הזמין הקב"ה לידם מצוה גדולה זו להצילם ממוות לחיים. [מתוך 'באר הפרשה']

לְאוֹת עַל יְדֵךָ וּלְכָרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ (יג, ט)

להלן סיפור מופלא ביותר, שהותר לפרסום רק אחר פטירתו של מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל. מעשה זה אירע לפני מספר שנים וסופר מפי בעל המעשה: המדובר הוא באברך יר"ש מאלעד, שנסע הוא ובני משפחתו ברכב. ביציאה מאלעד הם מבחינים לפתע במשאית השועטת לקראתם. התאונה הייתה בלתי נמנעת... וכתוצאה מכך, כל בני המשפחה נפצעו ל"ע בדרגות שונות, וב"ה לא נשקפה סכנה לחייהם, אולם בנם הבכור, שהיה באותו הזמן כבן תשע וחצי, נפצע אנושות והיה שרוי בין חיים למוות - ר"ל.

האמבולנסים הגיעו, כמובן הבן הבכור היה הראשון שהובל לבית-הרפואה. בעודם בדרך, דיווח הפרמדיק על מצבו והצוות הרפואי כבר המתין לו ומיד הוא הועבר לחדר ניתוח. אחרי ניתוח ראש מורכב שארך מספר שעות, הבן הועבר כשהוא עדיין מחוסר הכרה, למחלקת טיפול נמרץ עם תחזית פסימית לחלוטין.

אבי המשפחה היה היחיד שלא נפגע מהתאונה והוא נאלץ להסתובב בין ילדיו שהיו מאושפזים בדרגות פציעה שונות.

הפרופ' שניתח את הבן הבכור פנה לאב והסביר כי בעקבות הפגיעה הקטלנית הם לא נותנים סיכויים רבים שהבן יחזור לאיתנו. כשראה, שהאב אינו יורד לסוף דעתו, אמר מפורשות, שאם חלילה לא יתרחש נס, סביר להניח שהילד לא יתעורר לחלוטין או במקרה ה'יותר טוב' ישאר נכה לכל החיים בנוסף לפגיעה מוחית בלתי הפיכה, ר"ל.

האב, לאחר שהבין את חומרת המצב, החל להתרוצץ ללא הרף בין גדולי ישראל, כשהוא מספר בעיניים דומעות מה אירע, ומתחנן בפניהם ש'יקרעו את השמים' בתפילתם לביטול הגזירה הקשה על בנו.

אחד משכניו, התנדב לגשת בעבורו ולבקש את ברכת מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל מאחר והיו לו קשרים עם הרב כיוון שאביו המתגורר ברמות נודע בבתי התפילין המהודרים שהוא מכין, ורבינו היה מזמין ממנו דרך קבע בתי תפילין.

לאחר שהצליח בחסדי שמים להיכנס למרן, סיפר לו את מה שאירע וביקש ממנו שיתפלל עבור הילד ויברך אותו ברפואה שלימה. מה התפלא לשמוע את הוראתו של מרן, שביקש ממנו לארגן לילד הפגוע תפילין של ראש. אותו שכן התקשר מיד לאביו כדי לארגן תפילין של ראש. בשל קוצר הזמן התפילין אותם ארגנו עבור הילד היו בצורתם הגולמית, ללא עיבוד וצבע סופיים.

השכן לקח את 'האוצר היקר' ונסע במהירות אל בית-הרפואה. כשהגיע למקום, התקשר לאביו של הילד וביקש ממנו שיצא מיחידת הטיפול נמרץ. האבא יצא, והשכן הגיש לו שקית ובתוכה תפילין, שעליהן נרשם לרפואת הילד. הוא הסביר לאב, שמרן אמר לו שזוהי סגולה לרפואת הבן.

הימים הללו לא היו קלים כלל ועיקר. מצד אחד היה על האב לספוג את חוות הדעת הקודרת של הרופאים, ומאידך גיסא, עליו להאמין בבורא העולם, אשר הוא מנהיג הבריה - וברצונו יכול להפוך את הטבע לנס ולשדד כל מערכות תבל.

האב הניח את השקית עם התפילין למראשותיו של הבן. הפרופסור הביט באב והניד את ראשו בייאוש, כשהוא מסביר לאב, שכיון שחלף כ"כ הרבה זמן והבן עדיין בתרדמת, קלושים הסיכויים שיתעורר בכלל.

האב שהיה חדור אמונה אמר לפרופסור שעומד הוא לראות מול עיניו את הנס הגדול שבעז"ה יתרחש. הרופא היה פסימי, והאב אמר: "מים יגידו!".

ובאמת, הלא יאומן קרה - שבוע לאחר מכן, הבן כבר עמד על רגליו ללא כל פגיעה... כשהוא מתפקד כאחד האדם. הצוות הרפואי מחו דמעה, והרופא הודה שאכן חוץ מנס שום דבר אחר לא יכול להסביר את המהפך הדרמטי.

מספר ימים אחרי שהתעורר, וסמי ההרדמה הפסיקו להשפיע, כבר הבן החל להתפלפל עם אביו על השיעור האחרון בגמרא, ו'החזיק ראש' בכל המתרחש - בלי זכר לכך שמשוה התחולל בראשו...

קשה היה להאמין, שרק כמה ימים קודם לכן האבחנה הרפואית דיברה על פגיעה מוחית קשה ביותר, שבכל מצב תותיר את רשמיה. הילד תיפקד כאחד האדם וזכרונו היה בשיאו. היה להם ברור בזכות מה זכו לנס, אך מרן הגרי"ש ביקש לא לפרסם את הסיפור עד לסוף ימיו.

הסיפור היה ידוע רק למקורבים, ובני משפחה. מרן הגרי"ש קניבסקי שליט"א ששמע מהאב את הסיפור, הגיב באותם ימים בציטוט דברי המדרש: 'לא בראתי ראש אלא בשביל תפילין' והוסיף: 'אם יש תפילין, יש סיבה שיהיה ראש'.

מאוחר יותר התברר, שבני המשפחה לא היו מיחידי הסגולה שמרן זצוק"ל מסר להם את הסגולה המיוחדת, היו עוד שלושה ילדים פגועי ראש שהסגולה הזאת הועילה להם! [מתוך 'פניני עין חמד']

פני עין חמד

יוצא לאור י"ג בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת בא - בְּכַח הַעֲנֹה זֹכָה לְהִתְרוּמָם

"וּלְקַחְתֶּם אֶגְדַּת אֲזוּב וּטְבַלְתֶּם בְּדָם אֲשֶׁר בַּסֶּף

וְהִגַּעְתֶּם אֶל הַמִּשְׁקוֹף" (שמות יב, כב)

במחשבות טהורות, והסוסים החלו להאיץ במהירות ולהשתולל ללא רסן.

לאחר שבעל הבית נזף בו קשות על חוסר אחריותו וניער אותו ממחשבותיו, ניגש לנער וסטר בחוזקה על לחיו של הנער רבי שלום. גם סטירה זו ספג הנער בשקט ובהבלגה, כדרכם של צדיקים הסובלים יסורים בדומיה ולא סיפר על כך לאיש.

לאחר מספר שנים כאשר שימעו של הרש"ש נודע לשם ולתהילה, הבין הגביר מי היה אותו בן עניים, מיהר לנסוע אליו ונפל לרגליו וקרא בכי: "רבי הקדוש, לא ידעתי את כבודו והשתמשתי בו בביזיון ועוד הרמתי עליו יד".

הרש"ש חייך והשיב: "אדרבה, כמדומני, שאני חייב לכבודו תודה, על שהסכים להעסיק אותי בביתו, על אף שלא הייתי בקי במלאכה מעודי לא נטרתי לך טינה ולא הקפדתי עליך בעניין הסטירה".

הגביר, אשר לא הצליח לכלוא את השתאותו ממידת הענווה שהתגלתה מול עיניו, קיבל על עצמו בו במקום לתמוך בישיבה הקדושה 'בית א-ל', ככפרה על אותם שנים בהן השתמש ברש"ש לצורכי עצמו.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

מבאר הרב זלמן סורוצקין זצ"ל בספרו 'אוזניים לתורה': אם רצונך לזכות להגיע למעלה גבוהה, כמו שנאמר: "והגעתם אל המשקוף", הדרך לכך היא רק על ידי "וּלְקַחְתֶּם אֶגְדַּת אֲזוּב" (שמות יב, כב) - בכוח מידת הענווה. כדברי הגמרא (עירובין ג.): "כל המשפיל עצמו- הקב"ה מגביהו".

וכאשר מגביה הקב"ה אדם- הרי שאין גבול להגבהתו, כפי שהסביר האדמו"ר רבי מנחם מנדל מקוצק את מה שאומרים בברכת גאולה "משפיל גאים עדי ארץ ומגביה שפלים עד מרום". בעל גאוה נותר בגאותו אפילו אם משפילים אותו מן השמיים, לפיכך יש להשפילו עדי ארץ, ואילו השפל נותר בשפלותו, גם כשמגביהים אותו עד מרום, לפיכך אין סוף להגבהתו.

ספר מוסר חי לעניין זה היה המקובל האלוקי רבי שלום שרעבי זצ"ל המכונה הרש"ש אשר במשך שנים הסתובב בעולם מבלי שאיש ידע את שיעור קומתו האמיתי. הוא שימש כמשרת לגביר נודע, רבי שאול פרחי שמו, ובשעות הפנויות מעבודה ישב ועסק בתורה.

באחד הימים נודע בדרך לא דרך למקובלים שלמדו בעירו, כי הנער העני משרת הגביר, הינו קדוש וצדיק, אולם מאחר שרבי שלום הפציר בהם מאוד לבל יגלו את סודו, נאלצו בלית ברירה לעשות את רצונו, ורק בסתר הוסיפו להתפלפל איתו בתורת הסוד.

באחד הימים היה הגביר צריך לנסוע במרכבתו, והורה לנער לרתום את הסוסים. כשישב הנער על מושב העגלון שקע

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסיר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרוך בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורגי' בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחמה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה- הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה שאול בן סילביה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה יצחק בן חנון קסנש בת דגטו אליהו בן רחל רפאל אבידן בן תקווה בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעמה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורגי' בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

זמני לכת

זמן	כניסת לכת	צאת לכת	יבוי חם
18:24	17:50	16:37	י-מ
18:20	17:47	16:54	ת"א
18:20	17:47	16:54	מיספ
18:23	17:50	16:57	ב"ל

שואל ומשיב בהלכה - קדשת שביעית - חלק ד'

מה דינם של קליפות של פירות שביעית הראוית לאכילה?

שאלה: **?**

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון מספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: **!**

קליפות פירות, הראויות לאכילה, כגון קליפות תפוחים ואגסים וכדומה, יש בהם קדושת שביעית. אולם, קליפות שאינן ראויות לאכילה, כקליפות בננות ותפוזים - אין בהם קדושת שביעית. **הערה:** ראה בספר ילקוט יוסף - שביעית (עמוד שעב) שכתב להתיר בקליפות בננות ותפוזים. וכן דעת אביו הראש"ל הובא בשו"ת מעין אומר ח"ה (עמוד פא) גם לעניין קליפות תפוזים. ובירחון 'אור תורה' (תמוז תשמ"ז) כתב הגאון רבי מאיר מאזוז לעניין גרעיני שזיפים ואפרסקים, שאין מי שמוצץ אותם עד תומם, והדרך לזרוק אותם לאשפה, ואין בהם קדושת שביעית. ועיין בשו"ת מנחת שלמה ח"א (סימן נא אות כג), ובשו"ת דברי דוד - טהרני ח"ג (יו"ד סימן נט אות יב).

ויש מחמירים בקליפות תפוז לנהוג בו קדושה. **מקורות:** ספר משפט כהן להגאון הגרא"י קוק (סימן פד) היות ועיקר נטיעתם של העצים בארץ ישראל הוא לסחורה, ורבים מהסוחרים ואולי רובם מפיקים תועלת גם מהקליפים שנמכרים לטיגון. ע"ש. וכן הוא בשו"ת שבט הלוי ח"ב (סימן קצט).

ירקות כגון מלפפונים או תפוחי אדמה וכדומה, שקלפם בקולפן ירקות, אסור להשליך את הקליפות לאשפה, כיוון שדבוק בהם מעט אוכל, אלא יניחם, עד שיירקבו מאליהם בפח השמיטה, ואחר כך יוכל להשליכם לאשפה.

פירות, שאינם עומדים לסחיטה, כגון גזר וכדומה אסור לסוחטם בשביעית. **מקורות:** ואף כיום שנמכרים בשוק מיצי כל הפירות, לא הותרה סחיטה, אלא רק בפרי שאצור בו משקה כתפוזים ופירות הדר. ובספר אורחות רבינו ח"ב (עמוד שמו) כתב שהחזון אי"ש התיר לעשות מיץ רימונים על סמך הכתוב: "אֲנֶהְגֶּה אֲבִיאֶךָ אֶל בֵּית אִמִּי תִלְמַדְנִי אֲשַׁקֶּךָ מִיַּיִן הַרְקַח מֵעֵסִיס רַמְנִי" (שיר השירים ח, ב).

כְּחָה שֶׁל מְזוּזָה

בכניסה לבני ברק, מול חברת 'קוקה קולה', שוכנת חנות לייצור כלי כסף ותשמישי קדושה, בשם 'האחים חדד'. לפני מספר שנים, ראה בעל החברה, כי המצב בחנות 'לא מרנין' בלשון המעטה. החנות הגדולה והיוקרתית הנמצאת ברח' השומר 100 ריקה ושוממת ברוב שעות היממה. העובדים עמלו במרץ ובעמל במשך רוב שעות היום לייצר כלי כסף מהטובים שבעולם, עם השקעה וכישרון רב, אלא שכמעט ולא היו לקוחות או אנשים, שהתעניינו בכלי הכסף ותשמישי הקדושה שבחברה.

בעל החברה החליט לצאת בפרסומי ענק ובהנחות משמעותיות על מנת למשוך קונים, ואכן פרסם ברחבי העיר ובעיתונים המקומיים מבצעים מיוחדים, אך למרבה הצער... שום דבר לא זז. "מה קורה פה?" שאל את עצמו, "מדוע לא נכנסים אנשים לחנות? הרי עשיתי 'תרגילים' מסחריים ושיווקיים למשוך קונים, ומדוע מאומה לא השתנה?... החנות נמצאת במקום מצוין ומושך של בני ברק. מדוע לא נכנסים אנשים?". הייתה זו תעלומה מיוחדת במינה. **בצר לו, פיטר בעל המקום כמה מהעובדים עקב חוסר בהכנסות, וחשש מאוד מהבאות - מקריסת החברה.**

בוקר אחד הסתובב מנהל החנות בין העובדים, והנה הוא רואה את אחד העובדים יושב במקומו, כשהוא מעיין ובודק קלפי מזוזות המונחים לפניו. "מה אתה עושה?", שאל אותו. "סליחה אדוני", השיב העובד, "אך מכיוון שהמקום ריק, ואני ממתין ללקוחות, בינתיים אני בודק כמה תפילין ומזוזות של כמה חברים, שביקשו ממני זאת".

מנהל החברה ניסה להבין, מהי מצוות מזוזה. או אז השיב לו העובד ואמר: "ה' ציוונו להעמיד בכל בית של בית או חדר קלף שכתוב בו את פרשת 'קריאת שמע', ובזכות מצווה זו מבטיח הקב"ה לשמור את האדם ובני ביתו מהמזיקים ואף לברך את הבית והמקום בברכתו, על כן כותבים על המזוזה את השם "שדי", שהם ראשי תיבות: 'שומר דלתות ישראל'".

פניו של הבעלים אורו, והוא שאל בהתלהבות: "אולי תוכל לבדוק את המזוזות של המפעל שלנו? מי יודע אולי בזכות זאת תחזור הברכה למפעל!". העובד הסכים ברצון וכבר באותו היום נשלפו ממקומן כל המזוזות בחברה. העובד לקח את המזוזות לבדיקה מוסמכת, ולאחר בדיקה קצרה התגלה הבלתי יאומן... המזוזה הראשית של הכניסה למפעל הייתה ריקה לחלוטין!. ואם זה לא מספיק כמחצית מהמזוזות במפעל היו פסולות, בעוד השאר דרשו תיקון רציני. כששמע זאת בעל החברה, הורה מיד לרכוש מזוזות חדשות לכל המפעל, ובפרט לכניסה הראשית של החנות.

לאחר ימים בודדים הגיעו המזוזות, אשר נקבעו ברוב פאר והדר, ומעידים העובדים, בזה אחר זה, כי כבר באותו יום שנקבעו המזוזות החדשות, התחילה נהירה רבה ובלתי מוסברת אל החנות באורח פלאי. לקוחות רבים ביררו מחירים ורכשו כלי כסף יוקרתיים, כך שכמעט לא היה רגע פנוי בחנות ללא הזמנות ובקשות. מאותו יום ואילך נרשמו הכנסות, שלא היו בעבר. הרי לנו עד כמה כוחם של מזוזות להשפיע, ולהביא ברכה אל המקום, בו נקבעו (מעובד מתוך 'יוציא עמו בששון').

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל
PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'
נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי
בטל' 052-6329144
(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב שלום בן-ציון פלמן זצ"ל

הגאון הרב שלום בן-ציון פלמן זצ"ל - נולד ב-כ"ד סיוון ה'תרצ"ד (1934) בתל-אביב. למד בהתחלה בתלמוד תורה יסודי התורה בעיר. כבר בצעירותו נודע בשקידתו המופלאה ובהתמדתו הרבה. בהיותו כבן חמש-עשרה שנים בלבד בהמלצת החזון אי"ש התחיל ללמוד בישיבת פוניבז'. בהוראת הסטייפלר (הגאון ר' יעקב ישראל קניבסקי) התחיל למסור שיעורי הלכה בכולל. בהמשך התמנה לדיין, בבית דינו של מרן הרב ניסים קרליץ. בשנות ה-90 בהמלצת מרן הרב הגאון הרב אלעזר מנחם מן שך נשלח לייסד את קהילת 'נחלת משה' בבני ברק, אותה ניהל ביד רמה עד יומו האחרון.

ייסד בית הוראה בו השיבו מו"צים חשובים מטעמו לשאלות בני הקהילה. העביר שיעורי תורה רבים בפני מאות מבני הקהילה בשבתות ובימות החול. היה אהוב על כולם. עזר בחשאי ובהצנע לכת. נפטר במוצאי שבת קודש, י"ב שבט ה'תשע"ה (2015). חי כ-81 שנים. ציונו בבני-ברק בבית-החיים פוניבז'. בהלווייתו השתתפו מרן גדולי וגאוני הדור, וביניהם: ר' אהרון יהודה לייב שטיינמן זצ"ל, ר' יעקב אדלשטיין זצ"ל, ויבלחט"א ר' חיים קניבסקי, ר' גרשון אדלשטיין, ר' ברוך דב פוברסקי, ר' ברוך דב דיסקין. בנו, ר' צבי מונה לכהן במקומו ברבנות.

סבא (מצד האב): ר' שלום בן-ציון (רבה של זאגר בליטא ותלמיד של הגאון ר' חיים הלוי סולובייצ'יק מבריסק). **אביו:** ר' שמואל (רב קהילת 'היכל מאיר' בתל אביב). **אימו:** מרת חנה רחל (בת ר' צבי הירש גוטרמן - משגיח ומנהל ישיבת אוהל תורה). **אשתו:** מרת שרא פייגא (בת ר' אברהם יצחק רוטשטיין-נישא בשנת ה'תשי"ח). **ילדיו:** 12 ילדים. ביניהם ר' צבי, ממלא מקומו. **מחתניו:** ר' אברהם יצחק ליפקוביץ' (בן ר' מיכל יהודה ור"מ בישיבת בית מדרש עליון והרב שלמה גרוסברד). **מספריו:** **שלמי תודה** - סדרת ספרים על שבועות, יו"ט ועירוב תבשילין, על חנוכה, פורים, סוכות וחול המועד **שיעורי שלמי תודה** - על ברכות, ימים נוראים, ירידת גשמים והלכות בישול בשבת (ע"י תלמידיו).

לרבינו הייתה הנהגה מעניינת: את חידושי ותורתו היה כותב באופן קבוע על גבי דפי הזמנות, שבאמצעותן הוזמן לשמחות. במשך השנים התמלא ארון שלם באלפי הזמנות, שהיו מלאות בגבן מזן אל זן בחידושי תורה מאירים ומערכות הלכה מפיקות נוגה. חלקם ראו אור עולם בסדרת הספרים הנודעים 'שלמי תודה'. אף ילדיו מעולם לא הבינו, מדוע רבינו כותב דווקא על דפי ההזמנות ושיערו, שמא מדובר בחסכון נייר, או מחשש צורך גניזה, והדבר נותר אצלם בגדר תעלומה.

בימי השבעה לאחר הסתלקותו התגלתה הסיבה לכך מפי בנו הגאון ר' שלום, ששמע זאת מפי אחד מידידי אביו, שפתר את התעלומה: היה זה כאשר הוא הציע לרבינו, כי מוכן הוא לקנות בעבורו מחברות גדולות ומסודרות, שבהן יוכל לכתוב את חידושי התורה שלו, באופן נאה ומרחיב את הדעת. רבי בן ציון דחה את ההצעה, והסביר באופן הבא: "יש לי סיבה מיוחדת, שאני עושה כן", הסביר, "במכוון אני כותב על דפים אלו. אנשים הרי טורחים ושולחים לי הזמנות, אך מה אעשה ולצערי אין עתותי בידי להשתתף בשמחות של כולם. אני מוכרח ללמוד, ואין לי זמן פנוי להגיע לכל שמחה, שאני מוזמן אליה, ואף לא להשיב איגרת 'מזל טוב' לכל שולח.

לכל הפחות אני מקדיש את זכות לימוד התורה והחידושים, שאני כותב על גבי ההזמנה ששלחו, להצלחת בני הזוג ובעלי השמחה! בכך אני משיב מעט 'הכרת הטוב' על ההתחשבות שלהם להזמין אותי לשמחה...". (אוצרותיהם אמלא)

בשנים קדמוניות היה מנהגו של רבינו בפורים לקיים את ההלכה של 'חייב איני לבסומי' כפשוטה. מיד אחרי מנחה גדולה התחיל בשמחת פורים לשתות יין יותר מהרגלו, והשמחה רבתה עד מאוד - עד דלא ידע בין 'ארור המן' ל'ברוך מרדכי'.

וכידוע נכנס יין יצא סוד, ואלו שכל מהותם הוא בבחינת סוד, שחיים בעולם פנימי שכולו עבודת ה' יתברך ואהבתו, הרי כאשר נכנס יין מתגלה הסוד במלוא הודו והדרו. כך היה אצל רבינו, כאשר נכנס יין יצא הסוד, והתחיל לחזור בעל פה על ספר 'נפש החיים' שער ד' ועל קטעים שלמים מספר 'ראשית חכמה' ועוד, הרבה ספרי יראה היו שגורים על לשונו מילה במילה, והיו תלמידיו שומעי שיעוריו עולים לביתו לראות את הפלא הנשגב הזה, כמה פנימיות של יראה ואהבה טמונים בתוך האדם הגדול הזה.

לאחר מכן היה נוסע עם המשפחה לבית הוריו בתל אביב, ושם היו הגרבי"צ ובן דודו הגאון רבי יוסף ישראלזון זצ"ל מתפלפלים בעת משתה היין בדברי תורה ואגדה, וכל אחד מוסיף ידיעות מכל חלקי התורה כולה, וכולם יושבים ונהנים מהמחזה הזה, והשתייה כדת - כדת של תורה. כך היו ימי פורים נזכרים ונעשים בשמחה ובטוב לבב בכל שנה ושנה.

אבל לפתע, שנה אחת הכל פסק. אף אחד לא הבין מה קרה, מעיקרא מאי קסבר ולבסוף מאי קסבר, אבל כך היא המציאות. דינא ד'עד דלא ידע' התקיים בדרכים אחרות, ולמעשה הגרבי"צ כמעט ולא נגע בין במשך הפורים. לאחר פטירתו התגלה הסוד. הרבנית פלשניצקי, אחותו של הגרבי"צ, סיפרה ששנה אחת לאחר פורים חשש, שמא בשעה שהיה מבוסס בפורים אמר איזה משפט, שמישהו היה יכול להפיגע מכך.

מיד כשהתעורר החשד בליבו, רץ לביתו של אותו אדם וביקש ממנו מחילה, שח"ו לא התכוון בשום צורה לפגוע או לצערו במשפט הזה. אותו אדם מחל מיד בלב שלם ולא הקפיד על כך מאומה, אבל הגרבי"צ אמר: אם היין יכול לגרום לחשש של פגיעה באיזה אדם, הכל לא שווה מאומה, ומאותו רגע החליט, שמכאן ולהבא יותר אינו משתכר בפורים. אי אפשר לקיים את מצוות עד דלא ידע בין, כאשר יש חשש שזה יביא לאיזה אדם בעולם צער, וכך עשה עד סוף ימיו. (שלמים מציון)

ישועה בזכות הבִּלְגָּה

"בראשי עלו רעיונות איך לזעזע את הבוס, אך כמובן לא עשיתי דבר. הימים חלפו ובשעה טובה זכינו לתינוקת מקסימה מתנת שמיים. בשבת שאחרי קריאת שמה של הילדה, הייתי אמור לשלם שכירות... וכסף מניין?!"

"ניגשנו למוסד לביטוח לאומי כדי לברר אולי בכל זאת מגיע לנו משהו, למרות הכול. הפקידה הקשוחה הביטה בחמשת התלושים והפטירה בקרירות: 'את לא זכאית לדמי חופשת לידה... זה ברור לך', שתקנו. וכי מה יכולנו לומר?!"

"לפתע החלה הפקידה לדפדף, ומבטה הקשוח השתנה. 'אני רואה פה שקיבלת עוד שלושה תלושים על סך שמונים שקל לחודש, כשהיית נערה בת שבע עשרה, תלושים אלה מצטרפים לתלושים החדשים ואת כן זכאית לדמי הלידה...!"

"היא המשיכה לדפדף ואמרה עוד משפט משמח מאוד: 'את גם זכאית לקבל חודשיים של דמי אבטלה'. ב"ה, הכסף הזה כיסה את ההלוואות, שלקחתי לשכירות ועוד, ואף נותרו לנו כמה שקלים ביד, נס מאת בורא עולם!"

"אבל הסיפור עדיין לא נגמר. כעבור חודשיים ראינו מודעה, שמחפשים מזכירה בכירה למשרד גדול ומפורסם בתנאי העסקה מצוינים. 'תנסי', הצעתי לאשתי. 'אין סיכוי', היא ענתה, 'הם מחפשים מישהי עם ניסיון'. לאחר יומיים של שכנועים היא ניגשה לראיון עבודה. עשיתי השתדלות והפעלתי המון קשרים, שהיו לי כדי שהיא תצליח להתקבל לעבודה!"

"באותו היום ראינו לפחות חמש עשרה נשים נוספות בעלות ניסיון. בשעת לילה קיבלנו טלפון מהבוסית של המשרד הגדול ובו היא הודיעה לאשתי: 'התקבלת לעבודה, מחר בעשר תגיעי כדי לחתום על החוזה'."

"אחרי חתימת החוזה המאוד מכובד, שכלל משכורת מצוינת עם ביטוח מנהלים והטבות מרחיקות לכת שאלה אשתי בסקרנות: 'אשמח לדעת, מה הסיבה שזכית בתפקיד'. כשבליבה חשבה, שאחד מקרובינו פעל בנידון באמצעות קשריו."

"הבוסית השיבה לה: 'חשבתי שאת יודעת... הבוס הקודם שלך מנהל משרד משנה הנותן שירותים למשרדנו, והוא המליץ עליך בחום רב, הוא סיפר על מסירותך ועל כשרונך, והבטיח, שנרווה ממך רק נחת, למרות שאת צעירה וקצת חסרת ניסיון... אני מאמינה לכל מילה שלו... הוא הספק הכי אמין ורציני שלנו', סיכמה."

"רואים כאן מה גדולה זכות ההבלגה! אם חלילה הייתי מתפרץ על הבוס הקודם, ברור, שהוא לא היה ממליץ על אשתי. אך הבלגתי. והרווחתי בגדול במשרה מצוינת לאשתי, במקום צנוע ואיכותי..."

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך 'האמנתי ואדברה' ויש בו כדי ללמדנו, כי האדם הבולם את פיו, למעשה רק ירוויח מזה ולהלן הסיפור מפי בעל המעשה:

"אני אברך ירושלמי, נשוי שנתיים ואב לתינוקת. מיד אחרי הנישואין קיבלה אשתי עבודה במשרד רציני. אחת מקרובותיה נאלצה לעזוב, וזו הצליחה לשכנע את הבוס, שיש לה מחליפה מתאימה, וכך מבלי לבדוק את כישוריה, היא החלה לעבוד כמזכירה זוטרתית."

"שמחנו מאוד, שכן המילגה הצנומה שלי, פלוס משכורתה הסבירה, הותירו לנו מרווח מחיה לא רע בכלל. כעבור מספר שבועות התבשרנו, כי משפחתנו תתרחב, והודינו לקב"ה על הארת הפנים שלו."

"אלא שהשמחה לא נמשכה יותר מחמישה חודשים. אשתי קבלה בצהרי יום קיצי אחד מכתב פיטורין, מנומס ולקוני למדי ובו כתוב: 'אנו מודיעים לך על סיום עבודתך במשרדנו, ומאחלים לך הצלחה בהמשך דרכך'."

"קיבלנו זעזוע והלם לא קלים מכמה סיבות: א. הפיטורין באו בהפתעה גמורה, שכן הבוס היה מרוצה ממנה. ב. הפיטורין בוצעו יומיים בלבד לפני התאריך שממנו אסור לפטר אישה שעתידיה ללדת. ג. חמישה תלושי משכורת אינם מזכים את העובדת המפוטרת בכספי חופשת הלידה, שהיא בגובה ממוצע של שלוש משכורות אחרונות. ד. הסיכויים שלה למצוא עבודה במצב הזה קלושים ביותר."

"אודה ולא אבוש, רתחתי מזעם על הבוס חסר הלב, רציתי לנסוע למשרדו ולומר לו כמה משפטים נוקבים כמו 'יש דין ויש דיין' וכיו"ב אבל אשתי מנעה ממני לפעול כלפיו ואף אסרה עלי לשוחח עימו בטלפון. ממש אשת אמונה."

"לדבריה 'אם אנחנו מאמינים, שפרנסה באה משמיים, אם אנחנו מאמינים שהכול לטובה, אז מדוע בשעת ניסיון כל התיאוריה הזו מתנפצת... מדוע לכעוס? מדוע להקפיד? הפיטורין נעשו כחוק, והקב"ה מעמידנו במצב בו אנו אמורים להתחזק באמונה, ולא לאבד עשתונות', כך טענה כלפי."

"היא באמת אישה גדולה ובעלת אמונה עצומה, אבל אני לא הייתי רגוע, הרגשתי, שיש צורך לפעול... לקרוא אותו לסדר. אולם לא עשיתי זאת."

"עברו עלינו ימים לא קלים בכלל. הכסף שהיה ברשותנו אזל, בקושי שילמתי חשמל ומים, לא היה לנו מהיכן לשלם שכירות, ולפנינו עוד חודשים רבים של אבטלה כפויה. אבל הבלגנו והבלגנו."

לע"נ		תוצב"ה	
הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרז"ל זצ"ל	הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב יצחק בן יקטוריה בצרי זצ"ל
הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל	הרב מנחם בן שושנה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	יעקב בן ברקו דב ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	משה בן רוזה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	שרה בת נרקיס ע"ה ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל	נעמי בת כותן ע"ה	מסעוד בן יקוט ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל	נעימה בת גורג'ה ע"ה	מרים בת בלה ע"ה	מדל בת שמעון ע"ה
שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה	סוליקה בת עישה ע"ה	רחל רפאת בת השמת ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה	רפאל בן אסתר ז"ל	סלים בן פרוחה ז"ל	יעקב בן אסתר ז"ל
יוסף בר סעדה ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	לטיף בן פרוחה ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל
יעקב בן נעמה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חנית ז"ל	מרים בת שרה ע"ה
שרה בת מורברי רחל ע"ה	דוד יצחק בן פרוחה ז"ל	יהודה בן סעידה ז"ל	אביבה לושי ע"ה
אלון בן סעדה ז"ל	גורג'ה בת נעימה ע"ה	עפאת בת השמת ע"ה	כל נשמות עם ישראל

**נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!**

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "נא"

**"ושמרתם את המצות כי בעצם היום הזה הוצאתי את צבאותיכם מארץ מצרים
ושמרתם את היום הזה לדורותיכם" [יב, יז].** **ושמרתם את המצוות.**

שאל פרלשטיין היה ילד כשהתחוללה ברוסיה מלחמת אזרחים עקובה מדם. ניקולאי השני, אחרון הצארים לשושלת בית רומנוב העתיקה, הודח ועבר מן העולם ועימו שיטת השלטון המלוכני. שנים נוספות חלפו והקומוניסטים כבשו את רוסיה. בתחילה היה הקומוניזם בשורה למיליוני הפועלים הרעבים ברחבי רוסיה הענקית. הנה באים מושיעי האומה ונטלים את מקל הצדק בידם. מעתה אין עוד אצילים ובעלי אחוזות הרודים בפרך באיכרים מיוזעים ומיואשים. החלוקה תהיה מדויקת וצודקת. כולם יעבדו וכולם ישתכרו כהוגן.

רק מאוחר יותר התברר שכוונותיהם של ראשי המפלגה שהובילו את המהפכה הקומוניסטית היו אכזריות, הם החלו במסע המוני של עשרות שנים בהן נשרפו על מזבח הקומוניזם מיליוני אזרחים שנחשדו בהתקוממות נגד השיטה המסולפת. וכאילו לא היה די בסבל של יהודי רוסיה לדורותיהם, הפכו חייהם תחת ראשי המהפכה למרים עוד יותר.

הקומוניסטים הכריזו כידוע מלחמת חורמה על הדת היהודית ורדפו בשצף קצף, עינו ורצחו מי שהתעקש לשמור על יהדותו. כזה היה שאל פרלשטיין. הוא כבר היה בחור מבוגר, ובגבורה יהודית החליט לבוז לסכנת הגוף הגשמי החולף ולתת את הדעת לנצחיותה של הנשמה. חסיד קרלין היה, אדוק ברבו היינוקא' הרה"ק רבי ישראל מסטולין.

לאחר שהסתלק היינוקא' בראש השנה של שנת תרפ"ב, דבק בבנו האדמו"ר רבי יוחנן שהתגורר בלויצק ולאחר מכן בסטולין. עורך מידי פעם נסיעות ארוכות לחלות את פני הרבי הצעיר ולשאוב מלוא הכף תורה וחסידות. שאל התגורר בקייב והקהיל קהילות, ארגן מנייני תפילה, עודד הנחת תפילין, שמירת שבת וברית מילה, גם כשהיה ברור לו ששליחי השלטון עוקבים אחריו ומוסיפים לרשימת 'חטאיו' עוד ועוד.

התיק שפתחו לכבודו הלך והתעבה. עד ששאל נעצר. הוא לא ניסה להכחיש אפילו, הודה בכל אשר מיוחס לו. לא הסכים להצהרה כי הוא מסכן את שלומה של המהפכה, אך הודה בנענוע ראש שהוא מקיים מצוות דתיות, דבר שאסור על פי חוקי רוסיה, ולא עוד אלא שמעודד אחרים לעשות כמותו.

פסק הדין היה צפוי. שאל הוגלה לסיביר הקפואה לעבודת פרך יחד עם אלפים שנחשדו, בדרך כלל לשווא, בעבירות נגד השלטון. אבל גם שם שאל לא נכנע. הוא הביא עימו תפילין זעירות, ספרים מעטים והרבה אמונה ודביקות. שכנע את האסירים היהודיים להתפלל ולשמור מצוות עד כמה שניתן. הגוף נסדק, תלמים נחרשו בו מהקור הנורא ומעבודות הפרך אך הנפש נותרה בשלמותה מגינה על הנשמה היהודית.

מפקדי המחנה הנבוכים התאספו מידי פעם וניסו להבין מה הרוויחה המפלגה בהגלייתו של העקשן הזה לארץ גזירה. הרי את אשר עשה שם, בקייב הגדולה, הוא ממשיך תוך כדי ריצוי עונשו, באותם חטאים שבשלהם הוגלה. ללא פחד וללא מורא.

אחד מהם העלה רעיון מבריק ומרושע: יש לשלוח את היהודי הלאה מסיביר. למרחק רב, למקום בו אין מישהו ממשפחת אחיו היהודים. שם בוודאי תשקע שמשו, לא יהיה לו במי להיאחז, לבד קשה לשמור על מצוות הדת.

שבוע ימים לאחר מכן נכלא שאל בעגלת אסירים שחורה והובל לכפר עליו מעולם לא שמע. בכפר הועבדו בעבודות כפייה אסירים קלים יותר אמנם, תנאי המאסר אינם כה נוראיים, אך יהודים אין.

הוא מצא את עצמו יהודי אחד בין מאה איכרים רוסיים מגושמים, עסוקים יום וליל בחשבונות של מסחר זעיר במנות המזון שהם מקבלים. לשאל פרלשטיין לא היה ספק כלל כי הוא ישמור על צלמו ועל דמותו ויהדותו גם כאן, במדבר האנושי הצחיח, יהודים אין, את התפילין ומעט הספרים נטלו ממנו, אך הבורא יתברך ישנו גם כאן ומה שהוא יוכל – יקיים.

היה זה חורף קשה במיוחד. מוחו היה עסוק בחישוב לוח השנה היהודי. הוא סידר לעצמו סימנים שונים בכדי לזכור מתי שבת, מתי חנוכה ופורים והעיקר מתי יהיה פסח. השנה, כאן בכפר הנידח, יהיו לו שש מצוות, שלוש לכל אחד משני סדרי ליל הסדר הנערכים בחו"ל... לרגע חיך בעגמומיות כשצייר במוחו את עצמו יושב ועורך את שולחן הסדר במקום העזוב הזה. אך עקשנותו עמדה לו ממש את התמונה שבדמיון. השנה יהיו לו מצוות. מן הגורן ומן היקב.

הוא המשיך לחשב את התאריכים. אותו היום ט"ו באדר היה ובעוד חודש ימים יחול פסח. ואז הבזיק במוחו רעיון נועז והוא צירף אליו תפילה נרגשת. התחנן למי שאמר והיה העולם שיתן בידו את משאלתו, שיזכה לקיים את מצוות אכילת מצה. איש לא ידע, הרשעים לא ידעו אפילו כי הוא ניצח אותם. אבל הוא עצמו יידע, יחגוג כהלכתו את חג החירות, הגוף יהיה עדיין משועבד, אבל הנפש משוחררת ובת חורין, אין לה בעולמה כי אם מצוותיו של בוראה.

ולדימיר היה צעיר רוסי טיפוסי, שהוגלה אל אותו הכפר ואיש לא ידע מדוע. ככלל, היו האסירים משוחחים ביניהם, מספרים האחד לחברו על החיים היפים שנחלו בטרם נאסרו ועל סיבת מעצרים. אבל ולדימיר שתק. בכלל שתקן היה ובכל פעם שניסו לשאול אצלו על עברו ועל סיבת היותו עינים בכפר האסירים מילא את פיו מים והעצים שתיקתו הרועמת. עד שנמאס על חבריו והם התרחקו ממנו. השתדלו שלא לשהות בחברתו. ולדימיר נדמה ביניהם כמתנשא, דל גאה המחשיב את עצמו יותר מהם. שאל היה היחיד בחבורה שבאמת לא התעניין בסיבת היותו של הגוי הצעיר עימו בכפר. ולדימיר החליט להתיידד דווקא עימו, היהודי החביב נשא חן בעיניו והוא סיפר באוזניו את כל סודותיו וסיפור חייו. שאל הקשיב בחצי אוזן, לשם נימוס גרידא, ולדימיר בטוח היה כי מצא איש כלבבו והשתדל לפגוש את חברו החדש לפחות פעם ביום, לשאוב ממנו מילות עידוד ותשומת לב.

עתה החליט היהודי לנצל את הקשר. השגחה פרטית היא, סבר. הן ולדימיר זה הינו אחד מעשרות הפועלים בשדה החיטה הרחוק מכאן כמה פרסאות. בבוקר הוא יוצא ובערב שב. הוא הציע לו עסקה מפתה: "ולדימיר יקר, הרי לך הצעה שלא תוכל

לסרב לה. אני אתן לך מידי יום את ארוחת הבוקר שלי במלואה – לחם ונזיד ירקות, לא תיאלץ להיוותר רעב ולהפטיר בכל בוקר סדרה של נאצות לראשם של מפקדי מחנה האסירים על קמצנותם ורשעותם.
”ואתה, בשכר זאת, תשוב עם מלוא הכיסים גרגרי חיטה. כך במשך שלושת השבועות הקרובים.”
ולדימיר ניסה להבין. מה צורך לו ליהודי בגרגרי חיטה קשים. מה יעשה עימם ומדוע לוותר על אוכל מוכן לאכילה עבור חיטה שאין לו דרך כיצד להפכה ללחם של ממש.

היהודי ניסה להסביר: ”בעוד חודש ימים יחול החג שלנו, ומצוות הדת מחייבת לאכול סוג של לחם אותו אנו אופים לבד.”
ולדימיר וויתר, הוא לא יבין זאת כנראה. איש מוזר הוא היהודי הזה, אך עקשנותו שובת לב. הוא יבצע את העסקה. לא יזיק לו לאכול כמות נכבדה יותר לארוחת הבוקר. ובכלל, הוא חיבב את שאול ורצה לעזור לו.
כך הצטברה ברשות שאול כמות מספקת של גרגרי חיטה. הוא בררם בקפידה. בדרך לא דרך השיג משטח ברזל נקי וייצר גחלים לוחשות. מתחת עיניהם של קציני כפר האסירים, בטבורה של ממלכת הקור המקפוא, בסתר, אפה לעצמו שש מצות. הוא ערך לבדו סדר פסח. אמר את ההגדה. הכריז בעוז 'אשר גאלנו וגאל את אבותינו, געה בבכייה כשבירך' על אכילת מצה, ועוד יותר כשלחש 'על אכילת מרור', אמר בהתרגשות רבתי את פסוקי ההלל וחש שניצח את הקליפה הקומוניסטית. מיהר לסיים את ההגדה מזיכרונו בטרם יתקיים מפקד הערב, וכבש זעקה שיצאה מפיו בקול מרוסק 'השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין...'

הפסח עבר חלף לו. שאול השתדל להתקיים משיירי המצות בכל ימי הפסח, משבבי מצות וירקות מהוהים. בעיצומו של הקיץ שוחרר, לכל צרה ומצוקה יש סוף בשמי שמים רשום בדיוק מושלם כמה על האדם להתייטר, וכשמגיע הרגע, דבר לא יוכל לעכב את הגאולה. הוא ערך מסע ארוך – לשוב אל קייב עירו. לפי חשבונו יגיע אל העיר בערב ראש חודש אלול. הנה זהו סימן מן השמיים בערב ראש חודש אלול מתקיימת תפילת 'יום כיפור קטן', הזדמנות לתשובה מעומק הלב. והוא, יש לו על מה לשוב. בהחלט. חודשים רבים שחי בין גויים, בלא תפילין ובלא מניין ובעבודת כפיים שכללה שבתות ומועדים. אמנם היה זה שלא ברצונו, בעל כורחו ממש, אך אין כמו חודש אלול וימי התשובה כדי לשוב לחיות כיהודי. כשגופו מאיים להפסיק את חיותו ורגליו מסרבות כמעט לנוע, הגיע שאול למקום בו ידע כי מתקיימות תפילות במרתף בניין מגורים. הוא זכר זאת מימי מגוריו בקייב וקיווה שהמניין עדיין קיים. מסתבר שאכן כן. הוא הבחין בכמה יהודים היושבים מפוזרים זעיר פה וזעיר שם ושאל אחד מהם מתי מתחילה תפילת 'יום כיפור קטן'. היהודי הביט בו בחשש. זהו כנראה שליח של השלטונות, מעין מרגל קטן הבא לבחון אם נערכות תפילות. יודע על תפילה הנקראת 'יום כיפור קטן' ולא יודע שבמחוזותינו אין היא נאמרת בתאריך של היום. הוא ניסה שלא להשיב, אך שאול הוכיח לו מייד ידענות מופלגת בענייני יהדות. אין זה אפוא מרגל כי אם יהודי כשר לכל דבר. 'יום כיפור קטן' היום? הלא ידעת שרק בערב ראש חודש אלול אומרים תפילה זו...'
שאל לא הבין. אז הנה, מקצה הארץ באתי, כנראה בכדי להעמידכם על טעותכם. היום הינו כ"ט באב. ערב ראש חודש אלול. 'לא', התעקש בן השיח. 'היום כ"ט בתמוז, מחר ראש חודש אב. מדוע לך לרז ולדחוף במהירות את לוח השנה היהודי הנצחי, לאט לך...'

שאל פלבל בעיניו כה וכה. ולאחר מכן צנח על מקומו אין אונים. הוא הבין את הטעות. הייתה זו שנה מעוברת, והוא בניכר, בין גויים אטומים, שכח מהעובדה הזו. לוח השנה שלו היה אמיתי. חשבונותיו תאמו את המציאות למרות שזכר וחישב לבד, בבדידות מופלגת. אך כאן טעה. לא עיבר את השנה עשה לעצמו חודש אדר אחד בלבד.

הוא ערך אפוא את ליל הסדר בעת שהמוני יהודים בכל העולם סיימו את סעודת הפורים, בליל ט"ו באדר שני, פורים דמוקפין... והנורא מכל: בליל הסדר אכל חמץ. עברו היה זה עיצומו של חודש אייר. כל עמלו באגירת החיטה ובאפיית המצות היה לשווא אפוא, הסתכן ומסר את נפשו שלא לצורך. הוא נזכר באמירת ההגדה שלו ובבכי שליווה את סדר הפסח הקצר והמהיר, והתבייש. האכן היתה זו הצגה ותו לא? שאול נשבר. נפשו החזקה ואופיו העז שעמדה בכל ימי סיביר וכפר האסירים הנורא – לא היו לו עוד. הרי בסופו של דבר יתן דין וחשבון על מעשיו בעולם, ומה יביא עימו: סדר ליל פסח במוצאי פורים? אכילת מצה בימי מרדכי ואסתר ואכילת חמץ גמור בליל הסדר הקדוש? חודשים ושנים נשא את הכאב הצורב והנורא בלבו... ברחמי השי"ת זכה לצאת מעמק הבכא, מרוסיה התגלגל שאול לארצות הברית של אמריקה שהייתה, שלא בטובתה. עיר מקלט למיליוני פליטים. רוחו הייתה שבורה בעליל. הוא נגרר מעיר לעיר וקיווה למצוא את הרבי. השמועות סיפרו שכ"ק האדמו"ר רבי יוחנן מקרלין ניצל מן התופת הנאצית. כשכבשו העמלקים את ליטא הוא נמלט יחד עם בני משפחתו, זוגתו וילדיו נהרגו ורק הוא נותר בחיים עם בתו פייגעלע.

הרבי התגורר בארץ ישראל והגיע לכמה שנים לארצות הברית. בין המוני הממתינים להיכנס אל הקודש פנימה היה שאול פרלשטיין. מבקש לפרוק את אשר על ליבו באוזני הרבי הצעיר אליו היה קשור בכל לב עוד לפני שנות התופת.

הוא נכנס ופרץ בבכי קורע לב. הרבי שזכרו היטב ניסה לדובבו. הגבאים הבינו אף הם. זה חזון נפוץ באותם ימים, הרי כולם עברו שנים נוראות, כולם איבדו בני משפחה ויקירי לב ומן הסתם גם חסיד זה חלק אותו גורל. אך שברי משפטים משולבים ביבבות טעויות סיפרו כי על יהודי זה מעיק משהו שונה. הרבי הצליח להבין את הסיפור. את מסירות הנפש על לוח השנה היהודי, ונכשל... לרגע שתק רבי יוחנן, אחוז שרעפים הביט בחסידו המיוסר ועיניו דמעו. מי כעמך ישראל. היכן עוד יש עם כזה. בתוך השבר, בעיצומו של החושך הסמיך, מאירה וזורחת נשמה כזו.

"הסכת", השיב לו הרבי בעוז, "בפסוקי מצוות הפסח נאמר 'ושמרתם את המצות'. וחז"ל דרשו 'אל תקרי את המצות אלא את המצוות. כמו שאסור להחמיץ את המצות כך אסור להחמיץ את המצוות.

"את אכילת המצה אמנם החמצת, לא קיימת. אין עניין לאכול מצה בפורים. אך את המצווה לא החמצת. מצה לא ומצוות כן. הבורא יתברך לא מביט אל הסיכום, אל הפועל היוצא, כי אם אל המאמץ. הוא מביט אל ההשקעה, אל המסירות, אל הלב היוצא אליו ומבקש לעובדו, ואת זה פעלת. וויתרת מלחמך הדל וסיכנת את חיך לכבודו יתברך. וכי תעלה על דעתך שזה לא נחשב בשמיים כאוצר יקר ונשגב?! אל תירא ואל תפחד שאול, הבורא יתברך קיבל זאת כקורבן חשוב יותר מכל מצווה שבעולם. שכרך מובטח ונשמטך שלימה". שאול נרגע והייתה לו משאלת לב: "אולי יסכים הרבי לכתוב לי זאת, לחרוט עלי פתק נצח את הדברים שאמר לי עתה למען יעמדו ימים רבים..."

הובאה פיסת נייר ועט, ורבי יוחנן מקרלין סטולין רשם את מאמר חז"ל המפורסם עימו השיב את נפשו של שאול פרלשטיין: "ושמרתם את המצות. את הלה קורא את המצות אלא את המצוות..."

כעבור שנים ספורות, שעה קלה לפני שנפטר שאול לבית עולמו, זקן ושבע תלאות, קרא את בני משפחתו והשביעם לאמור: "טלו נא בידכם את פיסת הנייר הזו ומסרוה בידיהם של אנשי החברא קדישא. שורו וראו שיניחו זאת מתחת למראשותי, יהיה זה ה'פספורט' עימו אבקש להיכנס בשערי גן עדן..." (ניצוצות).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ אור בת יפה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ מרים מורטטה בן שרה ז"ל, לע"נ זינט בת מרים ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ לידה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ חיים בן לונה ז"ל, לע"נ תמר בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם דוד בן תמר ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

ברכות השחר והדף היומי...

לסיום סדרת המאמרים על זכוי הרבים בעניית אמן, ברצוננו להביא לפניכם מכתב ששלח אלינו לאחרונה, בעקבות סיום הש"ס תלמוד בבלי במסגרת הדף היומי, מגיד שיעור חשוב האכה בכל בקר למסד שיעור בדף היומי לפני התפלה, הרי הוא לפיכם בשוני עריכה מתבקשים:

לכבוד הצוות הנכבד של 'בני אמונים' ובראשם מזכה הרבים, הרב יעקב דב מרמור שטיין שליט"א,

בעשור האחרון זכיתי לשמש כמגיד שיעור בדף היומי באחד מבתי הכנסת הגדולים באזור מגורי. מדי בקר בשעה שש בדיוק, כבר יושבים המשתתפים במקומותיהם, והשיעור נמשך כארבעים וחמש דקות תמימות גדושות ברתחא דאורייתא, כפיצתא דשמיא.

לקראת סיום הש"ס והתחלתו המחודשת, על פי הצעת ידי, חלקתי למשתתפי השיעור דפי 'משוב' שבהם בקשתי, בין היתר, להציע רעיונות לתועלת לכלל המשתתפים ולהוסיף חילים לאורייתא.

כשקראתי את המשובים הפתעתי גדולת, שפמה מהם כונו לדעה אחת והתייחסו באופן בולט לאותו נושא. הלומדים טענו, כל אחד באשורו, כי בעוד הם מתאמצים לבא לשיעור בכל בקר במסירות נפש ואף משתדלים להקשיב היטב, למרבה האכזבה החמר נותר חקוק בזכרונם למשך שעות ספורות עד גימס ספורים בלבד. "היינו שמחים לראות יותר תוצאות למאמצינו", הבינו את תקונם, ואני הבנתי היטב לנפשי.

ביום המחרת התחפתי לדבריהם. לבטי הוציע להם לחזור בכל יום על הנלמד, ולקבל הפחות בשבת, אך נראה היה כי ההצעה לא הניחה את דעתם; היו מהם שטענו כי הם עושים זאת, וללא הועיל, והיו שטענו כי אינם מוצאים לכך זמן.

התחלנו את השיעור במסכת נדה דף ע' עמוד א', וכאשר הגענו לעמוד ב' קבלנו בהפתעה תשובה לשאלתנו. זה לשון הנקרא שם: "שאלו תלמידיו את רבי אליעזר... מה יעשה אדם ויחפש? אמר: להן: ירבה בישיבה וימעט בסוחרה. אמרו: הריבה עשו פן ולא הועיל להם! אלא: בקש רחמים ממי שהחכמה שלו, שנאמר: כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה".

קראתי את דברי הגמרא בהטעמה, ונדמה היה שהשומעים הבינו; כד' להצליח בלמוד התורה אין ד' להרבות בישיבה, אלא יש לבקש רחמים ממי שהחכמה שלו.

במשך היום המשכתי לחשב על הדברים. נסיתי לנצל את ההתעוררות שנגרמה כתוצאה מלמוד הגמרא ולחפש רעיון שיוכל להזכיר לנו בכל בקר להתפלל על הצלחת הלמוד. בהשגחה פרטית מפלאה, בעזרי שקוע בהרהורי הדמיון ליד העלון שלכם, ולפתע הבריק במוחי רעיון: השיעור מסתים כרבע שעה לפני התפלה. הבה נתפנס בכל יום מיד לאחר השיעור למשך חמש דקות ונאמר את ברכות השחר בחברותא.

במקרה זה, בהשגחה פרטית מפלאה, בעזרי שקוע בהרהורי הדמיון ליד העלון שלכם, ולפתע הבריק במוחי רעיון: השיעור מסתים כרבע שעה לפני התפלה. הבה נתפנס בכל יום מיד לאחר השיעור למשך חמש דקות ונאמר את ברכות השחר בחברותא.

במקרה זה, בהשגחה פרטית מפלאה, בעזרי שקוע בהרהורי הדמיון ליד העלון שלכם, ולפתע הבריק במוחי רעיון: השיעור מסתים כרבע שעה לפני התפלה. הבה נתפנס בכל יום מיד לאחר השיעור למשך חמש דקות ונאמר את ברכות השחר בחברותא.

במקרה זה, בהשגחה פרטית מפלאה, בעזרי שקוע בהרהורי הדמיון ליד העלון שלכם, ולפתע הבריק במוחי רעיון: השיעור מסתים כרבע שעה לפני התפלה. הבה נתפנס בכל יום מיד לאחר השיעור למשך חמש דקות ונאמר את ברכות השחר בחברותא.

במקרה זה, בהשגחה פרטית מפלאה, בעזרי שקוע בהרהורי הדמיון ליד העלון שלכם, ולפתע הבריק במוחי רעיון: השיעור מסתים כרבע שעה לפני התפלה. הבה נתפנס בכל יום מיד לאחר השיעור למשך חמש דקות ונאמר את ברכות השחר בחברותא.

יזכרו לראות בנים... עוסקים בתורה

לפינו ספור עתיק יומין, שהמסר העולה מפיו זהה למסר העולה מספורים שאנו משתדלים להביא במדור זה: לתפלה יש כח מיוחד. אף מקרים שגדרה הטבע לא היו אמורים להתרחש, התרחשו לבסוף בכח התפלה.

המעשה שלפינו עוסק בצדיק רבי דוד מלעלו, שבתאריך ז' בשבט מלאו מאתיים ושש שנים לפטירתו, והוא התגלה וספר מפי האחים הקדושים, הרה"ק רבי אלימלך והרה"ק רבי יושע מאניפולי ז"ע.

האחים הקדושים, רבי יושע ורבי אלימלך, קבלו על עצמם לצאת לגלות כפי שהיה נהוג בימי קדם בקרב קדושי עליון. צדיקי אמת אלו רצו לזכור את נפשם ולסגור את גופם הטהור כדי שיוכלו להתקדם ולהתעלות להשגות רוחניות גלילות יותר ויותר.

עטו אפוא האחים הקדושים על עצמם בגדים בלויים ופשוטים, נטלו את מקל הנדודים והחלו בצעידה משתפת במסע ארץ ומגע שבמשך תקופה ארוכה.

בהקפדתם שלא לשהות במקום אחד זמן רב מדי, צעדו האחים בפרחבים, תוף שבכל מקום שאליו הגיעו תרו אחר בית שבתתו מוזהר כדי שיוכלו ללון בו. בין לבין, כשהם מסתירים עצמם ונדודים מעיר לעיר ומכפר לכפר, קרבו האחים הקדושים בחקמתם נשמות נדחות לתורה ולחסידות, חקו לבבות נשברים ופעלו ישועות בעבור חולים ונדכאים.

מלבד הרעב והיסורים שלוו את האחים לכל ארך מסע נדודיהם, הן במקרים שבהם נאלצו ללון בבתי גויים, ואף לא פעם אף בעת שלנו בבתי יהודים, מתוך הסתמיותם את גדלותם, חוו לא פעם השפלות ואף מכות. אך הם קבלו את הכל באהבה, כפיסורים המכפירים ומזככים את הנפש.

באחד הימים הגיעו האחים לעירה באילא הסמוכה לעירה לעלו, וכאשר נכנסו לבית המרוח ששמעו כי הוא נמצא בבעלות יהודית, מצאוהו כמעט ריק. רק בפנת בית המרוח ישב ילד קטן טהור עינים ליד שלחן ישן ושגן במתיקות פסוקים מתוך חמש בראשית שהיה פתוח לפניו.

לרב קדשתם והשגתם הבחינו האחים הקדושים כי נשמה מיוחדת וטהורה שוכנת בילד שלפניהם, והדבר היה להם לפלא; היתכן כי להורים כה פשוטים, בעלי בית מרוח שבו זוללים וסוכאים מדי לילה גויים שכורים, תנתן נשמה כה גבוהה?

יש להניח כי הוריו הם צדיקים נסתרים אשר בשל צניעותם המפלגת ומעשיהם

לבוש פשוט ערב מאחרת שב האב לביתו. מסגנון לבושו, מהלוכו ומלמדו. נכר היה כי הוא איש פשוט בתכלית. רבי אלימלך ורבי יושע נסו להבין מפיו אם יש איזו הנהגה מיוחדת שבגינה זכה לבו שפנה, אולם הוא לא ידע להצביע על הנהגה מיוחדת שזכתה אותו בבגו. אדברה, נראה היה כי הוא ואשתו יהודים פשוטים הם, המנהלים ארך חיים צנוע ביותר.

נסו האחים לחקור מעט יותר לעמק. הם בקשו מההורים לתאר את סדר יומם, אולי תוף כדי כך ישמעו על מעשה טוב או הנהגה מיוחדת שבגינה זכו לבגם. אלא שגם לאחר שפרטו ההורים את מעשיהם במהלך היום, עדין לא נחה דעתם של האחים הקדושים. הם לא הבחינו בשום סימן גדלות מיוחד שעליו נתן לומר כי החשיבהו בשמים כל כך, עד שהפקידו בידיהם נשמה גבוהה שכזאת.

לבסוף נזכרה האשה ואמרה: "דבר אחד שכחתי לציין: בכל שבת, בשעת יענא דרעוין, בעת שבבעלי משורר את הגזר ברוח אדני יום יום, כאשר הוא מגיע לתפלה שבה מסתים הזמר: 'הרחמן הוא יברך את עמו... ויזכרו לראות בנים ויגיי בנים עוסקים בתורה ובמצוות...', הוא נעצר וחזר על התפלה שוב ושוב ויגיתר כננה, כשקולו הולך וגובר, בככי ובנדמעות, עד אשר הוא נופל על הארץ כמתעלף. כך הוא נוהג בכל שבוע. זוהי ההנהגה היחידה שאותה אני יכולה לציין, מלבד זאת אין לי מה להוסיף".

כאשר שמעו האחים את הדברים נחה דעתם. עתה הבינו היטב מהיכן זכה הילד לנשמה כה גבוהה, שהלא מול בכיות ודמעות אין שער בשמים שונתר ועול.

כאשר שבו האחים למקום לאחר שנים מספר, כבר יצא שמעו של הילד למרחוק בקדשתו היתרה, בחקמתו ובצאילות מדותיו. לימים היה לתלמידם והתפרסם כהרב הקדוש רבי דוד מלעלו זצ"ל - אבי שושלת לעלו הספארת.

'בפסקי דין אשתיח' ח"ב עמ' מז

עניניו shay

יהודים שִׁמְחָכִים לְבַקֵּר

בכנס למנהלי התתיים

האם אי פעם הרגשתם תשוּקה עצומה שהבקר כבר יעלה, השמש תזרח, הצפורים יציצו, ואתם תזכו לעמוד ולהוציא מפיהם מלה אחת, עצמית, שתסדך בנשמתיכם בחות רוחניים, אמונה, בטחון, אהבה עמוקה לבורא, התרפקות והשענות מחלטת על אבא שבשמים, מלה שתציף את עיניכם בדמעות של התרגשות יהודית ושתמעינו אתכם בכח לכל היום?!

המלה 'אמן', כמובן.

אם כן, כנראה שאתם זוכים להמנות על קוראי 'וכל מאמינים' הקבועים. אם לא, אתם מזמנים לצאת אתנו בשורות הבאות למסע שיטעם אתכם על קצה המזלג, מהי עגנת אמן ומדוע רבבות יהודים בעולם כלו מצפים ומשתוקקים מדי בקר, שהם יזכו כבר לבטא את המלה הקדושה הזו בפיהם.

כך הפכתי ליהודי של אמן

"אף פעם לא הייתי מהמתפללים הגדולים", כך בכנות, נפתח ספורו של ר' אפרים (השם בדוי, הספור אמיתי), "במשך שנים התפלגה עברה עלי פחצי מגנום מתי, כבסרט נע, אוטוסטרדה מלוולית. פמובן שהתפללתי, אבל הבטוי 'כגוף בלי נשמה' כאלו נכתב במדויק כרי לתאר את יבש תפלותי.

"לא הינה שום סבה שלא אראה כך גם בגיל שמונים, אלמלי התנדעתי, דרככם, לחשיבותה של אמירת 'אמן' בכונה, בכמות ובאיכות. בקר אחד החלטתי לנסות.

"אחרי כמה ימים אמרתי לעצמי: 'רגע, אפרים, 'אמן' אתה אומר בכונה ובקול רם, ומה עם שאר התפלה?' לא אלאה אתכם, אבל בתוך תקופה קצרה התפלות שלי הפכו למשהו אחר, לחויה רוחנית מרוממת. האם אתם חושבים שזה נגמר בתפלה? אתם טועים. התרוממות הנפש הזו, הקשר העצמתי עם אבי שבשמים, מלנים אותי לאורך כל היום כלו, מבקר עד ערב.

"הפכתי לאיש אחר", רעד קולו של ר' אפרים בהתרגשות, "הפכתי ליהודי של אמן".

אמן - התמצית של היהודי

מי שזוכה להחשף לאוצרות 'בני אמונים' שהתגלו בשנים האחרונות, בין היתר מעל במה זו, לא זוקף גבה לשמע הספור הזה. הוא לא מפתע איך יכולה מלה אחת לנער נשמה מאבקת של יהודי, לרומם ולהגביה אותו לפסגות רוחניות תוך תקופה קצרה, כי מי לא 'אמן' יכולה להולל זאת.

אמן היא התמצית של התפלה, אמן היא התמצית של היהודי.

אפשר לומר את המלה הזו אלפים ורבבות של פעמים בלי פונה וללא מחשבה. אבל רק כשמתחילים לומר אותה בכונה, מתוך חבור פנימי ומחשבה על מה בעצם אנחנו אומרים, כפי שהדגישו לנו חז"ל 'כל העונה אמן בכל כחו', אז מתחיל הפלא לפעל, רק אז.

"אנשים", כך כותב המקביל רבי אהרן הזקן זי"ע, מוקדמוני המקבילים שחי לפני כאלף שנה בספרו "אגרת הטעמים": "אינם יודעים כי בתבת אמן יש בו קיום וחיוק כל העולמות, והעליונים והתחתונים בכללם תלויים במלת אמן, כי התחלת שבה ומקור וגרם המעלות מכל הברכות... מה שאין הפה יכול לדבר והלשון לספר... כפי כל שמות הקדושים כלם באחד כלולים בלולים סגלים נסתרים מכסים פומים בתבת אמן. התבה הזאת הטהורה והקדושה מקורה ימרה מפנינים, לפיכך יהיו נוהריו, מזהיריו, זריזיו בהשתדלות בעיון נמרץ, כל מי אשר בשם ישראל יבנה לשמור הקדשה הזאת בכל בה..."

גם אנשים קטנים כערכנו, שאינם יודים לסופן של המלים הקדושות והנסתרות האלו, יכולים להרגיש ולהבין כמה קדשה וסודות עלאיים טמונים במלה 'אמן', מה שמסביר את המהפכה הרוחנית שבכחה להולל בלבו של יהודי העונה אותה בכונה ובכל כחו.

בזכות 'בני אמונים'

חקמינו ז"ל למדו אותנו דבר נוסף בנוגע לכמות האמנים שצריך לענות מדי יום, שהיא תשעים אמנים, כמנזן 'צדיק', מנזן זה נוגע לאמנים שיש לענות על ברכות, מלבד האמנים שיש לענות על קדישים. כדי לצבור פמות כזו של אמנים על ברכות יש דרך פמעט יחידה:

בכנס לילדי בני אמונים בני יודק

בכנס אלפי רבני בני הישיבות

בני אמונים

**ברכות השחר:
בקול, בכונה,
בחדוהא**

הרעיון מנא
הרעיון מנא הוא הרעיון המרכזי של התפלה. הוא מביא את האדם אל הבורא באופן ישיר, ללא כל אמצעים חיצוניים. הרעיון מנא הוא הרעיון המנחה את כל התפלה, והוא הרעיון המנחה את כל החיים.

הרעיון מנא
הרעיון מנא הוא הרעיון המרכזי של התפלה. הוא מביא את האדם אל הבורא באופן ישיר, ללא כל אמצעים חיצוניים. הרעיון מנא הוא הרעיון המנחה את כל התפלה, והוא הרעיון המנחה את כל החיים.

הרעיון מנא
הרעיון מנא הוא הרעיון המרכזי של התפלה. הוא מביא את האדם אל הבורא באופן ישיר, ללא כל אמצעים חיצוניים. הרעיון מנא הוא הרעיון המנחה את כל התפלה, והוא הרעיון המנחה את כל החיים.

הרעיון מנא
הרעיון מנא הוא הרעיון המרכזי של התפלה. הוא מביא את האדם אל הבורא באופן ישיר, ללא כל אמצעים חיצוניים. הרעיון מנא הוא הרעיון המנחה את כל התפלה, והוא הרעיון המנחה את כל החיים.

על עצמה, חברה שלק תהיה בריאה. והחברה הבריאה בזכות עניו אמן, בזכות שהיא שמרה על המצוה שקבלה על עצמה."

שבת בא, שבת של אמונה

ורעיון נפלא לסיים: אנו עומדים השבוע בפרשת 'בא', שבה מספר על גאלת בני ישראל משעבוד מצרים בזכות אמונתם האיתנה בה' יתברך, שבת שאין מתאים הימנה כדי להעלות על נס, לציון את 'מהפכת האמן' של 'בני אמונים' (שדורשי רשומות מצאו לו רמז בראשי התבות של הפרשה, ב"א - בני אמונים).

היה זה מרו הסבא מסלבודקא, רבי נתן צבי פינקל, שבאחת משיוחוטיו הציב שאלה בפני תלמידיו. "חכמים, כידוע, הפליגו מאד בהמרת עניו של מי שאינו עונה אמן, ונשאלת השאלה למה?"

"אלא", ענה הסבא בעצמו, "השאלה הזו שגויה מיסודה, היא נובעת מפרשני אדם אינם מעריכים מספיק את פחה של מלה אחת היוצאת מפייהם!

'וכי ביחד זכו ישראל להנאל מטמאת מצרים? רק בזכות האמונה שלהם בקדוש ברוך הוא! בזכות זה שגלו דעתם פי הם מאמינים בה' ובכחו. וגם היום, כשיהודי שומע את חברו מברך 'גואל ישראל' והוא עונה אמן בכונה, הריהו מקרב את הנאלה. הוא מעיד שהקדוש ברוך הוא לא רק 'גאל' את ישראל, אלא כבר עכשו הוא 'גואל', עוסק בקרוב גאלתם.

'כלום פלא הוא', סים הסבא, "מדוע החמירו חז"ל בעונו של אדם שלא עונה אמן, שגורם להפסד מקרוב הנאלה?"

אין לנו עסק בנסתרות, אכל בטוחנו שהקמתו של 'בני אמונים' שכלו קדש להגברת תודעת ענית ה'אמן' בדורנו, דור עקבתא דמשיחא, הוא מסממניה המכהקים של הנאלה הקרבה, כפי שאמר מרן בעל 'שבת הלוי' שלנה את 'בני אמונים' מעת הקמתו בדרשה שנשא בכנוס הראשון שנעשה לחזקת ענית אמן - באלול תש"ע:

"איתא בספר חסידים (רסא) שמצוה שהיא מונחת ואין לה עוסקים, וכן מסכת שאין בני אדם רגילים ללמד בה, הרי היא בבחינת 'מת מצוה', ועל האדם להתחזק ולאהז במצוה זו ובלמוד זה דוקא.

אף אנו נאמר הכא, מנהג ישראל קדום היה, שהיו אומרים את כל ברכות השחר בצבור, גם את סדר הברכות שלפני ברכת 'הנותן לשכוי בינה' ואילך, והיו כל הקהל מברכים הברכות בצוותא תרא, האחד מברך וחברו עונה אחריו אמן, ואחרי כן היו מתחלפים, זה מברך ומשנהו עונה על ברכתיו. מנהג זה נשתפח בתקופות האחרונות, וידידנו החשוב רבי יעקב דב מרמורשטיין הי"ו, זכה לאחז בעץ החיים של זפוי הרבים, בפעלתו לחזק ענית אמן וברצונו להחיות וליסד מחדש מנהג קדום זה, בבחינת: 'שכחום וחרו ייסודם' (שבת קד א).

תקנו גדול זה, לחזק ענית אמן, זכיה עצומה יש בה, והיא דרגא לקראת משיח צדקנו לפי שנותנים בזה הודמנות חדשה של קבלת אלקות וקבלת האמונה בכלל ישראל."

ומכאן יוצאת הקריאה לרקבות הקוראים: בשבת מיחדת זו, הבה נתחזק כלנו באמירת ברכות השחר בחברותא, מתוך הודיה לבורא עולם על חסדיו. הבה נשתדל שכל כל ברכה היוצאת מפינו, יהיה מי שעונה אחריה אמן כראוי, ואני בעזרת ה' נזכה כלנו במהרה לישועה ולגאלה כללית ופרטית.

שבת שלום, יהודים בני אמונים!

ההכנסות מיחדת של ראשי הישיבות לחזק ענית אמן

לענות 'אמן' אחר ברכות השחר של כמה יהודים. הדבר נכון במיוחד לאור המובא בספרי המקבילים שיש לענות אמינים אלו עוד לפני תפלת שמונה עשרה.

אם לפני עשר שנים הייתם נגשים ליהודי בבית הכנסת ומבקשים לענות 'אמן' אחר ברכות השחר שלו, יתכן מאד שהוא היה משפך אתכם במבט של 'לא כל הרוצה לטל את השם יבא ויטל', אלא שבשעשור האחרון השתנה המצב לחלוטין בזכות 'בני אמונים'.

עשור בלבד חלף מאז התחלת הפעילות, והמהפכה בתחום היא כבר עקדה קימת.

יהודים העומדים ועונים 'אמן' בקול רם על ברכות השחר של חבריהם - הם כיום חלק בלתי נפרד מתפלת שחרית בכל בית כנסת, ובעקבות המודעות לענית אמן כדבעי, ברצינות ובכונה, ערך חיים, הולכת והופכת לנחלת הכלל. והידי עוד נטויה, בעזרת ה', בתכניות ורעיונות מבית 'בני אמונים', שאינו חדל להפתיע ולחדש.

עדותה של הרבנית קניבסקי עליה השלום

בתעוד מרגש, שבועות ספורים לפני פטירתה, ספרה הרבנית קניבסקי ע"ה במיחד ל'בני אמונים' על מנהגה לארץ שנים רבות להשכים מדי בקר ולומר ברכות השחר באוני בעלה שיבלחט"א, מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א, כשהוא עונה אמן על ברכתיה:

"יום אחד בא אלי אברהם יקר וספר לי שאברהם יקר מאד, הרב הורוביץ, שהיה לומד בבולל 'חיון איש' בו לומד בעלי שליט"א, ונכסו מאד צעיר, בא אליו בחלום ואמר לו: 'דע לך שבשמים מאד מאד מקפידים שאנשים מזולזלים בענית אמן, שמעתי את הספרים מאד מאד מאד נבהלתי והתרשמתי אמרתי, אנהני יכולים עוד פחיים לעשות משהו בשביל זה.

והיות שבאים להתפלל בבית הכנסת שלנו 'לדרמן' כיום אחד חמשים נשים החלטנו שכל אחת תבא לבית הכנסת לפני ברכות השחר, וכל אחת אומרת חמש עשרה ברכות, ואז מסתבר שכל אחת זוכה להגיד אמן על כמה מאות ברכות כל יום. ומפעם לפעם זה מתברר בלי עין הרע וזה כבר הגיע עכשו למספר מאד גדול, ברוך ה'.

בעלי שליט"א כל בקר לפני שאני הולכת לתפלה - הוא הולך מאחר יותר, הוא צריך להניח תפלין - קורא לי ואומר את ברכות השחר שהיה עוד חמש עשרה אמינים.

יש הרבה ספורים ספור אחד מאד מאד מרגש: ילדה אחת התחממה ורצתה לעשות משהו לעלוי נשמת אמה שלה. היא לקחה על עצמה לא לאכל ולא לשתות עד שלא יהיה מי שיאמר לה אמן. אני ספרתי לבעלי שליט"א והוא אמר שזה מדי דבר גדול, אבל היא לקחה על עצמה. ולילה אחד היא הייתה מאד מאד צמאה והיא חתכה וחפתה, אולי מישוהו יבא ואף אחד לא הגיע. והיא הלכה לישון צמאה.

באמצע הלילה היא הולמת שאמא שלה באה אליה בחלום ואמרת לה תדעי לך שעשית רעש גדול מאד בשמים וזכות זאת תעמד לך... ויש חברה שהיתה לה את הפמחלה, והיא הייתה מאד מאד חולה, וממש הרופאים התראשו ממנה ובזכות שכל כך התגברת

עודו צועד ברחובות של עיר, וצורר מצותיו בידו, פגש הרבי ביהודי פשוט, אשר אף הוא הלך שמח ומצותיו בידו. "לשמחה מה זו עושה?" שאל הרבי את היהודי.

ענה היהודי בפשטות: "עם בקר השכמתי לאפית המצות. אך לא לילה של שנה ואגירת כחות היה מאחורי, אלא לילה שפלו תפלה ותחנונים. בחצות קמתי ממשתי ושפכתי לבי לפני ה' ותברך שיזכה אותי לאפות מצות מהדרות ושמורות ביותר. עתה, כאשר חוזר אני מאפית המצות, שמח אני ובטוח שה' קבל תפילתי ויזכני במצות מהדרות".

כאשר שמע רבי משה לייב את הדברים הטהורים והפנים היוצאים מפי היהודי הפשוט, התרגש עד מאד, והאמין שאכן שמע ה' לתפלת היהודי וזכהו במצות מהדרות. הרבי שלף מחיקו את מצותיו ובקש מהיהודי להחליף עמו.

ספור זה ספר הרב החסיד ר' יהושע העשיל הלטובסקי לגרי"ז מבריסק, אשר היה נוהג להחמיר באפית המצות ולאפות את המצות ביום ראשון בשבוע, לאחר ששבת התנור יום שלם.

כאשר שמע הגרי"ז את הספור, נענה ואמר: "אכן, קבל ה' את תפלתו של היהודי הפשוט, וזכהו במצות מהדרות ביותר - מצותיו של ר' משה לייב מסאסוב!"

(ספורי צדיקים)

"זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים" (יג, ג)

מעשה במלך שארס אשה במדינה השוכנת מעבר לים. בהתקרב מועד החג, בקשה הפלה להפליג למקום מושבו של המלך, ועלתה על ספינה העושה דרכה לאותו מקום. והנה החלה מנשבת בים רוח סערה עזה, והיתה הספינה מטלטלת בין הגלים הנה והנה, מבלי יכלת להמשיך ליעדה, ואף לא לשוב על עקבותיה.

ימים רבים לא נח הים מזעפו, והמלך עומד ומצפה. משראה שכלתו בוששת מלהגיע, עלה על אחת מספינותיו והפליג בה אל הים, לתור אחר פלתו, ובדרכו מצא את ספינתה. העלה המלך את כל אנשי האניה לספינתו, והביאם לחוף מבטחים, ואת פלתו הביא עמו לארמונו.

לאחר שנתאוששה הפלה מפל תלאות הדרך אמר לה המלך: "אל תזכרי את הגלים שאימו להטביעה, ואת הצרות שעברו עליך בדרך, אלא את היום שבו הצלתי אותך. בכל שנה עשי את אותו יום, ליום של שמחה, וכך תזכרי תמיד כיצד הושעתי אותך וחלצתיך מהמצר!"

כה, אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: "אל תזכרו את כל אותם גלים קשים וצרות שעברו עליכם במצרים, אלא זכרו תמיד כיצד הושעתי וגאלתי אתכם. בכל שנה ושנה היו שמחים ביום הזה, וכך תזכרו זאת תמיד".

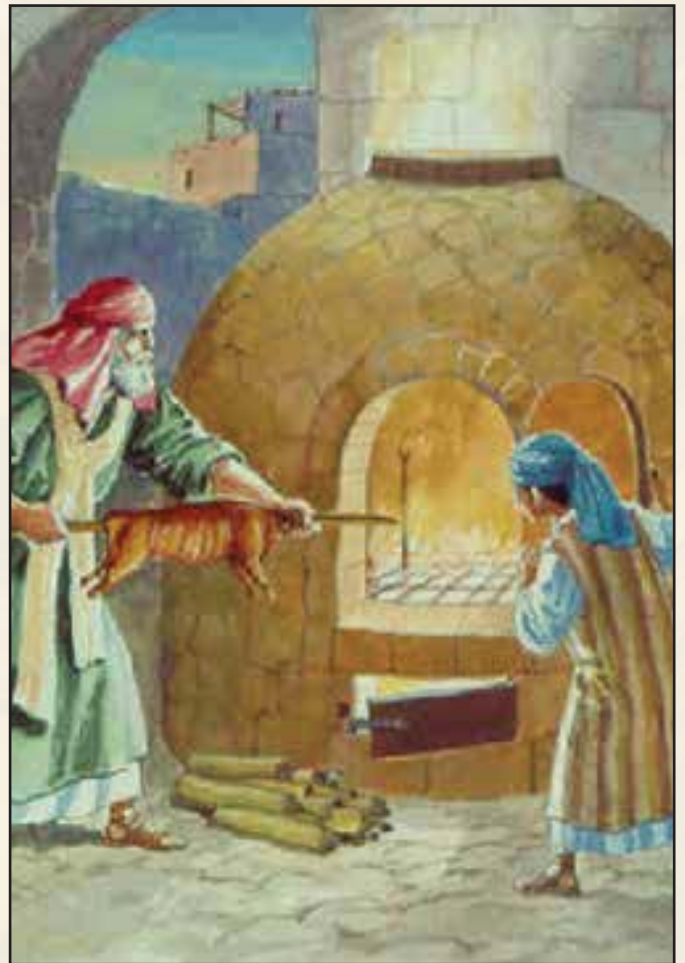
(שמות רבה פרשה יט)

"וילכו ויעשו בני ישראל כאשר צוה ה' את משה ואהרן כן עשו" (יב, כח)

לשם מה נוספו בסוף הפסוק המלים "כן עשו"? הן די היה לכתב "וילכו ויעשו בני ישראל כאשר צוה ה' את משה ואהרן"?

ההסבר הוא, שהמלים "כן עשו" באו לומר שלמרות שעבדו ישראל לפני כן עבודה זרה - שזה השה שהיה עבודה זרה של המצרים, הרי כבואם לעשות את הפסח, עשו אותו ישראל בשלמות ובשמחה, וכשם שעשו אותו משה ואהרן, שלא עבדו עבודה זרה - בשלמות ובשמחה כן עשו אותו אף בני ישראל

(כתב סופר)

צליל קרבן פסח

"ושמרתם את המצות" (יב, יז)

שמח ומאשר בשמחה של מצוה, יצא הרבי הקדוש ר' משה לייב מסאסוב מאפית מצות הפסח.

מה היה פשרה של שמחה עלאית זו?

הרבי מסאסוב היה טורח מאד למען אפית המצות לפסח. הקמח היה שמור ביותר, וגם בזמן האפיה הדר הרבי בהדורים רבים. כאשר עלתה המצוה בידו, וזכה הוא לאחו במצותיו מהדרות, לא היה מאשר מן הרבי.

הלולא דצדיקיא | חיים הופקוביץ

רבי שלום בן ציון ב"ר שמואל פלמן < יום ששי י"ב שבט (תשע"ה)

מחמת הצורה במענה מדי, ענה רבי בן ציון על השאלה, אך מאותו יום נמנע מלהתפלל בבית הפנסת המרפזי, מחשש שישאלוהו שאלות נוספות. ומעתה התפלל בבית פנסת קטן בפאתי השכונה.

וכאשר פעם נגש אליו אברהם תושב השכונה ושאלה חמורה בפיו, ענה רבי בן ציון:

"שמע נא ידידי: משכרת כרב אינני מקבל, ואם אענה לך אצטרך אף לקבל גיהנום. אינני רוצה בכך."

פזאת היתה הנהגתו האצילית. עד אשר הצע לו לכהן כרב קהלת "נחלת משה".

וגם הפעם, רק לאחר שמרן הגרא"מ שה ומרן הגרא"ל שטיינמן זי"ע נטלו על עצמם את האחריות לכך שפל עסקו יהא אך ורק בתורה וההלכה, נאות לקבל על עצמו את על הרבנות.

משפחת פלמן בת 14 הנפשות, התגוררה בדירה קטנה בת שני חדרים ומרפסת קטנה סגורה. אך מעולם לא אמר אי מי מבני הבית, צר לי המקום. "היכן שהלב רחב", כך נהג רבי בן ציון לומר לבני המשפחה, "גם המקום הפך להיות רחב".

ביתו היה בית של חסד והכנסת אורחים, מבלי לבדק בציציותיו של איש. כל דיכפין ייתי ויכול.

מנהג היה לרבי בן ציון: בכל יום ששי התפלל מנחה גדולה בכלל פוניבז', ולאחר התפלה תרו עיניו אחר יהודים עניים וקשי יום בכדי להזמיןם לאכל אצלו את סעודות השבת.

האורחים התלוו עמו לביתו, ועוד לפני כניסת השבת כבר הסבו הללו סביב שלחן ערוך ממיטב מאכלי השבת, לקיים בהדור את מצות "טועמיה חיים זכו". לעתים היו האורחים רעבים במיוחד, עד שהפכו את הטעמות הללו לסעודה של ממש. וכפי שקרה בערב שבת אחת, כאשר רגע לפני כניסת השבת התפרר לרבנית כי נותרה פמות קטנה בסיר המרק, שאיננה כדי צרפה לחלקת מנות לכל הסועדים בליל שבת.

הרבנית הצדקת לא הססה. היא קראה לכמה מילדיה ובקשה: "בכדי שאורחינו לא יכלמו, ולא יחושו בכך שבגלל סעודתם בערב שבת לא נותר מרק, אגיש להם את מעט המרק שנשאר בסיר ואלו לכם אמלא צלחת מים חמים מהמחם, בתוספת חתיכת גזר קטנה. כך לא ירגישו אורחינו בדבר..."

רבי בן ציון מקרב היה בצעירותו למרן ה"חזון איש", ובזכות המלצתו החמה התקבל לשיבת פוניבז' והוא בן 14 שנים בלבד. היה ענו וצנוע אך גדול בתורה ופוסק הלכה מהגדולים בדורנו. תורתו ופסקיו הלא הם כתובים בסדרת ספריו "שלמי תודה". זכר צדיק יהא לברכה.

בתחלת דרכה של שכונת "רמת אלחנן" בבני ברק, הצע לרבי בן ציון, שבאותם ימים עבר להתגורר בשכונה החדשה, לכהן כרבה העיתי של השכונה. בעונותו ובצניעותו סרב תחלה לשמע על כך. אך עסקני השכונה לא וותרו, ופנו למרן הגרא"מ ש"ה שייסע לשכנעו.

הרב שה הבטיח לו נאמנה: "תפקידך יהיה אך ורק ללמד תורה ולהשיב בהלכה. אני אהיה אחראי על כך שלא ידרש ממך לדבר באספות, או לעסוק בענינים צבוריים".

לזאת נאות רבי בן ציון.

חיש קל פשטה לה השמועה בשכונה הצעירה. רבי בן ציון מתעתד להיות ה"מרא דאתרא".

כעבר מספר ימים התדפק על דלת ביתו, יהודי תלמיד חכם מתושבי השכונה, ואותות של רגז ועלבון על פניו.

"דע לך כי יש בלבי עליך, אמר האיש נרגשות, משרת הרבנות הבטחה לי על ידי העסקנים האלה והאלה... ומדוע שומע אני כי עתיד אתה להיות הרב החדש?!"

רבי בן ציון לא הסס אפלו לרגע. "אם כך מסיר אני כעת את מעמדתי" הודיע בהחלטיות.

עוד באותו יום פנה לראשי הקהל והודיע כי איננו מוכן לקחת על עצמו את על הרבנות. כל מאמציהם להסביר ולשכנע כי מעולם לא היתה פונה רצינית למנות את הלה למשרה הרמה עלו בתהו.

בסופו של דבר אכן לא התמנה אותו יהודי לכהן כרב, ותחת זאת התהדרה "רמת אלחנן" כרב אחר, הלא הוא רבי יצחק זילברשטיין שליט"א.

בעונותו הרבה שמח רבי בן ציון שמחה גדולה על כך, ובמשך השנים דבר פעמים רבות על כך ש"רמת אלחנן" זכתה כרב הראוי לה ביותר. ומאותו יום נאלץ סרב בעקביות לענות לשאלות בהלכה שהפנו אליו לעתים תושבי השכונה.

"יש רב לשכונה, תשאלו אותו" כך ענה.

באחד הימים, בעיצומה של תפלת שחרית בבית הפנסת המרפזי, נגש אליו יהודי ושאלה דחופה בהלכות תפלה בפיו.

לדעת נביא!

מדרשי הנ"ך

לילדי ישראל

לילאי 7 ומעלה | 11 כרכים

מתחילת יהושע עד סוף מלכים ב' עכשו בחנויות הספרים

רעדנו מפחד כשהוא כּוֹן את הרובה. מילימטר אחד של חסר דיוק עלול להרג את החברה... מי יודע כיצד יסתים העניין? לפתע שמענו את קולו של חברנו הדתי צועק לעבר החילי: לפני שהוא יורה תנסה משהו אחר... תצעק 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד'.

לא היה הרבה מה להפסיד... החיל חזר אחריו מלה במלה, וכשסיום החל הנחש לרדת מן הרגל, הסתלק ונעלם..."

הנהגה השתתק, והרב בורודיאנסקי שאל: "ומהו סופו של הספור?" "הבחור חזר בתשובה" - ספר הנהג - "התחיל לשמור מצוות, וכיום הוא דתי".

"ומה אתה?" - המשיך הרב - "הרי גם אתה ראית את הכל!" "אבל לי לא עלה נחש על הרגל" - השיב הנהג מניה וביה... הנה כי כן, כאן שמון ההבדל בין החכם לשוטה - בעוד השוטה ממתין לנחש שיעלה לו על רגלו, מסתפק החכם בכך שהנחש יעלה על רגליו אחרות...

בדומה לכך, ספר הרב ישי וליס, מארגן ערכים, את הספור הבא: פעמים רבות מתקשר לערכים אדם שמתקרר ליהדות. הוא רוצה לארגן בביתו הרצאה עבור ידידיו ומכריו, ומבקש שישלחו לו מרצה. מדבר על יהודים רחוקים מתורה וממצוות, כאלו שאינם יודעים מאומה. עבורם יש צורך להכין הרצאות מיחדות, שתתאמנה לרמתם הרוחנית. אפילו השם של ההרצאה צריך שימשך את לב הקהל, אחרת הם לא יבואו.

הרב וליס הכין, אפוא, לעצמו כמה הרצאות כאלה. אחת מהן נקראת "פתרון חלומות על פי הקבלה ועל פי פרויד"... זה שם של הרצאה שמושך קהל. אנשים מגיעים ואז הוא מדבר אדם מעט על החלומות ופתרונם המופיעים בפרשת וישב ובפרשת מקץ, על חלומות בכלל ועל משמעותם על פי השקפת התורה.

אבל אני כבר יודע - כך הוא מספר - שהצעירים המגיעים להרצאות הללו, לא מעניינת אותם כלל ההרצאה. הם רק ממתינים שהרב הפרצה יסיים לדבר, כדי שיוכלו לגשת אליו ולשאל אותו על החלומות שהם חלמו. בזמן ההרצאה הם עושים הכל חוץ מלהקשיב, ובסיימנה נעמדים בשורה, וכל אחד מספר חלום שחלם ומבקש מהרב פתרון על פי הקבלה...

כבר קרה שנגש אליו מישהו בסוף ההרצאה ואמר: "כבוד הרב, חלמתי עכשיו, בזמן ההרצאה, חלום, אולי הרב יוכל לפתור לי אותו..."

יום אחד צלצלו זוג מירושלים ובקשו לארגן הרצאה בביתם. סכסם שההרצאה תהיה בנושא החלומות. בסוף ההרצאה נגשה אליו בעלת הבית ואמרה: "אני רוצה לספר לרב ספור על חלום שחלמתי". "בבקשה, אשמח לשמע".

והיא פתחה וספרה, שלפני שנתיים התחילה לסבל מכאבי בטן נוראיים, היתה מתפתלת מכאבים. פנו לרופאים, בכמה בתי חולים, ולא עזר כלום. לא הצליחו לאתר את שרש הבעיה.

יום אחד היא הלכה ברחוב, בשכונת גאולה שבירושלים, ולפתע התחילה התקפת כאבים. היא נפלה על ספסל, מתפתלת מיסורים. על אותו ספסל ישבה יהודיה זקנה ממאה שיערים. הביטה עליה

הזקנה ושאלה בעדינות: "מידלע, מה יש לך?" "כואבת לי נורא הבטן".

"הלכת לרופאים?" "כן, אבל הם לא הצליחו לאבחון את הבעיה".

"ולרופא כל בשר כבר פנית?" "לא, עליו עוד לא שמעתי. מי זה, היכן הוא מקבל..."

חיכה הזקנה ואמרה: "רופא כל בשר מקבל בכל מקום ובכל שעה. את יכולה לפנות אליו באיזו שפה שתצרי, בעברית בצרפתית, באידיש או באנגלית. תדברי אתו והוא יעזר לך!"

האשה המיסרת קבלה את הדברים והחליטה לישמם. באותו לילה - כך היא מספרת לרב - בא אליה מלאך בחלום ואמר לה: "תברכי ברפת אשר יצר ותהיי בריאה!" החלום היה מאוד מוחשי, ובבוקר כשהתעוררה משנתה, גמלה בלבה ההחלטה לקיים את דברי המלאך.

שאלה את בעלה אולי הוא יודע מה זה 'אשר יצר'? אבל כמובן, הוא לא ידע.

פתחו את המחשב, ואחרי חפוש קצר מצאו הסבר מהי ברפת 'אשר יצר', מתי מברכים אותה, וגם הנסח המלא של הברכה הופיע שם. התחילה לברך 'אשר יצר', ובארוח פלא, תוך שבועים נעלמו הכאבים כלא היו.

"זה הספור", סימה האשה בהתרגשות. הרב וליס הביט בה. הוא לא כל כך האמין בספורים על מלאכים שבאים לאנשים בחלומות... אבל מתוך נימוס הפטיר בחצי פה: "כל הכבוד, גברת, איזה יפי..."

אחד מהקהל, שהבחין בתגובתו הספקנית של הרב, פנה אליו ואמר: "כבוד הרב, אתה לא מאמין? אה? דע לך שזו האמת לאמתה!" "זאת מניין לך?" התענו הרב וליס.

"אני שכן שלהם, וכמה פעמים לקחתי אותה לבית החולים, כשלבעלה לא היתה אפשרות לעשות זאת, ואני זוכר את הבקר שהוא שהם ספרו על החלום, וששבועים אחרי כן הכאבים נעלמו!" "נו", שאל אותו הרב וליס, "אז גם אתה התחלת לברך ברפת 'אשר יצר'?"

"לא", הוא ענה, "לי לא כבאה הבטן..."

אמנם הקב"ה הכה את המצרים, וגרם להם לסבל ולענויים קשים, אבל כל זמן שהאדם אינו מרגיש זאת על גופו הוא, קשה לו לחוש את האמת שבמכות אלו. "מה זה נוגע אלי?" הוא שואל את עצמו. "וכי אני מצרי?"

וזה גופא צריך האדם לשים אל לבו, לחשב כיצד יוכל ללמד מוסר ממה שקורה אצל חברו. הרי הרשעים מתווד בני ישראל במצרים, שראו את עשר המכות ולא לקחו מוסר - נענשו!

אמנם הקב"ה אינו רוצה במות המת, כי אם בשו בו מדרכיו וחייה, הוא אינו מענין להעניש את הרשעים, אבל הוא דורש שיתבוננו בנעשה סביבם, וילמדו מכך מה הם נתבעים לעשות, ובמה הם צריכים לשפר את מעשיהם.

יש בנותן טעם להביא את הספור דלהלן: תלמיד ישיבה, הלומד בהונגריה, היה הולך כל בקר ממקום לינתו אצל אחד מבצלי הבתים, להיכיל הישיבה. בדרךו היה עובר תמיד ליד שדה, ורואה גוי החורש את השדה עם שני שורים.

פעם אחת, בחלפו ליד השדה, ראה את הגוי יושב ובטל מעבודת החרישה. נגש אל הגוי ושאל אותו: "מדוע אינך עובד היום?"

הגוי השיב שאחד השורים שלו חולה. "ומדוע אינך עובד עם השור השני?"

תשובתו של הגוי היתה מפתיעה: "השור השני, בראותו את חברו חולה, אבד את החשק לעבד לבדו, ואי אפשר להקומו מרבצו, כעין התחשבות בצער חברו".

כששמע זאת התלמיד אמה, שכעת הוא מבין מדוע המשילו תו"ל את הגויים לחמור: "עם הדומה לחמור", "לחמור" ולא לשור! משום ששורים, שהם בהמות טהורות, מרגישים האחד בצער חברו, וכאשר אחד חולה - אין חברו מסגל לעבד, ואלו כשיחלה החמור - ימשיך רעהו לעבד כרגיל..."

וכמו שהחמור אינו מתחשב בסובב אותו, גם רשעי בני ישראל במצרים לא לקחו מוסר מהמכות שנחתו על שכניהם המצרים.

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֶפֶת

פֶּרֶשֶׁת בֵּא

בס"ד, אֵלִיוֹן ע"ו

גדול הוא עד למאד, הלכו אצל הרב הקדוש מֶרֶן הָאֶרֶ"י ז"ל לחלות פָּנָיו לילך עִמָּהֶם אֶל הָאִשָּׁה וְשִׁוְצֵי־א הָרוּחַ מִן הָאִשָּׁה. ובהיות שלא היה פָּנָיו לְהֵרֵב זצ"ל לילך הוא לָשֵׁם, שָׁלַח עִמָּהֶם תַּלְמִידוֹ מוהר"ר חַיִּים וִיטָאֵל זצ"ל, וְסָמַךְ יָדָיו עָלָיו וּמָסַר לוֹ הַכּוֹנֵנוֹת בְּשִׁמוֹת, גַּם צִוָּה לוֹ שִׁיגְזֹר עָלָיו נְדָרִים וְחֲרָמִים, וְשִׁוְצֵי־אָנּוּ בְּכָל כָּחוֹ.

וְהִי כְּשֶׁנִּכְנַס הָרַב מֵהֶרֶח"ו ז"ל אֶצְלָהּ מִיַּד הַפְּכָה הָאִשָּׁה פָּנָיִךְ אֶצְלֵךְ הַקִּיר, אָמַר לָהּ הָרַב ז"ל: רָשָׁע לָמָּה הַפְּכָתְךָ פָּנָיִךְ מִמֶּנִּי, הֲשִׁיב הָרוּחַ וְאָמַר: אֵינִי יָכוֹל לְהִסְתַּכֵּל בְּפָנָיִךְ, שֶׁהֲרָשָׁעִים אֵינָם יָכוֹלִים לְרַאוֹת בְּפָנָיִךְ מִפְּנֵי הַשְּׂכִינָה.

גָּזַר עָלָיו שִׁיִּהְפֹּךְ פָּנָיו, אִזּוֹ הַפֶּךָ אֶת פָּנָיו. אָמַר לוֹ הָרַב: אָמַר לִי מַה חֲטָאת וּמַה פְּשַׁעְתָּ כִּי הִעֲנִישׁוּךָ עֲנֵשׁ חֲמוּר כִּזֶּה. וְשָׁאֵל לוֹ הָרַב: מִי נָתַן לָךְ רְשׁוּת שֶׁתִּכְנַס בְּגוּף הָאִשָּׁה הַזֹּאת. הֲשִׁיב הָרוּחַ וְאָמַר: לָנְתִי לִילָה אַחַת בְּבֵיתָהּ, וּבְאַשְׁמוּרֹת הַבֶּקֶר קָמָה הָאִשָּׁה הַזֹּאת מִמִּטָּתָהּ, וְהִיָּתָה רוּצָה לְהוֹצִיא אֵשׁ מִן הָאֶבֶן וְהַבְּרִזִּל, וְהִסְמַרְטוּט הַשְּׂרוּף לֹא קָבַל הַנִּיצוּצוֹת, וְהַפְּצִירָה הָאִשָּׁה וְלֹא עָלְתָה לָהּ, אִזּוֹ נִתְכַעַסָה הָאִשָּׁה כַּעַס גְּדוֹל עַד מָאֵד, וְהִשְׁלִיכָה הָאֶבֶן וְהַבְּרִזִּל וְהִסְמַרְטוּט הַשְּׂרוּף הַכֹּל מִיָּדָה לָאָרֶץ, וְאָמְרָה בְּכַעַס גְּדוֹל: 'תֵּהָא לְשִׁטּוֹ', וְתַכֶּף וּמִיָּד נָתַנוּ לִי רְשׁוּת לְהַכְנִס בְּגוּפָהּ.

שָׁאֵל אוֹתוֹ הָרַב: וְכִי בְּשִׁבִיל עוֹן קַל כִּזֶּה נָתַנוּ לָךְ רְשׁוּת לְהַכְנִס בְּגוּפָהּ. הֲשִׁיב הָרוּחַ וְאָמַר: תִּדַע אֲדוּנֵי הַחֶכֶם, שׁוֹאֵת הָאִשָּׁה אֵין תּוֹכָה כְּבָרָה, כִּי הִיא אֵינָה מְאֻמָּנֶת בְּנִסִּים שֶׁעֲשָׂה הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָט בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, וּבְכָל לַיִל פֶּסַח שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל שִׁמְחִים וְטוֹבֵי לֵב, וְאוֹמְרִים הֲלֵל הַגְּדוֹל וּמִסְפָּרִים בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, הוּא הַכֹּל בְּעֵינֵיךָ הַתּוֹל וְשִׁחוּק, וְחוֹשֶׁבֶת בְּלִבָּהּ שֶׁמְעוֹלָם לֹא הִיָּה נֵס זֶה. אִזּוֹ שָׁאֵל הָרַב לְהָאִשָּׁה: הָאֵם מְאֻמָּנָה אֶת בְּאֻמוּנָה שְׁלָמָה שֶׁהַקַּב"ה יָחִיד וּמְיֻחָד, וּבְרָא שְׁמַיִם וָאָרֶץ, וּבִידוֹ כָּח וְיָכַל לַעֲשׂוֹת כָּל אֲשֶׁר חָפֵץ, וְאֵין מִי יֹאמַר לוֹ מַה תַּעֲשֶׂה. הֲשִׁיבָה הָאִשָּׁה

מַעֲשֵׂה נוֹרָא שְׂאָרַע בְּזִמְנֵנוּ שֶׁל רַבֵּי חַיִּים וִיטָאֵל וְלִמְעַן תִּסְפֹּר בְּאֻזְנֵי בְּנֵי וּבְנֵי בְּנֵי אֶת אֲשֶׁר הִתְעַלְלִיתָ בְּמִצְרַיִם וְאֶת אֲתֵנִי אֲשֶׁר שָׁמְתִי בְּסִי וְיַדְעֲתֶם כִּי אֲנִי ה' (ו, ג). הַגְּאוּן רַבֵּי חֵיד"א זִיע"א הִיָּה מְצוּה אֶת שְׁמַעִי לְקַחוּ, שְׁבַעַת שָׁהֶם מְרַבִּים לְסַפֵּר לְאֲנָשֵׁי בֵּיתֶם אֶת הַנְּסִים וְנִפְלְאוֹת שְׂאָרַעוּ לְאֲבוֹתֵינוּ בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, יֵשׁ לָהֶם לְהוֹסִיף וּלְהוֹהִירָם עַל חוֹבַת הָאֻמוּנָה בְּכָל פְּרָטֵי וְדִקְדוּקֵי סְפוּרֵי הַנֵּס כְּפִי שֶׁקָּבְלָה בְּיַדֵּינוּ בַּתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וּבַתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, וְגַם לְרַבּוֹת כָּל מַה שֶׁגָּלוּ לָנוּ רַבּוֹתֵינוּ הַמְּפָרְשִׁים בְּעֵינֵי הַנֵּס.

וְכָךְ פּוֹתֵב רַבֵּי חֵיד"א בְּסִפְרוֹ 'שְׁמַחַת הַרְגָל' (פִּיסקָא מַגִּיד):

וְיִזְהִירָם לְהַאֲמִין בְּכָל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה וּמְפָרְשֵׁיהּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל בְּסִפּוּר הַנֵּס, וְיִגְלֶה טַפַּח מִמַּעֲשֵׂה נוֹרָא בִּימֵי רַבְּנוּ מֵהֶרֶח"ו זצ"ל שֶׁאִשָּׁה אַחַת לֹא הִיָּתָה מְאֻמָּנָה בִּיצִיאַת מִצְרַיִם וְלָקְתָה עַל יְדֵי ר״ח נִשְׁבָּרָה.

סָתֵם רַבְּנוּ הַחֵיד"א וְלֹא גָלָה לָנוּ מַה הוּא אוֹתוֹ "מַעֲשֵׂה נוֹרָא" שְׂאָרַע בְּזִמְנֵנוּ שֶׁל הַרַה"ק רַבֵּי חַיִּים וִיטָאֵל זִיע"א. הַסִּפּוּר בְּשִׁלְמוֹתוֹ כְּפִי שֶׁהָיָה מְסַפְרוֹ הַמְּקַבֵּל הַרַה"ק רַבֵּי שְׁלֹמֹה שְׁלוֹמִיל ז"ל, מְגוּרֵי הָאֶרֶץ"ל (הָאֶרֶ"י וְגוּרֵי - אַגְרוֹת הַר"ש שְׁלוֹמִיל אַגְרַת ג) כֶּךָ הָיָה:

מַעֲשֵׂה הָיָה בִּימֵי הָרַב הַקְּדוֹשׁ וְהַטְּהוֹר הַמְּקַבֵּל הָאֱלֹהִי כְּמוֹהֶר"ר יִצְחָק לוּרְיָא אֲשֶׁכְּנֵי ז"ל בְּצַפַּת תּוֹבֵב"א, בְּאִשָּׁה אַחַת אֲלֻמָּנָה שְׁנִכְנַס רוּחַ אַחַד בָּהּ וְצַעַר אוֹתָהּ צַעַר גְּדוֹל וְרַב עַד לְמָאֵד. וְנִכְנַסוּ בְּנֵי אָדָם הַרְבֵּה אֶצְלָהּ וְדָבְרוּ עִמָּהּ, וְהָרוּחַ הֲשִׁיב לְכָל אַחַד וְאֶחָד וְהוֹדִיעַ נִגְעֵי לְבָבוֹ וְדִי מַחְסוּרוֹ אֲשֶׁר יָחַסַר לוֹ. וּבַתּוֹךְ הַבָּאִים נִכְנַס חֶכֶם אַחַד אֶצְלָהּ וְשָׁמוֹ מוֹהֶר"ר יוֹסֵף אֶרְזֵין ז"ל, מִיָּד אָמַר לוֹ הָרוּחַ: "בְּרוּךְ הָבָא אֲדָמוּר, אֵינִי זוֹכֵר אֲדוּנֵי שְׁהִיִּיתִי תַלְמִידוֹ בְּמִצְרַיִם זְמַן רַב, וְשָׁמִי פְלוּנִי וְשֵׁם אָבִי פְלוּנִי".

וְכִרְאוֹת קְרוּבֵי הָאִשָּׁה אֶת כְּאָבָהּ וְצַעֲרָה כִּי

ואמרה: הן, אני מאמינה את הכל באמונה שלמה. עוד אמר לה הרב ז"ל: את מאמינה באמונה שלמה שהקב"ה הוציאנו ממצרים מבית עבדים, וקרע לנו את היס, ועשה לנו נסים הרבה, השיבה האשה: הן, אדוני החכם, אני מאמינה הכל באמונה שלמה, ואם היה לי לפעמים דעת אחרת אני מתחרטת עליו. והתחילה האשה לבכות.

מיד גזר הרב על הרוח שיצא, וגזר עליו שלא יצא דרך שום אבר, שלא יעשה לה הזק, כי אם דרך אצבע קטנה שברגל שמאל. והטעם הוא שמהאבר שהוא יוצא אותו האבר מתבטל לגמרי, וכונן הרב בשמות שמסר לו רבו ז"ל, מיד נתנפח האצבע ונעשה כלפת, ויצא דרך שם. אחר כך בא הרוח כמה לילות בחלונני ובפתח הבית, והבהיל את האשה לחזר ולהכנס בגופה, וחזרו קרוביה אל האר"י ז"ל, וחזרו ושלח תלמידו מהרח"ו לבדק את המזוזה אם כשרה או לא, והלך מהרח"ו ומצא הפתח בלא מזוזה, מיד צוה האר"י הקדוש לקבע מזוזה כשרה בפתח, ומאז ואילך לא חזר עוד.

נסי מצרים הם המשלימים את הידיעה על מלכות ה'

רבינו האור החיים הקדוש מבאר בריש פרשתנו כי נסי מצרים הם המשלימים את הידיעה על מלכות הקב"ה להודיענו 'כי הוא השליט והוא האדון', ומשכך אין הם אמונה בפני עצמה אלא חלק בלתי נפרד מאמונת הקב"ה, שהיא אמונה תמידית ומחלטת, ובשל כך אין אמונה זו תלויה במקום או בזמן אלא היא אמונה שכה

יפה בכל עת ובכל שעה עכ"ד. ומעתה, הלא ברור הדבר כי אין כל קץ וקצבה למצות ספור יציאת מצרים, ואף נהיר ומחור מה שרמזו בספה"ק שמצות ספור יציאת מצרים שנתחייבנו בו בליל הפסח, משמעות הלשון ספור הוא מלשון 'ספיר ויהלם', כי כל הנפלאות שראו אבותינו בצאתם ממצרים לא באו אלא כדי להעמיד את אמונת ה' שהיא יסוד היסודות של עם ישראל, ואשר על כן נצטוינו שאב יספר לבנו על גדל הנסים שארעו שם, כי באמצעות הספור תנחל אמונת ה' מדור לדור, וכשם שהכרה האמונה בחוש אצל יוצאי מצרים על ידי האותות והמופתים, כך תעמד גם כצור חלמיש אצל זרעם לכל הדורות, והנחלה זו לא תבא אלא באמצעות מצוה נשגבה זו של ספור יציאת מצרים.

מופת האמונה בעבורנו ובעבור דורותינו

ואמרו חז"ל (פסחים פ"י מ"ה) 'בכל דור ודור חיב אדם לראות עצמו כאלו הוא יצא ממצרים', כי הלא מה שהראה השי"ת לעיניהם של יוצאי מצרים בשנותו מערכי תבל באותות ובמופתים, דבר זה הרי הוא מופת האמונה בעבורנו ובעבור דורותינו, כי באמצעות היד החזקה והזרע הנטויה אשר נגלו לאבותינו בעת גאלתם ממצרים, נחצבה והטבעה אמונת הבורא בלבבותינו. ואם כן חובה גדולה עלינו לראות עצמנו כמי שיצאנו ממצרים, כלומר, להותיר את האמונה איתנה ונטויה בקרבנו ובקרב בנינו ובנותינו עד עולם, ממש כמו שהיתה בעת יציאת מצרים.

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

חידון אֶלְפָּנוֹת - נושא פרסים
שמה של איזו מכה מפרשת וארא
מזכר גם בפרשה זו?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידות:

פרשת תולדות:

ש. באיזה פסוק בפרשה מופיע רצף של חמישה פעלים?
ת. כשעשיו לוקח את נזיד העדשים מיעקב התורה
אומרת "ויאכל, וישת, ויקם וילך. ויבז עשיו את
הבכורה" (בראשית כה, לד).

שמות הזוכים בסידור מתיבתא מנחה מעריב

בהוצאת "עוז והדר":

פרשת תולדות:

ה' אברהם למברגר מירושלים.

נר אהרן

פרשת בא

מאיר לי את הנשמה!

כניסת השבת: י-ם: 16:32 מרכז: 16:52 נא לשמור על קדושת הגליון. אין לקרוא בשעת התפילה או קריאת התורה

עורך: מיכאל ראם בן טוב

החיים ישלטו עליך או אתה עליהם? - תלוי בך!

רגע לפני הפרידה מהמצרים - מתנת יציאה...

מצרים רעשה וגעשה. כותרות העיתונים זעקו "מחדל המאה". המעצמה הגדולה בעולם היתה מפורקת. "ידיעות רעמסס" בכותרת ענק "תתפטור". המאסטר הפרעוני איבד את האמון סופית. ומעבר לכביש, במחנה הישראלי כבר מתחילים להריח את אוויר החירות. אלו שתמיד יודעים הכל כבר מדווחים על כוננות יציאה. הכל כבר מוכן. ופתאום, רגע לפני שהדרמה של 210 שנים הולכת להסתיים, כרוז יוצא במחנה "הקשיבו הקשיבו בני אברהם יצחק ויעקב!! היום בשעה 18:30 בככר יוסף הצדיק פינת שבטי ישראל יערך מעמד הסטורי בו יחשף לעם הציווי

האלוקי הראשון, ישירות מפיו של מנהיגנו רבנו משה!! "הקשיבו הקשיבו בני אברהם..." גם בחנות הירקות של שלח משבט גד, בין שקית קולורבי לארגז בננות, לא מפסיקים לנחש מה הולך להיאמר שם. "אני בטוח שהציווי הראשוני חייב להיות משהו עקרוני ומהותי, משהו כמו 'אנוכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ..." גדיאל מבני שבט דן דווקא מושך לצד

השני "אני דווקא חושב על משהו בסגנון 'ואהבת לרעך כמוך', או משהו בומבסטי אחר שיחנך את העם הזה לעזור לאחרים, ולא להלחם אחד בשני, מה שגרם לנו להגיע לכאן..." המתח בשיא, ואנחנו?

בואו נעשה גיחה קצרה 3832 שנים אחורה, ונצטרף לדרמה בשידור חי. כתבנו מהשטח מר עמוס בן לשבט יששכר יעביר לנו את "טקס הציווי הראשון" ישירות לסלון ביתנו. האזנה עריבה...

לא משנה CASIO או ROLEX, רק תדע שהמחוגים זזים...

מנחה הטקס, ישעיהו השמעוני, מקבל בהתרגשות את איש האלוקים הרי הוא רבנו משה! האיש שנבחר להנהיג את העם מתקבל בהערצה של קהל ההמונים. משה רבנו עולה אל הבמה ושקט מוחלט משתרר באיזור. אפשר לחתוך את המתח בסכין. קבלת עול מלכות שמים קצרה, הקהל כולו זועק 'ה' הוא האלוקים', והנה מגיע הרגע...

"החודש הזה לכם ראש חודשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה!" החודש הזה לכם? מתלחשים קהל ההמון. הס! ששש... מבקש מנחה הערב. והאמת היא... שלא רק אז בככר בגושן היו שהרימו גבה או שנים, גם אנחנו פה היום שיושבים בבית הכנסת שואלים: האם זו המצוה שהכי מתאים לפתוח איתה את ספר החוקים היהודי? מצווה לכאורה בלי עניין מהותי מיוחד מלבד העובדה שראש חודש נקבע על פי שני עדים שרצים לבית הדין להעיד "ראינו את התחדשות הלבנה". נו נו, זה לכאורה משהו

טכני, האם היה מוצדק להגדיר זאת כערב הסטורי בו נמסר "הציווי הראשון"? על מה כל הרעש שמסביב... כאן יבאר לנו **מורנו ורבנו הרב יוסף מרקוביץ שליט"א** במתק לשונו מסר עמוק שקשור לכל אחד ואחד מאיתנו!

קידוש הלבנה הוא במהותו **קביעת זמן**. אלוקים בא לתת לכל אחד מאיתנו את כרטיס הכניסה לעולם היהדות! קידוש החודש מעניק לנו נקודת מבט **חדשה** על החיים! אם עד היום חשבנו שהזמן הוא דבר שזז, פועל ומתקדם בלי התחשבות בסובבים אותו, באה המצווה הראשונה ומודיעה לנו: **לא!** הזמן הוא לא מה שחשבתם, אלא לכם - **לעם הנצח,**

יש את הכח לשלוט

בזמן. הוא בידיים

שלכם. ועכשיו

הבחירה שתלווה

אתכם, שמלווה כל

יהודי באשר הוא האם

הוא ישיכיל לנצל רגע

ועוד רגע, שעה ועוד

שעה, וכך יום אחר

יום, או שבטפשותו

הוא יקח את האוצר

היקר שניתן לו וישרוף

אותו ביודעין. זהו

היסוד איתו בחר

הקב"ה לפתוח את

חלק החוקים של העם

הנבחר. היסוד לפיו

אתם עם הנצח

אחראים **להעניק מבט קדימה!** תקחו את האוצר היקר שנקרא "זמן"

ותקבעו אתם כמה, מתי ואיך משתמשים בו... וזכרו! שליטה על הזמן

היא **שליטה על החיים**... נסביר!

80% מהעם ניסו לתפוס טרמפ על העגלה המצרית, בסוף הם

נשארו בתחנה...

מבאר הרב, המצרים הורידו אותנו הכי נמוך שאפשר. לא רחוק מהזברות

והצ'יטות מהתנכ"י בי-ם... מ"ט **שערי טומאה!** אטמו אותנו מכל

הכיוונים. הסתירו לנו את זהותנו, את מהותנו. איך? הם דאגו להחשיך

את עיני ישראל מאביהם שבשמים! המעניין הוא שיוון, ממשיכת דרכם

של המצרים, מנעה מהעם היהודי אלפי שנים אחר כך את מצוות: קידוש

החודש! מדוע? כי יוון הבינה את היסוד שעומד מאחורי המצווה הזו,

"ההכרה בערך הזמן". תמשיכו לחיות על פי הכלל של Time is money

במקום להבין ש"הזמן הוא החיים".

המכה שקדמה למכת המחץ מכת בכורות, היתה מכת חושך. מצרים

שרתה שבוע שלם באפילה. אבל במכה זו קרה עוד משהו דרמטי מאוד:

80% מהעם היהודי שלא זכה לצאת ממצרים מתו במכת חושך! מדוע?

מסביר הרב שלא היה זה עונש, אלא מכיוון שתפקידו של היהודי הוא להיות כלי קיבול להתגלות **האור** האלוקי פה בעולם! וחושך זה מלשון לחוש, להרגיש את הזמן שבורח לך בין האצבעות, ויהודים אלו שלא

לברך על הזמן - על ההזדמנות להתקרב...

שים לב! הבחירה בידך - למרות את הזמן

השכילו להבין זאת, נותרו בחושך בגלל שלא קלטו את התפקיד שניתן לכל יהודי להראות לכולם שעצם הגעתנו לכאן הוא במטרה אחת! שהרגע הבא שלי הוא לא כמו הקודם... עד כה שמענו על מושג שנקרא "תחיית המתים", כעת נלמד מושג חדש: "תחיית החיים". נבאר!

אצל הגוי חומר וקדושה לא הולכים ביחד...

עם הנצח מקבל הוראה ברורה: "קדושים תהיו - כי קדוש אני!" בתפיסה של אומות העולם, הדרך להגיע למצב של "איש קדוש" הוא פשוט להתנתק מהחומר! אבל ביהדות, מסביר הרב, זה עובד בדיוק להיפך. איש קדוש הוא אחד כזה שיודע לקדש את החומר! וואליד ואבו-זליל, כשהם יושבים לארוחה עסקית במפגש הסטייק והקבב באבו-גוש, תוך שניות השניים נהפכים מאוכלי הקבב למפרקי הקבב. פעם הם מפרקים חלון או קייב' של אוטו, והפעם הם מפרקים קבב על שולחן המסעדה! אבל אתה בנצי, מיקי, לא באותה הליגה... אתה תיקח את הקבב (לא של אבו-גוש...) ותעלה אותו מעלה מעלה. ראשית ברכת "המוציא לחם", אבל שהברכה של היום לא תהיה כמו אתמול, אתה הרי שמעת את השידור החי' של הציווי הראשון והבנת את ערך הזמן, אז אם נתנו לך עוד יום, עוד זמן חדש של חיים - תתחדש גם אתה! תן ברכה מכל הלב! תתפעל מעוצמת טעם הקבב שהכניס לך אלוקים. תתרגש. תעצור רגע בין ביס לביס ותתבונן איך המכונה המשוכללת ביותר בעולם - גוף האדם - ניזונת מארוחה עסקית של 17 שקל פלוס פחית לארבע השעות הבאות, לעומת רכב שנוסע לקריית שמונה ב-3 שעות וצריך להוציא 250 שקל דלק... במסעדת אבו-גוש לא אוכלים חומוס, אלא החומוס אוכל אותם... זה לא בלקסיקון שלך! "החודש הזה לכם" - ההתחדשות זה התפקיד שלכם. לתחיית המתים אני אדאג - אבל אתם תדאגו ל"תחיית החיים", להתחדש. אתה לא עוד מיקסר או שואב אבק. למרות הרעש שאתה עושה אתה לא מכונה, והעבודה שלך זה "החודש הזה", להתחדש, לדאוג שהיום לא יהיה כמו אתמול, ושמחר לא יהיה כמו היום. להתחדש. להשתפר דווקא בדברים הגשמיים. ואם נתבונן - זו גם העבודה של ימי השובבי"ם הקדושים בהם אנו נמצאים...

התגברויות קטנות מולידות צדיק גדול...

לא פעם אנחנו קוראים או שומעים על צדיקים וגדולי ישראל שהיו נוהגים לעשות צומות וסיגופים, גלגולי שלג וטבילה במים קפואים. הבבא סאלי היה עורך פעמים רבות תענית הפסקה - הוא היה אוכל בשבת סעודה שלישית, והארוחה הבאה היתה בסעודת ליל שבת של השבת הבאה - שבוע שלם של צום. ואם חשבתם שהוא היה בסיום השבוע הזה לחוץ או כועס? זה לא היה קיים במושגים שלו... היום ישנם חכמולוגים שהולכים על כל הקופה, הם רוצים להפוך לבבא סאלי ברגע אחד... אלא מה? למחרת אתה תראה אותם הופכים ברגע מבבא סאלי לסבבה-לי... ממך, מבאר הרב, דורשים שתצליח לגבור על היצר, בדרגות שלך, תנצח במלחמות הקטנות, ובסוף? תצא גדול! עם תענית ליום שלם, ספק אם בסוף לא תצטרך רופא ליומיים שלמים... אלא מה, כשמישהו נתן לך עקיצונת ועומד לך על הלשון להבהיר לו מה בדיוק אתה חושב עליו, הנה ההזדמנות שלך! זה המבחן! עכשיו אתה צריך לשתוק. להתגבר. בשמים זה נחשב לתענית דיבור יום שלם!!! נקלעת לחתונה של הבן-דוד שלך, כן כן, זה איש העסקים שהזמין מנות של 300 שקל לא כולל שתיה חריפה, אתה כבר מתחיל למלא את הצלחת, מה, סתם נתת לו צ'ק? אבל תעצור רגע! הבשר שלפניך - ידוע לך מאין הוא בא? או שאתה יודע רק לאן הוא

הולך... האם האולם הזה בפיקוח, או שהכל פה דמוקרטי ונותנים לכולם להכנס... עצור עצמך בקטנות, וכך תיצור מציאות של קדושה בתוך חשכת "הדור הזורם".

להעביר את הזמן או לנצל אותו - הבחירה בידך...

הטרנד החדש/ישן ישירות מהדשא של צ'ילה ופרו - ילדים מגודלים משחקים בכדור, ומבלי להתבלבל סוחפים אחריהם את קהל ההמון... הכל צבוע בצבעים מרהיבים, העין קולטת והלב רוצה קצת לטעום את טעם הנצחון... הקב"ה דאג שבני עשיו ירוצו אחרי כדור בהתלהבות של ילדים בני 6, וזאת כדי שהם יעזבו אותך בשקט שתוכל לנצל את הזמן כיאות! זמן הוא מלשון הזמנה! אלוקים מעניק לך הזדמנות כבר פה בעולם הזה שתרגיש את נועם המתיקות והקרבה לריבונו של עולם! הרי כולנו יודעים - מטרת הטוב הוא להיטיב - המטרה של בורא העולם, מבאר הרב, היא לא רק להוציא את עם ישראל ממצרים, אלא מה... המטרה היא גבוהה יותר - להוציא את המצריים מעם ישראל... נבאר!

בשר חמורים בשרם... ובימינו?

הגאון רבי משה שפירא זצ"ל מסביר מדוע התנ"ך בחר למצרים דווקא כינוי "חמורי", והרי בינינו להיות דומים לחמור נשמע קצת קיצוני... אלא מה, חמור הם אותיות חומר! גלמי החומר הם בפוטנציאל להיות ולהיפך לכל דבר שרק יבחר המעצב... התרבות המצרית מכוונת ת'בנאדם לא להתכופף למערכת השמימית. הטיפוסים המכשפים, מסבירים חז"ל, "מכחישים פמליה של מעלה" - "ויעשו כן בלהטיהם" - המצרים מנסים ליצור תרבות חדשה - הכחשה! בורא העולם לא לצידיך, ובטח שאתה שם על הכורסא לא מעניין את מי שברא פה מליוני גלקסיות... אז תקשיב טוב - תמשיך להימרח, יש זמן, אתה לא מוגבל... תחיה, תזרום, תהנה מחוויית המסך... ת-י-ר-ד-ם! ממש תקוע כמו חומר גלם שלא אז מהמקום... כאן בא בורא העולם ומעניק שיעור מאלף "למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ" אני פה ממש לצידיך!! המצרים הוכו בהלם כאשר השכל התחיל לקלוט שלבורא יש רצון להיות נוכח כאן... במיוחד מה שפיצץ אותם ב"בפנוכו" שלהם הוא העובדה שאלוקים לוקח אנשים עם חומר - חומר גלם, ומעלה אותם לדרגת מלאך. מטרת יציאת מצרים היא לא כדי שנחגוג "על האש" בגן סאקר הירושלמי ונסתובב חופשיים בגן הירקון, לא ולא! מטרת היציאה היא "אני ה' המעלך מארץ מצרים" - אלוקים רוצה להעלות אותך... נסביר!

שים לב! העולם מביט בך

איך זוכים להתעלות בעולם שלא מרפה מהבנאדם ומנסה רק להוריד אותו לסגנון חיים רדוד ושטחי? התשובה: שמנגד העניק לך מלך העולם את תפקיד מעצב הפנים! אתה דואג לפנימיות של העולם! אם אתה דואג לברך ברכת המזון בנעימה מרוקאית-כורדית-פולנית לאט ובנחת, כעת גרמת ליהודי ברחוב שנקין לבחור לאכול כשר ולא טרף!! אם אתה בחדרי חדרים הסרת את ידך מהמסך הרדוד ובחרת לפתוח איזה ספר הלכה או מוסר - כעת גרמת לכמה יהודים בפקולטות בשוויץ להתפלל מנחה! אל תמרח... תעריך את עצמך ואת הזמן היקר שניתן לך להתעלות ולהעלות את העולם ביחד אתך. אשרינו! שנזכה!

שבת שלום
רן אהרון בן ישעיה

לעילוי נשמת יצחק בן רחל

לראות אמונה בחוש!

חודשיים אח"כ מישהו מציע לו משרה, הוא מגיע בחשש ומבחין בעיתונים שונים מונחים במסדרונות, אך מכלוף אינו ניגש, הוא הרי אינו יודע לקרוא. הראיון מגיע ומבקשים ממנו לקרוא ולחתום, אך הוא מודיע להם שאינו יודע לקרוא... "התקבלת!" מה קרה? זה היה מחלקת הביטחון, חיפשו שם אחד שיוכל להיחשף לחומר רגיש וסודי, לגרוס ניירת בלי לדעת מה כתוב בה, החיסרון שלו כאן נהפך ליתרון!
מכלוף התחבב על הצוות, ובתוך תקופה קצרה כבר נהפך למנהל המחלקה, ברכת הבבא סאלי התקיימה, כשהולכים עם האמת לא מפסידים...

הסיפור המרכזי

מרוקו. העיר מראכש. מכלוף דדון, איש נאמן לבוראו, ניגש לסינא בבא סאלי וטוען: "הצדיקים בורחים לי מהידים, כולם עולים לארץ הקודש, ואני? מפחד לעלות, אני לא יודע קרוא וכתוב, בטח שם אגיע לפת לחם, מה שהרב אומר אני עושה!" הבבא סאלי עונה לו: "יאי איבני (בני היקר), אם רצונך להידבק באמת, עלה, וה' יצליח דרכך, היד ה' תקצר? אתה עוד תוכל להיות מנהל..."
מכלוף מגיע וכפצוי לא מוצא עבודה, לכל ראיון שמגיע ומגלים שהוא אינו יודע לקרוא מבקשים ממנו להשאיר פרטים, ו"אם זה יהיה רלוונטי נחזור אליך..." אך מכלוף לא מתייאש וממשיך לדבוק באמונת החכמים שלו.

קול תודה

עלון ההתחזקות החודשי בענייני השבת וההודאה לבורא עולם

תורה איתך

ארגון להפצת התורה

מאמר של הודיה

לאכול ולהתענג על ה'

בט"ו בשבט נציין איה את ראש השנה לאילנות. נהגו ישראל ביום זה לאכול פירות ולברך עליהם תחילה וסוף, כדי להודות למי שהנחילנו חמדה מופלאה זו. אחד מהמקורות הקדומים ביותר למנהג זה הוא הספר "פרי עץ הדר", שם הוא כותב: "ט"ו בשבט, אף כי הוא מימי השובבי"ם אין בו תענית, כי הוא ראש השנה לפירות האילן... ומנהג טוב להלכים בתמים להרבות בפירות בעצם היום הזה **ולומר דברי שירות ותשבחות עליהן**... ותיקון נפלא הוא בנגלה ובנסתר".

מבואר מדבריו, **שעיקר המטרה של אכילת הפירות הוא לומר שירות ותשבחות לה' עליהם.**

קופת חיסכון להודיה

יסוד החשיבות של אכילת כל גוני הפירות וההודיה עליהם, הוא על פי דברי הירושלמי (קידושין פ"ד, הל' י"ב) שכתב: "עניד אדם ליתן דין וחשבון על כל שראתה עינו, ולא אכל". כלומר, כיון שמטרת הבריאה ומשימתנו בעולם הוא להגיע להכרה בטוב ה', עלינו להשתמש בפירות הנפלאים שהמציא, להגיע על ידם להכיר באופן מוחש בטוב המופלג. וכן כתב המשנה ברורה

(רכ"ה, י"ט): "כתבו האחרונים בשם הירושלמי דמצה לאכול מעט מכל מין חדש בשנה, והטעם **כדי להראות שחביבה עליו בריאתו של הקב"ה**".

בגמרא ירושלמי שם מסופר: "רבי אלעזר חשש לשמועה זו, ואסף לו פרוטות, וקנה בהם מכל מאכל אחת בשנה".

בספר "מעין האמונה" מאיר המחבר את המשמעות המרשימה של סיפור זה. רבי אלעזר המובא בתלמוד הירושלמי הוא תמיד רבי אלעזר בן פדת, מגדולי תלמידי רבי יוחנן. הגמרא (תענית כ"ה) מספרת, שרבי אלעזר היה עני גדול כל ימיו. פעם הוצרך להקיז דם לרפואה, ואחרי ההקזה יש צורך לאכול סעודה משביעה, שבלי זה עלולים להסתכן. רבי אלעזר לא מצא בביתו אוכל אלא שן של שום, הוא אכלו, חלש לבו, והתעלף. בעלפוננו, נגלה אליו הקב"ה, רבי אלעזר אמר לפניו ית': "עד מתי אצטער כך בעולם?". ענהו בורא העולם, שזה חלקו הנקבע לו בחיים זה נסיינו, ללמוד תורה מתוך הדחק דווקא.

והנה מתוך דחקות מופלגת זו, כשנקלע לידו קצת כסף, חסך פרוטה לפרוטה כדי לקנות דובדבן אחד, משמש אחד, ענב אחד, אגוז אחד, כדי לברך ברכת "שהחיינו", להתרגש מחסדו ית' ולומר תודה.

שהרי הפרי נברא ושוגר אלינו כמתנת אהבה מבורא העולם... **כדאי לוותר על כל מה שהכסף יוכל לקנות ולהשיג ולקנות בו 'דוקא פירות חדשים, כדי לזכות לומר תודה בלב מלא אהבה,** על טובו הנפלא של הבורא המתגלה אלינו מפירות מרהיבים אלו!

סדר ט"ו בשבט

על פי זה מסבירים את מנהג אכילת הפירות בט"ו בשבט. שכדברי הירושלמי הנ"ל, עלינו להודות ולשבח להקב"ה על כל מין ומין, כדי לא להיות כפויי טובה על החסדים האדירים שהעניק לנו. ביום זה של ט"ו בשבט, כאשר מתחדש השרף באילנות שהוא התחלת צמיחת הפירות של השנה החדשה, חביבה מצוה בשעתה, וכמה יאה וכמה נאה לנו להודות להש"ת בלב גדוש באהבה ובשמחה על כל המציאות המופלאה של הפירות שסיפק לנו לטובתנו ולהנאתנו. הודיה זו פותחת את השערים לשפע של ברכה לפירות ולעולם כולו.

נמצא שהתיקון של אכילת פירות בט"ו בשבט אינו נעשה על ידי אכילת הפירות בלבד,

אלא כשהיא נעשית מתוך שימת לב לטובו המופלג של בורא העולם שיצר אותם, ולהגיע באכילתם להכרה, עד כמה שטוב הוא הבורא ואוהב אותו. עלינו לעורר את ליבנו בשעת אכילתם להתרגש מטובו ית' הנפלא שדאג להמציא פירות כל כך רבים ומגוונים, אף כאשר הם אינם הכרחיים כלל לקיומו היסודי של האדם ושהיה אפשר להסתדר באופן מעולה גם בלעדיהם.

אכילה באופן זה היא חוויה מרוממת, לפני אכילת כל פרי, יש להתבונן בו ולחוש את טובו ה' המתגלה על ידו, להתרכז בגילויי חסד ה' הניכר מצורת הפרי ולהביע הודיה עליו, ורק אחר כך לאכול, ליהנות מטעמו הנפלא, ואז להודות ולהלל, ולשיר שירות ותשבחות למי שדאג להמציא טעמים מרעננים ומהנים אלו.

ויהי רצון שנזכה לאכול כך גם במשך כל השנה.

הנחיות בדרך האכילה הראויה של פירות ט"ו בשבט, ודוגמאות רבות לחסדי ה' הניכרים בצורת הפירות, וכן סיפורים ועבודות מגדולי ישראל על ההודיה באכילת הפירות, ניתן לראות בחוברת הנפלאה והצבעונית "פירות הילולים". להשיג בעמדות "לעולם אודך" ברחבי הארץ. לפרטים: 079-5420539 שלוחה 22.

פנינים של הודיה

הרב שמואל אוירבך זצ"ל, בנו של הגרש"ז אוירבך זצ"ל סיפר בהספדו על אביו: אשרי מי שראה כל יום את ברכת המזון של אבא. אין לתאר... רצייתי להכניס אנשים שבאו, כדי שיראו איך צריך לברך בנעימות ובכוונה. היה מוחש, כאדם שעומד נוכח לפני ה' ומביע את מעמקי רחשי ליבו, **את הכרת הטוב המופלגת שמרגיש כלפיו.** כשהוא בירך, שמעתי ממנו לכאורה דברים חדשים, שלא שמתי לב שכך כתוב בסידור...

פעם שמעו את הרב שלמה זלמן זצ"ל אומר "נודה לך" בברכת המזון, ומיד אחר כך חוזר שוב על הקטע, ורק אז המשיך ואמר "ועל הכל". אחרי שסיים את ברכת המזון הוא הסביר לנוכחים, שבפעם הראשונה הוא לא הרגיש את הדברים שאמר, והרי **הודיה ללא רגשת הלב אינה הודיה!**

כתב ה"תפארת שלמה" פר' וירא: "ידוע כי האדם הרוצה לבקש על צרכיו הנה צריך מקודם לתת הודאה לשעבר, ואחר כך יכול למשוך חסדים להבא, כמו שכתוב: 'הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו, פירוש, **כשאתם נותן הודאה לשעבר כי טוב, אז מביא חסדים טובים לעולם חדשים לבקרים**".

כתב האדמו"ר מ"תולדות אהרון" זי"ע בספרו הק' "דברי אמונה" (פר' עקב): "הנה אם אדם מאמין באמונה שלמה שהוא יתברך שמו לבדו אלוקינו פודה ומציל ומפרנס ועונה ומרחם בכל עת צרה וצוקה, ושם בטחוננו על ה' יתברך תמיד, בזה ממשיך על עצמו ישועת ה', כמו שכתוב (תהלים לב, ו) 'הבוטח בה' חסד יסוּבְּבוֹ, ואזי גם קודם הישועה יוכל הוא כבר להודות לה' על הישועה שיעשה עמו בעתיד, וכמו שאמר דוד המלך ע"ה (שם יח, ד) 'מהולל אקרא ה' ומן אויבי אוושע', ופירש רש"י ז"ל: 'כלומר, לפני התשועה אני מהלל, לפי שבטוח אני שאושע מאויבי, עכ"ל. וזהו שאמר 'הוא התהלך', פירוש, **אתה יכול להלל כבר לה' יתברך על התשועה שיעשה עמך בעתיד,** אם תדע ותאמין באמת שהוא אלקיך אשר עשה איתך את הגדולות והנוראות האלה".

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל היה אומר: "איפה שקדושת הוודיה לה' נמצאת, כוחות הסטרא אחרא בורחים, ופגיעתם הרעה נעלמת. זוהי הדרך בכל מצב קשה, להמתיק את הדינים ולהעביר את רוע הגזרה, כמו שרואים מִכָּך שדוד המלך תיקן בזמנו לברך מאה ברכות בכל יום כדי להעביר את גזירת המגיפה".

מגנטים של "מזמור לתודה" במגוון צורות וגדלים מזכרת לבל שמחה בעמדות "לעולם אודך" (ראה עמוד אחורי)

להנצחות

או להקדשות: 055.6789852

שרה ברכה בת רחל לזיווג הגון

יהרון בן הדווה אמירה ויעקב יוסף הי"ו מגוי מזול בת תגור הי"ו שמעון דוד בן מגי מזול הי"ו לתשובה שלימה רפואה שלמה גאולה שלמה ולכל הישועות

לע"נ

לאה בת סעדיה ת.נ.צ.ב.ה.

כפנינו בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

בא

גליון מס' 569

יציאת שבת: י"ם 17:51, ת"א 17:52

כניסת שבת: י"ם 16:36, ת"א 16:51

נלמד מהפרשה

"למען תספר באוזני בנך ובן בנך"

היה בחור אחד שנזרק משיבה לשיבה, וכל היכן שהגיע לא זז מהנהגותיו הנלוזות, עד שבכל ישיבה בפני עצמה גברה טובת הרבים על פני טובתו, וכך מצא את עצמו בכל תקופה בפעם המי יודע כמה מחוץ לשיבה נוספת. הרחוב, שהוא עצמו הגיהנום, עמד פעור למרגלותיו. אם עד לאותה שעה היה הבחור בגדר שומר תורה ומצוות ונשארה בו מעט לחלוחית, הרי שבנשירתו אל הרחוב הפרוץ בוודאי היה מאבד את המעט הזה שנותר. הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל שהכירו, סבר שלאחר הצבת תנאים שונים תוכל אולי ישיבת אופקים להיות הישיבה שתשמור על יהדותו. פנה רבי שמשון אל ידידו הגאון רבי יעקב הורביץ זצ"ל ראש ישיבת אופקים וביקש ממנו במפגיע לנסות את הניסיון האחרון של אותו בחור בטרם ינשור כליל. אולם בין רבי שמשון לרבי יעקב ניטש ויכוח, האם יש לו לאותו בחור סיכוי כלשהו להצליח בישיבת אופקים, או לא. יום אחד מצלצל הטלפון בביתו של הגאון רבי יעקב הורביץ. רבי שמשון פינקוס נמצא מעבר לקו ובפיו בשורה: "רבי יעקב, יש לי תגלית בנוגע לאותו בחור. התברר שהוא נכד בן אחר בן לחתם סופר" ... "אליבא דאמת", סיפר רבי יעקב, "התגלית הזאת עשתה לי משהו בלב. חשבת לעצמי: 'נכון, הבחור נמצא במצב שאין כמעט מה לעשות עמו ואין לו סיכוי, הוא גם יכול לקלקל אחרים, אבל אולי זכות אבות תועיל לו. בן אחר בן לחתם סופר, וכי קטנה היא בעיניך? אולי זה שווה ניסיון לפחות. למחרת הטלפון מצלצל. רבי שמשון שוב על הקו בנוגע לאותו בחור, אמרת לו שהעניין מדבר אלי, אולי בזכות אבות אפשר שנערוך ניסיון נוסף אחרון לפני צאתו לרחוב... ואז, בכי נורא החל לפרוץ מעבר לאפרכסת. רבי שמשון בכה ואמר: לא, רבי יעקב. הוא לא בן אחר בן לחתם סופר, אבל הוא נכד בן אחר בן לאברהם יצחק ויעקב! מדוע עובדת היותו בן אחר בן לחתם סופר מדברת אל ליבך, ועובדת היותו בן אחר בן לאברהם יצחק ויעקב אינה מדברת אל ליבך? לא יכול הייתי לעמוד בפני בכי ולא בפני תוכחתו, ובו במקום הודעתני על קבלת הבחור לשיבה". מאז, ההסתכלות שלי השתנתה לגמרי. בכל פעם שבחור הגיע להתקבל לשיבה, הדהד במוחי הבכי הנורא של רבי שמשון. הוא לא בן אחר בן לחתם סופר, אבל הוא הרי בן אחר בן לאברהם יצחק ויעקב. בן אחר בן לאבות הקדושים! וכי קטנה היא בעיניך?

זהירות מן הגזל

"זה' נתן את חן העם בעיני מצרים וישאילום וינצלו את מצרים".

איתא במדרש רבה בשלושת ימי אפילה של מכת חושך, נתן הקב"ה את חן העם בעיני המצרים, ובצאתם ממצרים השאילום כלי כסף וזהב ושמלות, משום שהיו ישראל נכנסים במכת חושך לבתי המצרים וראו היכן נמצאים כל כליהם. וכשבאו לצאת אם היו ישראל אומרים להם את מקומו של החפץ, אמרו המצרים אם היו רוצים ישראל לשקר בנו היו נוטלים אותם בימי החושך ולא היינו מרגישים, שהרי ראו אותם כבר, ומעתה מפני שלא לקחום ללא דעתנו, כך יחזירו לנו, והיו משאילים להם.

ומכאן נלמד את חובת הזהירות מן הגזל, שאע"פ שהיה ביכולתם של ישראל לגזול מבתי המצרים, נזהרו ולא לקחו. וע"פ מדרש זה יש לבאר את מה שאמר דוד המלך בתהילים (ק"ח) "שלח חושך ויחשיך ולא מרו את דברו", דהיינו שזה שבחם של ישראל לא מרו את דברי ה' ונזהרו מן הגזל.

וכתבו המפרשים שכל זמן שגזל ביד האדם, צריך לחזור לאחר מותו בגלגול לעולם הזה כדי לשלם לנגזל או ליורשיו, ומי שחוטא בעוון הגזל הורס את יסודות התורה ועוקר שורש האמונה שכל המצוות תלויים בה, ואין לך חמור מכל האיסורים שבתורה מעונש הגזל.

ר' שלמה בלוך שמע מפי "החפץ חיים" את הסיפור המופלא, אודות הדיבוק שהוציא ר' חיים מוולוז'ין. והנה המעשה:

לעשיר אחד היה שכן עני, וביום נכנס בתוך העני דיבוק ומאז ואילך היה מגיע העני לבית העשיר צוחק עליו ומלגלג עליו ומשפילו לעיני כל. לבסוף החליט העשיר לשים לזה קץ, הוא תפס את העני בכוח והביאו לפני ר' חיים מוולוז'ין. מי אתה? שאל ר' חיים את הדיבוק. הייתי מלמד בבית אביו של אותו עשיר השיב הקול, ופעם אחת ערך עשיר זה עיסקה עם גוי, ורימה אותו בעשרת אלפים רובל, ואני שימשתני עד בעיסקה זו. וכאשר הגעתי לשמים, פסקו שמעשי ראויים, אולם בגלל גניבה זו עלי לרדת בחזרה עד שהעשיר ישלם את חובו. העשיר שמע זאת והחל לצעוק: רמאי ונוכל! הרי אני יודע שעברת על הרבה עבירות ומדוע אתה אומר שהתגלגלת בגלל חתימה אחת? והקול השיב: אתה צודק, אומנם כל ימי חטאתי אך לבסוף זכיתי לשוב בתשובה, ולמדתי תורה לשמה, וכאשר הגעתי לשמים נתברר לי כי מחלו לי בשל כך על כל מעשי הרעים מלבד על הכסף, עליו אי אפשר למחול. ונתגלגלתי בעוה"ז כדי להסדיר את התשלום.

ואכן גזל ואפילו של פרוטות, אינו נותן מנוחה בעולם העליון!

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

המסעדה בנתניה (מאת חיים ולדר)

למהדרין שהייתה ממוקמת בהמשך הטיילת, אני חושבת ברחוב בן עמי בנתניה, ושם הוא עצר ואבא שלי ואח שלי ירדו מהמיניבוס... מה שקרה שם הוא הסיפור שרציתי לספר. בכניסה למסעדה עצרה אותם צעירה ושאלה אותם כמה אתם. אבא שלי אמר: הבן שלי צריך לשירותים. היא היססה מעט ואמרה: אוקי, בסדר, והם נכנסו. אבא שלי המתין בתוך המסעדה וכעבור שתי דקות אחי יצא מהשירותים, ובדיקו אז מנהל המשמרת במסעדה ראה אותו יוצא מהשירותים. הוא הבין מיד שהם לא נכנסו למסעדה והתחיל לצעוק: "זו מסעדה כאן, לא שירותים ציבוריים, באיזו רשות נכנסתם לכאן?! אבי ואחי לא ענו, מנהל המשמרת המשיך לגעור בהם: "אתם אנשים דתיים, איך אתם מרשים לעצמכם להשתמש בשירותים בלי רשות?! אבא שלי נכנס לפלונטר רציני, הדבר הפשוט והמתבקש ביותר לעשות היה, לומר לו: "אדוני, אתה טועה, אני נכנסתי ברשות, קבלתי רשות מהמארחת הנצבת בפתח המסעדה להיכנס לשירותים". אבא שלי ידע שאם הוא יעשה את זה, הוא יפגע בצעירה ההיא, שבסך הכל עזרה לו, זו תהיה גם כפיות טובה וגם לשון הרע. הצעירה, אגב, עקבה מבחוץ אחרי הנעשה והיא נראתה מתוחה ומפחדת מאד. מצד שני מה שקורה כעת זה חילול ה', הוא חייב להוכיח למנהל המשמרת, כמו גם לסועדים ששמעו את הגערות שלו, שהוא לא השתמש בשירותים ללא רשות. איך עושים את זה מבלי לפגוע בצעירה שעשתה להם טובה, איך אומרים לו את האמת, אבל בלי לגרום שיפטרו אותה. אבא שלי הוא מתלמידי הרב גניחובסקי זצוק"ל ולמד אצלו בישיבת סלבודקא בבני ברק. רבי אברהם גניחובסקי היה אדם מאד חכם, ותמיד אמר: "כל בעיה אפשר לפתור בתשעים אחוז של שכל, ואם היא לא נפתרת אפשר להוסיף עוד עשרה אחוז של שכל ומידות טובות". אז אבא שלי חשב מה הרב גניחובסקי היה עושה ובתוך שניות היה לו גם רעיון. "אדוני היקר", הוא פונה למנהל המשמרת, חבל שאתה כועס לחינם, אנחנו מתכננים לאכול כאן, לא רק שנינו, כל המשפחה שלנו תכף תכנס לכאן". אבא שלי לא שיקר, הוא לא אמר תכנונו, הוא אמר אנחנו מתכננים...

"או, סליחה!" התנצל מנהל המשמרת, "אני ממש מצטער. תבין אותי, פשוט יש אנשים שנכנסים לכאן בלי רשות לשירותים, ואני בטעות חשבת..."

"זה בסדר", אמר אבי, "רק תגיד לנו איפה אנחנו יושבים". "כמה אתם?" שאל מנהל המשמרת "תשע נפשות" אמר אבי, "ותכף השאר מגיעים לכאן". אחי כמעט התעלף, אבא שלי הולך להוציא עכשיו ארוחה לתשע נפשות, אבל אבי ציווה עליו לרוץ למיניבוס שלנו ולקרוא לנו למסעדה. ראינו אותו מתקרב בריצה, בלי אבא שלנו ולא הבנו מה קרה. הוא עולה למיניבוס מתנשף: "בואו, תכנסו למסעדה, אנחנו נאכל שם". "מה מסעדה? איך?!" אנחנו שואלים. הוא סיפר לנו במילים קצרות מה קרה שם, ואנחנו מיהרנו לרדת ולהתקרב לכיוון המסעדה. כבר בדרך התחלנו לדבר אם זה יהיה על חשבון האטרקציה או לא, ואם כן, על חשבון השייט או על חשבון הטרקטורונים, כי החוקים של אבא היו מאד ברורים בעניין הזה, יש תקציב וממנו לא חורגים! מצד שני, גם המסעדה הייתה אטרקציה לא רעה בכלל. הרי בחיים לא היינו במסעדה, וכשאני אומרת בחיים, אני מתכוונת לזה. לא ראינו מסעדה אמיתית מבפנים, ואני לא מדברת על חנויות פלאפל וצ'ולנט, אלא מסעדה כזאת של שולחנות מפוארים עם מפות ומפיות, תפריט, מלצרים שמתרוצצים וחשבון אסטרונומי. נכנסנו בהמונונו למסעדה, ובינתיים כמה מלצרים עמלו לחבר שולחן לשולחן. כולנו התיישבנו, משתדלים לשמור על ארשת מכובדת, לא לצחוק בקול, לא לאכול בידיים... מלצר ניגש ושאל: "מה אתם רוצים להזמין?" אבא שלי אמר: "תסביר לי איך עובד כאן". הוא הסביר לו שצריך לקרוא את התפריט ולהזמין ממנו. ההורים שלי כמובן עיינו בתפריט, ואחרי ההתאוששו מההלם של המחירים החלו להזמין מנות שישביעו את כולם. זה היה בשבילנו באמת אטרקציה, איך

לפני שאתחיל בסיפור, אני רוצה לתאר קצת את המשפחה שלי ובעיקר את החינוך שקיבלנו, זה חלק מהסיפור. הורי הם אנשים יקרים וטובים שנתנו את הלב והנשמה ולא חסכו מאתנו את כל מה שהיינו צריכים, עם דגש על מה שאנחנו 'צריכים', כי יש ילדים רבים היום שמקבלים את כל מה שהם רוצים, אבל לפעמים מה שהם רוצים זה לא מה שהם צריכים, ולפעמים מה שהם רוצים זה משהו שהם ממש לא צריכים ואפילו מזיק להם. הם לא הסתפקו בכך שהילדים יחשבו עליהם שהם הורים טובים, הם התאמצו באמת להיות הורים טובים, וזה אומר להחליט החלטות נכונות ולהתמודד עם כך שלפעמים הילדים יכעסו ויתמרמרו ויחשבו שהם הורים לא טובים. כחלק מאותה מדיניות ההורים שלנו הקפידו שיהיה לנו אוכל בשפע, ביגוד טוב ומכובד, אך לעולם לא הסכימו לשלם שש מאות שקלים על בגד שניתן לקנות כמוהו במאה שקל, ורק בגלל שרקום עליו שם של חברה מפורסמת לשלם יותר. במילים אחרות, לא התלבשנו במותגים וגם לא היה חשוב לנו לעשות זאת. כילדים ביקשנו מההורים שלנו לצאת לחופשות. שיהיה ברור, לא דיברנו על מלון. הראש של ההורים שלנו, ואני מאמינה שגם שלנו, לא היה יכול לתפוס מדוע לשלם חמש מאות שקלים לבן אדם ללילה רק בשביל לעבור מהדירה שלנו עם חמישה חדרים מרווחים לשניים או שלשה או ארבעה חדרים קטנים במלון, ועוד לשלם על זה. זה היה כל כך בלתי נתפס ובלתי הגיוני בשביל ההורים שלי. זה עבר כנראה גם אלינו הילדים, ואולי אפילו לא עבר, נולדנו עם זה, גדלנו עם זה וחינו עם זה ולא רע בכלל. וכשביקשנו לצאת לחופשות, אבא שלי היה אומר: אין שום בעיה, אנחנו נצא לטיולים משפחתיים, טיול אחד גדול וטיול אחד קטן, בשנה. טיול אחד גדול זה אומר ללכת לצפון, לחרמון לטבריה, וטיול קטן לאזור המרכז, למקום אחר, בתוך ירושלים. יש לנו משפחה גדולה ב"ה וכל נסיעה כזאת היתה מצריכה שכירת מיניבוס, הכנת ציוד ואוכל, ואנחנו היינו משתתפים בהכנות בהתלהבות רבה. עוד כלל אחרון לפני שמפליגים לסיפור שלנו: אבא שלי, כחלק מהמדיניות הכלכלית שלו היה מודיע לנו מראש מה התקציב לכל נסיעה, וגם היה מסביר לנו מה הולך על מה, זה כדי שלא נסחוט ממנו בשטח כל מיני בילויים וקניות שיעמיסו על התקציב. בהזדמנות זאת אציין, שגם על קניון לא ממש שמענו, גם מבחינה כלכלית וגם מבחינה חינוכית. אם צריכים בגדים הולכים לגאולה או לאיזו תופרת, בשביל מה להיכנס לקניון. ולמישהו שקופץ ומסיק מסקנות שההורים שלי קמצנים או משהו בסגנון, אתם מוזמנים לראות את הדירות שהם קנו במשותף עם המחותנים לילדים הנשואים שלהם, הם פשוט מתנהלים נכון מבחינה כלכלית. למעשה ההורים שלי היו ועודם אנשים עם עין טובה ונפש רחבה, אבל רק לדברים שצריכים באמת. ואחרי ההקדמה הארוכה הזאת, אנחנו ניגש לסיפור. היה זה לפני שנתיים, עוד לפני שהתארסתי. יצאנו לטיול גדול, זה אומר מיניבוס לצפון, שייט בכנרת, טרקטורונים. אבא הודיע לנו מה התקציב שלו וגם פירט מה הולך על מה, שיהיה ברור שאם נבקש משהו אחר, זה יהיה על חשבון שייט או טרקטורונים. בדרך החליטו ההורים שלנו שהמיניבוס יכנס לנתניה ואנחנו נעשה חניית ביניים ונאכל מול הים. מול הים זה בחינם, אם לא תפסתם, ואת האוכל לקחנו מהבית כך שגם זה בחינם, כך שידענו שהעצירה הזאת לא הולכת על חשבון אחת מהאטרקציות. ואל תצחקו בבקשה, ככה הורגלנו לחשוב, לא לקחנו בחשבון התפתחויות בעלילה. כשהגענו לטיילת אחד האחים שלי ביקש ללכת לשירותים. אבא שלי החל לחפש מקום, היו שם כמה מסעדות ואבא שלי טען שחייבים למצוא מסעדה כשרה. לא הבנו מה הקשר בין שירותים למסעדה כשרה, וכבר החלו לעוף בדיחות על זה, אבל אבא שלי הסביר שיש בעיה של חילול ה' שיראו יהודים חרדים נכנסים למסעדה שאינה כשרה, הרי אף אחד לא יודע לאיזו מטרה הם נכנסים. זה היה הסבר מוחץ, לא חשבנו על זה. נהג המיניבוס הוביל אותנו למסעדה כשרה

פרפראות לתורה

"סע לכפר מסויים" נאמר לבעל שם טוב מן השמיים, "שם תוכל לראות מהו ביטחון אמיתי בבורא העולם". מיד קרא הבעל שם טוב לתלמידיו וציווה עליהם להתכונן לנסיעה. הכל היה מוכן, והסוסים החלו לדהור, הבעל שם טוב כלל לא היה צריך להנחות לאן נוסעים, הסוסים כבר ידעו היכן לעצור. לאחר כמה שעות, הם הגיעו אל כפר מסויים, הסוסים האטו את הקצב, עד שנעצרו בפתחה של אכסניה. הם התארחו אצל בעל האכסניה שקיבל אותם בסבר פנים יפות והגיש להם ארוחה חמה. למחרת בבוקר, באמצע תפילת שחרית, נכנס שוטר אל האכסניה כשבידו מקל. הוא דפק במקלו על השולחן שלוש פעמים ויצא מהבית. תלמידי הבעל שם טוב לא הבינו מה קרה אך לא אמרו דבר. התפילה הסתיימה ובעל הבית הכין להם ארוחת בוקר. עוד בטרם הספיקו ליטול את ידיהם לסעודה, הופיע השוטר ושוב דפק במקלו שלוש פעמים על השולחן והסתלק. הבעל שם טוב התעניין ושאל את בעל הבית "מה מחפש השוטר אצלך?", השיב לו בעל האכסניה "השוטר הוא שליחו של הפריץ ממנו אני משכיר את האכסניה". היום הוא היום האחרון לתשלום השכירות, אותה טרם שילמתי. הנקישות על השולחן מסמלות את אזהרותיו של הפריץ. והשוטר מגיע לכאן כדי להזכיר לי על תשלום החוב. אם לא אעשה זאת לאחר האזהרה השלישית, יזרקו אותי ואת משפחתי לכלא". הבעל שם טוב שמע את דבריו ואמר "אני שם לב שאתה רגוע, מכך אני מבין שיש לך את הסכום המבוקש, אז מדוע שלא תיגש אל הפריץ לשלם את חובך, ולאחר מכן נישב כולנו לאכול בשלווה ונחתי?". בעל האכסניה חייך והשיב "האמת היא, שאין לי אפילו פרוטה אחת. אך אינני מודאג, אני בטוח שבורא העולם יעזור לי, וכעת נסב לאכול." "יש עוד שלוש שעות עד שהשוטר אמור להופיע בפעם האחרונה", ניסה בעל האכסניה להרגיע את כולם. התלמידים הביטו בו בהשתאות והתפעלות יוצאת דופן, אך לא אמרו דבר. הם ישבו לאכול ודיברו דברי תורה על השולחן, והמארח שמח מאוד על ההזדמנות לארח אורחים חשובים כל כך. בתום הארוחה הופיע השוטר בפעם השלישית והסתלק. מיד קם בעל הבית, בירך ברכת המזון בכוונה עצומה, לבש בגדים נאים ועמד לצאת מן הבית. "להיכן אתה הולך?" תמה הבעל שם טוב. "אני ניגש אל הפריץ לשלם את חובי", השיב המארח. "אבל אמרת שאין לך פרוטה לשלם". הזכיר לו הבעל שם טוב.. "נכון אין לי פרוטה בכיס, אך אני שם את מבטחי בבורא עולם", השיב בעל האכסניה ויצא מהבית. הבעל שם טוב ותלמידיו עקבו אחרי בעל האכסניה שעשה את דרכו אל ביתו של הפריץ. דמותו של בעל האכסניה התרחקה עוד ועוד, עד שלפתע התקרבה אליו עגלה ונעצרה לידו. מהעגלה יצא אדם לבוש בגדים נאים, הוא החליף עימו כמה מילים ושב אל העגלה והמשיך בדרכו. לאחר כמה רגעים העגלה חזרה שוב לכיוון בעל האכסניה, האדם שיצא מתוכה מנה לידיו של בעל האכסניה סכום כסף והם נפרדו בלחיצת ידיים. התלמידים היו סקרנים לדעת מה קרה. הם עצרו את בעל העגלה ושאלו אותו "מדוע נתת לבעל האכסניה סכום כסף?" ענה להם האיש, "בעל האכסניה מכין אלכוהול משובח ביותר, וביקשתי לרכוש ממנו את האלכוהול בשנה הקרובה. בהתחלה הוא ביקש סכום מסויים אך אני ביקשתי לשלם סכום נמוך יותר, ולפיכך נפרדנו לשלום. אחרי כמה רגעים עלתה במוחי המחשבה, שמוטב לי לעשות עסקים איתו כי הוא אדם אדם ישר והגון, ולפיכך סיכמנו על העיסקה והענקתי לו את הסכום שביקש בפעם הראשונה". התלמידים בדקו ומסתבר שהסכום ששילם בעל העגלה לבעל האכסניה הוא בדיוק הסכום שהיה חייב בעל האכסניה לשלם לפריץ כדמי שכירות. חייך הבעל שם טוב ואמר לתלמידיו "רואים אתם עד כמה גדול כוח האמונה והביטחון בה' יתברך".

החליט לקחת ארוחה לו ולכל המשפחה הענקית שלו, העיקר לא לפגוע בי. 'וכאן היא שוב התחילה לבכות'. אני בוכה מהתרגשות, הבן אדם הזה עשה את זה כדי להגן עלי, בחיים לא התחשבו בי ככה, אין בני אדם כאלה בעולם!" בזמן שאתם אכלתם כאן, אנחנו במטבח כל הצוות, התרגשנו מהמעשה הנאצל והמתחשב שלך, וזו המתנה שלנו אליך מכל הלב. וחשוב לי שתדע שאין אנשים כמוך בעולם שלנו, והילדים שלך יכולים להיות גאים בך", ככה הוא אמר לאבא שלי, ואז הגיעה סיגל עצמה והודתה לאבא שלי ולכולנו ושוב החלה לבכות בהתרגשות, וזו היתה חוויה שלא מהעולם הזה. סיימנו לאכול את הקינוח ואז הגיע החשבון... אבא שלי פתח את כריכת העור הזאת שבתוכה מגלים את החשבון ואז הוא גילה שאין שם שום חשבון, היה שם כרטיס הנחה של חמישים אחוז לפעם הבאה שנגיע למסעדה. אבא שלי קרא למנהל ואמר: "כל הכבוד לכם על הפעם הבאה, אבל מה עם התשלום על הארוחה הזו?" "הארוחה הזו היא בחינם", אמר המנהל, "המדיניות במסעדה שלנו שלא לוקחים כסף ממלאכים"... יצאנו משם למיניבוס והמשכנו לצפון, עשינו את כל האטרקציות, גם את השייט, גם את הטרקטורונים, אבל ידענו שכזו אטרקציה מרגשת כמו שהייתה לנו במסעדה בנתניה לא נחוה לעולם. אני לא מתכוונת לאוכל, למרות שהוא היה טעים וערב לחיך. זו הייתה הידיעה שאבא שלי עם החכמה והמידות הטובות שלו הצליח גם להתחשב בזולת, גם בזרה מוחלטת, גם להכיר לה טובה, גם למנוע חילול ה' וגם לחולל קידוש ה' גדול. מאז עברו שנתיים, וכבר נישאתי ויש לי ילד. אני לא בטוחה שאצליח לחנך את ילדי בצורה הפשוטה, החכמה והמחושבת שהורי חינו אותי, אבל לפחות אני יודעת לאן לשאוף.

אנחנו יושבים כמו מלכים וכולם משרתים אותנו, מביאים מאכלים ומשקאות. עצם הדבר לראות את אבא שלי ואימא שלי, אנשים כל כך שמרניים, יושבים במסעדה, זה היה טיול בפני עצמו. בין לבין התלחשנו על הסיבה שבגללה זכינו לאטרקציה הזו ובאוויר הייתה תלויה השאלה הגורלית איזו אטרקציה אנחנו נפסיד במקום זה. כבר השלמנו שנפסיד, השאלה איזה. לקראת סיום הארוחה לפתע אנחנו רואים את כל המלצרים במסעדה, כולל מנהל המשמרת ועוד אדם מכובד שנראה כמו מנהל המסעדה. הם יצאו מהמטבח כשכל אחד מהם מחזיק מגש עם קינוח ועליו זיקוקים. הסתכלנו מסביב לראות איזה אדם חשוב סועד כאן עם פמלייתו, זה היה כמו טקס למלכים ונסיכים. כל הצוות מתקדם אלינו וזיקוקים יוצאים מהעוגות ומהגלידות המגרות. אבל הם לא נגשו לאף מלך ולאף נסיך, הם פנו היישר לשולחן שלנו, הם הקיפו אותנו ואז בתנועה מתואמת הורידו את כל הקינוחים לשולחן שלנו. "מה זה?" אמר אבא שלי, "אני חושב שיש כאן איזו טעות, אנחנו לא הזמנו" "זה בסדר", אמר האיש החשוב שבאמת היה מנהל המסעדה, "אתה באמת לא הזמנת, ואתה גם לא תשלם, זו מתנה של צוות המסעדה, לך ולמשפחה שלך היקרה". הוא התיישב ליד אבא שלי וצוות המסעדה נשאר לעמוד. "תקשיב", הוא אמר, "אחרי שאתם התיישבתם, אמר לי אחד המלצרים שסיגל, המארכת שיושבת בכניסה, בוכה. הלכתי מיד לשם ושאלתי אותה מה קרה, היא לא כל כך רצתה לספר לי אבל אני לחצתי עליה, ואז היא סיפרה לי בחשש מה שקרה. 'אני נתתי רשות לבן אדם הזה להיכנס לשירותים ואז מנהל המשמרת צעק עליו ואני הייתי בטוחה שהלך עלי, שמפטרים אותי עכשיו, כבר חשבתי לעצמי איפה אני הולכת לעבוד מעכשיו, הייתי בטוחה שהוא יספר לו שאני הרשיתי את זה, הייתי במתח נורא, ואז להפתעתי אני קולטת שהבן אדם הזה

הדלקת נרות: 16:52

יציאת השבת: 17:51

רבינו תם: 18:26

ו' בטבת התש"פ

טוב להסות בה'

670

מי אוהב את השבת?

בא התש"פ

בחדשים האחרונים מנסים בכל אופן לפגוע ולהרוס את קדושת השבת: מנסים לעודד פתיחת חנויות, בניית כבישים וגשרים, ואף לעודד תחבורה ציבורית בשבת בחינם – דבר שלא היה כמותו מאז קום המדינה. גדולי הדור זועקים כי אין ליהודי מאמין לראות זאת מהצד ולשתוק, אלא עליו לחזק עצמו בשמירתה. כך מספרים שפעם אחת, כאשר שמע ישראל מסלנט זצ"ל כי ב'פריז' ישנם יהודים ההוגים דברי כפירה, אמר: "כאשר כאן ב'סלנט' מקילים במעט בקדושת השבת – אז שם ב'פריז' כבר מתחילים הרהורי כפירה". אם אנו חזקים במצווה מסוימת ועושים אותה כראוי – הדבר גורם כי בכל עם ישראל ישנה השפעה שגם אלו הרחוקים מתורה ומצוות יקפידו באותה מצווה, וכשחלילה ישנו ריפיון בקרב ציבור יראי ה', אזי במקומות הרחוקים פורצים פרצות בקדושה אשר לא העיזו מעולם לחשוב עליהם. זו הסיבה, אומרים בעלי המוסר, כי עד היום, דור ה-2020, כאשר מגיע יום כיפור אין מישהו החושב לפתוח עסק או לעבוד, ובטח לא להפעיל תחבורה ציבורית בחינם, אלא להיפך, רואים אנו כי הרוב הגדול משתדלים לצום ולא לנסוע ברכב, ואף לובשים בגדי לבן. מדוע? והרי יום השבת גדול בהרבה ממעלת יום הכיפורים...?

עונים רבותינו ואומרים כי בכל הדורות נזהרו ציבור יראי ה' למסור נפש בעבור יום הכיפורים, וראו בו כדבר חמור ונורא – זהירותם גרמה להשפעה חזקה על כל הציבור, הגורמת לשמירה על יום – הכיפורים עד ימינו אצל כל שכבות הציבור. אך בשבת קודש, לצערנו, מההרגל והשגרה, מגיעים שלא בכוונה לחוסר הערכה של קדושתה, מעלתה ורוממותה שגדולה היא מכל החגים והמועדים בשנה, והיא מקור הברכה.

לכן, אם רואים אנו שמנסים לפרוץ פרצות בחומת השבת, אות היא לנו שעלינו לחזק אצלנו את יקרת השבת ומעלתה, שהסיבה שעונשה חמור כסקילה, היא מפני שגדולה מעלתה וקדושה, ולכן אף שכרה רב אשר נותנים למקפיד לשומרה כראוי, נחלה בלא מיצרים.

את המעשה המדהים הבא סיפר מגיד המישרים, הרב חיים זאיד שליט"א: "בדיוק לפני כשנה, בזמן הזה של ר"ח שבט, התארחתי בשבת במלון בים המלח. סיימנו את תפילת ליל השבת, ואז ניגש אליי יהודי אחד, אורח אף הוא בבית המלון, כשהוא דואג ומבולבל: "כבוד הרב זאיד, אנא ממך תעזור לי". "במה אוכל לעזור?", שאלתי. ואז הוא החל לספר: "אשתי היקרה שבורה ורצועה ואינה רוצה לרדת לחדר האוכל לסעודת ליל שבת". "מה קרה?". "כבר שנים רבות שאין לנו ילדים ואנו עושים את כל ההשתדלות והתפילות לזכות בכך. השבוע עשינו השתדלות רפואית מיוחדת, והיום, כשעה לפני השבת, הודיעו לנו מבית החולים שהשתדלות זו עלתה בתוהו, וכי ע"פ הטבע הרפואה הרימה ידיה, ולא נוכל לזכות בילדים. מאז ששמעה זאת אשתי אין לה חשק לכלום, והיא אינה רוצה לרדת אל סעודת השבת".

ביקשתי ממנו שיקרא לה והתפללתי לה' שיכניס לי את המילים הנכונות. היא ניגשה אליי בבכי, ואמרתי לה: "אני רוצה להגיד לך דבר חשוב שהוא הטיפ' לכל הישועות וההצלחות. אנחנו נמצאים כעת בים המלח. מה השם הנוסף שיש לים המלח? – ים המוות. מדוע?... מפני שהדמעות של הייאוש, העצב והאכזבה הם מוות. אדם שבוכה ומתבכיין על מצבו שלא טוב לו, מושך על עצמו צער ועצב נוסף. לכן ים המלח, הדומה לדמעות העצב המלוחות, נקרא ים המוות, מפני שכולו מוות ואינו מייצר חיים. אך מי שרוצה לזכות לחיים טובים ולייצר חיים, צריך ים יפה, ים מלא בגלים עם שמחה, שם יש במעמקי הים חיים שלמים. כי היכן שיש שמחה – יש חיים. ואז אמרתי לה את המשפט הבא:

– ההמשך המרתק בעמוד 3 –

לרפואה, פרנסה

והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. רחל ובעלה וב"ב וצאציהם. אסתר בת מזל. משה שמואל בן זלדה. ירון שמעון בן שושנה, חן בת דליה רבקה וב"ב. אביגיל בת קאריין.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה.

לעילוי-נשמת:

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה. הרב שמעון בן בתריה. מ"ס צדוק בן גור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן נג'יה. פרחת בת טובה. אהובה בת טובה. שולמית בת חתון. ברוך בן גורג'יה. יפה בת ויקטוריה. שרון שירין ספיר ספאחי בת לאה. יהודה בן יחיא גריידי סאלם. יצחק ז'אק בן שמחה.

העלון מוקדש לעילוי נשמת האבא היקר, סאלם יואב בן סלימן ברזילי תהא נשמתו צרורה בצרור החיים, אמן!

מי אוהב את השבת?

הרב חיים לאב

מעשה נוסף מאת מגיד – המישרים, הרב חיים זאיד שליט"א: בואו ואספר לכם מעשה מדהים שאירע לי לאחרונה.

ערכתי קניות בצרכנית 'יש חסד' ונעמדתי בתור לקופה לתשלום. מאחריי נעמד יהודי יקר עם עגלה ודפק לי על הגב. "כבוד הרב היקר, האם אפשר לשאול שאלה?". "בבקשה". "אינני נוהג להשתמש בוויזה או בצ'קים ואני מחזיק באמתתחתי רק מזומנים. והנה כעת, עשיתי קניות של כיבוד ומיני מתיקה לשבת ב-200 ש, כפי הסכום שהיה לי באמתתחתי.

אלא, שממש כעת, בעודי ממתין לתור בקופה אשתי מצלצלת אליי. "יעקב תשמע", היא אמרה, "תשאייר 100 ש בצד, ותעשה את הקניות של הפינוקים רק במאה הש"ח הנותרים". "למה?", שאלתי. "כעת ניגש וועד הבית ואמר לי שהוא כבר מחכה זמן רב ל-100 ש של ועד הבית, ואמר שאם לא ניתן זאת היום – זה גזל!

אנא ממך, תקנה לכבוד שבת רק במאה ש"ח ואת השאר נעביר לוועד".

כעת שואל אותי היהודי: "מה לעשות הרב זאיד? – האם להוריד את המוצרים לכבוד שבת קודש לטובת וועד הבית, או להשתמש בכל הסכום לכבוד השבת, ולדחות את התשלום לוועד הבית למועד מאוחר יותר?".

שמעתי את דבריו ואמרתי לו: "בוודאי שאתה חייב לשלם מיד לוועד הבית – הרי זה גזל גמור.

אך שמע לי, אם אתה באמת אוהב את השבת הקדושה ומעריך אותה, ובאמת רצונך לענג אותה ולשמוח בה, תישאר בתור עם כל המוצרים ותצפה לישועת ה'. במידה ולא תזכה לישועה – תוריד חצי מהמוצרים, אך אם תאמין בה' ותרצה את עונג השבת באמת – בוודאי ה' יתן לך ותיוושע".

אורו עיניו משמחה והוא אמר לי: "אתה בטוח הרב?". "חצוף ©", אמרתי בליבני, "השבת מבטיחה זאת ולא אני".

– ההמשך המרתק בעמוד 4 –

שמחה עצומה לליבו על עצם יום השבת – הקב"ה מסדר לו את טרדתו ופותר לו את מצוקתו, בעבור שהשתדל לכבוד השבת. כי מי שמשקיע לכבוד השבת – השבת הקדושה מחזירה לו. מי שמאמין בשבת ומראה לה' ביום הזה אהבה – מלמעלה מחזירים לו כפליים.

למרות הצער הנורא שהיה לאותה אשה, היא החליטה להתחזק בשמחת יום השבת – אף ה' הביא לה ישועה באותו עניין, וזכתה היא בבן זכר, מתי? – ביום השבת!

"שבת היא מלזעוק – ורפואה קרובה לבוא", כי אם האדם שובת בה מכל הזעקות והצרות, אזי זוכה שרפואה וישועה באה!

ובפרט כעת בשבתות ימי השובבי"ם אשר אדם יכול לתקן בהם את כל ענייני הקדושה שחטא בכל ימי חייו, שאם יתחזק בהם בשמירת השבת וקדושתה, יכול הוא לזכות למחילת עוונות ולקדושה רבה, כדברי חז"ל: "כל השומר שבת כהלכתה – אפילו עובד עבודה זרה כדורו של אנוש – מוחלין לו על כל עוונותיו".

לשמור שבת בצורה מושלמת אולם זה קשה, אך העצה שאמרו גדולי הדור לדורנו הוא לקבוע לימוד 2 הלכות שבת בכל אחת מסעודות שבת, שעל ידי כך זוכה לעבור על כל הלכות שבת ולדעת אותם. ולמי שקשה קבלה זו, יכול להקפיד על שעה של לימוד בשבת, להשתדל שלא לכעוס לפחות ביום השבת (שעל ידי כך מדליק את האש בגיהנום – הוזהר הקדוש), לקבל שבת לפני הזמן או לאחר ביציאתה.

ההתחזקות וההערכה שלנו ליום השבת, ישפיע קודם כל עלינו, וזהו וודאי התיקון לריפיון בשבת, שיביא לחיזוק אצל כולם.

– ההמשך המרתק מעמוד 1 – ואז אמרתי לה את המשפט הבא: "דעי לך, כי לשבת קודש יש קדושה ומעלה גדולה מאד, שמי ששמח בשבת – זוכה לכל טוב וברכה. שמעי לי, קבלי על עצמך לשמוח בשבת הזו, למרות הקושי האדיר שיש לך. ודעי לך, שזכות השמחה ששמחים בשבת ומראים לה' שאנו נהנים בה, למרות כל הצער – היא המביאה ישועות וברכה לכל החיים". אותה אשה קיבלה את הדברים ועשתה מהפך.

היא ירדה לחדר האוכל עם בעלה והחלה לשמח את כולם.

היא עברה בין השולחנות, שאלה בשלום האורחות, דיברה איתם במאור פנים ואיחלה לכולן שבת שלום – והכל ממש בצורה מופלאה!

"ששון ושמחה ימצא בה – ונסו יגון ואנחה", אמרתי לה.

כל זה היה לפני כשנה.

והנה, כעת (כ' בטבת התש"פ), אני חוזר מנהריה ומקבל טלפון מבעלה.

"הרב זאיד אתה זוכר אותי?!... אני שאשתי היתה עצובה בשבת ים המלח ונתת לה טיפ' לישועה לחיים.

התקשרתי לבשר לך, כי בישועת ה' ובחסדו הגדול, נולד לנו בשבת האחרונה, שבת יזחי' בן זכר".

"ישתבח שמו לעד", צעקתי בהתרגשות, "היא מסרה את נפשה לשמוח למען השבת, ושמה את כל הצער והיגון בצד – גם הקב"ה שילם לה בבן זכר, כנגד כל דברי הרופאים – ומתי?... ביום השבת!".

וזו עצת העצות שאני מוסר בשם כל גדולי וצדיקי הדור שאמרו כי בכוחה של שבת קודש להושיע כל יהודי מכל מיצר וצרה. כי השבת היא מקור הברכה – רוצים זיווגים? ילדים?

בראות? – היא המקור של הברכות! ולכן, שמחת השבת היא אחד הדברים החשובים ביותר, ואף רבנו החיד"א כותב זאת כי אם האדם מסיר את צערו וטרדתו לפני השבת, ומכניס

כותב האר"י הקדוש כי בסוף כל שבוע העולם עומד להיחרב, אלא שזכותה והארתה של השבת נותנת

כח וברכה לעוד ששה ימים שיבואו לעולם, כי אם לא השבת, לא היה יכול העולם להמשיך להתקיים, על כן שבת היא

מקור הברכה. 'מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה' – ומי לא רוצה מתנה כה טובה ויקרה?

מי אוהב את השבת?

777 חיים אצלנו

שאל מזכה הרבים, הרב שניר גואטה שליט"א: "יש לי שאלה אליכם: האם הקב"ה מבקש מאיתנו שנשמור שבת כהלכתה, ונקפיד בהלכות מוקצה, טלטול, דיבורי חול וכל שאר המלאכות – זה בשבילו, שנשמח אותו – או שזה בשבילנו? האם שה' מבקש מאיתנו שנברך על המאכלים, הוא מבקש זאת בשביל שנעשה לו טובה, או שזה נועד בשבילנו? וכן בכל המצוות והעניינים: צניעות, ציצית, לימוד תורה – למה ה' מבקש זאת? התשובה היא פשוטה וברורה: ה' יתברך לא צריך את המצוות שלנו. אנו לא עושים לו טובה בכך – ממש לא! הוא לא צריך אותנו והוא מסתדר יפה מאד גם אם לא נברך, והעולם ימשיך להתקיים גם אם לא נלבש ציצית. אז למה ה' מבקש שנקפיד בהלכות שבת, ומדוע הוא רוצה שנלמד תורה בכל זמן פנוי?..."

התשובה היא כי ה' יתברך שברא אותנו, הוא היודע טוב ביותר מה הכי יועיל לנו ויעשה לנו את החיים בעולם הזה, ובעולם הבא טובים יותר. כשהקב"ה אומר לך כי חילול שבת חלילה גורם לעונש סקילה החמור, זה מפני שרואה ה' יתברך שאי שמירת השבת תזיק לנו בכל המישורים והמובנים. ולהיפך, ה' נותן לנו שכר עצום עבור השבת מפני שהוא רוצה בטובתנו, כי זה מה שיתן לנו אושר וחיים טובים. זה לא בשבילו, הוא לא באמת צריך את זה, "החפץ לה' בעולות", אמר שמואל. אלא "רצה הקב"ה לזכות את ישראל" – לתת להם חיים מאושרים, לכן "הרבה להם תורה ומצוות" – זה רק לטובתך! לכן, אם תתחיל כעת להתחזק בשמירת השבת, ולקבל את השבת לפני הזמן, זה לא כדי לעשות טובה לה', אלא טובה לעצמנו, אזי נראה ברכה בחיינו.

הוא לקח את הכרטיס וקנה את כל המוצרים ב-200 ₪ כשהוא מותיר מאה שקלים לתשלום החוב לוועד הבית. הוא יצא מהסופר צוהל ושמח, מתקשה להאמין לישועה הגדולה ואמר לי: "הרב זאיד, אתה לא תאמין מה קרה לי. זה סיפור השגחה פרטית מופלאה. האמנתי במה שאמרת, עמדתי בתור והתחלתי לשנן ללא הרף כי השבת היא מקור הברכה, והרי אמרו חז"ל כי 'כל מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה ועד

ראש השנה, חוץ מהוצאות שבת וימים טובים, ושליחת בניו לתלמוד תורה – שאם הוסיף, מוסיפין לו". שיננתי שמה שאני קונה לשבת זה לא ממה שיש לי, אלא זה מאוצר של מתנת חנם שה' נותן למי שמענג את השבת, אשר היא מקורן של כל הברכות והשפע הגשמי והרוחני, ואז לפתע ניגש אליי אותו אדם ומגיש לי כרטיס טעון בסכום שהיה חסר לי בדיוק. איזו השגחה פרטית, חבל שלא ראית את זה. אתה חייב לספר את זה בהרצאות שלך!". ואני חייכתי בהתלהבות ועשיתי עצמי כמי שאינו יודע כלל מכל העניין. אך דבר אחד ידעתי, כי לא ממני באה לו הישועה, אלא מכוח אמונתו בקדושת השבת ובמעלתה, אשר היא זו ששילמה לו, כי 'כל המענג את השבת – נותנין לו נחלה בלא מיצרים'.

– ההמשך המרתק מעמוד 3 – כך סיימנו את השיחה, והוא חזר לתור מתוך שמחה עצומה ואמונה בה' כי זכות שבת קודש תביא לו ישועות. בינתיים, רואה אותי עוד יהודי וניגש אליי. אתם מבינים מה זה – רואים רב מוכר בסופר וכולם ניגשים לשאלה וברכה, זה מצוי. "הרב זאיד יש לי שאלה בהלכה". "כן בבקשה, מקווה שאצליח לענות", השבתי. ואז הוא החל לספר: "הסתובבתי כעת כאן בסופר ומצאתי כרטיס של 'יש' המוטען ב-100 ₪, כשאיני יודע של מי הוא – מה עליי לעשות?". התלהבתי מהעניין ואמרתי לו: "כמובן שתנסה לעשות השבת אבידה. תיגש אל הקופה הראשית ותבקש שיכריזו שם כי למי שאבד הכרטיס שיגש אליך". אותו בחר הלך לקופה הראשית, שם הכריזו כמה פעמים על הכרטיס האבוד, אך אף אחד לא בא לדרוש זאת. הוא חזר אליי שוב ושאל אותי מה לעשות. "ע"פ ההלכה", השבתי לו, "כיוון שאין לדבר סימנים ואף ניסית להכריז – הרי אלו שלך. אבל אם אתה רוצה לשמוע לי ולעשות בזה חסד עצום – מאחוריי עומד בתור יהודי יקר שחסרים לו 100 ₪ לקניות לשבת. אם תשמע לי, תשמח אותו ותתן לו את זה, בלא שידע ששלחתי אותך ובוודאי תעשה בכך דבר גדול". "בשמחה כבוד הרב, תודה על העצה", הוא השיב. הוא ניגש אל היהודי מאחוריי ואמר לו בטבעיות: "תשמע ידידי, מצאתי פה כרטיס של מאה שקלים ואני לא יודע של מי הוא, אולי תיקח אותו בשבילך?". אותו יהודי מאחוריי שהמתין לישועת ה' קפץ משמחה: "באמת?... ואוו, תודה רבה לך! שה' יברך אותך!".

לתגובות: 052-7151858
רחוב מעה בריל 9, ת"א, מספ' אחיאל
daniel777achiel@gmail.com

מיהיכן לומדים כי אפילו בעל חיים הבוטח בה' זוכה לניסים גלויים?

חידה

העלון מודפס בחסות **דפוס אפי'**

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לבריאות, הצלחה, פרנסה: אליעזר בן ברכהמוטי אטדג'י וב"ב, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, אבשלום בן ויולט, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו, ניסים רוקח וב"ב. זיווג: הילה בת גילה.

לע"נ: מזל עדני בת נור, שושנה בת אורה, אמיר מאיר בן מרים.

לכולל חשוב בבני ברק דרושים מוצרי עוולטיקה לעובת הלומדים - 054-8459657

בעורה מעמחתי!!!

גמ"ח תחפושות לכל המספחה בבית מספ' זאיד, רחוב מעפילי אגוז 91 מאחורי הבנין, ת"א בימים א', ד' 20:30-22:00 ובמוצ"ש 21:30-21:30

לע"נ מסה חי בן קציה ולע"נ יוריק בן אוסנת ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לע"נ תמר בת מלכה ויוסף ענולב"ע בע' בתשרי תשע"ז ת.נ.צ.ב.ה.

לתגובות הערות: שגיא 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 16:52

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:51

ר"ת: 18:26

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 439 31.1.2020 - ה' שבט תש"פ

וְהוּא הַשְּׁמַעַן לְהוֹאֵל עֲדֵימָה וּבִיאַן בְּנֵי

פְּרִשֶׁת - בַּא

וַיֹּאמֶר לוֹ פְּרַעַה לְךָ מַעְלִי... וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בֵּן דְּבָרְךָ לֹא אֶסֶף עוֹד רְאוֹת פְּנִיךָ (י, כח-כט)
מִן הַדִּין אֲסוּר לְהִסְתַּכֵּל בְּפָנָיו שֶׁל אָדָם רָשָׁע. אֲמִנָּם אִם יֵשׁ צוֹרֵךְ לְהוֹכִיחַ אוֹתוֹ, לְדַבֵּר אִתּוֹ וּלְשַׁכְנַע אוֹתוֹ לְעִזּוּב אֶת מַעֲשָׂיו הָרָעִים, אִזִּי מוֹתֵר. וְהֵנָּה עַד מִכַּת חוֹשֵׁךְ חֹשֶׁב מֹשֶׁה שֵׁישׁ בְּפִרְעָה אִיזָה קוֹרְטוֹב שֶׁל אֲמוּנָה. לִכֵּן בֹּא מֹשֶׁה אֶל פְּרַעַה וְדִיבֵר עִמּוֹ פָּנִים אֶל פָּנִים, כְּדֵי לְהוֹכִיחוֹ וּלְהַחְזִירוֹ בְּתִשּׁוּבָה. אֵךְ כֹּאשֶׁר אָמַר לוֹ פְּרַעַה: "לְךָ מַעְלִי", אָמַר לוֹ מֹשֶׁה: "בֵּן דְּבָרְךָ" - כְּלוּמַר צְדָקוֹ דְּבָרִיךָ, עֵתָה שְׁנוּכַחְתִּי כִּי אֶתָּה רָשָׁע גָּמוּר, עַל כֵּן "לֹא אֶסֶף עוֹד רְאוֹת פְּנִיךָ", כִּי אֲסוּר לְהִבִּיט בְּצוּרַת אָדָם רָשָׁע. (מִתּוֹךְ 'דְּבָרֵי מֵרְדֵכִי' - הֶרֶב מֵרְדֵכִי אֵלֵיהֶם זַל)

וּלְמַעַן תִּסְפָּר בְּאֶזְנֵי בְּנֵי וְבָנֵי בְּנֵיךָ אֶת אֲשֶׁר הִתְעַלְלָתִי בְּמִצְרַיִם (יב),
אָדָם הַמְּבַשֵּׁל אוֹ אֹפֶה מֵאֲכָלִים, אוֹ יֵשׁ לְהַבְדִּיל: יֵשׁ הַמְּבַשֵּׁל אוֹ אֹפֶה לְעַצְמוֹ וּלְבָנָיו בֵּיתוֹ, וְיֵשׁ הַמְּבַשֵּׁל וְאֹפֶה כְּדֵי לְמַכּוֹר לְאַחֲרֵים. הַהִבְדֵּל בִּינֵיהֶם הוּא, כִּי הַמְּבַשֵּׁל לְעַצְמוֹ אֵינוֹ מֵרַבָּה בְּמִינֵי תְּבַשִּׁילִים, כִּי אִם תְּבַשִּׁיל אֶחָד אוֹ שְׁנָיִם, כְּפִי שֶׁהוּא מִשְׁעָר שִׂיאֲכָלוֹ הוּא וּבְנֵי בֵיתוֹ וְכְפִי הַחֲבִיב עֲלֵיהֶם. לֹא כֵן הַמְּבַשֵּׁל לְאַחֲרֵים, מֵרַבָּה בְּתַבְשִׁילִים וּמִינֵים שׁוֹנִים וּמִגּוּוֹנִים, שֶׁכֵּן יֵשׁ הַחֲפֵץ בְּתַבְשִׁיל זֶה, וְיֵשׁ הַחֲפֵץ בְּתַבְשִׁיל אֲחֵר. עַל כֵּן הוּא מֵרַבָּה בְּמִינֵים שׁוֹנִים, כִּךְ שֶׁכֵּל אֶחָד מִן הַקּוֹנִים יִמְצָא אֶת שְׁלִיבוֹ חֲפֵץ!

כֵּן הוּא גַם הַנִּמְשָׁל - אָמַר הַמְּגִיד מְדוּבָנָא - אִם תִּכְלִית הַמִּכּוֹת שְׁבָאוֹ עַל מִצְרַיִם הֵיוּ כְּדֵי לְהַכְרִיחַ אֶת פְּרַעַה לְשַׁלַּח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ, לֹא הָיָה כָל צוֹרֵךְ לְהִרְבּוֹת בְּמִכּוֹת מִסּוּגִים שׁוֹנִים שֶׁכֵּן דִּי בִּכְךָ אִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה מִכָּה אֶת מִצְרַיִם עֶשֶׂר פְּעָמִים בְּמִכַּת דָּם אוֹ בְּמִכַּת צִפְרָדַע וְכְדוֹ, וּוְדָאֵי שְׁלֹא הֵיוּ עוֹמְדִים הַמִּצְרַיִם בְּסִבַּל הֶרֶב וְהֵיוּ מִשְׁלַחִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִיָּד. לֹא כִּךְ רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא -

סִיִּים הַמְּגִיד - כִּי עֵיקַר הַסִּיבָה לְמִכּוֹת הָיָה, כְּדֵי לְהַפְלִיא אֶת עֵינֵי הָרוֹאִים וּלְמַעַן יִסְפְּרוּ כֵּן לְדוֹרוֹת הַבָּאִים. מִשּׁוּם כֵּן הִרְבָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמִינֵים וּבְסוּגִים שׁוֹנִים שֶׁל מִכּוֹת, כִּי אֵין לְבוֹת כָּל הָאֲנָשִׁים שׁוּוִים, הָאֶחָד יִתְפַּעַל מִמִּכַּת דָּם וְהַשְּׁנִי מִמִּכַּת צִפְרָדַע וְהָאֶחָד יִתְפַּעַל מִמִּכַּת עֶרֶב וְכֵן הַלֵּאָה. וְזֶה מָה שְׁאוּמַר הַכְּתוּב: "וּלְמַעַן תִּסְפָּר בְּאֶזְנֵי בְּנֵיךָ וּבָנֵי בְּנֵיךָ אֶת אֲשֶׁר הִתְעַלְלָתִי בְּמִצְרַיִם וְאֶת אֶתְנִי אֲשֶׁר שְׁמָתִי בָּם וַיִּדְעַתֶּם כִּי אֲנִי ה'".

דָּבַר נָא בְּאָזְנֵי הָעָם וַיִּשְׁאַלוּ אִישׁ מֵאֵת רֵעֵהוּ וְאִשָּׁה מֵאֵת רֵעוּתָהּ כְּלִי כֶסֶף וְכִלְי זָהָב (יא,ב)
כתב רש"י: אין "נא" אלא לשון בקשה, בבקשה ממך הזהירם שלא יאמרו אותו צדיק
אברהם: "ועבדום וענו אותם" – קיים בהם, "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול" – לא קיים
בהם.

וכבר עמדו המפרשים על התמיהה, מדוע הוצרך הקב"ה לבקש ולהתחנן, הרי אם היו
מכריזים כאן שעומד מישהו מחוץ לאולם ומחלק כסף רב לכל אחד, לא היה נשאר באולם
אף אחד?...

וביאר המגיד מדובנא זי"ע כדרכו על פי משל מיוחד:

היו פעם שני מלכים שנלחמו זה בזה תקופה ארוכה, וסופה של המלחמה לא נראה
באופק. עד שיום אחד נמלכו בדעתם והחליטו: לשם מה להרוג כל כך הרבה חיילים?
כל אחד ישלח חייל אחד, שניהם יתגוששו ליד בור עמוק, ומי שיצליח לזרוק את השני
לתוך הבור הוא המנצח. ואכן, כך היה, צד אחד שלח חייל ענק. בעל ממדים עצומים,
ואילו הצד השני שלח חייל רגיל. לא גדול במיוחד.

והנה, האות ניתן והשניים התחילו להתגושש... נגש החייל הענק אל זה שממולו, תפס בו
בחזקה, הניף אותו באוויר על כתפיו והתחיל לצעוד לכיוון הבור. המלך של אותו חייל
רגיל שנמצא כעת על הכתף נשם נשימה עמוקה, הנה עומד הוא להפסיד במלחמה...
כשהגיעו למרחק חצי מטר מהבור, סטר החייל הקטן על פניו של הענק, עשה לו עוד
שניים שלושה תרגילים והכניסו לתוך הבור. כולם מחאו כפיים, נערך טקס מיוחד ובו
הוענק לחייל את הצטיינות מאת המלך.

בסיום הטקס קרא המלך לחייל ואמר לו: "נכון, מגיע לך פרס על שהבאת לי את
הניצחון, אבל בעצם מגיעות לך גם 'מלקות', שכן, אם יודע אתה לעשות כאלו תרגילים,
למה לא עשית זאת בתחילת ההתגוששות, הרי נשמתי פרוחה מקרבי כשראיתיו עומד
להכריע אותך?", נענה החייל ואמר: "אדוני המלך, האם ראית איך הוא היה נראה? כן,
ענה המלך: כזה גדול!... "נו, – ענה החייל: אז למה שאני אשא אותו על גבי עד הבור?
מה, אני סבל! לכן הנחתי לו לשאת אותי על כתפיו כל הדרך אל הבור, ורק ברגע
האחרון הפלתי אותו לתוכו"...

והנמשל: הרי בעצם, עיקר הביזה ממצרים היתה ביזת הים. שנאמר: "תֹּרֵי זָהָב נֶעְשָׂה לָךְ
עִם נְקֻדֹת הַכֶּסֶף". ואמרו חז"ל (שיר השירים רבה א'): "תֹּרֵי זָהָב נֶעְשָׂה לָךְ – זו ביזת
הים, עִם נְקֻדֹת הַכֶּסֶף – זו ביזת מצרים, כשם שיש הפרש גדול בין כסף לזהב, כך גדול
שבח ממון הים מביזת מצרים".

נמצא, שעיקר הישועה היתה על הים, כי עד הים המצרים רדפו אחריהם, וגם עיקר
הביזה היתה על הים. מעתה, כשבא משה רבינו לבני ישראל לפני שיצאו ממצרים,
וביקש מהם ליטול מהמצרים מעט כלי כסף וכלי זהב (כי את עיקר הממון יקבלו על
הים), טענו היהודים: "לשם מה עלינו לשאת את רכושם של המצרים עד הים? הרי
ממילא המצרים יביאו לנו הכל אל הים?", לכן נאמר כאן "דָּבַר נָא", לשון בקשה, תבקש
מבני ישראל שבכל אופן ייקחו. למה? שלא יאמרו אותו צדיק אברהם (בראשית טו,ג-
יד): "וְעִבְדוּם וְעָנוּ אֹתָם" – קיים בהם, "וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בְרִכְשׁ גָּדוֹל" – לא קיים בהם...
(לוקט מהעלון 'פחד דוד')

וְלִכְל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹר בְּמוֹשְׁבֹתָם (י, כג)
מקשה רבי יואל מסטמור זיע"א, דרך התורה לקצר, ונראה כי מספיק היה לומר:
'וְלִכְל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹר', ותיבת 'בְּמוֹשְׁבֹתָם' מיותרת.
ומבאר: מכת החושך היתה ניסיון גדול לישראל, שהיו המצרים כולם ככפותים, מי שעומד
לא יכל לשבת, ומי שישב לא יכל לעמוד (כי החושך היה ממש מורגש באוויר למצרים ולא
יכלו לזוז). והיה ביכולתם של ישראל לצאת מארץ מצרים באין מפריע, אבל עמדו בניסיונם
ולא עברו השבועה שהשביעים יעקב אבינו ויוסף שלא יצאו ממצרים עד שיבוא גואל
אמיתי בסימון של פקודה כפולה, וע"י זה זכו לגאולה ויצאו מאפילה לאור גדול ונשפע עליהם
הארת קדושה ונתעלו לרום המעלות כנודע, וזה מה שרומז הכתוב:
'וְלִכְל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹר' בגלל 'בְּמוֹשְׁבֹתָם' שלא יצאו ברשות עצמם.
(לוקט מ'אוצר פניני החסידות' – דברי יואל)

וְהָיָה חֹשֶׁךְ אֶפְלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם (י, כב) וְלִכְל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹר בְּמוֹשְׁבֹתָם (י, כג)
וְיִשְׂאֲלוּ אִישׁ מֵאֵת רַעְיוֹ וְאִשָּׁה מֵאֵת רַעוּתָהּ כְּלִי כֶסֶף וְכִלֵּי זָהָב (יא, ב)
במכת החושך המצרים לא יכלו לזוז ממקומם ולא ראו כלום, וכתוב במדרש רבה (פ' בא יד, ג):
ובשלשת ימי אפלה נתן הקדוש ברוך הוא חן העם בעיני מצרים והשאלום, שהיה ישראל
נכנס לתוך בתיהן של מצרים והיו רואין בהן כלי כסף וכלי זהב ושמלות, אם היו אומרים אין
לנו להשאל לכם היו ישראל אומרים להן הרי הוא במקום פלוני, באותה שעה היו המצריים
אומרים אם היו אלו רוצים לשקוד בנו היו נוטלין אותן בימי החשך ולא היינו מרגישין, שהרי
ראו אותן כבר אחר שלא נגעו חוץ מדעתנו כמו כן לא יחזיקו, והיו משאלין להן, לקיים מה
שנאמר (בראשית טו, יד): וְאַחֲרַי כֵּן יֵצְאוּ בְרַכְשׁ גְּדוֹל, הֲדָא הוּא דְכָתִיב: וְלִכְל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
הָיָה אֹר וְגו', בְּאֶרֶץ גִּשׁוֹן לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא בְּמוֹשְׁבֹתָם, שְׁכָל מְקוֹם שֶׁהָיָה יְהוּדֵי נִכְנָס הָיָה אֹר
נִכְנָס וּמֵאִיר לוֹ מֵהַ שְׁבַחֲבִיאוֹת וּבִתְבוֹת וּבְמִטְמוֹנוֹת.

יוצא מכאן שבזכות מכת החושך זכו ישראל ונתעשרו במטמונים וכלים נאים.

ועל זה אפשר להבין את הדקדוק בפסוק:
וְלִכְל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹר' – ידוע שאין 'והיה אלא לשון שמחה, לישראל היה שמחה ו'אור'
למה? כי המצרים היו תקועים 'בְּמוֹשְׁבֹתָם' ולא יכלו לזוז, ולכן האור שהאיר לישראל בבתיהם
של המצרים הם לקחו משם כלים נאים ומטמונים, וכמו שכתוב במסכת ברכות (נז, ב):
"שלשה מרחיבין דעתו של אדם אלו הן דירה נאה ואשה נאה וכלים נאים".
בזכות הכלים שלקחו מהמצרים נתרחבה דעתם והיה להם 'אור ושמחה על פניהם'. (עורך העלון)

אֲדָ אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ הוּא לְבַדּוֹ יַעֲשֶׂה לָכֶם (יב, טז)
ביאור נפלא כתב החמדת ישראל רבי ישראל יהודה קארפונקעל זצ"ל:
ונראה לעניות דעתי שהתורה הקדושה באה לרמז לנו מה שאמרו חז"ל (ויקרא רבה לד, ח):
"יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעל הבית. כמו שמובא בזהר
שלפעמים נגזר על אדם מיתה, והקב"ה מזמון לו עני שיתן לו צדקה, ואז זוכה שמתקיים בו:
"וְצִדְקָה תְּצַל מִמּוֹת" (משלי יב, ב), ועוד ע"י שנותן צדקות זוכה שעומדת לו הזכות לו ולבניו,
בחזקת: "צִדְקָתוֹ עֲמֻדַת לַעֲד" (תהלים קיב, ט). וזהו שכתוב 'אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ' – מה שנתן
צדקות ותרם לאחרים, 'הוּא לְבַדּוֹ יַעֲשֶׂה לָכֶם' – יעמוד לו לזכות ויפעל עבורו כמו שאומרים
בתפילה: "זורע צדקות, מצמיח ישועות".

אֲדָ אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ הוּא לְבַדּוֹ יַעֲשֶׂה לָכֶם (יב, טז)
בס"ד אפשר לבאר, מי שמזכה את הרבים ודואג לאחרים, מידה כנגד מידה הקב"ה ידאג לו
וזהו שכתוב: 'אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ' – מי שדואג לנפשות, הן בגשמיות והן ברוחניות, שיצטרך
לעצמו איזו ישועה, 'הוּא לְבַדּוֹ' – היינו הקב"ה, 'יַעֲשֶׂה לָכֶם' – ידאג לך. (עורך העלון)

פרשת בא – לראות את השני

יש פסוק בפרשה שצועק תכתוב עלי, במכת החושך כתוב (י,כג): "לא-ראו איש את-אחיו". וזהו מכת החושך הרוחנית הכי גדולה של האדם! לא ראו איש את אחיו! אנחנו לא רואים את השני... שאדם שקוע רק בעצמו, בקשיים שלו בשאיפות שלו בצרות שלו, בהגשמה העצמית שלו, ולא טורח להסתכל שמאלה וימינה.. רגע.. אולי אחי, אולי חבר שלי, אולי אישתי, אולי ילדיי במצוקה, בקושי, בדיכאון...

ה'מחלה' של הדור שלנו זה חוסר פרגון, לא נותנים מילה טובה לאף אחד, כואב לנו לתת מחמאה, לתת מילה טובה.. לפרגן.. זה יותר קשה לנו מלתת כסף! כי רגע אני נתתי לך מילה טובה, אבל מה איתי? לי לא מגיע...

לפני כמה שנים טובות זכיתי לקרוא בתנא דבי אליהו, ועד היום אני זוכר! שמובא בזהר הקדוש שמי שיש בידו להגיד מילה טובה ואינו אומר! יענש על כך! ניתן כמה דוגמאות: חברה שלך באה לעבודה עם ז'קט חדש.. באמת יפה.. פרגני לה, תני מילה טובה.. לפעמים בנאדם מסתובב במחשבות אף אחד לא רואה אותי.. מילה אחת, מחמאה אחת מחייה אותו! הלכת לבית כנסת בערב שבת, נהנת מהדרשה, לך לדורש, ותן לו מילה טובה, מחמאה... אשתך הכינה אוכל טעים, תפרגן לה, תגיד לה.. שים לה פתק, שהיא תקום בבוקר תראה באותיות בקידוש לבנה: ת-ו-ד-ה אישתי, אין עלייך ועל הבישולים שלך!

לפעמים מחמאה אחת קונה לך שלום בית.. קונה לך שכינה שתשרה בבית.. נכון שלכולנו יש קשיים, משכנתא, פרנסה, זיווגים לילדים, שלום בית.. אבל אם לא נראה את השני.. לא נגיע??

הגמרא (סנהדרין ט,ב) אומרת 'אדם קרוב אצל עצמו'. ניתן דוגמא: ערב שבת, האוכל על השולחן.. סטייקים חמים.. רק מהריח 'צ'דיק אכל לְשַׁבַּע נְפְשׁוֹ.. אתה מסתכל על הצלחת.. יש שם שישה סטייקים, ומה אתה בוחר? מה שנראה הכי טעים, הכי עסיסי! ולמה? כי אדם קרוב אצל עצמו, לא חושב אולי אישתי רוצה את החתיכה הזאת, אולי הבן שלי רוצה.. ברגע שאדם ירגיל את עצמו לחשוב על השני, גם בדברים הקטנים.. גם ב'סטייק של שבת'.. יזכה לתקן את מידת ה"לא-ראו איש את-אחיו". שבת שלום מאת עורך העלון.

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה.
לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.
לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 564 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 451 שנה י' העלון מוקדש לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל ב' שבט תש"פ

929 תרס"ט

בא - תוכן ענייני הפרשה

- א. המשך המכות שהביא הקב"ה על המצרים במצרים:
 - א. ארבה - ההתראה והמכה (י', א-כ).
 - ב. חושך - המכה (י', כא-כט).
 - ג. בכורות - התראה על מכת בכורות, וסיום דברי משה רבינו לפרעה (יא, א-ז).
- ב. תחילת ציווי המצוות למשה בארץ מצרים:
 - א. בא' ניסן, הראה ה' למשה ואהרן את מולד הלבנה.
 - ב. ציווי קידוש החדשים והשנים ע"י הסנהדרין.
 - ג. מצות פסח מצרים: לקחת ב-י' ניסן שה לקרבן פסח.
 - ד. ביום י"ד בניסן "בין הערבים" לשוחטו, ולסמן את פתחי בתיהם בדם השה, ובליל ט"ו לאכול את בשרו הצלוי באש, עם מצות ומרור, בעוד שהם מוכנים ליציאה ומאידך מצווים לא לצאת מביתם במשך כל הלילה.
 - ה. מצוות פסח לדורות: לחג את היום (ט"ו ניסן) באיסור מלאכה, וחג - קרבנות לה' שבעת ימים, ושלא יאכל ושלא ימצא חמץ בבתי בני ישראל.
- ג. עם ישראל קיבל על עצמו לקיים את מצוות הפסח, ולקיים מצות סיפור הצלתם ע"י ה' [הגדה של פסח, פרשת ציצית, ברכות אמת ויציב, ואמת ואמונה].
- ד. מכת בכורות: בליל השימורים, ליל ט"ו ניסן, ה' עובר בכל ארץ מצרים וכל בכורי מצרים מתו, ולאחר שפרעה עצמו והמצרים - מתחננים לעם ישראל שיצאו, ואף נתנו לישראל כסף זהב ושמלות - ב"עצם היום הזה", בדיוק 430 שנה מברית בין הבתרים - יוצא עם ישראל ממצרים.
- ה. דיני אכילת קרבן פסח: כדרך מלכים, בחבורה אחת, אסור לשבור עצם, ואין להותיר מהקרבן, ואסור לגוי, ולישראל מומר או ערל - לאכול ממנו.
- ו. פרשת 'קדש לי כל בכור': דיני הקדשת בכור אדם, בכור שור ושה, ופדיון פטר (בכור) החמור - זכר למכת בכורות, מצות תפילין של יד ושל ראש.
- ז. פרשת 'והיה כי יביאך': מצות זכרון יציאת מצרים, ומצוות פסח - אכילת מצה, איסור חמץ, והגדה בליל הסדר, ומצות קדושת בכורות, ומצוות תפילין של יד ושל ראש, זכר ליציאת מצרים (יג).

פרשתנו - בא, היא המשך ישיר לפרשת וארא, בפרשה יש עוד שלוש מכות מסך עשר המכות שהכה הקב"ה במצרים. אמנם יסוד האמונה מונח ומופיע בפרשתנו - יציאת מצרים מגלות לגאולה, ברם המאמר הבא יעסוק בקידוש ה' שהיה במכת בכורות - המכה האחרונה לפני יציאתנו ממצרים, עד כמה גדולה זכותו של מי שזוכה שעל ידו יתקדש שם שמים ניתן ללמוד מהקדשתם של הבכורים לאחר יציאת מצרים. וכתוב בפרשה (יג, יד-טו): "וְהָיָה כִּי יִשְׁאַלְךָ בְּנֶךָ מָחָר לֵאמֹר מָה זֹאת וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחֶזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ ה' מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים: וַיְהִי כִּי הִקְשָׁה פְרַעְה לְשַׁלְּחָנוּ וַיַּהַר ה' כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכֹר אָדָם וְעַד בְּכוֹר בְּהֵמָה עַל פֶּן אֲנִי זֹבַח לַה' כָּל פֶּטֶר רֶחֶם הַזְּכָרִים וְכָל בְּכוֹר בְּנֵי אִפְדָּה".

ה"סבא" מקלם זצ"ל ("אור רש"י) הצביע על נקודה, התורה מצוה לקדש את הבכורים, הן את בכורי אדם והן את בכורי הבהמה, והתורה גם מנמקת את טעם הקדשתם. מבואר כאן כי הבכורים זכו להתקדש לדורות על שום שעל ידם התקדש ה' במצרים. וכיצד התקדש הקב"ה על ידם? שכן, שעה שכל בכורי מצרים מתו, האנשים והבהמות, פסחה המכה על בתי בני ישראל, ומהם לא מת כל בכור. נמצא כי בעצם עובדת מיתתם של הללו ובעצם עובדת הישרדותם של הללו נתקדש שם שמים ונודע כבודו לעיני הגויים. האם עשו הבכורות משהו למען קידוש שם שמים שנגרם על ידם? התשובה היא לאו מוחלט. לא רק בכורי מצרים. גם בכורי ישראל לא עשו דבר למען זאת. הם היו ככלי בידי הקב"ה בעת מכת בכורות, אך לא היתה להם כל שותפות פעילה בכך.

הבהמות, של מצרים ושל ישראל, אף לא ידעו מכך ואף לא היו מודעים לכך לאחר מעשה. הם שימשו כלי שרת שאין לו כל שותפות, אפילו של ידיעה, במעשה שנעשה בו. ואף-על-פי-כן, בוא וראה כמה גדול שכרם לדורי דורות. לנצח נצחים זכו להתקדש על שבגופם קידשו שם שמים. סיפר הגרא"ל (הרב אהרן יהודה ליב שטיינמן זצ"ל) שהרב אהרן בקשט התארח אצל ה'חפץ חיים' זצ"ל והזמינו לסעוד אצלו, וכידוע ש'החפץ חיים' היה רגיל לאכול מאכלים פשוטים, והאורח לא היה רגיל לכאלו מאכלים, וכל מה שנתנו הוא טעם ואחרי זה אמר שאינו רעב כדרך אנשים שאינם רוצים לאכול ומחפשים אמתלה. אז אמר לו החפץ חיים אם הייתי אוכל כל כך קצת איך היה לי כח להחזיק ולסבול את חילול ה' שיש היום, היינו שזה ממש לקח לו כוחות. וצריך לכל הפחות להתחזק שיהיה לו כח ולא יתמוטט מרוב הצער, וזהו הדרגה שצריך להגיע שכבוד ה' יהיה החיים שלו וכואב ודואב על כבודו יתברך שמתמעט.

בספר "אבותינו ספרו לנו" על סליחות, מסופר כי האימאם הרשע בתימן העליל עלילת שווא על היהודי שהיה הממונה על מטבע המלך (כעין שר הכלכלה), רבי סאלם אלשיך וגזר עליו מיתה. לפני שהעלה אל הגרדום, קרא האימאם לנידון למוות ואמר לו: "אם תסכים להתאסלם, תקבל חנינה ותינצל מן הגרדום". השיב לו רבי סאלם: "מקצועי הוא עיסוק במטבעות, ומעודי לא ראיתי מי שמחליף דינר זהב בפרוטת נחושת שחוקה".... ובמילים אלו עלה על הגרדום ומסר את נפשו על קדושת שמו יתברך.

רואים אנו מכאן עד כמה גדול כוחו של קידוש ה' ועד כמה רב שכרו. הרי לנו מה שכרו של מי שזכה, שלא במודע, ואולי אפילו שלא ברצון, כי יתקדש שם שמים על ידו. וזהו כל מהות חיינו בעולם זה לקדש את שמו יתברך.

"ולכל בני ישראל לא יחרץ פלב לשנו..."

(יא, ז)

ומה צורך היה להודיע לפרעה דבר זה... ועוד יש לומר שרצה להודיע לו כדי לפתוח לו פתח של תשובה, דאיתא במדרש רבה (שמות א, לה) על פסוק "אכן נודע הדבר": היה משה מהרהר בלבו ואומר מה חטאו ישראל שנשתעבדו מכל האומות. כיון ששמע דבריו, אמר לשון הרע יש ביניהם היאך יהיו ראויים לגאולה. בגמרא (מכות דף כג.) כתוב: כל המספר לשון הרע ראוי להשליכו לכלבים ע"כ.

ובפרשת ואתחנן (כתוב במדרש דברים רבה ב, יז) על הפסוק "בצר לך": לא נגאלו אבותינו ממצרים אלא בזכות תשובה, וכשיראו הכלבים את ישראל ולא יהיו רצים אחריהם שמע מינה שעשו תשובה וראויים לגאולה, ודייק הכתוב לומר לא יחרץ כלב לשונו דוקא לשונו מכון אל לשון הרע".

[זרע שמשון בא, אות ד, עמ' ש"כ-שכ"א]

”והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה

עשה ה'...” (יג, ח) - הבוטח בה' חסד יסובבנו

סיפור מרטיט שהתפרסם לאחרונה אודות זוג יהודים יראי שמים שלאחר שנות נישואין רבות לא נפקדו בבנים, וכשכלו כל התקוות, החליטו כי אין ברירה אלא לנסות ולאמץ ילד, ואולי זו היא השליחות שלהם בעולם.

אימוץ ילד, כלול בדרך כלל בבירוקרטיה גדולה ובהמתנה לאישורים מתאימים, לבדוק שאכן בני הזוג ראויים לאימוץ על פי החוק, וכי מצבם מאפשר גידול ילד על כל המשתמע מכך. בין שלל הראיונות והבדיקות, ובין ועדה לוועדה לבדיקת אפשרות הזוג לאימוץ - ישנה בדיקה ע"י עובדת סוציאלית הבוחנת את תגובתם של בני הזוג למספר שאלות מורכבות בהם אפשרויות שיכולות להיות במצבים שונים וכיצד יגיבו בני הזוג במצבים אלה.

בפגישה עם העובדת הסוציאלית נכנסו כל אחד בנפרד, כדי לבחון כל אחד את תגובותיו הוא למצב שנוצר.

תחילה נכנס הבעל ולאחר שהשיב על שאלון בכתב שהוגש לו, הוא נשאל בעל פה מספר שאלות, ואחת השאלות היתה כך: מה קורה אם לאחר שאימצת ילד, שנה לאחר מכן נולד לך ילד משלך, מי יהיה אצלך מספר אחד? שאלה מביכה מעט. אך הבעל לא היסס הרבה ואמר בפשטות: "מספר אחד זה רק הקב"ה! כל השאר בהמשך, אבל 'אחד' זה רק הוא, בורא עולם!!! העובדת הסוציאלית לא הבינה את תשובתו ושאלה בצורה שונה, "מי אצלך בעדיפות ראשונה?" והבעל בשלו, "בעדיפות ראשונה רק בורא עולם"!!!

לאחר מכן כשיצא הבעל נכנסה אשתו לפגישה עם העובדת הסוציאלית. כמובן גם היא קבלה את השאלון בכתב ולאחר מכן החל שלב השאלות, עד השאלה האמורה, "כיצד תגיבי אם יולד לך בן משלך לאחר שאימצת ילד, מי יהיה אצלך בעדיפות ראשונה?" וכאן, בלי תיאום מוקדם, ובתמימות פשוטה השיבה האשה, "בעדיפות ראשונה רק אבא שבשמים, הוא כל יכול ואין בלתו" כל השאר אחר כך. העובדת הסוציאלית לא הבינה מאיפה נפל עליה מסע האמונה במהלך עבודתה.

לאחר שיצאה האשה, הלכו הזוג הביתה כשבוועדה אמרו להם שיקבלו בדואר את תשובת הועדה ואנשי המקצוע. השניים חיכו בכליון עיניים למסקנות הועדה, שלא איחרו להגיע לאחר מספר ימים. והנה הם פותחים את המכתב ועיניהם חשכו. "הועדה שוללת את אפשרותם לאמץ ילד, והם מציינים את חוות הדעת של העובדת הסוציאלית שציינה ש'סדר העדיפויות של בני הזוג לקוי' אצלם בורא עולם לפני הכל, לפני הילדים וזה היה לקוי בעיניה.

אם בתחילה חשכו עיניהם כשראו את הסירוב, כשקראו על חוות הדעת שלה, הם נרגעו ואמרו 'בגלל אמונה בבורא עולם היא פסלה לנו את האפשרות לחבוק תינוק לאימוץ, אבל כאנשים מאמינים הם הבטיחו לעצמם שלמרות הכל, בורא עולם הוא האחד, היחיד והמיוחד תמיד היה וישאר בעדיפות ראשונה!

תשעה חודשים אחר כך נולדו להם בשעה טובה בן ובת תאומים. כן ילדים משלהם בלא צורך לאימוץ מבחוץ, בורא עולם נתן להם משלו לאמץ, הוא ראה כי הם ראויים לאמץ ילדים בריאים ורגילים ונתן להם מתנת שמים כנגד כל הסיכויים. אין עוד מלבדו, אפס זולתו.

זאת כוחה של אמונה - "הבוטח בה' חסד יסובבנו"...

”ויעל הארבה על כל ארץ מצרים וינח בכל

גבול מצרים פבר מאד...” (י, יד)

מבואר בחז"ל ששבעה מיני ארבה באו למצרים, וכיסו זה על זה. וזו כוונת הכתוב: "ויכס את עין כל הארץ ותחשך הארץ". כל כך רבים הם היו, עד שלא נשאר סנטימטר אחד פנוי באדמה. ראו רק ארבה לא אור ולא חושך, רק ארבה. הכל היה מכוסה, גם האוויר היה מלא מהם, העצים היו מכוסים לגמרי, וכל הכלים היו כמו עטופים בארבה.

הארבה שהגיע למצרים לא היה ממין אחד, אלא משבעה מינים לפחות. לפי שיטת הרמב"ן כמה מהמינים נזכרו בספר יואל (א, ד), ואילו לשיטת רש"י המינים שהיו בספר יואל הם לא אלה שהיו במצרים.

מה שמם של כל שבעת מיני הארבה הללו (לפי הרמב"ן)?

סלען - על שם שהיה יושב בסלעים.

חרגול - על שם שהיה מקפץ כמו תרנגול.

חגב - מלשון ח-גב, כלומר שהאות ח' חקוקה על גבו.

צלצל - על שם שהיה משיע שריקות עד שהאוזניים היו מצלצלות מעצמת הקולות שהשמיע.

ילק - על שם שהיה מלקק הכל, אפילו את קליפת העץ, שלאחר קילופה אין לעץ שום אפשרות להתקיים.

חסיל - על שם שחיסל מה שנשאר מהילק.

גזם - על שם שגזם את העצים מהשורש.

בנוסף לכל שבעת המינים הללו, היה מין נוסף ששמו **חנמל**. הוא מין הארבה

המוזכר בספר תהלים (עח, מז): "יהרוג בברד גפנם ושקמותם בחנמל".

תפקידו היה לאכול ולכלות את כל מה שהשאירו קודמיו.

הארבה אכל את יבולי מצרים בשיטתיות, כאילו בצורה מתוכננת. הראשונים באו ואכלו את התבואה, הירקות והפירות שצמחו ואוחסנו במקומות הנמוכים יותר. אחר כך הגיעו גדודים גדולים שאכלו את יבולי ההרים והגבעות. אחריהם הגיעו הטיפוסים האלימים יותר, עליהם סופר לעיל, שאכלו הכל ולא השאירו דבר, אפילו את הבגדים של המצרים הם אכלו, ולא הססו גם לפגוע במצרים עצמם.

נתאר לעצמנו מצב כזה: מצרי הולך ברחוב, ופתאום מתנפל עליו נחיל של ארבה, אוכל את בגדיו ונוגס בבשרו...

כך משלם הקב"ה לאויבי ישראל כגמולם.

הבתים של המצרים היו עשויים מעץ כמו כן הרהיטים היו מעץ, ומשנכנסה להקת הארבה לבית המצרי תוך דקות ספורות לא נשאר בית! לא רהיטים! ולא בגדים! רק מצרים ערומים מחוסרי כל...

”ויעל הארבה...” (י, יד) - מפני מה נענשו

המצרים במכת ארבה?

אומר ה'כלי יקר': הואיל ורצו לבטל מבני ישראל את הברכה שהקב"ה בירך את אברהם - "והרבה ארבה את זרעך"... (בראשית כב, יז), ואמרו המצרים "פן ירבה..." (שמות א, י).

אומר הגר"א: מפני שמינו את בני ישראל לזרוע חיטים ושעורים, הביא עליהם ארבה, כדי שיאכל את התבואה שזרעו. אומר ה'סטייפלר': הקב"ה הראה לכל העולם ששולט על הכל ובכלל זה הרוח, שהארבה הגיע ברוח קדים עזה וכשהעתיר משה, הוסר הארבה ברוח קדים עזה. לפי שהמצרים גזלו תבואותיהם של ישראל, הביא עליהם ארבה - מידה כנגד מידה - שאכל את כל תבואתם שלהם.

ה'החדש הזה לכם ראש חדשים' (יב, ב) מסירות נפש של הרבי מרוזין זי"ע שלא לקדש הלבנה תחת גג - סיפור מרטיע

וברש"י: "החדש הזה" - הראהו לבנה בחדושה (שמ"ר טו, כח.), ואמר לו, כשהירח מתחדש יהיה לך ראש חודש.

בעת היות רבי ישראל מרוזין זצ"ל חבוש בבית האסורים, הקפיד במסירות נפש לקדש הלבנה בחוץ, שלא תחת הגג. ומעשה נורא סיפר הרה"ח ר' משה אברהם ברזובסקי זצ"ל הי"ד, שפעם בנוסעו ברכבת ברוסיה, פגשו גוי חייל זקן מאד, שעל אף זקנתו היה עדיין גיבור חיל, וסיפר לו החייל שזכה לגבורה ולאריכות ימים בזכות ברכה שקבל "מרבינ'ר ישראל פרידמן", וכוונתו להרה"ק מרוזין זי"ע. וסיפר החייל לפי תומו בזכות מה זכה לברכה זו, ומעשה שהיה כך היה: כידוע, הרה"ק מרוזין נתפס והושב מאחורי סורג ובריח עקב הלשנה ועלילה, והממשלה, שידעה שחסידיו ישלמו כל מחיר שיטל עליהם בכדי לשחרר את רבם הקדוש והנערץ, שמו את הצדיק במקום רחוק מן הישוב, בבית הסוהר שהיה מוקף בחומה גבוהה, בחדר מבודד מוקף גדרות, ושומר מיוחד הופקד עליו במשך כל שעות היום.

במשך היום הוחלפו השומרים כל מספר שעות, בכדי ששומרי יקפידו מאוד על אסיר יקר זה, וניתנה הוראה לכל השומרים שאם ייעלם הרה"ק מרוזין, יוציאו להריגה את האחראי באותה משמרת.

פעם אחת באישון לילה, חפץ הרה"ק מרוזין זי"ע לקדש הלבנה תחת כיפת השמים, ופנה לשומר בבקשה שיניח לו לצאת מחדרו למרפסת הצמודה בכדי להתפלל תפילה קצרה. אף שהכיר בו השומר כי קדוש הוא לאלוקיו, פחד מאד להרשות לו, כיון שהמשמרת הבאה הייתה אמורה להתחלף, וחשש שיתפסוהו, ואז תהיה אחת דתו למות, וע"כ התנגד לכך.

הבטיחו הרה"ק מרוזין שאם יתיר לו לצאת, יבחר לו משאלה ויברכהו שתתמלא משאלת לבו, ובחר השומר בגבורה ובאריכות ימים, והבטיחו וברכו. השומר פתח את חדרו ואפשר לו לצאת, והזהירו שיזדרז ויקצר.

המשיך השומר לספר, איך שהרה"ק מרוזין התחיל לברך ברכת קידוש לבנה בדבקות, פתאום נעלמה צורת גופו לגמרי! השומר, שידע שבכל רגע הוא מסתכן בנפשו, עמד מבוהל ורועד מפחד ובקש להחזירו לחדרו, אך לא ראה במקום שנעמד הרה"ק מרוזין להתפלל צורת אדם כלל, אלא לפיד אש, ואדם אין.

לאחר כארבע שעות, כשסיים הרה"ק מרוזין תפילתו, חזר לצורת אדם וזינק במהירות לתוך חדרו, ונעל השומר את הדלת אחריו. מיד הגיע השומר מהמשמרת הבאה להחליפו, והתנצל השומר מאד על איחורו, ואמר שהוא לא ידע מה היה לו, כי מעולם מכיר הוא את הדרך לבית האסורים אף אם ילך בחושך, אלא שהיום הוא מצא בניינים ורחובות שלא ראה מעולם, וכנראה בטעות סטה מהדרך והגיע לעיר אחרת, וארבע שעות לקחה לו הדרך שאמורה הייתה לקחת לו כמה דקות.

וסיים השומר: "והנה עיניך רואות איך ברכתו של הראבינער נתקיימה במלואה, שהגעתי לגיל גבורות, ועדיין אני חזק וגיבור כבנעורי! כשסיים דבריו, רצה להראות איך נתקיימה הברכה במלואה, ניגש לקרון הרכבת ובעט בדופן הקרון, ונזדעזעה כל הרכבת ונתנדנדה כאילו הולכת ליפול מחוזק בעיטתו!
[אוצר פלאות התורה]

פסק הרמ"א (או"ח ס' תכו ס"ד) בשם הגהות אלפסי (ברכות פ"ט) שאין מקדשין הלבנה תחת הגג, והטעם כתב ה"מגן אברהם" (שם, ס"ק יד) בשם המהר"ל: כדי שלא יאהיל עליו שום טומאה, ויברך במקום טהרה.

ועוד טעם כתבו ה"ב"ח (שם) וה"מגן אברהם" (שם) וה"מטה משה": קידוש הלבנה הוא כקבלת פני השכינה, ולפיכך יוצאים לרחוב, כדרך שיוצאים לקראת מלכים. ומכל מקום כתבו הפוסקים (ב"ח וט"ז ומג"א שם) שבשעת הדחק, כגון שיש לו איזה מיחוש שאינו יכול לצאת לחוץ, או ששרויים בין הנכרים ופחדים מהם, או במבואות המטונפות שאסור להזכיר בהם שם שמים, יכול לקדש בביתו דרך חלון או פתח, ולכתחילה טוב יותר לפתוח החלון, אך כשאי אפשר, כגון מפני הקור, מותר אפילו אין החלון פתוח, כל שמאיר נגדו אור הלבנה בטוב ("שער הצינור" שם ס"ק כה).

בברכת לבנה או קידוש לבנה נותנים שלום זה לזה ג' פעמים, מדוע?

א. משום שמחה שקיבלו פני השכינה (לבוש או"ח ס' תכ"ו).
ב. כתב האר"י: מציאות הקטרוג הראשון היה מחמת שהלבנה אמרה 'אי אפשר לשני מלכים לשמש בכתר אחד', ולכן אנו אומרים ג' פעמים 'שלום עליכם', כדי שלא יהיה עוד קיטרוג. ג. ב"לחם יהודה" הוסיף: מאחר שכוונתה של הלבנה הייתה להקטין ולהשפיל את החמה, א"ל הקב"ה: 'לכי ומעטי עצמך', והקטינה עצמה, ואעפ"כ מקבלת האור מהחמה, ויש לה לחמה שלום עם הלבנה בחידושה, שמקבלת אורה מהחמה. ומכאן צריך האדם ללמוד מוסר, שיהיה לו שלום עם חברו, ואף שחברו עשה לו רעה, צריך הוא לשלם לו טובה תחת רעה, כמו שהחמה עושה עם הלבנה, ולכן אומרים ג' פעמים 'שלום', שב-ג' פעמים יש חזקה להשלים ולקיים השלום.

אמירת קידוש לבנה - סגולה לחודש של הצלחה

כתב המג"א (או"ח ס' תכו סק"ב) בשם 'מגיד מישרים' על שיר השירים: "סימן זה יהיה בידך, בחודש שתברכו ברכת הלבנה במוצ"ש - תמצאו הצלחה, וכשתתכסה ולא יוכלו לברך - אותו החודש לא יהיה מוצלח, דו"ק ותשכח" עכ"ל. וכן הביאו ה"משנה ברורה" (שם סק"ד). [אוצר פלאות התורה]

נס פלא שאירע בזכות מצות 'קידוש לבנה'

ב"אליהו רבה" (או"ח ס' תרב ז.) מובא מעשה ביהודי שניצל מהרוצחים בשכר מצות קידוש לבנה, ומעשה שהיה כך היה: יהודי אחד, פגעו בו שודדים בלילה ורצו להורגו, וביקש מהם שיניחו לו לעשות מצוה אחת קודם שיהרגוהו, והלבנה הייתה אז בחידושה, וקידשה בפניהם בכוונה גדולה, וכשהגיע ל"כשם שאני רוקד כנגדך ואיני יכול לנגוע בך", ודילג וקפץ ג' פעמים כנהוג - נעשה לו נס, ונשבה רוח חזקה מאד, ונשאתו למרחקים וניצל.

וכתב ב"אליהו רבה" (בשם ה"אור חדש" ברכת קידוש החודש): מי שמקדש הלבנה לא ימות באותו חודש מיום שקידשה ואילך. ויש לשים לב ולהתבונן עד כמה גדול כוח המנהג, שהרי נעשה הנס לאותו יהודי בשעה שדלג וקפץ ג' פעמים, כנהוג, ולא בשעה שברך הברכה, רואים גודל חביבות קיום מנהג לפני הקב"ה.

"וְהָיָה לְאוֹת עַל יְדְכָה וְלְטוֹטְפַת בֵּין עֵינֶיךָ"

(יג, טז) - וברש"י: "ולטוטפת בין עיניך" - תפילין.

בגמרא (שבת מט.) מופיע סיפור פלא: "אמר רבי ינאי, תפילין צריכין גוף נקי כאלישע בעל כנפיים... ומדוע הוא נקרא בעל כנפיים, שפעם אחת גזרה מלכות רומי הרשעה גזירה על ישראל, שכל המניח תפילין ינקרו את מוחו, והיה אלישע מניחם ויוצא לשוק, ראהו קסדור (חייל) אחד רץ מפניו ורץ אחריו, וכיון שהגיע אצלו נטלן מראשו ואחזן בידו.

אמר לו (הקסדור), מה זה בידך, אמר לו (אלישע), כנפי יונה, פשט את ידו ונמצאו כנפי יונה, לפיכך קורין אותו אלישע בעל כנפיים, ומדוע נאמר כנפי יונה משאר עופות, משום שנמשלו כנסת ישראל ליונה, שנאמר (תהלים סח, יד): "כנפי יונה נחפה בכסף", מה יונה כנפיה מגינות עליה אף ישראל מצוות מגינות עליהם. והנה מלשון הגמרא שגזרה מלכות רומי: "שכל המניח תפילין ינקרו את מוחו", משמע שהגזירה היתה רק על תפילין של ראש שהוא כנגד המוח, וכן מבואר בפירוש בגמרא (שבת קל.) אשר שם מובא סיפור זה שנית: "שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה גזרה על ישראל שכל המניח תפילין על ראשו יקרו את מוחו".

וביאר המהרש"א בחידושי אגדות (שם ד"ה ינקרו): ינקרו את מוחו, שהוא מקום תפילין שבראש, ועל של ראש גזרו שהיא מונחת בגלוי ונאמר בה 'ויראו ממך'.

ביאור דבריו שמפרש ב' טעמים מדוע גזרו רק על של ראש ולא על של יד? טעם א'; כי תפילין של יד הוא מוסתר כמבואר בגמרא (מנחות לז): שצריך להניח תפילין של יד בקיבורת במקום מכוסה שנאמר (שמות יג, ט): "והיה לך לאות" - לך לאות ולא לאחרים לאות.

לכן לא גזרו רק על תפילין של ראש שמונח במקום מגולה. טעם ב'; על פי מה ששינו בגמרא (ברכות ה.) על הכתוב (דברים כח, י): "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, אלו תפילין שבראש". הרי מבואר שעמי הארץ יראים מהתפילין של ראש, לכן גזרו רק על תפילין של ראש.

אולם בעצם הסיפור הנפלא של אלישע בעל הכנפיים, כבר עסקו כל שלטי הגיבורים לבאר כל אחד לפי דרכו, מה ראה אלישע על ככה לכנות את התפילין של ראש בתואר - "כנפי יונה", ואכן נעשה לו נס מן השמים שהקסדור פשט את ידו ומצא כנפי יונה, הן אמת כי כנסת ישראל נמשלה ליונה אשר כנפיה מגינות עליה, אולם גם זה צריך תוספת ביאור מדוע נמשלה דוקא לכנפי יונה, הלא כל בעל חיים יש לו איזו הגנה שמגינה עליו. עוד ראוי להתבונן במה שאמר רבי ינאי: תפילין צריכין גוף נקי כאלישע בעל כנפיים, ומפרש הטעם שנקרא בעל כנפיים, על שם הנס שנעשה עם התפילין של ראש שנמצאו כנפי יונה, משמע מזה שיש קשר בין מה שתפילין צריכים גוף נקי, לנס שנעשה לו עם התפילין של ראש שנמצאו כנפי יונה.

בעת כתיבתן. וכל ירא שמים יתן אל לבו: אם על מלושיו וכליו הוא מהדר שיהיו כתיקונם, כל שכן בחפצי שמים שלא יצמצם ויחוס על הכסף, אלא יהדר לקנות אותם שהם בודאי כשרים אף שמחירם רב. וכתב דרכי משה בשם המרדכי: יש לאדם להדר אחר תפילין נאות, שנאמר (שמות, טו, ב): "זה א-לי ואנוהו", דהיינו שכתבן לבלר (סופר) אומן, בכתב נאה ובדיו נאה ובקולמוס נאה וקלפים נאים".

כתב הגאון רבי חיים פלאגי זצ"ל ב'תנופה חיים' (תהלים, אות תלב): לבי אומר לי, שאריכות הגלות הוא בעבור כי בדורות הללו בעוונותינו הרבים אין דורש ואין מבקש על מצות הנחת תפילין, שמניחים תפילין פסולות מכמה מיני טעויות. ועוברים ימים ושנים ומברכים ברכות לבטלה בכל יום ומבטלים מצוות עשה, ואמרינן במנחות (דף מד), כל מי שאינו מניח תפילין עובר ב-ח' עשה. והסיבה היא, שקונים תפילין מבני אדם שאינם מומחים, ולא ידעו ולא יבינו בחשיכה יתהלכו; ואפילו סופר מובהק ובקי בדינים עביד למטעי (עשוי לטעות), כל שכן מי שאינו יודע האומנות ולא למד הדינים על בוריים, ומה גם אם יש לו מיעוט יראת שמים, כי אלו נקראים מאריכי הגלות, ועושים כחטאת ירבעם בן נבט שחטא והחטיא את הרבים (מלכים א' יד, טז). ואם אישר חילי הייתי מתקן אם היו מסכימים מעלת הרבנים ה"ו עימדי דלא יוכל שום אדם לכתוב סתו"ם (ספר תורה, תפילין ומזוזות), ואפילו קמיעות, אם לא קיים "גדולה שימושה" [יותר מלימודה] אצל מומחה, ושיקח סמיכה מהסומכים המובהקים שבעיר, ובלתי סמיכה ידיו אסורות מלכתוב אפילו אות אחת שבתורה וכו', ולמה יגרע עניין זה של הסופר מעניין שחיטה ומילה, וכל הקורא דברי אלה, יהיה חרד אל דברי ולבקש אופן על דבר גדול כזה, והשומע לי ישכון לבטח, ויכולה היא שתגן דיצמח פורקנה ויקרב משחיה במהרה בימינו, אמן.

בברכת התורה ברינה רון

"לְאֲדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה סלמן בן חבו ודוד: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: שלמה בן זוהרה אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיאל: סמי בן חנה משה אהרן בן מאיר יצחק: חנינה בת כמיסה: מאיר בן שמחה מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: ג'וליה חיה בת גריסה מרים בת עזיזה: נוראני בת מרים ורבי: כותן בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: ישראל מאיר בן עטרה **להצלחה:** אריה (לאון) בן מלכה **זיווג הגון -** זרהבת בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben esther) רחלי בת זרהבת: עדינה בת שמחה: אלקנה רחמים בן איריס

לרפואת: הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א אברהם בן חנה: יעקב ישראל בן גלית אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולט בת חנה דוד בן שמחה: מנחם בן עליזה: איתן חיים בן שלומית פאולה בת דינה: זרהבת בת הודיה: לילך בת מרגלית מרים קרן בת רבקה: אילנה בת ציפורה שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה אברהם בן אנט: פיבי בת חביבה בן חמו מרית בת רחל: רחל בת נארה: גלית בת רות

לזרע של קימא: יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לילך: לאה בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל יובל בן שלומית: אושר בת אורנה הודיה בת ציפורה: רחל בת חיה עדי בת מלך: חן בת דלילה (ספרי)

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752
או במייל: Ronbarina@gmail.com
כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון
מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

בענייני התפילין

כתב ה'משנה ברורה' (סימן לז, ס"ק ד): "יען כי גדול כח המצוה כל כך, ולהפך העונש, רחמנא ליצולן (ה' יצילנו), לכן יזהר כל אדם לקנות תפילין מסופר מומחה וירא שמים ובעל תורה; וכן רצועות, יקנה מאיש נאמן כדי שיהא בטוח שנעבדו לשמן מעורות טהורים. כי מי שמניח תפילין פסולות לא בלבד שאינו מקיים המצוה, אלא מברך כמה וכמה ברכות לבטלה, שהוא עוון גדול. בעוונותינו הרבים רבה המכשלה במה שקונים תפילין ורצועות ממאן דהוא, לפי שמוכרים בזול, ורובן אינן מרובעות, ועוד יתר קלקולים שמצוי בהן

מוקדש לעיני הרה"ג הרב יהודה צדקה זיע"א, הרב הגאון בן ציון אבא שאול זיע"א והרב הגאון עובדיה יוסף בן גורגיה זיע"א

עֵינֵי ד' רַחֲמִים
עֵבֶת

עלון מס' 1106

לעיני רפאל בן פרוחה ז"ל	לרפואת מרדכי ניר בן רחל הי"ו	להצלחת צבי בן יפה ורעייתו ובי"ב הי"ו
לעיני מזל בת שרה ע"ה	בא	שלמה בן מרגלית זיווג הגון
לעיני אליהו בן מרים ז"ל	ו' בשבט תש"פ, ירושלים	להצלחת מרים בת שרה תחי'
לעיני שמעון בן שמחה ז"ל	כניסת שבת 4:35	להצלחת אליהו בן מזל הי"ו
לעיני חזקיה בן אסתר ז"ל	יציאת שבת 5:51	לרפואת והצלחת ר' יעקב בן תופחה הי"ו
לעיני איזן מרים בת דוולת ע"ה	רבינו תם 6:30	לרפואת הרב ידידיה ציון בן שרה הי"ו

שבועת ימים מצוות תאכלו. אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם. וכו' וביום הראשון מקרא קודש וביום השביעי מקרא קודש יהיה לכם וכו'.

נבס"ד לדרוש את הפסוק ע"פ מארו"ל ימי האדם הם כצל עובר, ועל כן צריך לזרו ולעשות ולקיים תורה ומצוות ככל יכולתו. וזהו שכתוב שבועת ימים מצוות תאכלו. ר"ל השנים שחי בהם האדם שהם שבועים שנה שעוברים וכלים כמו שבועת ימים, באלו זמן החיים שלך תוכל לקיים מצוות השי"ת ככל יכולתך. ואל תקרי מצוות, אלא מצוות תאכלו, וע"י מה יזכה האדם לקיים המצוות שיזכה לעוה"ב. ראשית כל צריך שיבטל את היצה"ר מלבו, וזהו שכתוב אך ביום הראשון. קודם כל דבר צריך תשביתו השאור שהוא היצה"ר מבתי הלב שלא יהיה כטובל ושרץ בידו, בעבור שכל האוכל חמץ דהיינו ששומע לעצת יצה"ר אז ונכרתה הנפש החיה מישראל מיום הראשון עד יום השביעי שעתיד ליתן דין וחשבון על כל ימיו שחי, במה הוציא עיתו ורגעיו. אם למוכה יקבל שכרו לעוה"ב, שאפילו היה חוטא ושב בתשובה מקובלת תשובתו, וה"ש וביום הראשון מקרא קודש, וביום השביעי מקרא קודש יהיה לכם, דהיינו ששב בתשובה וקידש את סוף חיו בתורה, אז נחשב לו כאילו מיום הולדו ועד עתה. היה עוסק בדרכי השי"ת וזהו אומרו כל מלאכה. דהיינו מלאכת עוה"ז והנאותיו. עוד לא יעשה בהם, אלא רק אשר יאכל לכל נפש. שהם התורה והמצוות ומעש"ט. שהם עיקר הנאת הנשמה. הוא לבדו יעשה לכם, ועי"ז יזכה לכל טוב. שאין עין יכולה לשער. במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם זוכים במעלתם, והשי"ת ינהנו בדרכיו אמר:

שה תמים זכר בן שנה יהיה לכם מן הכבשים ומן העיזים תקחו. וכו' נבס"ד מה שכח השי"ת שה ולא שור או פרה. וגם שיהיה כן שנה. בעבור שישראל נקראים שה שנא' (ירמיה פרק נ'). שה פזורה ישראל, ולכן צוה השי"ת לקחת שה סימן לישראל שהוציאם מצרים. והיו בלא חטא כבן שנה. שהרי הרשעים מתו בשלשת ימי החושך.

מגזירת בין הבתרים עד יציאת מצרים ת"ל שנה, מזמן לידת יצחק עד יציאת מצרים ת' שנים, מזמן ירדת יע"א למצרים עד יציאת מצרים רד"ו שנה, מזמן קושי השעבוד עד יציאת מצרים פ"ו שנה.

ינקוט המוסר ואבני השוהם

בסיוע "תכשיטי שמעון" שכונת הבוכרים טל' 5824226 י-ם

סיפור השבוע

מוקדש לע"נ שמעון בן רחל ז"ל

צרותיו של העשיר המסכן

ה"על המקום". הוא שאל איפוא את החכם, אם יגרום לו אושר, אם יתן לו העשיר סכום כסף גדול, תמורת העצה שלו? לא, זה לא יעשה אותו מאושר יותר, מכפי שהגני. מוטב שתתן את הכסף למי שזקוק לו באמת" — דחה החכם את ההצעה הנסיונית.

* * *

העשיר שלנו הלך לדרכו, כשהוא תוהה, כי צד ימצא את העני שבאמת זקוק לכספו ויִהיה מאושר אם יקבלו. ברור היה לו, כי עליו למצוא עני שכבר איבד כל תקווה בהיים. פעם הוא פגש עני זקן, שהיה מהלך בדרך ועל כתפו הבילה ענקית של זרדים. התבילה הייתה כבדה והמאמץ ניכר היטב על פניו הרושי הקמטים של הזקן. "איך העניגים?" — שאל העשיר את הזקן, כשהוא מוכן להעניק לו מטבעות כסף מלוא החופניים. "יכול להיות טוב יותר" — השיב הזקן.

לא, הוא לא האיש שלי — חשב העשיר בלבו — אם הוא מאמין שיכול להיות טוב יותר, הרי שלא איבד עדיין כל תקווה...

הוא המשיך בדרכו, עד שהגיע לשעריה של עיר גדולה. כאן הוא ראה עני, היושב על ערימה של זבל, בלויי סתבותיו בקושי מכסים את גופו הצנום, פניו חיוורות ונראה בעליל כי זה זמן רב לא אכל ארוחה ראוייה לשמה. זהו האיש שלי — חשב העשיר — לאדם זה וודאי לא נותרה כל תקווה...

הוא ניגש איפוא אל העני והציע לו סכום גדול של כסף. אולם העני לא הושיט ידו, כדי לקחת את הכסף ותחת זאת שאל: "מדוע אתה רוצה לתת לי כל כך הרבה כסף? הרי יש עוד עניים רבים בעיר?"

ובכן — הסביר העשיר — אני החלטתי לתת כסף, רק למי שנראה שאבד כל תקווה. אתה נראה

יה היה פעם עשיר מופלג, שהיה מוקף בדברי מותרות, ככל אשר לבו חפץ, אך הוא לא היה מרוצה ממצבו. למעשה היה חסר לו דבר אחד, שלא היה מסוגל לקנותו בכסף: האושר. העשיר לא היה מאושר כלל. הדבר שהדאיג אותו ביותר היה: מה יעשה בעושרו הרב, לאחר שאילץ לעזוב את העולם הזה ולא יוכל לקחת עמו את כל רכושו...

יום אחד החליט העשיר ללכת אל איש חכם ולשאול עצה, מה עליו לעשות, כדי להיות מאושר.

דאג לכך שאנשים בלתי מאושרים יהיו מאושרים ואתה עצמך תמצא אושר באושרם" — היתה תשובת החכם.

"עצה טובה" — הסכים העשיר ולאחר מכן שאל את שאלתו העיקרית: "וכיצד אוכל לקחת אתי חלק מרכושי לעולם הבא?"

פשוט מאד: על ידי כך, שאתה נותן אותו לגוצרים, כאן בעולם הזה" — השיב החכם.

ואם אתה קצת כסף לגוצרים ואעשה אותם למאושרים, אהיה גם אני מאושר, הן בעולם הזה והן בעולם הבא?" — הוסיף העשיר להקשות.

"זה מצלצל הגיוני למדי" — השיב החכם, אך העשיר הוסיף לשאול, אם כל עני הוא ממילא גם לא מאושר ועל כך השיב החכם, שאין הדבר בהכרח כן, יען כי יכולים להיות עניים המאושרים ויִשמוחים בחלקם, יותר מאשר עשירים רבים. "הנה אתה, למשל, הרי אתה לא מאושר, למרות שהגד עשיר, לא כן?"

עכשיו היה העשיר מבולבל במקצת. "כיצד אדע, אם כן, מיתו האדם הבלתי מאושר באופן מוחלט?" — שאל.

אם תראה אדם שהתיאש מכל תקווה וכבר אינו מקווה שאי פעם יהיה טוב יותר, זהו האיש, הבלתי מאושר לחלוטין, שהגד מהפשוט" — היתה תשובת החכם. כאשר קם העשיר ללכת, עלה בדעו

„מצאתי איש זה חופר בבית הקברות ואין ספק כי הוא מאותם שודדים שאפילו למתים לא נותנים מנוח בקבריהם” — אמר השומר לראש המשטרה. הלה קבע כי האשמה זו חמורה ביותר, ושאל את העני (העשיר לשיעבר) מה יש לו לומר להגנתו.

הוא סיפר, כי חלילה לו לגסות ולשדוד קברים. אלא כך וכך היה מעשה והוא בא לחפש את המט" מון שקבר כאן לפני שנים, בעצת עני אחד שאמר לו, כי אנשים אבודי תקווה יוכל למצוא רק בבית הקברות. הוא הלך איפוא וקבר את כספו ועתה, שהתהפך עליו הגלגל והוא ירד מגכסיו, בא הנה כדי למצוא את הכסף שקבר...

* * *

ב שומעו את הדברים הללו, פרץ מפקד המש"טרה בצחוק רועם. הוא צחק וצחק וכל עוזריו שהיו באותו מעמד, צחקו יחד עמו. כאשר הצליח להתגבר, סוף-סוף, על התקף-הצחוק שלו, שאל את העני: „האין אתה מכיר אותי?”

„מאין אוכל להכיר את כב' מעלתו” — השיב המסכן שלא ידע את גופו. קודם צוחקים לו בפנים, ואחר כך שואלים, אם אין הוא מכיר, במקרה, את מפקד המשטרה...

„אני הוא אותו עני, שאמר לך בשעתו לקבור את כספך בבית העלמין. אתה זוכר שציטטתי ב"אזניך פסוק מתהילים, „מקימי מעפר דל, מאש" פות ירים אביון?” זה בדיוק מה שקרה לי, כפי שאתה יכול לראות בעצמך. אני יודע, כי אתה אדם ישר, אם כי היו לך רעיונות מוזרים. אני בטוח יתר על כן, כי עכשיו עתה גם הרבה יותר חכם מכפי שהיית פעם...”

באזמרו זאת טיהר מפקד המשטרה את „שודד הקברים” מכל אשמה שיוחסה לו והרשה לו להתייצא את כספו הקבור בבית העלמין. הוא הציג לו להשתקע בעיר הזאת ואמר כי מוכן לעמוד לרשותו ולעזור בכל אשר יצטרך.

העשיר-העני הודה לו מקרב לב, אך אמר, כי אין צורך בכך, כי הוא שם בה' את מבטחו... „זהו, בדיוק, הדבר שרציתי לשמוע ממך” — אמר לו מפקד המשטרה, כשתיוך רחב מתפשט על פניו.

„לך מכאן, אתה והכסף שלך!” — הרים העני את קולו על הנדבן המוזר — „רק שוטה מאבד כל תקווה. אני יכול להיות עני, אך אינני טיפש. אני בוטה בה'. האם שכחת את דבריו הנבונים של דוד המלך בתהילים: „מקימי מעפר דל, מאש" פות ירים אביון, להושיבי עם נדיבים...” אין דבר שנבצר מה' ואני לא אמכור את אמונתי בה' תמורת כמה מטבעות עלובות שלך...”

העשיר הנעלב, היה על סף יאוש. הוא גער בע"ג, שישב על ערימת הזבל, ואמר לו: „הנה אני מרהם עליך, ורציתי לתת לך כסף ואתה כועס ומדבר אלי דברים כאלה...”

„רחמנות-עצמית שלך היא שדחפה אותך לה" ציע לי כסף” — השיב העני — „אמנם גכון שהפסדתי את כל רכושי בעולם הזה, אך לא איבדתי את אוצרי הגדול ביותר, את אמונתי בה'. אם אתה מחפש אנשים שאיבדו כל תקווה, לך לבית העלמין, שם תמצא אותם...”

* * *

ע תה ויותר העשיר על רעיונו למצוא אדם ש-איבד כל תקווה. „כנראה — אמר לעצמו — שאני הוא האדם חסר התקווה, שאני מחפש. יתכן שיהעני על ערימת הזבל היה צודק...”

הוא הלך איפוא לבית העלמין, קבר שם את כל הכסף שהיה אתו והלך הביתה. עברו שנים והע"שיר המסכן, לא מצא מנוח בעושרו. הוא נהיה פחות מאושר מיום ליום, בראותו כי עסקיו אינם כתמול-שלוש וכי הוא למעשה מאבד את הונו במהירות גדולה. עד מהרה ירד מגכסיו ומצא את עצמו במצב של נעי המתור על הפתחים. או אז נזכר, כי פעם הוא קבר סכום כסף לא מבוטל בבית העלמין של העיר הגדולה, שבה פגש את העני ממשיל המשלים.

הוא שרך את דרכו לאותה עיר. הפעם הלך לאט, כ„גאה” לעני הלבוש סחבות, נעליו קרו"עות, שערו מגדיל פרא ופניו חיוורות וכחושות. כאשר הגיע לבית העלמין ההוא, לא היה מסוגל לזכור, היכן קבר את הכסף. החל איפוא לחפור במקומות אחדים וכבר עמד על סף יאוש, כאשר גילה את מקום המחבוא. אולם בדיוק באותו רגע תפס אותו שומר בית העלמין והביאו אל מפקד המשטרה המקומית.

לרפואת הנפש והגוף לגבריאל גפתי בן אביטל הי"ו

לרפואת יצחק בן פורטונה מול הי"ו

לרפואת יהודית בת אילנה

לרפואת שרה בת טוון הי"ו

השתדלות צריך מאד לכל דבר טוב, בין למלי דעלמא בין למלי דשמאי, שאף-על-פי שהכל בידי שמים אבל כבר מלתי אמורה שלפעמים כף גזרה חכמתו יתברך שלפי ההשתדלות והתריצות שיעשו בן יקום דבר, וביותר צריך השתדלות ותריצות וזריזות רב להציל לקוחים למות בטרם יצא הקצף חמת מלך מלאכי מות, וחמנא לצלן, וכמה פעמים ראינו ושמענו מעשים שהיו יכולים להציל לקוחים למות בדבר קל ומתוך התרשלות שאומרים "אין פחד אין פחד" וחוששים להוציא ממון וסוף שנתגדלה המדונה והשלהבת עולה עד שנצרכים לעשות פזר גדול כדי להציל, והלואי שיוכלו להציל, לכן חיובא רמיא על כל העם אשר בשער ובפרט האנשים אשר יש להם יד ושם טוב בין השורים למהר ולהציל את הנופל בידם, שהרי נמשלו כחוא מכמר, מה תוא מכמר (שהוא המצודה) כיון שנכנס שם אין מרחמים עליו כף העפויים אין מרחמים כיון שנפל בידם, וידוע גדל מצות הצלת נפשות שנתנה כל התורה לדחות על פקוח-נפש, וכל-שכן וקל-וחמר שחייבים כל ישראל לפזר כל ממונם ולמכר אפלו הספרי-תורות בשביל הצלת נפש, ואמרו רבותינו ו"ל (סנהדרין לו): כל המקום נפש אחת מישראל כאלו קיים עולם מלא, כי אבינו הראשון אחד היה אברהם ויצאו ממנו רבבות אלפי ישראל, ומאדם הראשון יצא כל העולם, לכן חיובא רמיא לכל דבר טוב למהר להשתדל וכל אשר בכחו יהיה עושה, וה' הטוב בעיניו הוא יעשה, וקובע שכר הרבה למשתדל כאלו הוא גומר ועושה:

"ואמרתם כה לחי רבי שמעון בר יוחאי"

"ומכבדי אכבד" כבדהו בכניסה לביהכנ"ס בכריעה כבדהו בציאה לביהכנ"ס בכריעה גדול שכרו של העושה כך ויבא על שכרו מאת השם יתברך וזה שער השמים

מודים דרבנן: כשהחזן אומר מודים יאמרו כל הקהל בלחש "מודים דרבנן"

ויכרעו ראשם לבד. חובה! וי"א שיכרע כל גופו וצריך להזהר לענות אמן ואח"כ יאמרו מודים.

אנו קהילת "כנים מאירות" קהילה ספרדית ירושלמית בשכונת "חומת שמואל" (הר חומה) ירושלים. אנו נמצאים בשלבי בניה מתקדמים ומחפשים נדיב לב לבנון בית הכנסת. בית הכנסת יקרא על שמו של הנדיב. בברכת התורה. הרב שי בר אשר 050-6229343.

הודעה חשובה: בכל יום מתקיים מניין ותיקין בביה"כ "אהבת חיים" ע"ש חכם מנחם מנשה זיע"א

לזיכוי הרבים ניתן לשמוע את שיעורי מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל 054-8594315 ללחץ 2

לרפואה והצלחה: שלמה בן רבקה, הרב יצחק אהרן בן פרוחה, שלמה בן חלה, מולוק מרים בת מול, דוולת רחל בת מולוק מרים, איתן בן בלוריה, מאיר בן רחל, ציון בן מול, חבו חוה בת נוימה, לילית מרגלית בת מרים

ל"ט ר' אבינועם כחני בן נשה, אליהו בן שרה, דיעה בת יוכבד, שרה בת רחל, שמואל בן שרה, אהרון בן רחל, אריק בת נוימה, ר' כבא כניאן בן אברהם כחמאן, אברהם בן נשאי, יונה כינה בת נשאה, אירן בת שאול, רז בן רחל, אמה בן אמה, אמונה בת מרימה, שמואל בן אמה

לרפואת יגאל רבי בן מלכה הי"ו לרפואת שמחה בת שרה הי"ו לרפואת תמר אליס בת קרן הי"ו

העלון יוצא ע"י הקרן ותומכיה מאושר העורך צבי ד. הי"ו נייד: 050-6875601 | לע"ג עדנה בת מלכה ע"ה

לרפואת מאיר בן רחמה

לרפואת יוד בן מול הי"ו

לרפואת הילד יואל בן אביבה

לרפואת רפאל בן כולה הי"ו

לרפואת משה בן זוהרה הי"ו

לרפואת זכריה בן מול הי"ו

לרפואת שולמית בת יהודית

לרפואת יוסף חי בן שפרה הי"ו

מאוצרות הפרשה

תודה לבורא העולם על שהציל אותנו מתחת ידך. (לאור הנר)
ויעל הארבה על כל ארץ מצרים וינח בכל גבול מצרים (י, יד)
 כתב בבעל הטורים – מלמד שנח הארבה בשבת. ויש לתמוה, וכי שייך מנוחה גבי ארבה והלא הוא רק אוכל, ומניעת אכילה לא שייך שתחשב מנוחה, כמו שכתבו התוספות (שבת דף קכ"ב. ד"ה מעמיד). גם צ"ב מה טעם דוקא במכת ארבה מצינו שהיתה מנוחה למצרים מן המכה ביום השבת ולא בשאר מכות.
 בספר "שיח הפסח" הביא ליישב בשם הגאון הגדול ר"ח קניבסקי שליט"א, על פי המבואר בירושלמי תענית (פ"ג ה"ו), שדרך הארבה הוא להשמיד, ואוכל את הכל גם מה שאין ראוי לאכילה, כי כוונתו להשמיד ולאבד. א"כ ממילא שייך בו שפיר מנוחה. כי במה שהוא משמיד שלא לצורך אכילה שייך מנוחה, אבל באמת כן אוכל בשבת. ולעצם הקושיא מדוע דווקא הארבה נח בשבת, אמר הגאון ר"ח קניבסקי, כי כתוב במדרש שמות רבה י"ג ד', ארבה למה הביא עליהן, מפני ששמו את ישראל זורעי חטים ושעורים, והלא בשבת נתנו לישראל לנוח. (כספא כספא ובה סי' י"ח) ולפי זה יש לומר שלכן גם נח בשבת.
ועתה שא נא חטאתי אך הפעם והעתירו לה' אלקיכם ויסר מעלי רק את המות הזה (י, יז) פי' הרמב"ן: וטעם שא נא חטאתי דרך כבוד למשה, כי הוא אלהים לפרעה וגדול מאד בארץ מצרים. והעתירו אל ה' אלקיכם, לשניהם, כי כן יאמר פרעה בכל פעם דרך מוסר, כי יודע פרעה כי משה הוא המעטיר, כי כן אמר לו: למתי אעטיר לך, וכי לא ידבר משה בזה לשון רבים, שלא יוציא שקר מפיו. עכ"ל.
 את פירושו של הרמב"ן על פסוק זה הביא הרבי מסאטמר כהוכחה לכך שאמירה בלשון רבים שמכוננת ליחיד אינה אלא שקר ואסורה מעיקר הדין, כפי שמסופר בספר 'עולמות שחרבו'.
 היה זה בעת שנערכה חתונה בין חתן נובהרדוקאי לבין כלה מסאטמר. באחת מסעודות ה'שבע ברכות' השתתף רבי אברהם יפהן, ראש ישיבת נובהרדוק ואף הרבי מסאטמר. במהלך הסעודה החל רבי אברהם לספר אודות גדולי תנועת המוסר, מדותיהם הטובות ודרכי הנהגתם, ובין השאר סיפר על רבי זונדל מסלנט, רבו של רבי ישראל מסלנט. באחד הימים קיבל רבי זונדל מכתב מאת אחד מתלמידיו בחו"ל ובו בקשה להתפלל על אשתו החולה. מאחר שבערוב ימיו נחלשה ראייתו, היה הרב מקריא את תשובותיו לגבאי שלו, וזה היה רושם אותם על גבי הכתב, ואף כעת עשה כן. לאחר מכן ביקש מן הגבאי להקריא לפניו את מה שכתב. הגבאי הקריא: 'אנחנו מתפללים לשלום רעיתו'. "לא אחתום על כך", אמר הרב, "זה דבר שקר, הרי רק אני מתפלל לרפואתה, ומדוע כתבת 'אנחנו' בלשון רבים? נא לתקן". ראה עד היכן מגיעה מידת חסידותו של רבי זונדל ועד כמה דקדק באמירת האמת. סיים רבי אברהם את סיפורו. ענה לו הרבי מסאטמר: "לפי דברי הרמב"ן אין זו מדת חסידות אלא חיוב גמור! שאם לא היה מדקדק כן הרי זה ממש שקר!". וכאן ציטט לו את לשונו של הרמב"ן הנ"ל: "אם משה היה אומר 'אנחנו' היה הדבר לשון שקר ממש – סיכם – מכאן שאין זו רק מידת חסידות לדקדק בכך, אלא חיוב גמור הוא לומר בלשון יחיד, כאשר מתכוונים לאדם בודד". (לאור הנר)

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו (י, א) לשם מה צריך משה ללכת לדבר עם פרעה, בעוד הקב"ה מכביד את לבו ואת לב עבדיו? הלא דברים אלו הריהם כאדם השח לחברו: "לך עשה עבורי עסקה עם פלוני, ואל דאגה, כבר דברתי אתו שלא יסכים...", וכי מהי התועלת במאמצי של משה? מתרץ המהרי"ל דיסקין בשם אביו, רבי בנימין, שלצורך הבנת הענין יש להוסיף שתי מילים: "בא אל פרעה ותגיד לו כי אני הכבדתי את לבו...", כלומר: אמור לפרעה בשמי, שהוא לא ישחרר את בני ישראל, משום הכבדת הלב המיוחדת שעשיתי לו. כתוצאה מכך, יגרום משה לפרעה להוציא את ישראל. מדוע? טענתו של פרעה היא שמשה מכשף ואינו שליח ה', והראיה לכך שהוא אינו יודע מה עתיד להתרחש. אני מבטיח לו שאוציא את ישראל – אמר פרעה – ולעולם איני מקיים זאת, ובכל פעם שאני מבטיח, הוא מאמין לי... לפיכך מצוה הקב"ה למשה לספר לפרעה שהקב"ה הכביד את לבו. הוא ירצה להוכיח שאתה מכשף ואינך יודע מה נעשה, לכן יהיה עליו לשחרר את ישראל, אמנם הוא כלל לא ירצה לשחרר אותם, אבל אם לא יעשה כן, הוא יוכיח שאתה כן יודע מה נעשה וכן יודע מה עתיד להתרחש... זאת עשה – אומר, אפוא, הקב"ה למשה – תקע לו עצם בגרונו, כך שלא יבלע ולא יקיא... וזו הכונה בהמשך: "ולמען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים", וכמו שפרש רש"י שחקתי. (לאור הנר)
ולמען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים וגו' (י, ב) וברש"י, התעללתי – שחקתי. פירוש נפלא שמעתי מאבי מורי שליט"א, דכיון ש"איסתכל באורייתא וברא עלמא" (בר"ר א, א) דהיינו שלפי מצוות התורה מנהיג הקב"ה את העולם, ובתורה העליונה, היה את מצות סיפור יציאת מצרים, לכן הכין לנו הקב"ה נושאים מעניינים לסיפור, כדי שנוכל לספר באופן מהודר ביותר, ולמשוך את לב הבנים. וזה כוונת הפסוק, שהסיבה שהתעללתי – שחקתי במצרים היא "למען תספר באזני בנך". (קב ומק)
וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראות את הארץ ואכל את יתר הפליטה וגו' (י, ה) קשה למה הוצרך דלא יוכל לראות את הארץ, הרי במכת חושך שבאה אח"כ היה מספיק חושך. וכן קשה מה זה הלשון ולא יוכל לראות, מי לא יוכל לראות. וי"ל כיון שהארץ תחשך וממילא הארבה לא יוכל לראותה והוא יחשב כסומא ואיתא בגמ' דסומא אינו שבע, ולכן הוא יאכל את יתר הפליטה. וזה כוונת הפסוק וכסה הארבה את עין הארץ ולא יוכל הארבה לראות את הארץ, ולכן הוא יאכל את יתר הפליטה. (כלי יקר)
ואנחנו לא נדע מה נעבד את ה' עד באנו שמה (י, י-יא)
 מדוע באמת רק בהגיעם למדבר ידעו ישראל כיצד יעבדו את ה'? באר ה"כתב סופר": כל מי שהתרחש לו נס חייב להביא קרבן תודה. אמרו אפוא משה ואהרן לפרעה: בהתאם למעשיך ולקשיות ערפך, שהנך ממשיך להציק לנו, הקב"ה עושה לנו עוד ועוד נסים, ועל כל נס ונס, עלינו להביא קרבן תודה נוסף. נמצא, שבשל עקשנותך, אנו נדרשים להקריב עוד קרבנות. אי לכך, איננו יודעים לומר מראש כמה קרבנות עוד יהיה עלינו להקריב, ורק כאשר נצא באופן סופי וגאולתנו תושלם, נוכל לדעת כמה עלינו לשלם כאות

הסוד שגילה רבי שלמה זלמן...

לפעמים כשצריך כלי עוצמתי במיוחד, יש את נשק ההודאה. כשיהודי צריך ישועה וכל הדרכים נראות כחסומות בפניו – הוא יכול לאמץ את גישת ההודאה, כי יהודי שמודה לה' זוכה בישועות גדולות, גם נדירות ובלתי צפויות!

את הסוד הזה גילה הגאון הגדול ר' שלמה זלמן אוירבך זצ"ל והעיד כי אותו סוד מסוגל להושיע כל אדם בכל מצב שהוא ולחולל פלאות תוך זמן קצר, הרי הוא לפניכם: מספרים כי באחד הימים הגיע אל הגרש"ז אוירבך איש מכובד נשוא פנים כשבעיה גדולה מעיקה על ליבו. "כבוד הרב, ב"ה זכיתי להחזיק ולממן "כולל" גדול וחשוב אשר לומדים בו עשרות אברכים העמלים על תלמודם, כשאני הוא זה המשלם להם משכורות חודשיות מכספי האישי. אלא שבתקופה האחרונה התחלתי למצוא את עצמי בלחצים נוראיים כשאין לי מהיכן להביא להם את הכסף, עד אשר איני מצליח לישון בלילות". האישי השתהה מעט והמשיך: "חיי הפכו ללחץ גדול ופחדים נוראיים עד שהלכתי למומחה רפואי גדול שאמר לי כי אין מנוס אלא לסגור את הכולל, מפני שרק זה הדבר שיסיר ממני את הלחץ הגדול וישיב לי את הרוגע הנפשי. וכעת באתי לשאול את הרב האם עלי לנהוג כך?"

ר' שלמה זלמן הרהר קלות, והשיב: "אכן כן, אין ספק כי עליך לצאת מהלחץ הנפשי בו אתה נתון, זה אינו בריא ואינו נכון שהאדם יחיה בלחצים כבדים. אך האם הפתרון היחידי הוא רק לסגור את הכולל? חושבני שיש לי פתרון חלופי מצוין בשבילך... באמתחתי תרופת פלא שתוכל להושיע אותך ממצבך". האישי היטה אוזנו בשקיקה ור' שלמה זלמן שטח את סודו המפתיע: "ברצוני לגלות לך סוד המסוגל להסיר מעליך ומעל כל אדם באשר הוא, את כל הלחצים הנפשיים והקשיים שבחיי. ומהו? הקשב נא לי, טול מהיום פנקס קטן, אותו תחזיק בכיס במשך כל היום, ותקרא לו 'פנקס ההודאות'. בכל פעם במשך היום שתרגיש כיצד ה' סייע לך, עזר לך, שימח אותך, כיצד ראית את השגחתו והצללתו – רשום אותו בפנקסך. אך זה עדיין לא הסוף – לפני כל תפילה במשך היום, הוצא את פנקסך והתבונן בכתוב בו לכמה רגעים, כדי שתיזכר כמה טובות וחסדים עשה לך הבורא, וכשתגיע בתפילה ל'מודים' תכוון גם על אותם טובות שעשה לך ה'". או אז סיים ר' שלמה זלמן את דבריו ואמר לו: "אם תעשה כך, מובטח לך כי תוך זמן קצר תזכה לראות ישועות גדולות ותצא מכל הלחצים והצרות". האישי הודה מעומק הלב לרב ויצא מחדרו בשמחה רבה. הוא רכש לעצמו פנקס קטן והחל לכתוב בו בכל רגע נתון כל חסד וישועה ה' שהרגיש שעשה עמו הבורא: "1. לאחר זמן רב של היעלמות המוצץ של בני, מצאנו אותו באורח פלא... ממש הרגשתי כי הבורא האיר את עיני למצוא אותו... 2. ירדתי מוקדם בבוקר למכולת על מנת לקנות בדחיפות חלב, והנה אני רואה באורח פלא איך בדיוק באותו רגע הגיעה משאית החלב, כך שמיד לקחתי שקית חלב והגעתי תוך שניות ספורות הביתה – ממש הרגשתי איך ה' שלח לי אישית את משאית החלב... 3. תודה לך ה' ששימחת אותי שבני חזר עם תעודת הצטיינות ששימחה אותי כל השבת... 4. מישהו שלח לי בפתאומיות 2,000 ₪ תרומה לכולל – תודה לה' על העזרה..." תאמינו או לא, אך בדיוק כפי שהבטיח הרב... הפנקס חולל פלאים. ניסים על גבי ניסים התחוללו בחייו של האישי, ותוך ימים בודדים הוא חש כי כל הלחצים והפחדים התפוגגו מאליהם, ויותר מכל הוא חש עין בעין כיצד ה' שולח לו סכומי כסף עצומים למימון הכולל, ובכך המשיך לממן את הכולל עד ליום זה.

זהו הסוד שהשאיר ר' שלמה זלמן זצ"ל לכל יהודי: 'פנקס ההודאות והישועות' אשר בכוחו לחולל ניסים ונפלאות לכל יהודי באשר הוא, אם אשר רק יעשה זאת. אם רק יכתוב את חסדי ה' ויודה עליהם, תוך כדי התבוננות בהם טרם התפילה. כי זוהי כוחה של הודאה לה'. וכבר כתב הרב פינקוס זצ"ל, בספרו 'שערים לתפילה', כי האדם המחזיק בהודאה לה' בעת צרה – נפתחים בפניו שערי השפע והישועה.

האבן עזרא (קהלת ה, א) כותב שהאדם חייב להודות לה' כל רגע כיון שחסדי ה' פרוסים עליו כל הזמן, ולו רק על עצם החיים חייב האדם להודות ולשבח לאלוקיו אלא גם על העונג שהוא חווה ברגשות השונים, אולם משום היות האדם עסוק בעסקי העולם נקבע לו זמן לתפילה במהלך היום על מנת שימלא כראוי את חובת ההודאה לאלוקיו.

כמו כן כותב הרמב"ן (סוף פ' בא): "כוונת כל המצוות שנאמין באלוקינו ונודה אליו שהוא בראנו, והיא כוונת היצירה... שאין לעליון בתחתונים חפץ מלבד זה שידע האדם ויודה לאלוקיו שבראו". הצטרפו לאנשים שעשו זאת וראו ישועות!

פינת ההלכה

האם מותר לאשה לבקש מבתה למרוח לה משחה על היד לאחר הדלקת נרות שבת?

שאלה: אשה הדליקה נרות שבת וקיבלה על עצמה שבת בהדלקתם, ולאחר מכן נזכרה ששכחה למרוח על ידיה משחה נגד יובש בכפות הידים, והדבר מכאיב לה הרבה, האם מותר לה לבקש מהבת שלה שעדיין לא קיבלה על עצמה שבת, למרוח את המשחה על ידיה, או לאו?

תשובה: יסוד הדין תלוי במחלוקת הש"ך והט"ז שהביא המג"א בריש סימן ש"מ, באשה ששכחה ליטול צפרניה בערב שבת, לדעת הט"ז אסור לה לומר לנכרית ליטול לה הצפרנים משום שהיא מסייעת לה, והש"ך כתב דמסייע אין בו ממש ושרי. והכריע המג"א שמסייע אין בו ממש, ומצד איסור אמירה לעכו"ם יש להתיר דהוי שבות דשבות במקום מצוה. והנה כאן מצד האמירה אין כלל חשש איסור שהרי מדובר מבעוד יום, והבת עדיין לא קיבלה שבת, אלא דלכאורה האשה מטה את ידיה ומסייעת למי שמורחת על ידיה את המשחה, ולדעת הט"ז יש לאסור. ומכל מקום פסק הגאון הגדול רבי נסים קרליץ זצ"ל שבמקום צער יש להקל כהמג"א דמסייע אין בו ממש. וכן הסכימו להב"ח הגאונים רבי נפתלי נוסבוים ורבי שמאי גרוס שליט"א. והוסיף הגר"ש גרוס, דבתהילה לדוד מבואר דיש להקל בדבר. ומצד איסור רפואה בשבת בלאו הכי יש להתיר עד בין השמשות כמו שכתב בספר מקור החיים. והגאון רבי שלמה זלמן אולמן זצ"ל הקל בדבר מטעם אחר, דבנטילת צפרנים האשה חייבת לסייע למי שנוטל לה בהטיית היד וכדו', אבל במריחת משחה האשה אינה צריכה לסייע כלל, אלא הבת שלה עושה לבדה הכל ולא חשיב מסייע, ובכה"ג אין כאן בית מיחוש כלל. והגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א הראה לי משי"כ מהרש"ם, שאיסור ממרח אינו שייך אלא כשהדבר המתמרח נותר בעין על גבי הדבר שנתמרח עליו, אבל אם הוא כולו נבלע ואינו ניכר כלל, לא שייך בזה איסור ממרח. ואף שיש חולקים על מהרש"ם ואין לסמוך עליו בשבת עצמה, מכל מקום כאן שהחשש הוא רק מצד איסור מסייע יש להקל באותן משחות שנספגות בעור תוך זמן קצר ואינן ניכרות בעין על גביו. ואילו הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי שליט"א אמר שאין כדאי לעשות כדבר הזה, והגאון רבי משה שאול קליין שליט"א ביאר לי כוונתו, שיש לחוש לדעת הט"ז שמסייע יש בו ממש שלא במקום מצוה. ואפילו אם האשה אינה מזיזה את ידיה והבת מורחת לבד את המשחה, אין כדאי להקל בדבר כי קרוב הדבר לבוא לידי איסור. והגאון רבי יעקב גרינוולד שליט"א הכריע, שבמקום חולי כדאי יש להקל בדבר דומיא דמקום מצוה שהתיר המג"א, אבל במקום מיחוש בעלמא אין כדאי להקל נגד דברי הט"ז. (וישמע משה)

חידה שבועית

מי הט עני אנשים (לא חייט) אהרן אמת תמיד נראה צומח והשני לצומח מהלך. הט שונים פאראימט ולצומח לא נראים יחד?

תשובה לחידה פר"ש: חברון. תשובה לחידה השבועית: תפילת הדרך. שם הזוכה: שימי שטמפפר נ"י

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות נסים- הרב פינטו להולדת הבת הנכדה משפחות אסיג – הרב שטרית – הרב פופטא להולדת הבן הנכד הנין משפחת גרינהרץ לנשואי הבן משפחת ספקטור להולדת הבת משפחת פינור להולדת הבת **גני הדר:** משפחות פיליפ – שוהם-ויול להולדת הבן הנכד הנין משפחת דביר לנשואי הבת

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר השבתורי

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים.

שבת אורה

בא

□

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

מעשה ואחד מילדיו של רבי שמואל תפלינסקי זצ"ל, מרבני ישיבת עץ חיים' התבקש להביא בראש חודש 'שכר לימוד' לתלמוד תורה. הילד פגש באביו בדרכו אל הישיבה, אך לא היה בידו אותה סעה סכום הכסף המבוקש. הוא החריש, התקרב אל לוח המודעות שעל קיר הרחוב ועשה עצמו כקורא במודעה...לאחר מכן התנתק מהמודעה, המשיך צעדים ספורים כאשר מישומו ממכריו בא לקראתו והושיט לידו את סכום הכסף (סילוק חוב, כנראה) בפנים קורנות נתן האבא את הכסף לילד כדי שישלם את שכר הלימוד. ואז גילה רבי שמואל את סודו: בשעה שהייתי עצמי מול המודעות התפללתי שהשי"ת יזימן לי סכום הכסף...וכך הוא כותב בקונטרס הצוואה שלו: "תתאמצו ותתרגלו להתפלל להשי"ת בכל עת ובכל שעה, על כל דבר ועל כל ענין, על כל פעולה ועל כל מאורע. וכן ליתן שבח והודיה להשי"ת על כל טובה וחסד שמגיע לכם בכל עת ובכל פעם. ומידות אלו מציינו בגמרא ובראשונים". וכאן הוא הולך ומפרט מספר מקורות בהם מצאנו שחז"ל התנהגו ממש באופן כזה, כמו הגמרא בברכות (דף ס') שהנכנס לבית המרחץ אומר "יהי רצון שתצילני מזה ומכיוצא בו" וכו' וכאשר הוא יוצא מהמרחץ הוא שוב מודה ומשבח "מודה אני לפניך שהצלתני מן האור" וכו'.

(שירת הלב)

לאחר שנותח רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל על ידי מנתח בכיר מארה"ב, ביקש מתלמידיו שילמדו אותו כיצד אומרים "תודה" באנגלית. התלמידים הציעו לרב שיוכל לומר לו תודה בלשון הקודש, והם יתרגמו את דבריו, אך הרב אלישיב התעקש ללמוד את תרגום המילה, וחזר ושינן שוב ושוב, כדי להודות למנתח בעצמו וכך היה. הרב אלישיב לחץ את ידו של המנתח ואמר לו תודה באנגלית, והלה התרגש מאוד לשמוע את דברי התודה מפהיקדשו של רבן של ישראל. ביקשו התלמידים להביא: ילמדנו רבינו, הרי הזמן שלך הוא מצרך כליך יקר, ומדוע הינך מקפיד שהודאה תאמר דווקא על ידך, ודוקא בשפה האנגלית? והשיב הרב אלישיב, שלמד זאת מדברי האבודרהם, שכתב בנוגע לאמירת "מודים דרבנן" של הציבור בחזרת השי"ן: "אין דרך העבד להודות לרב ולומר אדוני אתה, על ידי שליח, שיוכל להכחישו ולומר לא שלחתי, אלא כל אדם צריך לקבל בפיו עול מלכות שמים. אבל בשאר התפילה שהיא בקשה, יכול לתבוע צרכיו על ידי שליח". למדנו אפוא, אמר הרב אלישיב זצ"ל, שכשמגיעים בחזרת השי"ן ל"מודים", הציבור אינו יוצא במודים של השי"ן כמו בשאר התפילה, אלא כל אחד צריך להודות בעצמו, מקרב לב ובהתרגשות. אם יסתפק בהקשבה לאמירת מודים של השי"ן, ישאר פאסיבי ולא יתלהב, והודאתו עלולה להיות מועטת. ולכן צריך כל אחד ליתן תודה בעצמו בכונה ובשמחה על שניתנה לו המתנה הגדולה - חיים. ולשם כך תקנו אמירת "מודים דרבנן". ומכאן נובל ללמוד, הוסיף הרב אלישיב לכל מקרה של הכרת הטוב בעניינים גורליים שרוחש אדם לחבירו, שראוי שיוודה לו בעצמו, כי את רגשותיו הפנימיים לא יוכל להעביר על ידי שליח. זו היתה הסיבה שהרב אלישיב זצ"ל, שכל תנועותיו היו על פי ארבעת חלקי השולחן ערוך והפוסקים, ודיבוריו היו שקולים ומדודים בפלס ההלכה, הקפיד להודות בעצמו למי שעשה לו טובה, ולא באמצעות שליחים. לכן למד כיצד אומרים תודה, והודה בעצמו! (שמחה כבית)

דרכו של רבי יוסף צבי הלוי דינר זצ"ל רב"ד לונדון, היתה לקבוע את כל סעודותיו על הפת, גם בימות החול. הוא הסביר: "הרי האדם אוכל במשך הסעודה מגוון גדול של מאכלים, כולם מועילים ביותר, ושעמים עד להפליא, איך אפשר להביע הכרת טובה גדולה כל כך, על ידי ברכה כל כך קצרה?!" (דרכי יוסף צבי)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתתי אלה בקרב: אצלנו יש הנחה שפרעה היה כסיל ושוטה, אינו יציב בדעתו, היום אומר כך, ולמחר חוזר בו, ואומר ההיפך, ממילא כשקוראים בתורה, שבשעה שהיתה הרווחה, חזר בו פרעה מכל דבריו, אנו מביטים על זה כסיפור על אדם מסויים שהתנהג כשוטה. אולם אין זאת האמת, התורה אומרת "כי אני הכבדתי את לבו" הקב"ה הוא זה שהכביד את לבו, כשהיתה הרווחה. נמצא כי סיפור התורה, על הכבדת לבו, אין זה סיפור על התנהגות של אדם שוטה, אלא לימוד על התנהגות שהקב"ה מתנהג עם מי שמתנהג כמו שהתנהג פרעה, עד שהכביד הקב"ה את לבבו, נוראים הדברים למתבונן, כי אף חכם גדול עד מאד, יתכן שיכביד הקב"ה את לבו, ויכריחו להתנהג כשוטה, לעין כל על, אף כל חכמתו המרובה, אם כן הרי נוגע סיפור זה לכל יחיד ויחיד, ליתן מורא בלבבו, להזהר מלהגיע לידי מצב שיתנהג עמו הקב"ה בהנהגה זו ח"ו. (מן הרב שך זצ"ל)

לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו: החושך הגרוע ביותר הוא, כאשר איש אינו רוצה לדאות את אחיו בצערו ולהושיט לו עזרה. ברם, התוצאה היא, שכאשר אדם מתעלם מדחקו של חברו אין הוא עצמו יכול למוש ממקומו "ולא קמו איש מתחתיו". (חידושי הרי"ם)

דָּבָר נָא בְּאֵזְנֵי הָעָם וְיִשְׁאָלוּ אִישׁ מֵאֵת רֵעֵהוּ וְאִשָּׁה מֵאֵת רֵעוּתָהּ כְּלִי כֶסֶף וְכֵלִי זָהָב: אין נא אלא לשון בקשה(רש"י), מדוע היה צריך כל כך לבקשם על כך? מניין החשש שלא ירצו לקחת כלי כסף וכלי זהב? אלא כיוון שהקב"ה ציווה על כך, הרי זו מצוה. ולגבי קיומה של מצוה מיד מופיע היצר הרע, והוא במיזמותיו ובתחבולותיו כבר מוצא תואנה שלא לקיים אותה. לכן היה צורך להתחנן ולבקש מהם שישאלו כלי כסף וזהב. (פניני תורה)

דָּבָר נָא ורש"י פירש: אין נא אלא לשון בקשה, בבקשה ממך הזהירם על כך, שלא יאמר אותו צדיק אברהם, ועברום וענו אותם קיים בהם, ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם (ברכות ט:). השאלה ידועה, ואם לא יאמר אותו צדיק אין השם צריך לקיים הבטחתו? אלא שבזוהר ובספרי קבלה מפרשים ש"ברכוש גדול" הכוונה לניצוצות הקדושים שהיו כבולים ומשוקעים בטומאת מצרים, ובצאת ישראל ממצרים, הוציאום ותקנום. ואם כן אפילו אם היו יוצאים בלי כסף וזהב היה הקב"ה יוצא ידי הבטחתו "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול" היינו רכוש רוחני. אלא שלא יאמר אותו צדיק: ועברום ועינו אותם קיים בהם ממש, לא רק שיעבוד רוחני אלא עבודה פיזית המפרכת את הגוף, ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, לא קיים בהם ממש אלא רכוש רוחני. לכן בקש ממנו שישאלו כלי כסף וכלי זהב ושמלות, רכוש גדול, פשוטו כמשמעו. (המגיד מדובנא)

וְיָקָם פְּרָעָה לְיָלֵא: ממיטתו (רש"י) לכאורה מה משמעו רש"י בזה, מה חשיבות יש בדבר אם קם מכסאו או ממיטתו? אמנם דבר גדול בא רש"י להודיענו. המשכילים שבימינו מתפארים כי אפיקורסים הם, אולם אך שוא יהנה לשונם, כי אם רק יחושו בראשם מיד ירבו בתפילה ואמירת תהלים או יפנו להבדיל אל מכשפים ואובות. למעשה אינם אלא פורקי עול ולא אפיקורסים. לא כן פרעה מלך מצרים, רק הוא היה אפיקורס אמיתי. כמו ענינו נוכח לדעת, כי כל המכות שמשו רבנו הזהיר עליהן, באו, אחת לא נעדרה. והנה בו ביום התרה שוב משה: "ומת כל בכור בארץ מצרים מבכור פרעה היושב על כסאו עד בכור השפחה אשר אחר הרחים וכל בכור בהמה והיתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים אשר כמוהו לא נחיתה וכמוהו לא תוסיף" פרעה עצמו בכור היה ובכל זאת לא הסס לעלות בו בלילה בלב שקט על מ ט ו ו רמק למשמע הצעקות הוודאות, שהדהד בכל מצרים קם ממיטתו, עליה ישן מקודם שנת ישראלים. (מאיר עיני ישראלים)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

האדמו"ר רבי אהרן מבעלזא זי"ע היה מקרב ומביא לביתו כל יהודי, ואף הפשוט ביותר, ומדבר בשבחו, וקוראו "צדיק". פעם הציעו לאחד מבניו שידוך עם אדם פשוט, והרבי רחה בעדינות את ההצעה, כאן מצאה הרבנית הודמנות, ושאלה את הרבי: "מה פגם מצאת בשידוך זה, והרי בעיניך כולם "צדיקים"? נכון השיב הרבי בבת שחוק, כולם צדיקים, וגם הוא צדיק, אבל ישתדך הוא עם צדיקים כמותו, ואני אחפש צדיקים משלי." (בעניני הגפן)

"ענין של טעם"

טעם שסעודה רביעית נקראת "סעודתא דדוד מלכא" (סעודה של דוד המלך) הוא מפני שהקבי"ה גילה לדוד המלך, שיפטר מן העולם בשבת, לכן בכל שבת היה מפחד, שמא השבת יפטר, ואחר יציאת השבת והוא עורנו חי, היה עושה סעודה גדולה, ולכן קורין סעודה זו על שמו. (בן יהודי)

"מפי כתכם"

כתב ה"אבן עזרא" " באגרת השבת: "לעולם אהבתי את השבת ובטרם בואה הייתי יוצא לקראתה בכל ליבי, גם בצאתה הייתי משלחה בזמנה ובשיריים..." שמעתי כי הגאון הנורא קדוש ה' מו"ר ישראל סלנטער זצ"ל פעם אחת אמר לפני תלמידיו אודות זמירות של שבת וכן אמירת הפיוטים אשר יסודתם בהרבי קודש ממדרשי חז"ל, וכן הבקשות מה שאומרים אחר התפילה מה שבעיונותינו הרבים ברוח הזמן הזה, נמצא שיש אנשים שנמנעים לאומרים, ועוד שמכים בכף בביהמ"ד כדי לרלג מהם לבטל ולהרחיק רבים מלאומרים, ותולים עצמם אשר גם קצתם מגדולי חכמי ישראל מקצרים באמירתם ובאמת אין לך שטות גדול מזה, המסתכל להשיג מדרגתם הגדולה מה שבהם. משל למה דבר דומה כי נראה ההברל בין עשיר לעני בסעודת אכילתם, שגם לעשיר מביאים לפניו בתחילת סעודתו מדברים הפשוטים כמו דג מליח וירקות, והוא אוכל מהם רק מעט, אמנם לא כן העני כי אוכל הרבה בפה מלא מהירקות עד לשובע, ושעם הדבר כי העשיר שידוע לו שאחר זה יהיה מוכן לפניו בשר טוב ותרגולות פטומה לכן מה לו למלאות בטנו בידקות, ובמקום שיכניס הירק יכנס הבשר, ומה שהוא אוכל בתחילה הירק, אינו רק לגרר לו תאוות המאכלים שאחר זה, לא כן העני כי לב יודע מרת נפשו כי אין לו רק מה שלפניו לזאת הוא חושף ואוכל ממה שבא בידו ובפיו למלאות מהם כריסו באכילה גסה עד שיזיע מצחו. ככה אם נראה לפעמים לגדול הדור שהוא מעט בפיו או זמירות, כי ידוע לו כי מוכן לפניו עסק התורה בשקידה נוראה בפלפול התלמידים, אבל מי שעדיין לא הגיע לדרגה זו כי תיכף אחר התפילה מרוב טרדות הזמן ילך לדרוף אחר הבלי הזמן, לכל הפחות בשעה הפנויה לו ומכשרת לפניו יראה לחשוף ממה שבא בידו פיוטים או תהלים, ממה שחננו ד' ומוכן לפניו כמו שדרשו חז"ל כבוד את ד' ממה שחננו ומגורונך למלאות פיו וגרונו לתת תודות לה' להשיב בטנו מדברים שבקדושה, כמו שכתוב כל אשר בכוחך לעשות עשה ויומשך בזה ברכה והשפעה. (פתח השער - אמנת התורה)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן אדם שבידך על האוכל, ואסור לו עדיין לאכול, אף שסיים את הברכה?

תשובה: המציא אחרים ידי חובה בברכת "המוציא", צריך להמתין מלבצוע כדי לאכול, עד שרוב העונים יגמרו לענות אמון על ברכתו. (שו"ע אורח סימן קס"ו סעיף ט"ז ובמשנה ברורה שם).

יָאָתָה אֵל תִּדְאָ עֲבָדֵי יַעֲקֹב וְאֵל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנֵּנִי מוֹשֶׁעַךָ מִרְחֹק וְאֵת יְדְיָךָ מֵאֲרֶץ שִׁבְיָם יִשָּׁב יַעֲקֹב וְיִקְשֹׁט וְיִשְׁאָנֵן וְאֵינִי מִחְרִיד: במאמר הערכה שפורסם על רבי ישראל פוזנר ז"ל, שהיה ממייסדי מושב קוממיות, מצאנו סיפור רווי-יהודי. רבי ישראל נולד בעיר-ואם בישראל, קאלווריה, לאביו ר' דוד ואימו מרת רחל, יהודים ידאים ושלמים עטופי זוך וטהור, שהיו מגזע הרמ"א וה'מגלה עמוקות, ועוד גדולי עולם. בהיותו בחור צעיר פרצה מלחמת העולם השנייה, והגרמנים כבשו את כל פולין. הוא נאלץ לחזור לעיר מגוריו, שם המשיך את לימודו בבית המדרש המקומי. במהלך מלחמת העולם השנייה, בהגיע הנאצים ימ"ש לקלווריה, פקדו על ראש הקהל למסור לידיהם 60 גברים. ראש הקהל ערך רשימה של 60 גברים כשירים לעבודה, שאחד מהם היה הרב ראנד, שכנס של משפחת פוזנר. כאשר ניתנה הפקודה להתייצב לא היה השכן בביתו. אבל הנאצים לא ויתרו. הם הרי תבעו 60 איש ולא 59. על כן הוחלט שבנם של השכנים, הלא הוא ישראל פוזנר, יתייצב במקומו, כי גם הוא כשיר לעבודה. בשעה 2 בלילה נפרד מהוריו בבכיות, כשהוא מצויד כמובן בזוג התפלין הקדושות שלו, ומרגיע את הוריו שה' יעזור ואין לכם מה לדאוג. כך נלקח ר' ישראל בכוח למחנה העבודה. היתה זו בעצם הפרידה מהוריו הצדיקים הקדושים הי"ד. ואמנם נסתרות דרכי ה', ודוקא ע"י גיוסו לעבודה, זכה לעבור את המלחמה ולהישאר בחיים, ואילו כל יתר בני משפחתו, הוריו וכל ילדיהם, עלו על המוקד הי"ד. בחודש אלול תשי"ב, הועלו בני העיירה קלווריה על רכבת שנסעה לניא ההריגה בעלזק, וביום כ"א לחודש אלול נהרגו על קידוש השם. יקום ה' דמם. בדרכם של הוריו לבעלזק, עצרה הרכבת להפסקה, והוריו הבחינו שהם נמצאים ליד המחנה בו שהיה בנם ישראל. הם ניצלו את ההזדמנות, השיגו דף נייר, וכתבו מכתב מיוחד לבנם בשפת היידיש. אביו ר' דוד כתב שהם מובלים עתה ברכבת, וחוששים לגורלם, ועל כן הוא מבקש ממנו, שיתחוק באמונה בהש"ת, ושלא יעזוב את דרך התורה בשום מצב שהוא. האב המשיך לכתוב כדברים האלה: "יתכן שאתה תישאר יחידי מבני משפחתנו, ולכן תזכור את החינוך שהיה לך בביתנו, ותראה להמשיך בו, וע"י כך תגרום לנו נחת רוח לנשמותינו!!! בסיום הדברים חתם אביו את שמו. גם אמו, מרת רחל הי"ד, כתבה לו כזאת: "מיין טייערע קינד(ילד יקר שלי), "ישראל", אנחנו לא יודעים מה יעלה בגורלנו, אבל אתה בני החביב אל תתייאש, תזכור את השורשים שמהם צמחת, תראה להתחזק בכל מצב בו תהיה, עד שיגיעו ימים יותר טובים. דיין(שליך) ליבע(האזהבת) מאמע(אמא) רחל". גם שלושת אחיו הצדיקים, נחמיה יצחק, אברהם מאיר ושמעון אריה - הי"ד, הוסיפו מדבריהם, וכתבו לאחיהם הבכור כמה מילים, וחתמו את שמם באהבה ודמעה. את המכתב מסרו דרך חלון הרכבת לאחד הערלים, תמורת סכום כסף, ובקשו שיעביר את המכתב ליהודי במחנה בשם ישראל פוזנר. כדי להיות בטוחים שיעביר את המכתב לנמען, אמרו לו, כי גם היהודי אליו מיועד המכתב, יעניק לו משהו טוב תמורת המכתב... הערל נכנס למחנה, ומצא את ישראל, והראה לו את המכתב, ובקש תמורה בעדו. לבן האומלל לא היה כסף, על כן נתן לו את מנת-האוכל שחילקו באותו היום, ולאוסרו העביר לו הגוי את המכתב. ר' ישראל ז"ל קיבל את המכתב בהתרגשות, ומרוב חביבות קרא אותו יום-יום, עד שנעשה שגור על לשונו, מלה במלה. במכתב זה ראה צוואה קדושה מהוריו, שעליו להתחזק באמונה ובטחון ולא לנטוש את דרך התורה. הוא שמר על המכתב במשך תקופה ארוכה כעל בבת-עינו, עד שלדאבוננו נלקח ממנו על ידי אחד הנאצים ימ"ש. מדהים לראות מה היה בליבם של היהודים הקדושים הללו - בשעותיהם האחרונות. (ברכי נפש)

מפתגמי אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

האדם, לאשר יתן, יאהב. (ר' אליהו דסלר)
צריך האדם להתפלל להשם בכל יום, שיצילהו מיצר הרע. (אור החיים)
אין אדם בטוח בחיים, אפילו רגע, ואיש אשר אלה לו, איך יתגאה? (נודע ביהודה)

מספורי המגיד

“מתוך ההפיכה” (סיפור היסטורי מפעים מהעבר הלא רחוק)

פרק י"ד "צדיק נסתר"

תקציר: משפחת פינקלשטיין ומשפחת הויזמן הפליגו באוניה מאיטליה יחד עם עוד מאות יהודים שנמלטו מפולין ברגע האחרון לפני ששערי פולין נעולים ואין דרך לצאת משם. כבר בעליה לאוניה מרגיש רב משה יוסף הויזמן שמישהו נועץ בו מבטים רעים, אולי זה אחד שחורש מזימות, אבל הוא לא יסל להתבחן מי הוא האיש, לאחר זמן החליט שאלו הם דמיונות פרי הלחצים הקשים שעבר בתקופה האחרונה, שתי המשפחות משתכנות באוניה בשני סיפונים שונים, שלא תהיה כל שייכות בין החתן והכלה משך כל ההפלגה, רב משה יוסף וחתנו קובעים ללמוד בתא המשפחתי של משפחת פינקלשטיין שלא תהיה להם שייכות לכל ההמולה ששורדת על גבי הסיפון העילי, רק בלילות היו עולים על גבי הסיפון בשעות מאוחרות ולומדים אור קלוש של אחד הלוקסים שתולה על גבי עמוד. ביום השלישי של הנסיעה היה מזג אוויר קשה בשל כך החליטו לסיים את הלימוד הלילי מוקדם יותר, חיים שלום פונה לחדרו ולחזרו הרבה הוא פוגש שחד שמונסה לפרוץ את הסוויטה שלהם, הוא מקים צעקות אימים שמגלים לשוחד כי נחשף, הלה מחליט לסלקו מהעולם, הוא מרים את חיים שלום ומנסה לזרוק אותו לים, אבל חיים שלום נתפס בשערו הארוך של השוחד כמו טובע שנתפס בקש הוא מחזיק בו באמיצות רבה והשוחד לא יסל למלא את מבוקשו, הוא צועק שמע ישראל בקולי קולות ולמשמע הקולות מעק רב משה יוסף, הוא מגיע ברגע האחרון ומזנק עליו וחוטף מן השוחד את נשקו. השוחד מנסה להתנגד, רב משה יוסף מאיים עליו עם האקדח. בינתיים מגיעים נוסעים שחאים את כל המאורע, הם מתנפלים על השוחד וכותפים אותו ומובילים אותו אל רב החובל, הקברניט מגלה שהוא אחד מטובי המלחים שעובד עמו שנים רבות, הוא כלא אותו בחדר עד שיגיע לבית האסורים. יחזי אחד בשם ר' משה כהן מתנפל מאד מהמעשה של רב משה יוסף וקושר עמו שיחה שנועשית תורנית ביותר, מתברר שר' משה כהן הוא יחזי ירושלמי ששהה שנה שלימה בפולין לצרכי שטר ועתה חוזר הוא לירושלים, הם קבעו לחדש את הקשר גם בירושלים.

כסלו ת"ש בירושלים עיה"ק.

חמישה חודשים עברו מאז דרכה כף רגלו של משה יוסף הויזמן בירושלים עיה"ק, כל יום בשבילו היה עולם ומלואו. אוריא דארץ ישראל מחכים, על אחת כמה וכמה אוריא דירושלים, בס"ד החל את צעדיו הראשונים ברגל ימין, הוא פתח חנות טקסטיל נאה ברחוב מלכי ישראל, באותם ימים נראה היה כאילו הוא משווגע לחלוטין, וכי מי בירושלים הדלפונית מתעניין בטקסטיל?! בקושי יש להם לחם יבש שמרטיבים אותו במעט שמן זית ואם מורחים עליו עוד מעט מיץ של עגבנייה אדמדמה, זה ממש מעין עולם הבא, "ברויט מיט שירעס און טאמטע" היה שם הממתק הירושלמי, רק להזכר בזה מעביר געגועים עזים בלב כל אחד מהישוב הישן (כולל אותי שיחי) אבל משה יוסף ידע איך עושים מעפר זהב, הברכה הייתה שרויה במעשי ידיו, הוא עמל קשה מאד בצעדים הראשונים, אבל בס"ד הצליח למצב את עצמו.

כמובן שמעל הכל, לא זנח את הרוחניות, בראש ובראשונה קבע לעצמו "מורה דרך" שינחה אותו בכל צעד שיעשה, כפי שנהג תמיד, הוא שאל את שכניו, האם יש רב ומנהיג ששייך לעדת החסידים, התשובה שקיבל מכל מי שהכיר הייתה: ישנו גאון וצדיק נשוגב ישיש כבן 70 שמתגורר ב"בתי מחסה" בין החומות ושמו רבי ישראל זאב מינצברג נכדו של הגה"ק רבי אברהם אליעזר (רב אברומצ'ה מינצבערג אבי משפחת המינצברגים הירושלמית על כל שלוחותיה והיה מקורב מאד לרבי הקדוש כ"ק האדמו"ר רבי אלעזר מנחם מנדל בידערמאן ז"ע האדמו"ר החסידי הראשון בירושלים) נתכנה בשם רבי וועלוויל, הוא משמש כרב ומורה דרך לעדה החסידית ועל פי ישק כל דבר, הוא מקובל על כל החוגים, אף על הפרושים, אין אדם אחד שיכול להתנגד לו בשל אהבת הבריות שבו מודע בסברתו הישירה ודקדוקו בהלכה. כל כגדולי ירושלים חרזו לשמו ולזכרו וכדאי לך להסתופף בצילו כי הוא חותך כתער בכל דבר בלי שום גמגום, ברכה גדול להיות מקורב אליו וליהנות עצה ממנו".

רב משה יוסף לא התעצל אפילו לרגע קט, עוד בשבוע בראשון לאחר שגמר לסדר את ביתו סר לביתו והציג את עצמו וביקש אותו לשמש לו מעין רבי ומנהיג בכל אורחות החיים. רב וועלוויל הסכים וכבר בפגישה הראשונה בירד בפניו כמה וכמה ספיקות בהלכה שניקרו במוחו בתקופה האחרונה, לשמחתו ראה שאכן יש לו "מורה דרך" רב עצה ותושיה. מעתה לא ירגיש את עצמו בודד בחיים, כשיש מורה דרך החיים נראים אחרת בכל תחום.

את סדר לימודו היומי קבע בבית הכנסת הגדול של מאה שערים, עם בנו אפרים זלמן וחתנו חיים שלום, התלמידים הקבועים שלו, אלא שהלימוד לא היה איכותי כבעבר, ראשו לא היה במקום. טרדות הפרנסה תכפו עליו, היה עליו למסד את החנות החדשה ולהחזירה בתודעת הקהל הירושלמי שאינו אמון על רכישות טקסטיל (לוקסוס ממדרגה ראשונה) לזה נוספה אחריות לא פשוטה, הוא נטל על עצמו לסדר גם את פרנסת המחוננת היקרה, ל"ז הביא שראשו לא היה פנוי כבעבר.

עבודת ההכנה שלו בעבר הביאה שהקליטה בירושלים הייתה קלה יחסית, על כך נאמר 'החכם עיניו בראשו' ההשקעה העצומה שעשה בשהייתו הקודמת בירושלים הוכיחה את עצמה, הוא רכש לו ידידים טובים בתקופה הקצרה ששהה בארץ, עתה התברר שבחר לו ידידים מצוינים שמוכיחים את עצמם.

מספורי המגיד

גם משפחת פינקלשטיין התארגנה יחסית בצורה טובה, רב משה יוסף נרתם בכל כוחו לעזור לאלמנה הצעירה להסתדר בעיר החדשה. הוא שכר עבודה חנות קטנה לריהוט ביתי ודאג להכניס בה סחורה באיכות טובה, כדי שתוכל להתפרנס ממנה בצורה סבירה, אלא שבירושלים לא היו הרבה קונים והחנות לא הניבה רווחים (בקושי כיסתה את עלות השכירות) כשראה רב משה יוסף את המצב החמור נחלץ בכל כוחו לעזרה בדרך נסתרת ובשקט השתדל להשיג לה קונים שיקנו את הסחורה (היא לא ידעה שחלק גדול מהתשלומים יצא מכיסו האישי) הוא גם סידר בתי חינוך לבניה ולבנותיה הצעירים שלא ילכו רגע אחד לבטלה.

לסיפור הזה היה תשלום יקר מאוד, כיון שנטל על עצמו שתי פרנסות, נעשו שעותיו מצומצמות מאוד, הוא לא יכול היה להקדיש זמן איכותי לחיים שלום שהוכרז רשמית כחתן, ירושלים של מעלה לא הכירה את המשפחות ולא הסתכלו בצורה מחזרה שיש לרב משה יוסף חתן כה צעיר, רב משה יוסף העדיף להוציא את הסוד לעולם, כדי שהקשר ביניהם יהיה רשמי וחזק יותר.

כשראה חיים שלום כי איכות הלימוד ירדה פלאים דאג מאוד על העתיד, אמנם היו לו את הכלים ללמוד, אבל עדיין צריך היה לרבי טוב שינחה אותו בשבילי העיון, השווער בשל המחויבות הרבות שלו לא יכול להקדיש לו את זמנו כבעבר, הוא לומד איתו בקושי שעה וחצי ביום, סוגיות בש"ס לפי בחירה, אבל זה לא מה שהוא אוהב, אהבתו הרבה היא, ללמוד על סדר הדף, סוגיא אחרי סוגיא ולא סוגיות לבחירה, גם העיון היה פחות עמוק... וכי מה ניתן להספיק בשעה וחצי?!

כשהעלה את הקושי בפני חמיו, חוורו פניו מאוד. הוא ידע שחיים שלום צודק בטענותיו, הוא צריך רבי מסודר וקבוע כפי שהיה בפולין, מה יהיה עתה? האם עיקר הלימוד של חתנו יסתכם בלימוד בצוותא עם אפרים זלמן שחלש ממנו עשרות מונים ואינו יכול לתרום לו כמעט כלום.

לפתע הבריק רעיון במוחו של אפרים זלמן, אמנם ברוב הזמנים הוא שותק, אבל כשהוא מוציא דברים מפיו יש מה לשמוע. "חיים שלום גיסי היקר, האם אתה זוכר את רב משה כהן שהיה אתנו בספינה, אתה זוכר שבכל ימי ההפלגה הוא ניהל עם אבא ואיתך ויכוחים תורניים שהגיעו לגבהים, עד שאפילו אבא שבדרך כלל לא מתפעל מאנשים יצא מגדרו, הוא אמר עליו שהוא ש"ס מהלך, הוא לא יכול היה לעכל שאבך בן 45 יודע קד את התורה בעמקות נוראה, אולי נפנה אליו ונבקש תורה מפיה?"

הרעיון מצא חן בעיני חיים שלום מאוד, אותו רב משה כהן נשא חן בעיניו, הוא ראה בו אדם חכם ושנון בצורה מופלאה, מהירות התשובות שלו הזכירו לו את עצמו, נראה שרב משה כהן הוא עילוי מיוחד במינו ששולט בסוגיות הש"ס עם כל המפרשים ראשונים ואחרונים, הוא לא גמר לצטט את דברי רבי עקיבא אייגר קצוה"ח ותומים כסדר, הוא ידע היטב את דברי הנהיבות עם המשא ומתן שלו עם הקצוה"ח, קד שיש מה לקבל ממנו דרך בלימוד. השאלה איך משיגים אותו.

כשדבר עם חמיו שמח הלה מאוד, זה נראה לו רעיון מצוי, ההיכרות באוניה הייתה מועילה מאוד, חבל שהכל הסתיים בפתאומיות בעת הירידה מהאוניה בנמל חיפה בלי שישכמו דבר. מוזר מאוד שלא עשו כן בעת הירידה, הלא בימים האחרונים של הנסיעה היה הקשר עם אותו ר' משה הדוק מאוד, הם טיילו במרחבי הש"ס ובאגדות חז"ל [שם הייתה לו יד גדולה בירידה לעומקם אגדות חז"ל פעמים סבוכות יותר מהסוגיות וצרכים לזה הבנה מיוחדת] גם בשטח זה הוכיח ר' משה את עצמו בספרי המהר"ל והיהודע היה בן בית ואת פירוש המהרש"א ידע על פה, רק בספרי חסידות לא הייתה לו שליטה, בשל היותו שייך לעדת הפרושים.

רב משה יוסף רצה ביום האחרון לפני העגינה להחליף פרטים עם ר' משה כהן איך למצוא אותו בירושלים עיה"ק, הוא היה מעוניין בקשר תורני עם העילוי הירושלמי המדהים, הוא חשב עליו כחברותא לעצמו, ברוחניות אין אגואיזם, הוא קודם לבניו, מעתה תהיה לו חברותא שתתן לו הרבה בכל תחומי הש"ס. אלא שלפתע הבחור נעלם בלי להותיר אחריו עקיבות, כאילו התאדה באוויר, בשעתו התפלא מאוד, איך נעלם אדם בפתאומיות בלי לבוא לומר שלום יפה, אחרי כזו ידידות שהייתה להם, האם קד נוהגים עם בני לוויה?! אבל לרב משה יוסף היו דאגות לעצמו, לסדר את שתי המשפחות עם כל המסמכים ולצאת מחיפה במהירות, כדי שלא להיתקל עם אנשי משטרה או מכס לא רצויים שיערמו קשיים. בס"ד עבר את הכל בשלום, בחיפה השיג איש קשר של רב בערל שפרעכער שסידר שיתאכסנו אצלו ליום יומיים ומשם יתארגנו להגיע לירושלים.

כשהגיע לירושלים שכח לחלוטין מר' משה, הוא היה כל כך עמוס בסידור הדירה וארגון עצמו לחיים החדשים עד שהכל נשכח ממנו, עתה שאפרים זלמן הזכירו צף מחדש היהודי המעניין. הרעיון הגאוני הדהימו מאוד, אולי באמת רב משה הוא התחליף לו, הוא הרי למדן עצום ושקוע בעומק סוגיות הש"ס, אין מישהו מתאים יותר להיות הר"מ הפרטי שלהם, אבל מה עושים? לך תחפש יהודי שלא ראית אותו כבר חודשים, מסתבר שבאזור מאה שערים הוא לא גר, אחרת היה מבחין בו,

מספורי המגיד

חמישה חודשים הוא חי בירושלים פרק זמן רב לעמוד על כל הגוונים והחוגים שמאכלסים את המקום, הוא כבר ידע איפה כדאי לתקוע יתד ומהיכן עליו לשמור מרחק. את בית ישראל ושכנותיה הכיר קצת פחות, אבל בירור קצר העלה שגם שם הבחור איננו, בודאי לא באונגערשע הייזר נייטן וויטנברגס הייזר (בתי הונגרים ושכונות ויטנברג ונייטן) שהיו את מבצרי הקנאים, משום מה הייתה לו תחושה, שרב משה כהן אינו מנוי על אחד מאלו. אולי הוא גר בין החומות? זה כבר סיפור אחר, בירושלים העתיקה לא הרבה לבקר, אמנם היה הולך לפקוד את שריד בית מקדשנו, או שבא לפקוד את מעונו של רבו הצדיק בבתי מחסה, אך מעבר לזה לא היה לו קשר עם יהודי העיר העתיקה. מה עושים? הוא לא יכול לשאול על אחד בשם רב משה כהן זה שם שקצת נפוץ, אולי ישאל על העילוי הגדול רב משה כהן, זה כבר משהו יותר מוגדר.

כפי שאנו מכירים את רב משה יוסף, אין דבר העומד בפני הרצון שלו, לאחר מחשבה מעמיקה ניגש אל יהודי חביב בשם רב נפתלי הכהן רפפורט, אחד מחשובי ירושלים ויד ורגל לו ברשימות האוכלוסין סביר להניח שהשם כהן ודאי יהיה מוכר לו, ככהן הוא בודאי מכיר את ציבור הכוהנים, כמה כהנים נושאי כפים יש בירושלים הקטנה? אין ספק שהוא ידע מי הוא אותו רב משה כהן.

את ההיכרות הראשונה שלו עם אותו יהודי חביב עשה כאשר שאלו אם יודע הוא על איזה יהודי תלמיד חכם גדול שמחפש חברותא ללימוד, רב נפתלי הבטיח לו לעשות בדיקה מקיפה ואכן לא אכזב, כעבור יומיים הביא לו את השם, רב אלימלך פישמן, חסיד בויאן מחשובי הלמדנים שבה, בדרך כלל הוא לומד ב"ה לבד, אבל ישמח מאד ללמוד עם חברותא מתאימה אם ימצא. כך נוצר הקשר עם רב אלימלך פישמן היקר שנעשה צלע מצלעותיו, הם קבעו סדר לימוד בשעות הערב לכמה שעות, בלי לוותר על העיון העמוק, למרות כל הקשיים שעבר חייב הוא לחזור לעיון. כבר ביום הראשון של החברותא ידע מי עשה עסק טוב ביותר, הם החלו בסדר נשים ולא היה יום אחד שרב משה יוסף לא חזר שמח וטוב לב מהלימוד הערני.

אין יום שאינו חש עד כמה הוא מלא הכרת הטוב כלפי רב נפתלי היקר על השידוך המוצלח שעשה דרכו, מי ידע אולי יעזור לו פעם נוספת, למצוא את רב משה כהן...ואם חלילה וחס לא ימצא, אולי ייתן לו כתובת אחרת של יהודי ת"ח בעל שיעור קומה שיוכל לשמש כר"מ פרטי לילדיו היקרים.

רב נפתלי הכיר לכל הפחות ארבעה אנשים העונים לשם זה, אבל התיאור החיצוני שנתן לו רב משה יוסף לא התאים לאחד מהם, אבל רב נפתלי לא נואש, הוא עשה חיפוש מדקדק כבדיקת חמץ, לאחר שבוע עלה ביזו לאתר את הנעלם. מתברר שאותו יהודי התגורר בשכונת "עץ חיים" שהייתה מרוחקת מגאולה ומאה שערים, לפיכך לא עלה עליו בראשונה. עתה שנודעה כתובתו של רב משה כהן לא איחר רב משה יוסף ועוד באותו יום הלך לביתו לצורך קביעת שיעור עם חיים שלום ואפרים זלמן.

שכונת "עץ חיים" קטנה היא מאד אך גם בה לא מצא את האבך, שכנים ידעו לספר כי מדובר באבך שמסתגר בעולמו ואין לו זמנים מסודרים, אף פעם הוא לא מתפלל במקום אחד, כל פעם הוא במקום אחר, אבל היה שכן שהכירו מעט יותר, הוא ידע לספר כי ר' משה הולך הרבה לשכונת "נחלאות" שם מתבודד הוא עם איזה חכם תימני, כנראה שלומד איתו קבלה.

עתה הסיק ר' משה יוסף כי אותו ר' משה כהן הוא נסתר שאינו רוצה ליהנות מכתרה של תורה, לכן הוא עושה מאמצים רבים לטשטש את דמותו, שחלילה וחס לא ידעו, איזה גאון מיוחד הוא בתורה. כנראה שאין לו ידידים וחברים איתם הוא מתרועע.

הוא ביקש מאותו שכן שיניח מכתב ליד דלת ביתו של ר' משה, סביר להניח שיראה את המכתב ביום מן הימים. הוא ישב וכתב על גבי נייר את בקשתו ומסר לו את כתובתו המדויקת, במכתב שטח את הבקשה לקבוע עם בנו וחתנו, חברותא בלימוד מידי יום אם אפשר, הוא מוכן לתת מכיסו סכום מכובד עד כמה שיוכל, כדי שתהיה לו פרנסה נאה ולא יוטרד מעול הפרנסה.

שבועיים עוברים ואין קול ואין עונה, ר' משה יוסף לא התעצל והלך שוב לשכונת עץ חיים, לברר אצל השכן אם הוא מסר את המכתב, הלה אמר לו כי כבר למעלה משבוע שר' משה לא פקד את ביתו המכתב כבר נרטב כמה פעמים מהגשמים שירדו עליו ויתכן שנהרס כליל.

"האם כך נוהג תמיד ר' משה" שאל רב משה יוסף בסקרנות רבה.

"כנראה שכן, הוא אדם בודד, איש אינו יודע אם נשא אי פעם אשה, אמנם רואים אותו עטוף בטלית לראשו, כנראה שהוא כן נשא אשה, אבל מעולם לא ראו אשה בביתו, הוא יודע לבשל בעצמו את מאכליו ולבוש נקי ומסודר. פעם הצצתי בגניבה לתוך ביתו וראיתי שהבית מסודר, זה אומר שהוא לא "שלאך" (מוחנח) אבל הוא מופנם ולכן לא תפס קשר עם איש

מספורי המגיד

מהשכנים כולל אותי, לפיך חוץ מסקרנות אין לי עליו מידע רב, אולי הוא מתבודד בנחלאות אצל אותו חכם תימני, כדאי לך ללכת לשם יתכן שתפגוש אותו שם".

רב משה יוסף אימץ את דבריו והלך לכיון שכונת נחלאות. כשהגיע קרוב למקום, ראה את ר' משה כהן עומד באחת הסמטאות מהורהר כולו. הוא ניגש אליו ואמר לו "שלום עליכם רבי ומורי שליט"א".

רב משה כהן הסתכל עליו ופניו חוורו מעט. הוא דיבר אליו בלחשיה: "האם אתה מסתובב כאן במקרה או שבאת בכיוון?"

"לא אכחד ממך, אכן באתי אליך בכיוון, קיבלתי מידע שאתה לומד אצל איזה חכם תימני ובאתי לפגוש אותך, בזמנו דיברנו כי יהיה לנו קשר בארץ ישראל, אבל משום מה עד עתה לא הצלחתי למצוא אותך, מאד חפצתי לעשות איתך קשר של לימוד כפי שעשינו אז וחסרת לי מאד, לא התעצלתי ועשיתי בירור, עד שנודע לי שאתה גר בשכונת "עץ חיים" אבל גם שם לא הצלחתי למצוא אותך.

השארתי לך מכתב בקשה ליד פתח ביתך לפני שבועיים שתעשה שיעור עם בני אפרים זלמן וחתני חיים שלום, אבל לא קיבלתי ממך מענה, הלכתי שוב לביתך ומצאתי את המכתב מושלך על הארץ רטוב מהגשמים, פגשתי שכן שאמר לי שיש לך קביעות אצל איזה חכם תימני בשכונת נחלאות, בשביל זה באתי לכאן לנסות לחפש אותך, בס"ד מצאתי אותך בלי לטרוח לחפש את החכם התימני בשכונה".

אם דבריו הכנים של רב משה יוסף נעמו לאזני רב משה קשה לדעת, הוא התעטף בשתיקה ארוכה, לאחר עשר דקות של שתיקה מעיקה אמר: רב משה יוסף לא נעים לי שהיית צריך לטרוח לחפש אחרי, אני אדם צנוע ונחבא אל הכלים ואין דרכי בקול רעש גדול, כפי שיש כאלו שעושים כל מאמץ שידעו עליהם, אבל אני מעדיף לשבת בצנועה, מאד לא נעים לי שהשכן שלי עוקב אחרי ומדווח שאני לומד אצל איזה חכם תימני.

הייתה זו שטות מצידי שאמרתי לו לאחר שהציק לי עם סקרנותו הרבה, מה מעשי ולהיכן אני נעלם פה ושם, לא יכולתי להתעלם וסיפרתי לו מה ששמעת, אבל אני מאד מריר על כך... וכי אני חי על חשבוננו שצריך לדווח לו על מעשי ולמה אני חי לבדי? יש לי סוג לימוד שאני לומד אותו בצנועה ולא על זה נאמר, ירונו בראש חוצות, הוא כעת מסר לי הקדמה מסוימת קשה ביותר שאני צריך לעמוד עליה בעומק העניין, לפיך יצאתי לחוץ כדי לעמוד על העניין, אבל לא רצוי שידעו על כך, שהרי אין הברכה שורה בלימוד זה אלא כשנעשה בצנועה, על כן אני מבקש אותך שכח מכל מה שאמרתי לך.

לגופו של עניין, אני מבין שאתה רוצה שאקבע סדר לימוד עם בניך, ובכן בלי נדר אקבע איתם לימוד בביתי, אבל אני מבקש לא למסור לאיש שאני מלמד בבית, אני לא מחפש תלמידים ופרסום, זה שקבעתי עם ילדך סדר לימוד הוא משום כבוד שגדול בעיני. אבל בפירוש איני מעוניין להגדיל את מספר התלמידים.

לעניין שכר לימוד, אומר לך את האמת שאין הברכה שרויה על לימוד שמקבלים עליו שכר, שהרי כבר אמרו בגמ' בבכורות, מה אני בחינם אף אתם בחינם. על כן אקח רק שכר בטלה, כפי שאתה מבין לחוץ, אני לא יודע לנקוב מה שכר הבטלה שלי, כי מהיכן אדע כמה הייתי משתכר באותו זמן? על כן אני סומך עליך שתתן לפי הבנתך. ובעזרת ה' אשתדל לגדל את בניך בעומק העיון, כפי שאיפתך הטהורה".

"איזו מסכת היית רוצה לקבוע איתם?" שאל רב משה יוסף בהתענינות רבה.

"לי אין כל נפקמ"ן איזו מסכת, רבי לימוד לפי רצון תלמידיו וכך נהג רבא, על כן שאל את בניך איזה מסכת הם רוצים ללמוד ובלי נדר כבר ממחר אלמד איתם, אבל עליהם לקחת בחשבון שיהיו ימים שלא אוכל ללמוד איתם, כי אני עצמי צריך ללמוד עם אותו חכם תימני ואני לא יכול לוותר על הלימוד הזה שבשבילי היא זכות עצומה, ובס"ד אחרי הרבה שתדלנות הצלחתי לקבל אותו כמורי ורבי המובהק, לפיך עליהם לקבל על עצמם שיהיו ימים שהם ילמדו עם עצמם בחברותא, הם יכולים לעשות חזרות על מה שלמדנו וכך יעמידו את עצמם ב"כור המבחן" האם אכן קלטו את הלימוד לעומק".

רב משה יוסף חש אושר עצום שרב משה כהן נעתר לבקשתו, עתה ידע שב"ה בניו יש להם מלמד, ובימים שרב משה לא יוכל ישנונו את הלימוד שלהם, כמו כן הם יבחנו אצלו, לראות שאכן עושים "שטייגן" בלימוד.

רב משה יוסף נפרד מרב משה כהן, הגאון והצדיק שנחבא אל הכלים, בידידות רבה, הוא הבטיח לא לספר לאיש כולל בנו וחתנו, היכן הוא לומד ואצל מי, מה שפחות ידעו על כך עדיף.

כשחזר לביתו סיפר לאשתו ציפורה שב"ה מצא את הממלא מקום הטוב ביותר לאפרים זלמן וחיים שלום. ממחר הם הולכים עד לשכונת "עץ חיים" ללמוד אצל אותו רב משה כהן שפגשו באוניה.

{ אז נדברו }

פרשת בא תש"פ | עלון מספר: 451 | לסדר: "למען תדעון אשר יפלה ה' "

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

תודה... לא רלוונטי... מכיר את התשובה הזו??

אנחנו נמצאים בעיצומם של הפרשיות של סיפור יציאת מצרים... כן... את הפרשיות האלו אנחנו צריכים לשנן ולספר ולהעביר לדורות הבאים... אבל!! יש סיפור אחד שלא כתוב!! יש חלק מאוד דומיננטי שהתורה מתעלמת ממנו במופגן!! כידוע: היו שמונים אחוז מכלל ישראל שמתו במכת חושך... אתה יודע מה זה שמונים אחוז?? זה לא שבעים אחוז ולא ששים ולא ארבעים... זה שמונים!!! שמונים אחוז זה ההההמון!! זו טרגדיה בסדר גודל אדיר... והתורה מתעלמת מזה... לא מדברת על זה בכלל... לא מתייחסת לזה... זה כאילו עובר לידינו... וזה דבר שאומר דרשני!!! איך יכול להיות ששמונים אחוז מכלל ישראל מתים... והתורה מביאה את זה ברמז קל במילה חמושים... שעל דרך הדרש הכוונה היא אחד מחמשה... איך התורה ככה מתעלמת מהנתון הטרגדי הזה?? איך אפשר ככה לדלג עליו??

והביאור הוא פשוט מאוד:

התורה לא מסקרת אירועים לא רלוונטיים!!! לא משנה באיזה סדר גודל זה... גם אם מדובר באסון בקנה מידה של מיליונים... אם הם לא רלוונטיים התורה לא מתייחסת אליהם... מיליונים של אנשים קיבלו החלטה שהם לא מעוניינים ללכת אחרי הקב"ה בארץ לא זרועה... החליטו לא לגשת לשידוך הזה... כל טוב... באותו רגע הם נהיו לא רלוונטיים... מה זה משנה כמה הם... מה זה משנה אם הם רק שני אנשים או שני מליארד אנשים... הם לא רלוונטיים... בחור שמתחתן בשעטו"מ... האם מעניין את מישהו **כמה** הצעות שידוך היו לו כשהוא היה בשידוכים?? מה זה משנה... בסופו של דבר הוא זכה בכלה זו... מכאן ואילך כל הצעה שהייתה לו... איזו שתהיה... נהפכה להיות לא רלוונטית... אז מה זה משנה מי ומה וכמה... **אבא שבשמים רוצה כלה!!!** ולכן הוא פונה לכל אחד ואחד מכנסת ישראל ומציע לו נישואין: האם את מוכנה ללכת אחרי בארץ לא זרועה?? האם את מוכנה להיות אחד איתי?? היו ששים ריבא שאמרו כן!!! מזל טוב... מזל טוב... כל אחד מהשישים רבוא האלו נהפך להיות עולם שלם!! הוא כלה שלימה!! חדר יחוד נפרד!!! אבל כל הכפול חמש שאמרו לא?? לא אז לא... לא עשינו עסק... בשביל מה צריך לדבר עליהם... למאי נפקא מינה??

את המסר הזה אנחנו צריכים לקחת עמוק עמוק לעצמות:

יש לנו נטיה להתייחס לכל מיני דברים דומיננטיים שמתרחשים בעולם... כן... זה טבעי... אנחנו אנשים קטנים... וממילא יש אצלנו הבדל בין ארצות הברית הגדולה לבין מדינת ירוך קטנה... כי ארה"ב גדולה! לכן היא שווה התייחסות... ואילו מדינת ירוך... מי מסתכל עליה... אבל בשמים זה לא עובד ככה... זה לא עובד לפי גדול וקטן... בשמים יש הסתכלות אחת ויחידה: **רלוונטי או לא רלוונטי??** אם עשית רצון ה' זה רלוונטי!!! ואם לא זה לא רלוונטי!!!

היה לך יום מאוד מוצלח... עשית... דברת... הלכת... חזרת... ערבבת... הפכת את העולם... אתה מבוסס מעצמך?? יופי... אתה אפילו נכשל קצת בגאווה?? כנראה... **אתה רוצה שאני אעזור לך להתגבר על מידת הגאווה???** בא... בא נבדוק רגע במבט אמיתי... האם באמת עשית משהו היום או לא?? התשובה היא: **תלוי!!!** אם עשית רצון ה' אתה רלוונטי!!! ואם לא עשית רצון ה' אתה פשוט לא רלוונטי!!! גם אם הפכת את העולם... אז מה... אתה יחד עם העולם שהפכת אותו... על הגב של שניכם כתוב: **לא רלוונטיים!!!** יושב לו בחור עדין... לא מספיק מעורה בחברה... לא מספיק בעניינים... והוא מסתכל בקנאה... יש כאן בחור דומיננטי שמנהל את הישיבה... עושה מצב... ואני יושב בצד... מרגיש כמו מדף...

אז זהו שלא!!! בחור יקר: אני מאוד מבין את ההרגשה הזו. להרגיש מדף זו הרגשה אימה.

דא עקא שזו ההרגשה של הנשמה של חבר שלך!!! כן... החבר שלך... החברמן הזה שמנהל את הישיבה... מערבת... סוגר את העניינים... כשהנשמה שלו עולה לשמים... היא מרגישה מדף!! איך אחד לא חונן אותה במבט!!! אתה מרחם עליה?? אתה מבין איזה הרגשה יש לנשמה שמרגישה לא רלוונטית?? בטח... מי כמוך מבין איזו הרגשה זו... את ההרגשה הזו **אתה** אולי מרגיש בישיבה... אבל הנשמה שלך לא מרגישה ככה בשמים!! כשהנשמה שלך עולה לשמים מידי לילה... היא מערבת שמה כהוגן... היא יבואנית של המון המון עמל התורה בבדידות ובמצבי רוח מתחלפים... לעומת זאת חבר שלך... פה הוא מרגיש סגן נשיא ארה"ב ובשמים הוא פשוט לא רלוונטי!!! כן... יכול להיות ששמונים אחוז מהישיבה עומדת עליו... אז מה... גם שמונים אחוז מכלל ישראל החליטו שהם לא רוצים לצאת ממצרים... מישהו מדבר עליהם??

אבל לא צריך להגיע לשמים... לא צריך להגיע רחוק... יש מה שנקרא יום שאחרי!!! תשמע לי... תעשה סקר: תגש לבוגרים של הישיבה שלך... ותשאל אותם מי היה המערבב הראשי של החחכברה לפני חמש או עשר שנים?? לך תחפש אותו... תחפש... כל המערבבים האלו... לא רק בשמים הם לא רלוונטיים!!! אלא גם ביום שאחרי הם נהיים לא רלוונטיים... לעומת זאת מי שעושה רצון ה'... יתכן שהוא עדיין נשאר על שקט... אבל הוא משגר לשמים עוד ועוד עמל התורה. וימים יגידו וכבר כאן בעוה"ז הוא מתגלה. פתאום מתגלה מי הרלוונטי באמת!!!

להשתתפות
בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

כל שותפות
שלכם מחזקת
את ידינו...

ותקתי למיטה יומיים וזהו... היה... למה זה בכלל קרה ???

יש את הסיפור הידוע על רבי עקיבא שהיה צריך הלוואה דחופה בשביל החזקת תורה... (כן... כנראה שכבר אז היה צריך לגלגל חובות בשביל הרבנות תורה) והייתה מטרונותא אחת שהייתה גרה על שפת הים והסכימה להלוות לו... אבל היא שאלה: מי יהיו הערביים? ענה לה רבי עקיבא: תגדי את... ענתה לו אותה מטרונותא: הקב"ה!!! והים ששרוע כאן לפנינו!!!!

לבנתיים התקרב מועד פירעון החוב... רבי עקיבא כבר התארגן להחזיר את ההלוואה... הוא כבר השיג את הסכום הדרוש... והנה... הגיע היום!!! יום פרעון החוב...

ובדיוק באותו יום רבי עקיבא לא הרגיש טוב... ועם כל הרצון הטוב הוא לא יכל להגיע לבית של אותה מטרונותא להחזיר לה את החוב... אותה מטרונותא לא חשבה פעמיים!!! רבי עקיבא נתן לה שני ערבים... היא מיד הלכה לים... ואמרה לקב"ה: אתה והים ערבים... תפרעו לי את החוב... בדיוק באותו זמן הבת של המלך השתגעה ולקחה קופסת תכשיטים יקרה מאוד וזרקה לים... וברגע שאותה מטרונותא הגיעה לתבוע מהים... הגיע גל ופלט לה את אותה קופסת תכשיטים... הנה... הנה החוב של רבי עקיבא... ר"ע למחרת כבר הרגיש טוב... הוא הגיע לאותה מטרונותא... הנה... באתי להחזיר לך את החוב... אבל לא!!! היא הוציאה לו את קופסת התכשיטים ואמרה לו: היות ואתמול לא הגעת... מיד פניתי לקב"ה ולים... והם החזירו לי את החוב לאלתר... עד כאן הסיפור... סיפור מדהים...

ברשותך קורא יקר: אני רוצה כעת להתעכב על גישה ממש צדדית בסיפור הזה!!!

חלק מהסיפור היה שבימים הפירעון רבי עקיבא לא הרגיש טוב ולכן הוא לא הגיע לפרוע את החוב!!! אני מנסה לדמיין לעיני רוחי מה בדיוק היה לר"ע באותו יום?? מה היה לו?? התקפת לב?? לא!!! דלקת ריאות?? גם לא!!! ההרואי שלמחרת הוא כן הגיע... זה היה משהו מאוד ויראלי כזה... יום לפני כן הוא הרגיש טוב... יום לאחר מ"כ הוא גם הרגיש טוב... ורק באותו יום הוא לא הרגיש טוב... (כמובן שהכל היה משמים בשביל למנוע ממנו שלא יחזיר את ההלוואה... כדי שהיא תלך ותקבל את זה מהים... כי הקב"ה רצה להעשיר את ר"ע... וכידוע זה היה אחד מהדברים שהעשירו את רבי עקיבא...) אז בא ננסה להמחיש מה באמת קרה לר"ע באותו יום... רבי עקיבא קם בבוקר והיה מאוד חשוך לו להחזיר את החוב בזמן!!! הוא כבר תכנן שמיד אחרי שחרית אני יוצא לדרך... והוא בא לצאת לדרך... פתאום הוא מרגיש סחרחורת... לא מרגיש טוב... הוא מתיישב קצת... מנסה להידגג... שותה קצת תה... ושוב קם... רוצה לצאת לדרך... ושוב הוא מרגיש לא טוב... בחילות... הקאות... הוא נכנס קצת למיטה... אחרי ארבעים דקות... שוב הוא רוצה לצאת לדרך... שוב פעם הקב"ה מתקף אותו בהתקפת שיעולים... ואז רחל אשת ר"ע נכנסת לתמונה והיא מכריחה אותו להישאר בבית... אתה לא יוצא... אי אפשר ככה... אתה לא מרגיש טוב... בסופו של דבר ר"ע נשאר רתוק למטה כל אותו יום... בקיצור: תחשוב כמה שיעולים וכמה הקאות וכמה בחילות וכמה סחרחורת הקב"ה היה צריך להביא על ר"ע בשביל למנוע ממנו שלא ילך לאותה מטרונותא!!! כי אני רוצה שתבין: אנחנו סומכים על ר"ע שאם יש לו עכשיו מצות פריעת בעל חוב מצוה... (ולעכ"פ את זה אפילו יום אחד זה שאלה של חילול ה' כמבואר בפרק י"ב) אז מצידו של ר"ע הוא יעשה את זה בכל מחיר... ואם הקב"ה מתעקש בכל זאת למנוע ממנו את זה... צריך כמעט להכריז מלחמת מצור על רבי עקיבא!!!! וזה באמת מה שקרה... בקיצור: שורה תחתונה: מה היה לרבי עקיבא באותו יום?? איך קוראים לזה בלשוננו?? **קוראים לזה שפעת!!!!**

אתה יודע מה זה שפעת?? שפעת זה מצור!!!! שפעת זה משהו כזה מעצבן... משהו שמשבית את הבן אדם באמצע החיים... בן אדם רוצה לתפקד... רוצה להיות חיוני... רוצה לצאת מהבית... רוצה להחזיר חובות... וביום!!!! השפעת מכריזה עליו מלחמה ומרתקת אותו למיטה יום יומיים שלוש!!! זה בדיוק מה שקרה לרבי עקיבא... היה לו יום אחד של שפעת!!!! מה שנקרא יום דפוק... יום לא מוצלח... יום שרבי עקיבא לא הצליח לעשות כלום ביום הזה... רק לשכב במיטה... נו... ו... מה התברר ביום שלמחרת??

שהקב"ה בסך הכל רצה להראות שיש לו אהובים בעולמו!!! הקב"ה רצה להעשיר את רבי עקיבא!!! ובשביל זה היה צריך לרתק אותו למקום... שלא יעשה מה שהוא רוצה... **בקיצור: יום למחרת פתאום כל התמונה השתנתה במאה שמונים מעלות...** אתמול ראינו את ר"ע כזה חלוש... מקורר... לא מרגיש טוב... משתעל... ויום למחרת פתאום התברר מה עמד מאחורי זה... איזה מחשבה טובה הקב"ה גלגל בכל השפעת הזו...

עכשיו אני רוצה לשאול אותך שאלה: נראה לך שזו הייתה הפעם היחידה שלר"ע הייתה שפעת?? **בא נשאל ככה:** נראה לך שכל פעם שר"ע לא הרגיש טוב... כבר למחרת הים פתאום התחיל לפלוט כל מיני תכשיטים והתברר שהכל היה לטובה?? **לא!!! תשכח מזה!!!** מסתמא היו הרבה פעמים שרבי עקיבא לא הרגיש טוב... עד... עד... עד שהוא כן הרגיש טוב... ו... וכאן נגמר הסיפור... לא תמיד זה נגמר עם האוצר שמתחת הגשר... או על שפת הים... רק מה?? הסיפור הזה עם המטרונותא ועוד כמה סיפורים בסגנון הזה... היו בשביל רבי עקיבא **כאן דרך!!!!** לרבי עקיבא יש כלל ברזל: **כל מה שה' עושה הכל לטובה!!!** ויש לרבי עקיבא כמה מקרים **מדגמיים** שהקב"ה הראה לנו את זה בעינינו... (כמו לדוגמה הסיפור הזה עם המטרונותא) אבל לא תמיד ככה זה נגמר... ממש ממש לא...

לפני מה הדברים אמורים??

בחורף הזה ולא דווקא... לפעמים לא מרגישים טוב... אם זה שפעת... אם זה סתם התקררות... ובינינו יש עוד כמה דברים מעצבנים בחיים חוץ מהתקררות וכדו... בקיצור: כל מיני דברים כאלו... דפוקים כאלו... ש...אאוף... ורבי עקיבא מלמד אותנו שכל מה שה' עושה הכל לטובה!!! לפעמים רואים את זה... אבל בדרך כלל לא רואים את זה... ובשביל זה צריך לקחת את הפעם פעמים שלוש שכן ראיתי בעיניי את ההשגחה פרטית איך שהכל התנהף לטובה באופן מוחשי!!!! ומכאן להקיש לכל הפעמים האחרות שזה לטובה גם אם אני לא רואה את זה... כן... פעם אחת קרה לר"ע שהתנגול והחמור מתו ואח"כ האוטובוס התפוצץ ואז ר"ע למפרע שהיה טוב שהוא איחר את האוטובוס... אבל מה אתה חושב?? הרבה פעמים ר"ע איחר את האוטובוס והאוטובוס בכלל לא התפוצץ... קרה לא פעם ולא פעמים שהתנגול והחמור מתו... ושום שודדים לא הגיעו... אה... אז מה רבי עקיבא עשה?? הוא שוב אמר: כל מה שה' עושה הכל לטובה!!! פעם אחת ראינו את זה בעינינו... ובדרך כלל לא רואים... אדרבה... כשרואים את זה בעינינו זה סוג של קשת!!! הקב"ה רואה שאתה לא סומך עליו... אז הוא מראה לך... שתבין את המהלך... אבל דווקא כשלא רואים... יש בזה חיץ וסימן שהקב"ה סומך עליך... **סומך עליך שתסמוך עליו שהוא לא עושה דברים לחינם!!!!**

הודעה:

נותרה כמות מצומצמת של חוברת "מפליגים", מאמרי חיזוק קצרים בענייני לימוד דף היומי בכלל וקביעות עיתים לתורה בפרט. ניתן להשיג במוקדי המכירה כדלהלן:
בני ברק: קיבוץ גלויות 9.
חזון איש 34 (פינת דסלר)
ירושלים: רחוב נחמיה 10

מה ההבדל בין "ותחשך הארץ" של מכת ארבה... למכת חושך בכבודה ובעצמה???

אם תשים לב: למעשה היו שתי מכות חושך אחת אחרי השנייה!!! היה אמנם את מכת חושך המיתולוגית... אבל לפני כן!!! לפני מכת חושך היה את מכת ארבה... שגם שם כתוב ויכס את עין הארץ **ותחשך הארץ**... "אם ככה:

מה בכל זאת ההבדל בין מכת חושך למכת ארבה??

ההסבר הוא פשוט מאוד:

במכת ארבה היה גם חושך... אבל **חושך בעיניים!!!** לעומת זאת במכת חושך זה היה **חושך מבפנים!!!**

יש הבדל עצום בין חושך בעיניים לבין חושך מבפנים... כשהחושך הוא רק בעיניים... זה לא סתירה שמבפנים יכול להיות אור במושבות... כי אשב בחושך ה' **אור לי**... גם אם **ארבה ארבה** עצבוך והרוגן... גם אם יש הרבה מאוד קשיים ל"ע... אם רואים את זה באור נכון... אם מבינים שבעצב הזה **תלדי בני**... אזי אין אשה שמוותרת על זה... כשקוראים את המפה נכון ומבינים שהחושך הוא סיבת האורה... אז גם אם היה דוה לבנו ועל אלה **חשבו עינינו**... עדיין יש לנו קרן אורה ש-אתה ה' לעולם תשב זכרך לדור דור ואני תקוה ש"השיבנו ה' אליך ונשובה הדש מינו כקדם"

אבל כשהחושך **מוגע עמוק מבפנים???** כשיש וימש חושך בתוכי הנפש?? **כאן לא קמו איש מתחתיו!!! הכל מת!!!!**

הרגע הגורלי שלפני היציאה ממצרים היה מכת חושך!!!

עד מכת חושך הקב"ה הראה לעם ישראל איך שהמצרים חוטפים מכות... הרבה הרבה מכות... אבל המכות האלו הם כמו ארבה!!! מוחשיים... מכסים את עין הארץ... עושים שחור בעיניים למשך שבוע ימים... ואח"כ נעלמים... זה עדיין לא סיבה לצאת ממצרים... אבל ברגע שהקב"ה הראה לעם ישראל שהמצריים שרוים בחושך מבפנים!!! הקב"ה פתח לעם ישראל אור הגנוז והראה להם בעין ההשגה איך שלהישאר בכ"ט שערי טומאה זה **חושך מבפנים**... כאן הגיע רגע ההכרעה!!! **אתה רוצה לצאת או לא?????????**

שים לב: אותם שמונים אחוז מישראל שמתו בימי אפלה... הרי היו יכולים למות גם באפילה שהייתה במכת ארבה... אז למה הם מתו דווקא בימי האפילה של מכת חושך???

התשובה היא: שבמכת חושך הקב"ה הציע נישואין לעם ישראל... הנה... אתם רואים איזה חושך יש למצרים?? אם אתם הולכים אחרי מוכתה לכם שלא יהיה לכם כזה חושך.

את ההבטחה הזו הקב"ה נותן **רק בייחס לחושך כזה שמבפנים!!!** אבל חושך בעיניים?? על זה אין הבטחה... הקב"ה אף פעם לא הבטיח לעם ישראל שאם תבואו אחרי לא יהיה לכם חושך בעיניים... **לא!!! ממש לא!!!** אדרבה... תלכו אחרי בארץ לא זורעה... יהיה לכם חושך בעיניים... ובכל זאת כי אתה תאיר נרי, ה' אלוכי גייה חשכי...

וכדו'... וכשאני מצליח להוציא ממישהו תרומה הגונה... כולי נשפך... אוה... תודה רבה... יפה מצידך... אין מילים... אין אין... ואילו חבר שלי...? הוא מיד ממשיך לשלב הבא... רגע... מה עם זה?? תתרום גם לזה ותתן גם לזה... ואני מתפוצץ... אדוני!! קצת טאקט!! הבן אדם נתן לך משהו... תגיד תודה... תפרגן... אה... לפרגן??? שכחתי... טוב... תודה רבה... **והנה!!! יום אחד** התקיים איזה ערב הוקרה לאותו נדיב רודף צדקה (כבוד) וחסד... ושנינו מגיעים... הצמד חמד- האופי המרצה ו-הלא מרצה... אני מגיע... וכולי בלחץ... כי אני צריך להראות נוכחות ולהפגין עד כמה אני מכבד אותו ומוקיר לו טובה... **וחבר שלי?? איפה**... נמצא בעולם שכולו טוב... הוא כמעט ולא מבין בשביל מה בכלל באנו לכאן... סו"ס הגענו... אני נכנס... ניגש... מתקרב... ולפתע חבר שלי נעלם!!! רגע... איפה הוא??? מתברר שהוא הלך להתפלל מעריב!!! ואני מתפוצץ... מה מעריב עכשיו??? נסענו לכאן במיוחד בשביל להביע הכרת הטוב ליהודי הזה שמגיע לו... ואנחנו כבר בלאו הכי באיחור... ובדיק עכשיו אתה נעלם לי לתפילת מעריב???

מה הוא עונה לי?? סליחה... למי אני יותר חייב הכרת הטוב?? לרבש"ע או לאותו יהודי? יש לי ברירה למי לאחר... או לרבש"ע או לאותו יהודי... מי קודם?? **ברור שהרבש"ע קודם!!!** לכן הלכתי להתפלל מעריב...

ואני שואל אותך: חבר שלי צודק?? **ברור שהוא צודק!!** אם ככה: למה רק הוא חשב על זה ואני לא?? **התשובה מתחלקת לשני חלקים:** למה הוא חשב על זה...?? בגלל שהוא טיפוס כ"כ לא מרצה... אז הוא בכלל לא מרוכז... הוא בכלל לא זוכר שצריך להכיר טובה לאותו יהודי... זה בכלל לא עומד לו בראש... לכן הוא פתאום נזכר להיזכר בתפילת מעריב... (ביום יום הוא דווקא מתפלל מעריב מאוחר... אבל היום?? הוא כ"כ מרגיש שהגיע לכאן בחינם... אז פתאום יש לו זמן לתפוס חיזוק ולהיזכר שצריך להתפלל מעריב לפני!!!) זו התשובה **למה הוא** כן חשב שמעריב קודמת לאירוע... עכשיו נעבור אליו... למה **אני לא חשבתי** שמעריב קודם לאירוע?? כי האופי המרצה שלי מעביר אותי על דעת קוני!!! ואם אני צריך לרצות בן אדם... זה... זה... זה מגיע גם על חשבון קוני!!! אני שוכח שלפני כולם אני צריך לרצות את קוני... **זה האסון של האופי המרצה!!!** מרוב שהוא עסוק לרצות את כל העולם... **זה בטוח** מגיע על חשבון רצון ה'... **אין מצב שלא!!!**

לחבר שלי יש הרבה יותר ישוב הדעת ואנרגיות פנויות לעבודת ה' ממני... כי אצלי נתח משמעותי ביותר מתעצמות הנפש כבר תפוס בשביל לרצות כל מיני אנשים שצריך לעמוד בבקשות שלהם ובלוח זמנים שלהם... להפוך את העולם כדי לעשות רצונם של כל מיני אנשים שיודעים ממי לבקש... ויודעים שאני לא אסרב... להשתגע ולעשות רונדלים שלימים בשביל לא לפגוע ח"ו בכל מיני אנשים שלהם ממש לא אכפת לפגוע בך...

ינסה להוריד את המחיר כי חשוב לו שגם המוכר ירויח... כשהוא ילך לקנות חליפה או נעלים... והוא מדד משהו אבל זה לא מספיק עומד עליו הוא בכ"ז יקנה את זה כדי לא לאכזב את המוכר בקיצור: האופי המרצה הוא אחד שחשוב לו לרצות את כל העולם!!!

זה פחות או יותר תעודת הזהות של האופי המרצה...

נו... לכאורה מה יכול להיות יותר טוב מזה???

לפי התיאור שתארתי עד כה... זה... זה נשמע ממש מבחר המין האנושי... אז מה יש כבר לארחות צדיקים להדריך וליישר כזה אדם מושלם? בשלמא לחבר שלי... הטיפוס הלא מרצה... אותו אגרסיבי שלא מחפש לרצות אף אחד... הוא תמיד מעמיד לנגד עיניו מה הוא רוצה ולא מעניין אותו מה אחרים רוצים... לכה אדם יש הרבה מה לתקן... לארחות צדיקים יש הרבה מה לתת לו על הראש... (כן... אני מאוד סובל ממנו... מאוד מהר הוא זיהה שאני טיפוס מרצה והוא מנצל אותי עד תום ומוצץ לי את הדם...) אדוני... תחשוב גם אחרים... אל תחשוב רק על עצמך... אבל הטיפוס המרצה... **מה כבר יכול להיות יותר מושלם מזה???** זה הרי אדם שיש לו את כל הסיבות להיות **אהוב למטה** וממילא... ממילא גם **נחמד למעלה???** נו... אז מה יש לו כבר לתקן???

אז זהו שלא!!! לשם שינוי האופי המרצה הוא אמנם בהחלט אהוב למטה... אבל הרבה פעמים זה **לא כ"כ נחמד למעלה**... ולמה???

כי לרצות... צריך לרצות מישהו אחד ויחיד!!!
תנחש מי??

את אבא שבשמים!!!!

הוא היחיד שאנחנו צריכים לרצות אותו... הוא היחיד שצריך לחשבן אותו ולהתאמץ בכל מחיר לעשות מה שהוא רוצה... ובכיף ובשמחה... הוא היחיד שמגיע לו לשמוע ש-- אני תמיד לשרותך 24 שעות ביממה...

אבל כל אחד אחר!!! כל אחד שלא עונה על תואר **רבנו של עולם**... אנחנו לא צריכים לרצות אותו בכל מחיר!!! לא!! "כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם" ולא עבדים לעבדים... אני לא עבד של אף בן אדם בעולם... אני לא צריך לרצות אף אחד... יש רק אחד יחיד ומיוחד שאני צריך לרצות אותו... **הלא הוא אבא שבשמים!!!!** כל אדם אחר שאני מחפש לרצות אותו קצת יותר מגבול הטעם הטוב... זה מוכרח להיות על חשבון אבא שבשמים... זה נלקח ישירות מהריצוי שאני אמור לתת לאבי שבשמים...

אני אתן לך דוגמא מזוית אישית: אני כאמור טיפוס מרצה!!! יש לי חבר טוב שבאופי שלו הוא מאה שמונים מעלות לצד השני!! לא מרצה בגרוש!! לא מעניין אותו אף אחד... הוא לא רואה אף אחד בעיניים... הוא מציב לעצמו יעדים מסוימים וחותר אליהם כמו טנק!!! בלי לחשבן אף אחד על הדרך... ויש לנו כל מיני פעילויות משותפות... מתרימים אנשים ומגייסים אותם לצדקה או לזיכוי הרבים

האהוב למטה... האם הוא גם נחמד למעלה??

יום אחד פתחתי ארחות צדיקים... ורפרפתי בתוכן העניינים על ה"שערים" השונים... וחפשתי את השער הנחוץ לי להתחזק היום...

וצדה עיני על שער ה"רצון"!! אוהו... זה מתאים לי היום... בדיוק הבוקר קמתי כזה מיושב... חסר רצון לחלוטין... אין לי היום חשק לכלום... אין לי שאיפות לכלום... הכי מתאים לי כעת "שער הרצון" בארחות צדיקים ואולי זה יצית אצלי את הרצון... אני מתחיל ללמוד את שער הרצון בארחות צדיקים **ולתדהמת!!!** מה מתברר?? שהנושא שם הוא אחר לגמרי לגמרי ממה שחשבתי... כשהארחות צדיקים מדבר על רצון הוא בכלל לא מדבר על רצון ושאיפות... **לא!!! זה בכלל לא הנושא!!!** אלא מאי?? רצון הכוונה היא לאופי **המרצה!!!** (שים לב: לא מרצה מלשון הרצה... אלא מלשון ריצוי... הניקוד פת"ח מתחת הרי"ש ולא המ"ם)

ארחות צדיקים מקדיש שער שלם בספרו לאופי של המרצה... (לא מרצה בהרצאות אלא מרצה אנשים... כמו הניקוד של "מרצה עונש") ומאוד מאוד מידה נאה היא לאדם, **שיהא מולא רצון, ומבטל דעתו מפני דעת חברו. ודבר זה גורם שהוא נאהב לכל, כשהוא עושה כרצון איש ואיש** אתה קולט?? כשהארחות צדיקים מדבר על רצון... זה לא שאיפות... זה... זה האיש הזה שכל היום מחפש לרצות אחרים... והארחות צדיקים בהתחלה מפרט את כל המעלות הרבות שיש בתכונה הזו אבל במקביל הוא מנווט ותובע מהתכונה הזו ללכת למקום הנכון והאמיתי שלה... **הייתי פשוט בהלם!!!** זה הגיע לי בדיוק בזמן!!! בדיוק באותו יום הייתי חסר כוחות לחלוטין... למה?? כי בדיוק חזרתי מאיזשהו מקום שהלכתי לשם רק בשביל לרצות מישהו וזה פשוט סחט לי את תמצית כוחות הנפש... לכן באתי להתחזק בשער הרצון... ומתברר שלא חסר לי רצון... אדרבה... עיקר הבעיה שלי היא עודף ריצוי...

אז למי שלא מכיר את ה"אופי המרצה" אני אתן לך כמה סימני היכר... רק בשביל שתקלוט במי מדובר... האופי המרצה זה בן אדם מאוד אדיב ונחמד ונעים לסביבה... הוא כל הזמן עסוק בלרצות את אחרים... אם תבקש ממנו שיעשה לך טובה הוא אף פעם לא יגיד סתם ככה שהוא מסכים!!! הוא חייב להוסיף בכיף... בשמחה... בבטח... תמיד כשתהיה צריך אותו... הוא אף פעם "לא עסוק"... הוא אף פעם לא יגיד לך שיש לו דברים קצת יותר חשובים לעשות... כי מי יותר חשוב ממך... ומה יותר חשוב מלעזור לך... כשתדבר איתו בטלפון... אתה אף פעם לא תשים לב שהוא כעת על קוצים והוא "מממת" כבר לסיים איתך... אדרבה... הוא תמיד ישדר לך נינוחות... כאילו רק אתה קיים... הוא תמיד יחכה שאתה תסיים את השיחה ותגיד אין לי זמן... (ואז הוא ינתק וילחש לעצמו באנחה: למי בדיוק אין זמן??) זה אחד כזה שתמיד יוותר... קח קח... אני כבר אסתדר... (כשאני ארצה את זה אני אתקשר אליך... שישאר אצלך...) הוא אף פעם לא יעמיד את האינטרסים שלו כצד... כי הוא לא צד!!! הוא בכלל לא קיים... כשהאופי המרצה צריך להתמקח על מחיר מול הנהג מונית או מוכר דירה... הוא לא

לי לעבוד את ה'... כשהבנתי את זה... אז הבנתי לראשונה שאם אנחנו נחמדים יותר מגדולי ישראל... זה לא בגלל שיש לנו יותר מידות טובות... אלא בגלל שיש לנו עוד כמה אנשים שאנחנו מחשבים אותם חוץ מהרבש"ע... לכן חשוב לנו לרצות אותם... אבל גדול בישראל אמיתי???? מעמיד לנגד עיניו רק את הרבש"ע!!! ניתן לומר: שאחד ממבחני הנקיות הנוקבים ביותר.. שבהם ניתן לזהות אדם גדול זה בדקויות של מידת החנופה!!!! כמה נבראים יש בעולם חוץ מהרבש"ע שהוא מרגיש צורך למסור להם דין וחשבון!!!

זו ימת האוקיינוס הגדולה ביותר שמפרידה בינינו לבין אדם גדול...

הסטייפלר לא היה נחמד לאנשים כי כל תקציב הנחמדות שלו כבר התרוקנה בינו לבין קונו!!!! ממילא כבר כמעט לא נשאר לו נחמדות פנויה בשביל אחרים... ואילו אני...?? בדיק אותנו סיפור!!!! רק לצד ההפוך!!! מרוב שרוקנתי את הנחמדות שלי בשביל כל מיני אנשים שאני מחשב אותם... אז לא נשאר לי נחמדות לקב"ה... לכן אני מגיע מאוחר לתפילה... לכן אני פחות יושב ולומד... לכן אני פחות רציני בעבודת ה'... כן... אני מודה שזה לא נחמד מצדי שאני לא מספיק רציני בעבודת ה'... אבל מה אעשה... אני לא יכול... יש כ"כ הרבה אנשים שאני צריך להיות נחמד אליהם ש... ש... כמה אני יכול להיות נחמד?? תקציב הנחמדות שלי מצטמק... ועד שזה מגיע לרוחניות... נשארים רק פירוורים... אז זהו!!! שאני השארתי פירוורים של נחמדות לרוחניות... ואילו הסטייפלר השאיר פירוורים של נחמדות לגשמיות...

מה הפלא שהסטייפלר היה כזה גדול וענק בעבודת ה'!!! הוא פשוט שמר את כל הטבע המרצה שלו... וניקז אותו רק למקום אחד ויחיד: לרבש"ע! זהו!!! זה כל מה שנדרש ממני... להתחיל במעבר דירה... מעבירים את הטבע המרצה שלי ממגרש למגרש... לאט ובעקביות... תציב לנגד עיניך רשימה של חמש עשרה אנשים שאכפת לך מה הם חושבים עליך!!! ותתחיל מאחד מהם... תסמן את אחד מהם... (את האישיות הכי פחות אידיאלית שביניהם) תסמן אותו בעיגול ותחליט: זהו!!! איתו אני מתחיל!!!! מהיום- אותו אני יותר לא מחשב!!! את הריצוי שלי אליו אני מעביר לרבש"ע... אחרי חודש נעבור לשני בתור... עוד איזה מישהו שאני מוכן לספר לו לשה"ר ולו בשביל לגרות את הסקרנות שלו כלפי... אני מחליט שאני מפסיק לחשב את פלוני אלמוני... עוברים דירה!!! לרצות רק את אבינו שבשמים...

ובינינו... כשהאופי המרצה והמתוק שומע ופוגש כאלו סיפורים על גדולי ישראל... במושכל ראשון זה מפריע לנו!!! למה?? למה לא לדבר נחמד?? הרי אפילו אני הקטן... יש לי את הרגישות לדבר יפה ליהודי כדי לתת לו הרגשה טובה ולא לפגוע בו... אז איך יכול להיות שגדולי עולם כביכול לא היה להם את סף הרגישות הזה??

השאלה הזו הפריעה לי... וארך לי הרבה מאוד זמן עד שיום אחד קלטתי שגם אני המרצה והמתוק והנחמד... גם אני יודע לפעמים להיות לא נחמד!!! יש מקומות שגם אני יודע להיות קשוח ולא לרצות... אתה יודע מתי אני לא מרצה?? כשעומד לפני איזה בן אדם מעצבן כזה... שהוא לא לגמרי מן הישוב... מה שנקרא בלשוננו: בן אדם דפוק!!! וכשהוא מתחיל לדבר איתי ונמאס לי ממנו... אני פתאום שוכח את האופי המרצה שלי... פתאום אני מגלה שגם אני יודע יפה מאוד להתנער ולנפנף אותו... לפעמים גם בצעקות ובתקיפות...

אה... מה קרה?? לאיפה נעלם האופי המרצה והנשפך והמתוק שלי???

כנראה!!!! מוכרחים לומר שעם כל הכבוד לאופי המרצה שלנו שבאמת מחבק את היקום ורחמיו פרושים על כל הנבראים... עדיין בריצוי שלנו יש גם שיקול של ת ד מ י ת!!! אני מרצה רק את מי שאכפת לי ממנו... אכפת לי מה הוא חושב עלי ואני מחשבן אותו!!!! לכן אני מרצה אותו ומתייחס אליו יפה כדי שהתדמית שלי בעיניו תהיה שאני אדם טוב ונעים ונחמד... אבל ברגע שעומד לפני בן אדם שאני בכלל לא מחשבן אותו!!! ובכלל בכלל לא מעניין אותי מה הוא חושב עלי (נניח שזה ילד קטן או משהו בסגנון...) פתאום כל טבע הריצוי שלי נעלם בתהום הנשיה! כל הנחמדות שלי נעלמת בין רגע ואני מדבר אליו לא יפה ומנפנף אותו בתקיפות "מחוסר עניין של הציבור כולו..." זאת אומרת: בסופו של דבר הטוב לב הנשפך שלי. יושב על "מ ה י ג י ד ו"!!!!

אז זהו!!! שהסטייפלר בעבודת ה' שלו הציב לנגד עיניו רק מה יגיד אחד ויחיד!!!! מה יגיד --- הרבש"ע... וחוץ מהרבש"ע לא היה אכפת לו אף אחד מה יגידו... הוא שם פס אחד גדול ושווה על כל העולם כולו ללא יוצא מן הכלל! "מלכי ארץ וכל לאומים שרים וכל שופטי ארץ בחורים וגם בתולות זקנים עם נערים..." כככולם... כל אפיא שויק... לא איכפת לי מה יגידו... למה?? כי אני עבד של ה' ורק של ה'!!! כל כולי עסוק בלרצות את ה' ורק את ה' יתברך!!! ממילא כל מישהו אחר שהוא לא רבש"ע... הוא לא שיקול... לא מעניין אותי מה הוא אומר עלי... ומה הוא חושב עלי... ממילא זו הסיבה שהסטייפלר היה מסוגל לצעוק על אנשים... כי גם אני המתוק והנחמד יש כמה אנשים שאני לא מחשבן אותם ולכן אני מסוגל לצעוק עליהם... אז זהו!!! שהסטייפלר שם פס לא רק על אנשים דפוקים... אלא הוא שם פס על כל מי שלא קוראים לו רבש"ע!!!! הסטייפלר חי כל הזמן שיש מישהו אחד ויחיד שצריך לחשבן אותו... הלא הוא רבש"ע: וחוץ ממנו אין אף אחד בעולם שאני צריך למסור לו דין וחשבון... הנשיא טראמפ וילד נודניק בן חמש... שניהם שוים לצעקות... לך מפה... תפסיק להפריע

גם נחמד למעלה... אבל תכל'ס... סוף סוף הארחות צדיקים דווקא משבח את האופי המרצה הוא אומר: שמי שיש לו אופי מרצה הוא קרוב לדרכי התשובה... נו... אז מה בכל זאת המעלה שלו???

העניין הוא ככה: מי שיש לו אופי מרצה... יש לו עבודת ה' מאוד ברורה וממוקדת!!! הוא בסה"כ צריך לקחת את התכונה שלו כמות שהיא... לא פחות ולא יותר!!! לקחת את האופי המרצה שלו ולקחת את כל כולו לרצון ה'!!!! זה הכל!!!!!! זהו!!! לא צריך יותר... אין צורך ביותר כי... כי אין יותר... האופי המרצה לא צריך להתייגע כדי להבין מה ה' מצפה ממנו ליותר... הוא לא צריך להתבונן בחדרי רוח כדי להבין מה יש לו כבר להוסיף בעבודת ה'... לא!!! הוא האחרון שצריך להסביר לו איך מרצים את הקב"ה... הוא יודע לעשות את זה יותר טוב מכולם... כי יש לו דוגמאות חיות!!! מנסיונו האישי!!! איך מרצים כל מיני אנשים... והוא בסה"כ צריך לעשות העתק הדבק ---לעשות רצונך אלוקי חפצתי!!!

שתבין: לחבר שלי הרבה יותר קשה להבין מה הקב"ה רוצה ממנו... כי הוא מטבעו לא טיפוס מרצה... הוא לא מבין את הרגישויות הדקות והעדינות האלו... ממילא כשהקב"ה משדר לו חוסר שביעות רצון ומרמז לו שאני מצפה ממך ליותר... חבר שלי די מתקשה להבין מה... מה כבר יכול להיות?? מה הקב"ה עדיין רוצה ממני... מה הבעיה?? אני בסידור... אני חרדי... מקיים מצוות קלה כבחמורה... לומד תורה... אז מה חסר עדיין?? מה לא טוב? אז זהו שתבא... תבא אלי... אני אסביר לך...

לי יש אופי מרצה... אם אני אעמוד מול איזה אח"מ או כל אישיות חשובה שחשוב לי לרצות אותו... אני אתן לו את התחושה שהוא הכי יקר וחשוב לי... אני לא אעז להראות לו שיש איזשהו נושא אחר בעולם שמעסיק אותי חוץ ממנו... (כן... אני לא מגזים... זה מעשים שבכל יום אצלנו- האופי המרצה... תברר...) אם אני אראה שמשוה חסר לו... איזה כוס מים... או איזה ספר מסוים... אני אקפץ כנשון נחש בשביל לתת לו... (אתה מכיר את התנועה הזריזה הזו... שהרב עומד ודורש ופתאום הוא צריך איזה ספר... ויש כאלו שמנתרים ממקומם בזריזות עזומה כדי להביא לו את מה שהוא רוצה... מה זה?? רצינות!! זה ריצוי חיוני! יש כאן אדם שמבטא ריצוי לאישיות חיונית...) אני יודע בדיוק איך אני אמור להתנהג מול אישיות מאוד חשובה. שמאוד חשוב לי לרצות אותה... ממילא לי מאוד קל לדעת מה מפריד ביני לבין האדם השלם בבריאה... פשוט להזיז לצד את כל ה"נדיבים" ואת כל ה"אדם שאין לו תשועה..." להפסיק לרצות את כל העולם ולהפסיק לחשבן... ובמקביל לקחת את כל התכונה הזו למקום אחד ויחיד! לרצות את הקב"ה...

אם שמת לב: היו גדולי עולם ש... ש... שהם לא היו נחמדים בכל מחיר... היו אנשים שהגיעו אליהם וקבלו צעקות וגורשו בבושת פנים... לדוגמא: הסטייפלר היה לפעמים צועק על אנשים שמגיעים אליו... לא מלטף... ולא נחמד...

היום אתם יוצאים!!!! והיה לאות על ידכה ולזכרון בין עיניך...

אתה בטח לא זוכר... (למה שתזכור) אבל בשנה שעברה (בשבוע זה, כאן במסדר זה) ליינו את צוחר בימים הלא פשוטים שלפני ליל הסדר... אם זה הטלה שנקשר למיטה שלו והוציא למצריים את הנששמה... וא"א לדעת איפה החבית נפץ הזו תצא מכלל שליטה... ואם זה הברית מילה שצוחר התבקש לעשות בשביל לזכות לאכול קרבן פסח... והכי הכי: המלחמה הפנימית האם בכלל... האם להיפרד מהאייפון של מצרים וללכת אחרי אבא שבשמים בארץ לא זרועה... או... או להישאר כאן עם כל המ"ט אפליקציות של מצרים... **זה לא פשוט!! לא קל!!!** המון מאבקי רוח ונפש... צוחר היה קרוע בין שתי העולמות... עברו עליו ימים מאוד מאוד קשים... אבל התפנית החלה ברגע נורא הוד שצוחר החליט להכניס את עצמו תחת סכין המילה של משה רבינו... יהושע פרע... ואז אהרן הכהן הושיט כוס של ברכה לפיו של ה"עולל" צוחר... שכעת כתינוק שנולד ונכנס בבריתו של אברהם אבינו... מאותו רגע צוחר הרגיש שהוא נולד מחדש... הוא אמנם חזר הבייתה שותת דם... אבל הפנים שלו האירו באור שלא מעלמא הדין... והוא מיד קם בעוז ותעצומות ושחט את הטלה ונתערב דם פסח בדם מילה... ואז הקב"ה נשקו בראשו ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמייך ואומר לך בדמייך חי... **כעת נדגל על כל המיית הלב ועל הדמעות שנשפכו שם כמים...** אנחנו כעת עוברים עמוק עמוק לתוך הלילה... אכן זיינו לקיים את כל מצוות היום ככל משפטו וסידורו... אכלנו פסח על מצות ומורורים... וכשהגענו לשפוך חמתך... פתאום הייתה דפיקה בדלת... אבל זה עדיין לא היה אליה הנביא!!! מי זה היה??? כמה מצרים בכורים עמדו בדלת... והתחננו שניתן להם מחסה... נתנו להם מחסה... אבא נתן להם לשבת בחדר הסמוך... ואנחנו המשכנו להסב על שלחנו של מקום... (אל דאגה... גם אם הם ימותו בעזרת ה' במשך הלילה... גוי מטמא באוהל... יש להם נס... תאר לעצמך שגוי היה מטמא באוהל נראה לך שהיינו נותנים להם למות פה... ותחשוב שדרך טומאה לצאת ועוד דרך איפה... דרך המשקוף ושתי המזוזות שכעת קדושים בקדושת מזבח)... **ואז הגיע חצות הלילה!!** וזהו... כאן הקולמוס נשמת... היריעה נשרפת... מה שהתחולל באותה שעה אי אפשר לתאר ואין לנו את הכלים להבין וכ"ש לא לנסות להמחיש... **ובמורא גדול- זה גילוי שכנינו!!!** אפשר לתאר את עשרת המכות... אפשר לתאר פרעה בפיג'מה באמצע הלילה... אבל גילוי שכנינו? את זה לא שייך לתאר... **ו... ו... ו... חח למעשה מה שבאמת קרה שם!!!** לנו לא נותר אלא להסתובב סחור סחור ולהמחיש את כל המסביב... **ו... ו... ו... נמשיך בדרך הזו...** ונייחל שבמהרה גם אנו נזכה ל"אראנו נפלאות..."

עכ"פ: פתאום באמצע הלילה נפתחו כל הרקיעים... ואבא שבשמים עבר על הפתח וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות ובבת אחת פתח לצוחר מ"ט שערי קדושה באתעורתא דלעילא... (אתה מבין לבד שמה שצוחר העבד השיג בבת אחת ברגעים אלו... אנחנו לא מסוגלים להשיג בהשגת הכי מרוממות... למרות הרקע המקדים שלנו)

שלוש בלילה!!! בתוככי מצרים צעקות שבר נשמעות מכל הכיוונים... הל הגדול נשמע מבתי ישראל... אבל אנחנו לא יוצאים מהבית!!!! **ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר,** ואז לפתע נשמע קול אדיר... קולו של משה שמהלך בכל ארץ מצרים ת"ק פרסה על ת"ק פרסה... משה רבינו פונה לעם ישראל בדבר ה': **היום!! היום!! היום!! אתם יוצאים בחרש האצבעים!! היום כי יביאך ה' אל ארץ הזרוע הזאת... ולבדת את העבדה הזאת בחרש הזה!!!** כן... כל עבודת הקרבן שעשיתם היום כאן... שחיתת הפסח והקרבנו ואכילתו... איך כן לדורות!! (חכה... אנחנו עוד נחזור ונשנן את דברי משה ונדרוש ב"ג מידות שהתורה נדרשת בהם מה בכל זאת בין פסח מצרים לפסח דורות) משה רבינו ממשיך ומשמיע לנו בעיצומו של לילה את שתי הפרשיות: קדש!!! והיה כי יביאך!! ואז מסיים משה רבינו ואומר: **היה כך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך למען תזכור הוראת ה' בפניך כי ביד זרועה הוציאך ה' במצרים...**

צוחר מקשיב בתוך הבית בכבוד ראש לדברי משה שמהדהדים בכל מצרים... ו... וצוחר מבין הכל ברגע... הוא לא צריך כעת את מנחות דף ל"ה ל"ז... הוא לא צריך טור בית יוסף שולחן ערוך הלכות תפילין מס' כ"ה עד סימן מ"ה... צוחר כעת נמצא במ"ט שערי קדושה וכל מה שאנחנו עתידים לדעת בפרי מגדים ובדעת החזון איש הוא כבר יודע!!! צוחר לא חושב פעמיים... והוא ניגש בחרדת קודש לשקית הקדושה והצרוחה... כן... לקראת חצות לילה סיימנו לאכול את קרבן פסח ובי"ה לא נשאר נותר... אבל העצמות והגידין הם בהכרח נותרים... (זה לא כמו בשאר הקרבנות שאתה שובר את העצם ואוכל את הבשר... אל תשכח שבפסח אסור לשבור עצם... ממילא בפסח תמיד מוכרח להישאר נותר) צוחר פותח בזהירות את השקית... לקח משם את העור של הטלה והתחיל בזריזות במלאכת העיבוד... הפריד את העור לשני חלקים את החלק הפנימי הנקרא דוכסוסטוס הוא הניח כעת בצד... (על זה אנחנו נכתוב מזוהה... אבל זה כבר לא דחוף נכשיו... כי בבית הזה אנחנו בטח לא צריכים לקבוע מזוהה... ומחר גם לא צריכים כי מחר אנחנו חונים בסוכות (ממש עשו להם)... ורק כשנגיע לסיני אז אולי נתחייב במזוהה... גם לא בטוח וצ"ע) אבל את החלק החיצוני של העור הדבוק לשיער... הנח... זה נקרא קלף!!! צוחר עצם עיניו בדבקות ואמר: למשם מצות תפילין!!! אמא לבנתיים הכינה יורה של סיד ושיריני את העור בסיד בזריזות... אין זמן! השעה כעת כבר שלוש ורבע בלילה... עוד שעתיים וחצי צריך כבר להניח תפילין... כעת!!!

ברגעים אלו כל בתי עם ישראל נהיו בתים מאכזר... כל הבתים סגורים!! לא יוצאים איש מפתח ביתו עד בוקר... ומה עושים?? בתי מלאכה של תפילין!!! אבא יושב ושוקד על כתיבת תפילין... ואמא לבנתיים עסוקה בלהינין את השבלונה שבתוכה נכניס את העור של הטלה... בשביל שיצא ממנו תבנית של ריבוע של קציצה מרובעת ארכו כרחבו של תפילין של יד!! ובמקביל היא גם מכינה שבלונה אחרת של ארבע בתים מלבניים לתפילין של ראש... בשעה הקרובה העור אמור לקבל את הצורה של השבלונה... ולבנתיים אמא יושבת ומוחה דמעות של התרגשות... כן... אנו ברגעים אחרונים שלפני החתונה הגדולה. זה הזמן לעסוק בקישוטי הכלה. (כידוע: תפילין של ראש מייצגים את החתן ותפילין של יד מייצגים את הכלה... והכריכות של הרצועות על האצבע זה טבעת כלה... וזו הסיבה שאת הכריכות אנחנו דוחים רק לאחר הנחת תפילין של ראש... כי החתן נותן את הטבעת...) לבנתיים אבא יושב וכותב פרשת שמע... והיה אם שמע... קדש לי והיה כי יביאך!!!! אבא סיים לכתוב את התפילין... ועכשיו הוא מכניס את הפרשיות לתוך התפילין!!! לבנתיים אמא הולכת לשקית של הנותר ומוציאה לאבא את הגידין של קרבן פסח. השעה כבר 4 לפנות בוקר. עוד מעט מתחיל שעת חפזון דישראל אבא מתחיל בזריזות לתפור את התפילין בגידין... י"ב תפירות כנגד י"ב שבטי ישראל תוחב את הרצועות... והגיע עלות השחר!!!! אבא מניח תפילין לראשונה בחייו... קורא ק"ש... ופוצח באמירת: אמת ממצרים גאלתנו ה' אלוקינו ומבית עבדים פדיתנו... על זאת שבחו אהובים ורוממו לקל ונתנו ידידים זמירות שירות ותשבחות... אבא הגיע לשירה חדשה... כל המשפחה כבר עומדים ביציאה מהדלת... רגע... עדיין אסור לצאת... צור ישראל קומה בעזרת ישראל... גואלו ה' צבקות שמו קדוש ישראל ברוך אתה ה' גאל ישראל!!!! **בום!!!!!! הדלת נפתחה לרווחה... יוצאים ממצרים... גואלו מעלייתא... באות ברינו ובאות תפילין!!!** (מטובד על פי חידושי הפלא והנדיד והלא יודע של המהר"ל דיסקין... עיין בסידור אוצר התפילות בפירושו רש"י מכת"ב פירוש ההושענות על חג הסוכות... בפיטו אני והו... על המילים "קירר עם מעבירי...")

"למען לא נבוש..."

מושאים בסיסיים בהלכה.

השקדיה פורחת... נכון... אבל מה הלאה??

גנונת יקרות: בט"ו בשבט הקרוב כל הילדים יחזרו מהגן עם ציור או תמונה של השקדיה פורחת... אין שום בעיה... נכון... השקדיה באמת פורחת... אבל "שימוש פז זורחת"? זה ברמה העקרונית אסור מדינא!!! זו הלכה שהרבה אנשים לא יודעים אותה!!! שולחן ערוך יורה דעה סי' קמ"א סעיף ד': **אסור לצייר סוכות קמעות פנימה... וסוכות חמה ולבנה וסוכות אסור בין פולטת ובין פוקעת...** לא הבאתי את כל לשון השו"ע בשביל לא להלאות את הקורא... אבל בקצרה: השולחן ערוך שם מחלק בין ציור של אדם לציור של חמה ולבנה וסוכות... שציור של אדם אסור **רק בצורה פולטת** שנראית כמו פסלון ממש... אבל ציור של חמה ולבנה אסורה בין פולטת ובין פוקעת...

עכ"פ: צריך דבר ראשון לדעת שיש כוז

הלכה!!! ומצווה לפרסם את ההלכה השכוחה הזו... בפרט! לגרפיקאיות... ולגנונות... ולכל מי שמתעסק בתחום הפרסום...

עכשיו: למה באמת ההלכה הזו כ"כ שכוחה וכמעט אף אחד לא יודע את ההלכה הזו?? מסיבה פשוטה מאוד: כי האיסור הוא רק **למי שעשה** את הציור הזה!!! אבל אחרי שהציור כבר נעשה אין איסור להשהות אותו ולהניח ממנו... **כלומר: במילים אחרות:** בחג הסוכות יש לכל אחד מאיתנו קישוטים בסוכה... אם תעשה פעם סיוור בסוכות תגלה **שבתשעים אחוז!!** מהסוכות יש לכה"פ ציור אחד שיש בו או שמש או ירח או כוכבים או שלשתם ביחד (אם זה כוכבים באוספיין של סולם יעקב, או שמש וירח וכוכבים באוספיין של יוסף או ברכי נפשי... או איזה שקיעה של נורבניה עם פסוק של "ויראוך עם שמש מנכשי פיך" וכן הלאה...) **ואין בזה שום בעיה!!!** כי כאמור... אין איסור להחזיק קישוט כזה... כל האיסור הוא רק לעשות את זה... העבירה היא על הגרפיקאית שעשתה את הקישוט הזה... נו... וכשיוצאת אתה מבין למה אף אחד לא יודע שזה אסור?? כי לכלולני יש את זה בבית... ואין בזה בעיה!!! לא צריך לתלוש את הקישוט הזה!! ותכל'ס זה איסור דאורייתא... אמנם לא לנו!!! אבל למי שעשה את זה...

זו הסיבה למה השכחה כ"כ שולטת בהלכה המפורשת הזו... **ולכן מצוה לידע את כל מי שמתעסק בתחום הציור והגרפיקה והפרסום כדי**

למנוע מהם איסור גמור מדאורייתא (אני באופן אישי בניסו ניסם ניצילתי מהאיסור הזה... בתמונת השער של ספר "וימאן" שהוצאתי יש בו תמונה של שקיעת החמה... וברגע האחרון רב אחד שליט"א ראה את זה והעיר את תשומת לבי והגרפיקאית פשוט "הקדימה" את השקיעה בחצי דקה ו"הכניסה" חצי מהשמש בתוך האופק והכל בא על מקומו בשלום... הסכתי איסור גמור על כל ספר נוסף שאני מוציא... נו... לא מצוה לפרסם כזה דבר???)

אז אתה מהפתרונות הקלות ביותר זה מה שנקרא **עננים!!!** נכון קורה שהעננים לפעמים מסתירים את השמש ואת הירח?? אז יופי... גם בתמונה הם יכולים להסתיר... ואז מצד האיסור אין פה כבר צורה שלימה וממילא מבחינה הלכתית זה בסדר... וגם מבחינה גרפיקאית זה רק מוסיף לתמונה... (עכ"פ למעט)

יש עוד קולא שיש מקילים: שצורה של שמש וירח אסורים רק כשהם ניכר שהם שמש וירח... סו"ם שמש זה הרי בשה"כ עיגול... ולא כל עיגול זה אומר שזה שמש... אז רק אם יש בציור גם קרני שמש או משהו שמוכיח שכוונת הציור היא לשמש וכדו... רק אז זה אסור... כ"ש כשמודבר בירח... שלירח הרי בכלל אין שום צורה כי הצורה שלו תמיד משתנה מיום ליום... כאן בודאי חייבים איזה משהו שמשקף את הירח... עכ"פ יש עוד אופן שמוותר אם זה להתלמד... לכן אם הגנונת מלמדות את הילדים מה ה' ברא ביים הרביעי יתכן שמוותר... אבל בשביל השקדיה פורחת... כמדומני שהשקדיה יכולה לפרוח בחצרות אלוקינו גם אם השמש פז תשאר רישויה

מעשה שהיה ברוסי לפני מאה שנה בערך... הרכבות היו אז יחסית בראשית הדרך... ולצבא הרוסי היה מבצע צבאי באיזשהו מקום נידח והם רצו להעמיס על הרכבת ציוד מאוד כבד של נשק ותחמושת כדי לשנע לאזור החזית... **אלא שאז התעוררה בעיה!!!** הרכבת הייתה אמורה לעבור מעל איזה גשר... והגשר הזה היה לא מספיק חזק... והתעורר חשש אמיתי שאם הרכבת תעלה עם כזה ציוד כבד על הגשר... הגשר יתרוסק והרכבת תיפול לנהר עם הציוד כולו... **נו... מה עושים???** חייבים להעביר את הציוד הזה לחזית... יש פה ציוד... ויש לי רכבת שמוכנה לנסיעה... אבל הגשר? הגשר בעייתי! הגשר חלש מידי... מה עושים?

קראו למהנדסים מומחים שיבדקו את האפשרויות... והמסקנה הייתה **שאמנם נכון!!!** לגשר מצד עצמו אין שום סיכוי לעמוד בכובד הזה... אם הרכבת עולה עליו עם הציוד הזה זה מאה אחוז התרוסקות... **אבל מה קוץ? יש פתרון!!!** כמה קילומטרים לפני שהרכבת מגיעה לקטע הזה של הגשר... **שהקטר יפעיל גזו!!! אבל מממה גז...** שהרכבת תיסע על המהירות הכי מהירה שיכולה להיות... ואז!!! ברגע שהמנוע דוחף את הרכבת עם כל הכח **קדימה!!!** אז לפי חוקי ההנדסה... עיקר כובד המשקל מופעל **קדימה ולאוו!!!** לא לכיוון מטה... וככה הרכבת יכולה לעבור את הגשר בלי ליפול... ושוב: לא בגלל שיש לגשר כח לקבל את הכובד הזה... אלא בגלל שעיקר הכובד לא מופעל כעת על הגשר... אלא קדימה... וכך הווה... הקטר נסע על מקסימום מהירות (מעניין מה הייתה המהירות המקסימלית שלפני מאה שנה... מסתמא 60 ק"מ לשעה...) וככה הרכבת צלחה את הגשר המדובר... עד כאן הסיפור... את הסיפור הזה מביא הסבא מנובהרדוק בספרו התובעני "מדרגת האדם..." הוא מוציא מהמעטה הזה לימוד חשוב ונוחץ שיכול להועיל גם לנו... **כן... גם לנו!!!!**

גם לנו תרתי משמע... לא רק לצבא הרוסי אלא גם לעובדי ה... ולהבדיל... **לא רק** לתלמידי ישיבת נובהרדוק העוייבים המופלגים שהספר מדרגת האדם שנועד בשבילם וכבר לא מתאים לדור שלנו... אבל לשם שינוי העצה הזו היא טובה גם בשבילנו... ואולי אפילו בעיקר בשבילנו...

אומר הסבא מנובהרדוק: לפעמים אתה מרגיש שהרוחניות שלך נמצאת בכבדות... המצב הרוחני בקושי סוחב... אז נו... מילא כל זמן שאני נמצא בישיבה... בסדר יום השגרתי שלי... אז איכשהו אני סוחב... זה אמנם הולך לאט... אני בקושי זז... הרכבת משא שלי נוסעת מאוד לאט... לא ממחרת לשום מקום... אבל בסיידר... נו... זה מה שיש... אבל ברגע שהרכבת שלי מתחילה לעלות על שרטון... ברגע שאני מגיע לאיזה גשר מסוכן של ניסיונות... פתאום מתחילים להגיע כל מיני פיתוים... ותהום נפערת לי מתחת הרגלים... וכעת נדרש ממני להתגבר ולצלוח את הגשר הזה בלי להתרוסק... **כאן זה מתחיל להיות ממש מסוכן!!!** כי כעת הרכבת שלי מידי כבידה בשביל הגשר הרעוע הזה... אתה מבין על מה אני מדבר???

הרוחניות שלי עכשו יותר מידי עייפה בשביל לצלוח ניסיונות דומיננטים... כל זמן שזה לסחוב איכשהו את החיים... נו... בסיידר... אני סוחב... אבל אם מגיע פתאום פיתוי רציני מאוד... והוא הרי תמיד מגיע כשהמצב הרוחני שלי די כבד ובקושי נגרר... **אז השילוב הזה מאוד מסוכן!!!** רכבת כ"כ כבידה שעולה על כזה גשר שמתחתיו תהום של ניסיונות... לפי כל כללי ההנדסה של מבנה הנפש שלי... איך שאני מכיר את עצמי... יש חשש כבד שהרכבת תקרוס... היא מידי כבידה בשביל לצוף ולהתעלות מעל הניסיונות האלו... **נו... אז מה עושים???** איך מתגברים???

ביומיים האחרונים היצר הרע שלי נכנס לאיזה טראנס... והוא לא רואה אף אחד ממטר... והמצב שלי בידידישקייט עיף מידי בשביל להתחיל להיאבק מולו... **אז הנה!!! אומר הסבא מנובהרדוק:** לך תיעץ עם הצבא הרוסי!!! לצבא הרוסי יש ניסיון קטן בעיות מורכבות מהסוג הזה!!! יש לו עזרה ראשונה מיוחדת בשבילך... מה שאתה צריך כעת לעשות זה פשוט באופן חד פעמי **להרים גזו!!! אבל ממממממה גזו!!!** בבת אחת להרים הילוך ולנסוע על המהירות הכי גדולה ולא חוקית... וככה תוכל לעבור בשלום את הגשר... **על אותו משקל כאן:** תחליט לעשות זינוק רוחני אדיר... משהו לא... לא חוקי!!! **אני מדגיש לא חוקי!!!** חיזוק כזה אגרסיבי שלא מומלץ לעשות אותו סתם ככה ביום יום... תחליט שאתה נכנס לטורבו של קירבת אלוקים ולעוף-- קדימה!!! אני הלילה הזה לומד בעמידה ובהתנדדות כל הלילה... לא פחות מעשר דפי גמ' בקול ובהבנה... לאחמ"כ אני הולך למקוה קרה ומתפלל שחרית ותיקין... ולאחמ"כ אני שוב מתיישב ללמוד וממשיך ללמוד וללמוד עד שאני נופל נרדם על הגמ'... לא מוותר על פחות מזה!!! תגיד לי: זה נורמלי???

לא!!! זה חוקי?? לא!!! ביום יום מומלץ לעשות כאלו התנהגויות הזויות?? **לא!!! בפרוש לא!!!** ביום יום יש את מהירות מותרת ויש מהירות שהיא לא חוקית... אבל כשצריכים לעבור גשר רעוע... כאן צריך להפעיל את כל כובד המשקל **על קדימה!!!** כדי לא ליפול למטה!!! בשביל זה צריך להפעיל טורבו של חיזוק בעבודת ה' עם כל העוצמה...

כאן חשוב להבהיר: העצה הזו היא מאוד טובה... אבל נקודתית!!!! זה לא אנטיביוטיקה... זה רק עזרה ראשונה... זה רק בשביל הצהה הראשונה בשביל לחזור לשוננו... אבל זה לא פתרון... (לפעמים יש סיבות ממוקדות למה יש כבדות בעבודת ה' וצריך לטפל בהם ולא לטייה אותם) --- אל תתפס לדוגמא שהבאתי... זה לא צריך להיות דווקא ככה... זה יכול להיות כל מיני דפוסי התנהגות של חיזוק אבל אגרסיבי!!! שביום יום זה לא תקין... זה לא בשביל יום יום!!!! אבל בתור עזרה ראשונה זה טוב...

ותמיד צריך ערכה כזו של עזרה ראשונה שתהיה מוכנה על כל צרה שלא תבא... **אני אתן לך כמה דוגמאות מהזויות האישיות...** היה איזה כמה שבועות שלא הצלחתי לתפקד... הייתי עייף... מבולבל... לא הצלחתי להירדם בלילה... וכשסוף נרדמתי... אז כבר לא קמתי... בקיצור: זה משהו שנמשך ונמשך לא נגמר... מכיר את התופעה הזו???

אז יש כאלו שזהו... יאלה... זה מה שיש... ממשיכים לגרור את עצמם ומחכים לסוף זמן שיגאל אותם... אבל הקב"ה נתן לי מתנה מיוחדת שקוראים לה **מידת הכעס!!!** שברגע שאני מתעצבן אני עלול להיות מסוכן... ובוקר אחד התעצבנתי על עצמי ודפקתי על השלחן והוא כמעט התפרק מרוב עצבים... ואז החלטתי שנגמר!!! **הסיפור הזה נגמר!!!** אני לא מוכן להמשיך לגרור את עצמי ככה... במנחה קבלתי ע"ע תענית בלי נדר למחר... למחרת קמתי קרבי!!! והלכתי בבוקר לאיזה בית כנסת שכוח וישבתי שם עם תפילין כל היום ולמדתי בכח!!! ובעצבים!!! הכרחת את עצמי לשבת וללמוד גמ'... כן הבנתי לא

הבנתי... יש חשק אין חשק... יש אורות אין אורות... זה לא מעניין אותי!!! אני פה!!! יתהפך העולם!!! אח"כ אמרתי את כל ספר התהילים... וצרחתי לקב"ה בתחנונים שישועי אותי... מהבוץ שאני תקוע בו כבר קרוב לחודש ימים... והישועה הגיעה ומיד הרגשתי שאני פשוט יוצא מהבוץ... פתאום נהיה לי יותר חשק ללימוד!!! ולמרות שאני מאמין בתפילות שמתקבלת... וכ"ש שאנחנו צריכים להאמין בכח של תענית יחיד שחז"ל נתנו לזה תוקף של דרבנן שזה פועל ישועות... אבל בכל זאת אני עדיין מתעקש לטעון שזה עבד לא רק מהמקום הזה... לא רק ממקום של ישועה וקבלת תפילות... **אלא זה עבד ועובד גם**

מהשיקול ההנדסאי של הצבא הרוסי!!!

היה לי פה איזה גשר רעוע... שנתקעתי בו ושקעתי בו... והייתי כבד מידי בשביל לצלוח את התקופה הרדומה והמשממה הזו... לא הצלחתי להתעלות ולצוף מעל הכבדות הזו... והדרך כמעט היחידה לצאת מהבוץ הזה זה פשוט להרים גז--- אבל **קדימה...**

ולכולנו זה קורה!!! לבחורים הכי טובים יש לפעמים איזה תקופה של כבדות וזה נורמלי!!! וכבדות זה כמו ביצה כזו שאם לא מונקים ממנה אתה רק ממשיך לשקוע... ממילא כאן צריך לפעמים להפעיל גז!!! וזה מאוד מטעה: כי דווקא בתקופה הכבדה והחלשה הזו... יש נטיה להקל ולומר... תקשיב... אני בקושי סוחב... אז אם למרות זאת אני מצליח איכשהו לשרוד וללמוד בסיידר... אז בדיוק עכשו לדרוש מעצמי ללמוד יותר מתמיד??? אז זהו שלא!!! זה עובד בדיוק הפוך!!!

כל זמן שאתה גורר רגלים ומשתדל לשרוד... זה מאוד קשה!!! אבל אם תחליט שאתה עף קדימה... פתאום תראה שאתה נהיה הרבה יותר קל... קלטת את ההסטייה שעלולה להיות כאן???

עכשו: אם אני לא אעשה סוף לשלעפצץ הזה... הרי יום אחד זה יקרה... פתאום יגיע איזה זעזוע משמים... אם זה זעזוע חברתי... או המשגיח שיראה לי את הכיוון ויזעזע את המעמד שלי... או כל מיני דברים פחות נחמדים שינערו אותי ויראו לי ש"לא זו המנוחה"... אבל זה כבר במקרה הלא טוב... זה מה שיקרה אם אני אחכה שההתנערות תקרה לבד... ומי יודע מתי זה יקרה... אבל אם אני רוצה לעזור לעצמי... אם נמאס לי להיות תקוע בבוץ יחד עם הסוס של הנפש הבהמית שלי... או לחילופין אני מרגיש שהמצב הרוחני שלי עיף וחלש מידי ועוד רגע אני נופל במקומות מסוכנים... **שבביל זה יש את הכעס!!!**

שבביל זה יש ערכת החייה... שבביל זה יש לכל רכב אפשרות **לא חוקית** לנסוע על מאה שישים!!! בינינו... הרי במדינת ישראל אין אפילו כביש אחד שמוותר לנסוע בו על מאה ששים... נו... אז למה ברכבים קיימת כזו אופציה???

כנראה... כנראה שאפילו שזה לא חוקי... לפעמים צריך את הטורבו הזה... יש מצבי חירום שהדרך היחידה לצאת מהם זה במהירות לא חוקית... (כן... אם נכנסת בטעות לכפר ערבי עוין... ומתחילים לזרוק עליך אבנים... מומלץ להתחיל לנסוע על מאה ששים לכיוון היציאה מהכפר... ובמקביל להתקשר למשטרה... רגע... אבל אם המשטרה תגיעה ותפגוש אותי נוסע על מאה ששים???

אז ניצלתי מהערבים ונפלתי למשטרה?? אז זהו שלא!!! במקרה הזה המשטרה לא תתפוס אותך על מהירות גבוהה... מבטיח לך...)

--- **אבל כאן מתעוררת השאלה של הצורב הצעיר:** אם זה באמת רעיון כ"כ טוב... אז למה הוא טוב רק בתור ערכת החייה?? למה אני כ"כ הרבה מסתייג וכותב פה במאמר הזה שזה לא רעיון טוב בשביל היום יום?? למה?? למה לא נאמץ אותו ליום יום?? אדרבה... כל יום יומיים אני אשים גז... אחליט שאני לומד שמונה שעות על הפסקה... בום בום בום???

אז זהו שלא!!!! כן... לבחורים בני עליה צעירים יש תשוקה מאוד גדולה לקחת את הגוף שלהם ולהפוך אותו לסוס... ולהתחיל לדהור עליו ולדהור... דיהור... דיהור... דא עקא!!! שתמיד!! תמיד הדהירה הזו נגמרת כשהסוס פתאום מסתובב וקם על יוצרו ואז הגוף מראה לך שהוא לא הסוס שלך... כלפי מה הדברים אמורים?? אני יכול להעיד גם מניסיון אישי: רוב הנפילות הרוחניות של בחורים **בני עליה**... (אני מדגיש בני עליה) אתה יודע מתי זה?? לא תאמין!!! יום או יומיים אחרי חג השבועות... או אחרי יום כיפור בערך... תנחש למה?? כי מדובר פה בבחור בן עליה שכל השנה הוא לומד ברכינות ובויום יום הוא כבר מנצל כמעט את כל הכוחות שלו... ואז מגיע חג השבועות... ואתה מבין לבד שבשבועות הוא לא יכול להישאר שאנן וללמוד בדיוק כמו שהוא לומד כל השנה... מאוד טבעי שאותו בן עליה מרגיש צורך לעשות יותר!! ללמוד יותר!! לתפוס חיזוק יותר!! דא עקא... שאין לו לאן... אבל הוא מוכרח... אין מצב שלא... אז הוא קקקקורע את עצמו ולומד בחג השבועות עוד יותר!!!! עוד הרבה יותר מהכוחות שלו... וברגע שבחור קורע את עצמו... במוצאי חג השבועות הנפש שלו פשוט נהיית חלשה... חלשה פיזית ונפשית!!! הגוף שלו מפורק לגמרי מלימוד רצוף של יותר מידי הרבה שעות... המוח שלו לא מסוגל לחשוב כי הוא בקושי ישן ורק למד... ואז מגיע הניסיון הכי קטן ויכול להכריע אותו... כי יש פה בן אדם מאוד חלש!!! כן... הוא שרף קדוש אבל חלש... הנפש שלו חלשה... וזו הסיבה הטבעית שלמורה האבסורד הנפילות הרוחניות של בני עליה קורות להם דווקא סביב ובעקבות ההתרוממות הכי גדולה!!!! כי... כי... כי אמנם דהרת על הסוס... חשבת שהסוס הזה הוא פראייער... חשבת שהוא יתן לך להשתולל עליו בלי חשבון... אז זהו!!! שבשלב מסוים הסוס מסתובב אחורה... מתנתק מכל רסן... קם על יוצרו... ואתה מוצא את עצמך בבת אחת מתמודד עם ניסיונות שאתה לא יודע מאיפה הם נפלו עליך... **לכן ביום יום זה לא נכון לתפוס טורבו!!!** כי הטורבו הזה על בסיס קבע זה להכריז מלחמה על הסוס שלנו... ואין לנו רשות להכריז עליו מלחמה!!! רק מה?? בתור מצת!!! כשהעסק מאוד כבד ורדום... אפשר מידי פעם להשתמש במהירות הלא חוקית הזו בתור מצית... הצתה ראשונה אבל לא יותר... אף פעם לא תראה מצית שדלוקה שלוש שעות על תקן של נרות שבת... למה לא?? בתור מצת!!! בשביל להצית... להצית את הנרות... מכאן ואילך הם דולקים מעצמם ודו"ק.

אלפי התודות
שבפי לקוחותינו
הנאמנים, נדמים
בעינינו כמו שיר
מקסים של
להקת ציפורים

הצטרפו לאלפי
לקוחותינו המרוצים

ותהנו גם אתם ממבצעים מיוחדים

בהזמנת
1000 כרטיסי
ביקור דו צדדי

תוספת
לימנציה חינם!

בהזמנת
1000 הזמנות
לחתונה
קבלו 200
הזמנות לכלה
במתנה!

A4 צבעוני
ב-0.75 אגו'
בלבד

בהזמנת מינימום
400 יחידות

משלוחים
לכל חלקי
העיר

שרות
מהיר
במיוחד

מחירים
נוחים
במיוחד

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

הדפסות
באיכות
גבוהה